

ARVIDSJAUR
årvicsjávrie

Arvidsjaur kommun

Översikts- och tillväxtplan 2020

Antagen av kommunfullmäktige 2020-11-24, § 148

Tack!

*Arvidsjaur's kommun vill rikta ett stort
tack till alla medborgare, näringsidkare
& ideella organisationer som bidragit
med synpunkter & idéer under arbetets gång.*

Uppdragsgivare:

Kommunstyrelsen, Arvidsjaur kommun

Politisk styrgrupp:

Kommunstyrelsens arbetsutskott

Deltagare i projektgruppen (2019-2020):

Ulf Starefeldt (kommunchef)

Åsa Andersson (Samhällsbyggnadschef)

Anders Harr (miljö-, bygg- & hälsoskyddsnämndens ordf.)

Monika Hornig-Breitbach (byggnadsinspektör)

Erika Resin (GIS-ingenjör)

Agneta Naucière (samhällsplanerare)

Peter Manner (tillförordnad näringslivschef)

Anne Enoksson (näringslivsstrateg)

Matts Good (chef Stödfunktionen)

Projektledare:

Britta Lundgren (samhällsplanerare)

Layout framsida och dokument: Agneta Naucière

Kartor: © Lantmäteriet och Arvidsjaur kommun

Fotograf om inget annat anges: Kent Norberg

Foto "fiskande flicka" framsidan: Peter Manner

Samtliga bilder publiceras med tillstånd av upphovsrättsinnehavaren

Arvidsjaur kommun, Kommunstyrelsen/Samhällsbyggnadsförvaltningen

Postadress: Arvidsjaur kommun, 933 81 Arvidsjaur

Besöksadress: Storgatan 13

Telefon (växel): 0960-155 00

www.arvidsjaur.se

Dnr: 2019/77

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SAMMANFATTNING 8

INLEDNING 9

Om översiktsplaner	9
Planeringsprocessen	9
Kort historik om kommunens tidigare översiktsplaner	10
Nu gällande översiktsplan	10
Tidig dialog	10
Syfte och mål	11
Översiktsplanens uppbyggnad	11

BAKGRUND 12

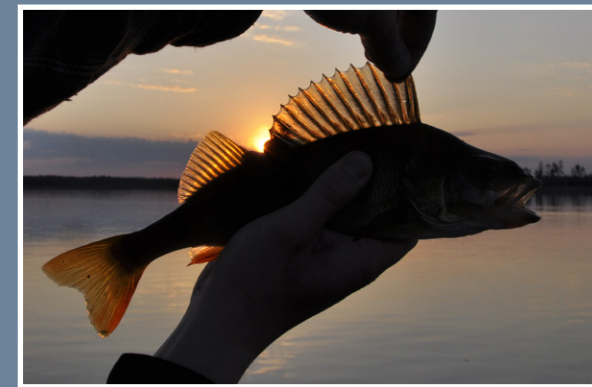
Kort om geografi, geologi och historia	12
Nuläge	13
Statistik	13
Kommunen ur ett strategiskt perspektiv	14

UTGÅNGSPUNKTER 16

Allmänt	16
Global nivå	16
EU-nivå	17
Nationell nivå	17
Regional nivå	17
Kommunal nivå	17

HÖG LIVSKVALITET I ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER 18

Jämlikhet	18
Attraktiva livs- och boendemiljöer	19
<i>Bostadsförsörjning</i>	19
<i>Arvidsjaur tätort</i>	20
<i>Grönområden</i>	21
Kultur och fritid	24
<i>Kultur</i>	24
<i>Ett tillgängligt friluftsliv</i>	25
<i>Kulturmiljö</i>	26
<i>Skyddade områden som resurs för friluftslivet</i>	27
Folkhälsa	29

INNEHÅLLSFÖRTECKNING FORTS.

<i>Norrbottnens folkhälsostراتيجية 2018-2026</i>	29
<i>Arvidsjaurs kommun</i>	30
Omsorg och trygghet	31
<i>Socialnämndens verksamhetsområde</i>	31
Avfall och återvinning	33
Vatten och avlopp	34
<i>Dricksvatten</i>	34
<i>Avlopp</i>	34
<i>Dagvatten</i>	34
<i>Vidare arbete (vatten och avlopp)</i>	35
Energiförsörjning	36
Klimat och andra risker	38
<i>Ett förändrat klimat i Arvidsjaurs kommun</i>	38
<i>Skyfall</i>	38
<i>Erosion, ras, skred och andra risker</i>	39
<i>Klimatet och rennäringen</i>	39
<i>En klimatsmart planering</i>	39
<i>Klimatet och annan vinterberoende näringsverksamhet</i>	40
<i>Klimatet och kulturarvet</i>	40

SMARTA HÅLLBARA INNOVATIONER OCH ENTREPRENÖRSKAP 42

Ett starkt näringsliv	42
Besöksnäringen	44
Test- och övningsverksamhet	47
Handel	50
Mineralutvinning	50
Skogsbruk och gröna näringar	51
Samiska näringar	53

HÅLLBARA TRANSPORTER OCH TILLGÄNGLIGHET 56

Järnväg	56
Vägar	57
Kommunala gator och gång- och cykelvägar	60
Kollektivtrafik och samordnade transporter	61
Snöskotertrafik	64
<i>Skoterleder och förbudsområden</i>	65
Arvidsjaurs flygplats	67
IT-samhälle för alla	69

INNEHÅLLSFÖRTECKNING FORTS.

FLEXIBEL OCH VÄLFUNGERANDE KOMPETENSFÖRSÖRJNING 71

Utbildning och integration	71
Barn och utbildning	72

LANDSBYGDSUTVECKLING 76

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)	78
<i>Bakgrund och syfte</i>	78
<i>Målsättning</i>	78
<i>Kommunens förutsättningar</i>	79
<i>Ett förändrat klimat</i>	80
<i>Bedömning av dispens från strandskyddet</i>	80
<i>Arbetsmetod och urval</i>	81
Sammanställning över föreslagna LIS-områden	82
LIS-områden för boende eller verksamheter	84
LIS-områden för verksamheter	113
Generella riktlinjer för landsbygdsutveckling i strandnära läge	121

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR 123

RIKSINTRESSEN OCH MILJÖKVALITETSNORMER 124

Rennäringen	124
Naturvård	125
Kulturmiljövård	126
Trafikanläggningar	127
Totalförsvaret	127
Vindbruk	128
Friluftsliv	128
Värdefulla ämnen och mineraler	129
Miljökvalitetsnormer	129

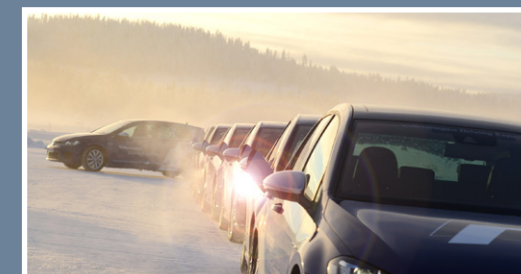
IMPLEMENTERING OCH UPPFÖLJNING 130

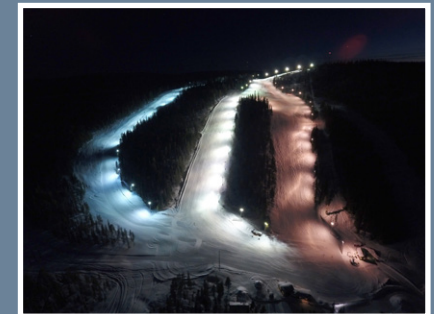
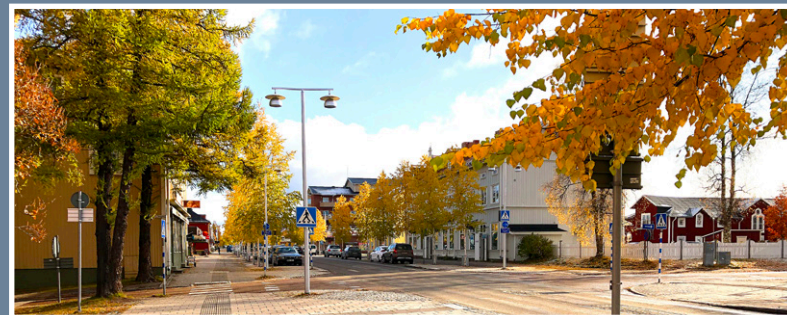
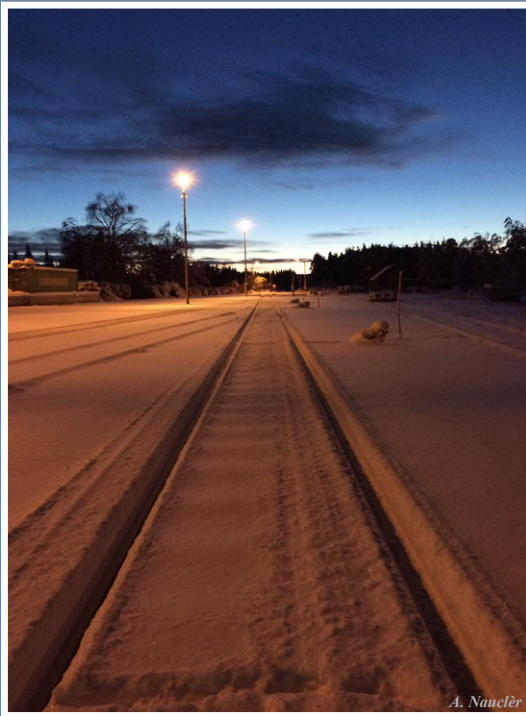
En kontinuerlig översiktsplanering	131
Översikts- och tillväxtplanen som underlag för handläggande tjänstepersoner	131
Information om planen	131

SAMMANSTÄLLNING AV PLANENS REKOMMENDATIONER 132

MARKANVÄNDNINGSKARTOR 138

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE 139

SAMMANFATTNING

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen vägleder och ger stöd i beslut om en hållbar användning av mark- och vattenområden och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Allmänna intressen ska tillgodoses.

Vår lokala planering i Arvidsjaurs kommun är dessutom sammanlänkad med och beroende av vår omvärld. I "Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030" har man enats om samverkan och prioriteringar för länet, utifrån nationella och internationella strategier. En annan viktig utgångspunkt för den regionala utvecklingsstrategin är Agenda 2030 som inrymmer de globala målen för hållbar utveckling.

Arvidsjaurs kommun har valt att slå ihop översiktsplanen och tillväxtplanen till ett enda dokument för att få ett gemensamt och samstämmigt styrdokument. Dokumentet ska bygga på den regionala utvecklingsstrategin, kommunens övergripande mål och medborgarna och näringslivets behov. På så sätt tar vi ansvar för att prioritera och genomföra utvecklingsinsatserna i den regionala utvecklingsstrategin. Dessutom kan vi bättre dra nytta av de möjligheter till samverkan och finansiering som finns inom EU och på nationell, regional och lokal nivå. Det skapar en mer enhetlig planering över lag och underlättar genomförande av nödvändiga åtgärder och investeringar i Arvidsjaurs kommun. Dokumentet ska också främja genomförande av Agenda 2030 i vår kommun.

Syftet med översiktsplanarbetet är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt i kommunen. Planen ska fungera som stöd både för kommunens egna intentioner och för kommunens handlingsberedskap för oförutsedda initiativ. Målsättningen är att denna plan ska bli det strategiska dokument som kan bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt och en positiv befolkningsutveckling. För att nå dit krävs ett mer attraktivt och konkurrenskraftigt Arvidsjaur.

Förslaget utgör en revidering av den översikts- och tillväxtplan som antogs under hösten 2015. Planförslaget innehåller bland annat förslag till nya områden för verksamheter/industri och bostäder inom Arvidsjaurs samhälle, områden för testverksamhet samt områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Syftet med LIS-områdena är att underlätta strandnära bebyggelse som i sin tur möjliggör för bostadsbyggande, näringslivsutveckling och att upprätthålla serviceunderlaget på landsbygden. Planförslaget innehåller även rekommendationer inom områden som

entreprenörskap och näringsliv, attraktiva livsmiljöer, friluftsliv, hållbara transporter, tillgänglighet, kompetensförsörjning och landsbygdsutveckling. Allt för en långsiktigt hållbar utveckling och tillväxt i kommunen.

Själva planen består av ett textdokument där förutsättningar, rekommendationer och konsekvenser för kommunens utveckling framgår och ett antal markanvändningskartor med geografiska rekommendationer.

Utöver dessa dokument finns diverse underlagsmaterial: dokumenten "Planeringsunderlag", "Planeringsunderlag för landsbygdsutveckling i strandnära läge" samt en miljökonsekvensbeskrivning.

För att få en så bra plan som möjligt bjöd också kommunen i början av processen in till tidig dialog med ett antal externa aktörer. Dokumentet "Tidig extern dialog" beskriver synpunkterna som inkom och hur de förhåller sig till eller har påverkat planförslaget.

Efter det formella samrådet har en samrådsredogörelse upprättats och efter utställningen har ett särskilt utlåtande upprättats. Dokumenten beskriver inkomna synpunkter och vilka justeringar som skett av planförslaget.

INLEDNING

Hur kommer det att vara att bo i Arvidsjaurs kommun om 10 år? Då är året 2030 och en hel del kommer förmodligen att ha hänt. Ingen kan säga exakt hur framtiden kommer att se ut men vi kan skapa oss en framtidsbild och en punkt vid horisonten att sikta mot. Genom att blicka bakåt kan vi också dra viktiga lärdomar om hur vi ska planera framåt.

En kommuns planering för hur mark, vatten och bebyggelse ska användas påverkar utvecklingen. Det handlar om planering för näringslivet, som fordonstestverksamhet, besöksnäring och rennäring, men även om sociala värden. Människor som trivs och mår bra är en förutsättning för ekonomisk utveckling. Fysisk planering kan skapa förutsättningar för en attraktiv livsmiljö med bra boende, skola, äldreomsorg, kommunikationer, kultur och friluftsliv. Allt hänger ihop.

Alla kommuner ska enligt plan- och bygglagen ha en aktuell översiktsplan (ÖP) som omfattar hela kommunens yta. Översiktsplanen vägleder och ger stöd i beslut om en hållbar användning av mark- och vattenområden och hur den byggda miljön ska utvecklas och bevaras. Allmänna intressen ska tillgodoses.

Vår lokala planering i Arvidsjaurs kommun är dessutom sammanlänkad med och beroende av vår omvärld. I "Regional utvecklingsstrategi för Norrbotten 2030" har man enats om samverkan och prioriteringar för länet, utifrån nationella och internationella strategier.

En annan viktig utgångspunkt för den regionala utvecklingsstrategin är Agenda 2030 som inrymmer de globala målen för hållbar utveckling.

Arvidsjaurs kommun har valt att slå ihop översiktsplanen och tillväxtplanen till ett enda dokument för att få ett gemensamt och samstämt styrdokument. Dokumentet ska bygga på den regionala utvecklingsstrategin, kommunens övergripande mål och medborgarnas och näringslivets behov. På så sätt tar vi ansvar för att prioritera och genomföra utvecklingsinsatserna i den regionala utvecklingsstrategin. Dessutom kan vi bättre dra nytta av de möjligheter till samverkan och finansiering som finns inom EU och på nationell, regional och lokal nivå. Det underlättar genomförande av nödvändiga åtgärder och investeringar i Arvidsjaurs kommun. Dokumentet ska också främja genomförande av Agenda 2030 i vår kommun.

Om översiktsplaner

Varje kommun ska, enligt lag, ha en aktuell översiktsplan som omfattar hela kommunen. Översiktsplanen är inte bindande men ska ge vägledning för beslut om hur mark- och vattenområden ska användas och hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras. Översiktsplanen har en central roll i kommunernas arbete att formulera strategier för en långsiktigt hållbar utveckling. Planen ska både vara strategisk och vägledande för beslut i plan- och lovärenden. Kommunernas översiktsplanering är det viktigaste instrumentet för dialogen med staten kring riksintressena. Översiktsplanen fungerar också som plattform för kommunens medverkan i den regionala utvecklingsplaneringen.

Planeringsprocessen

Vid upprättandet av en översiktsplan ska kommunen samråda med länsstyrelsen samt de kommuner, regionplaneorgan och kommunala organ i övrigt som har ansvar för regionalt tillväxtarbete och transportinfrastrukturplanering. Kommunen ska också ge kommunens medlemmar, andra myndigheter, sammanslutningar och enskilda i övrigt som har ett väsentligt intresse av förslaget tillfälle att delta i samrådet. Syftet med samrådet är att få fram ett så bra beslutsunderlag som möjligt och att ge möjlighet till insyn och påverkan.

När samrådet är genomfört ska kommunen redovisa resultatet av samrådet i en samrådsredogörelse och ställa ut planen under två månader. Den som vill lämna synpunkter på planförslaget ska göra det skriftligt under utställningstiden.

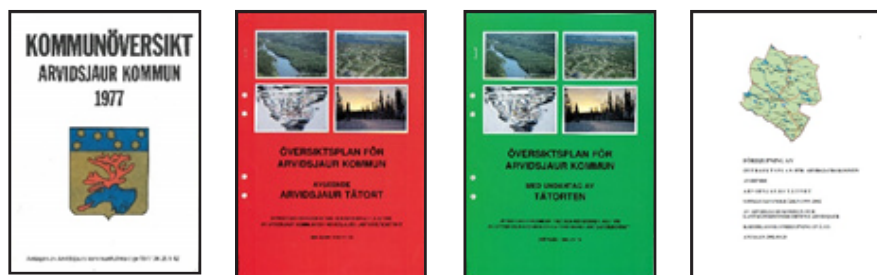

Efter utställningen ska kommunen sammanställa inkomna synpunkter i ett särskilt utlåtande och redogöra för de eventuella ändringar i planen som synpunkterna har lett till. Det särskilda utlåtandet med de sammanställda synpunkterna ska sedan

bifogas de övriga översiktsplanehandlingarna. Om synpunkter som inkommit under utställningen inte kan tillgodoses i planförslaget bör detta särskilt motiveras.

Om planförslaget efter utställningen ändras väsentligt ska kommunen ställa ut förslaget på nytt. Översiktplanen antas av kommunfullmäktige.

Kort historik om kommunens tidigare översiktsplaner

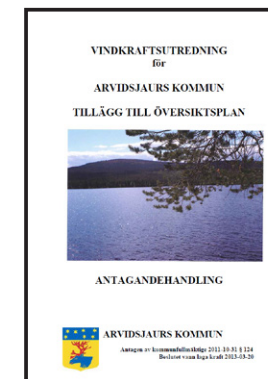
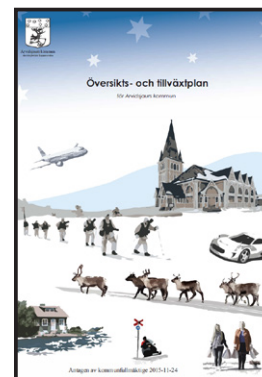

Tidigare översiktsplaner för Arvidsjaurs kommun från 1977, 1987, 1990, 2002 och 2008

1977 upprättade Arvidsjaur en så kallad "kommunöversikt". Dessa planer kom i bruk under 1970-talet och redovisade planlägningsbehov, gav ledning vid prövning av ansökan om byggnadslov samt dokumenterade samrådet mellan staten och kommunerna inom den fysiska riksplaneringen. Genom plan- och bygglagen från 1987 ersattes kommunöversikterna av översiktsplaner. 1990 antog Arvidsjaurs kommunfullmäktige den första översiktsplanen inklusive en fördjupning för Arvidsjaurs samhälle. 2002 antogs nästa översiktsplan, vilken också innefattade en fördjupning för Arvidsjaurs samhälle. Under 2008 initierades ett nytt översiktsplanearbete vilket först ledde fram till ett tillägg till översiktsplanen avseende vindkraft och sedan också en ny kommuntäckande översikts- och tillväxtplan.

Gällande översiktsplan innan denna antogs

Kommunens gällande översiktsplan bestod innan denna plan antogs av översikts- och tillväxtplanen som antogs 2015-11-27 och tillägget avseende vindkraft som antogs 2013-03-20. Tillägget avseende vindkraft kommer fortsatt vara gällande.

Tidig dialog

Kommunen ser den tidiga dialogen med externa aktörer som central för att få fram en bra plan. Under våren 2019 har därför dialog förts med följande aktörer:

Ungdomar Landsbygdsrådet Destinationsrådet Länsstyrelsen
Region Norrbotten en och angränsande kommuner
Stora markägare Företagarna Byaföreningarna i Glommerstråk, Moskosel och
Abborrträsk Biltestföretagen SPGA HandelN Föreningslivet
Samebyar Pensionärsorganisationer Bostadsbolagen Bankerna

Kommunen har även erbjudit andra aktörer att höra av sig vid intresse av att diskutera planen samt möjliggjort för att inkomma med synpunkter via ett formulär på hemsidan. Minnesanteckningar och en sammanställning av de synpunkter som inkommit via hemsidan finns tillgängliga på <https://www.arvidsjaur.se/oversiktsplan>.

Efter det formella samrådet har en samrådsredogörelse upprättats och efter utställningen har ett särskilt utlåtande upprättats. Dokumenten beskriver inkomna synpunkter och vilka justeringar som skett av planförslaget.

Kommunen vill tacka alla som bidragit till planens innehåll!

Syfte och mål

Syftet med upprättandet av en ny översiktsplan för Arvidsjaur kommun är att skapa förutsättningar för en långsiktigt hållbar tillväxt i kommunen. Planen ska fungera som stöd både för kommunens egna intentioner och för kommunens handlingsberedskap för oförutsedda initiativ.

Målsättningen är att denna plan ska bli det strategiska dokument som kan bidra till en långsiktigt hållbar tillväxt och en positiv befolkningsutveckling. För att nå dit krävs ett mer attraktivt och konkurrenskraftigt Arvidsjaur.

I Arvidsjaur vill man leva, verka och bo.

Översiktsplanens uppbyggnad

Översiktsplanen består av ett antal dokument. Huvuddokumentet är "Översikts- och tillväxtplan för Arvidsjaur kommun" där rekommendationer för kommunens utveckling framgår. Kapitelindelningen bygger på de prioriterade insatsområdena i den regionala utvecklingsstrategin. Därutöver finns kapitel om landsbygdsutveckling, landsbygdsutveckling i strandnära läge, mellankommunala frågor, riksintressen och miljökvalitetsnormer och implementering och uppföljning. Till huvuddokumentet hör fyra markanvändningskartor: en kommuntäckande karta samt markanvändningskartor för Arvidsjaur, Glommersträsk och Moskosel. Dessa dokument utgör själva planen.

Utöver dessa dokument finns diverse underlagsmaterial: dokumenten "Planeringsunderlag", "Planeringsunderlag för landsbygdsutveckling i strandnära läge" samt en miljökonsekvensbeskrivning.

Dokumentet "Tidig extern dialog" beskriver synpunkterna som inkom under den tidiga dialogen och hur de förhåller sig till eller har påverkat planförslaget.

BAKGRUND

Kort om geografi, geologi och historia

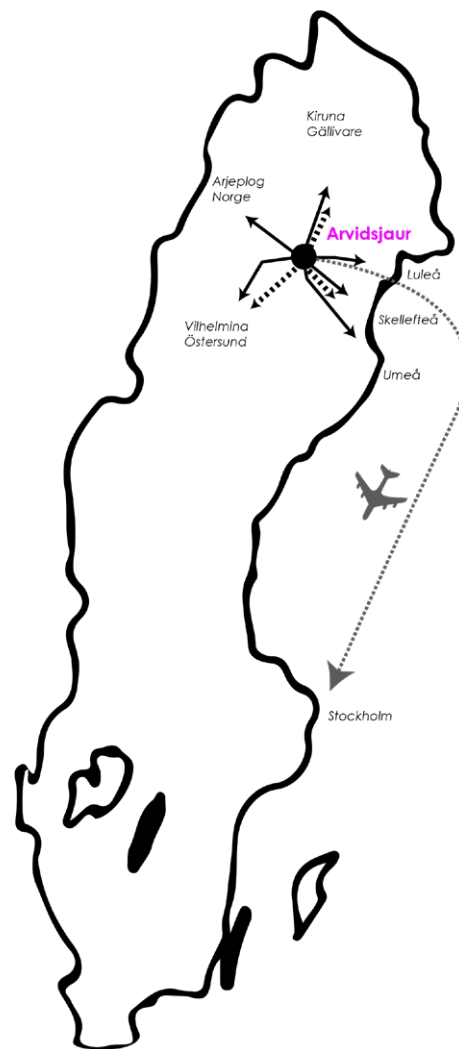
Arvidsjaur kommun, en inlandskommun i Norrbotten, tillhör en av de till ytan 20 största kommunerna i landet. Större delen av Arvidsjaur kommun ligger inom det man brukar beteckna skogsklätt bergkullelandskap, genomkorsat av ett antal älvdalarna. Fasta jordar dominerar i kommunen varför de geotekniska förutsättningarna bedöms som relativt gynnsamma. I älvdalarna förekommer sediment som kan vara erosionskänsliga.

Byskeälven och Åbyälven är skogsälvar med sina källflöden inom Arvidsjaur kommun. Skellefteälven och Piteälven har sina källflöden i gränsen mot Norge. Piteälven är en av våra nationalälvar. I Skellefteälvens dalgång finns en del av ett 15 mil långt sammanhängande sjösystem inom Arvidsjaur kommuns gränser.

Mellan älvdalarna finns bergsryggar som i de västra delarna utgör lågfjäll. Arvidsjaur kommun är en kommun med många lågfjäll. Det unika med dessa lågfjäll är att det är en direkt övergång från skogsland till fjällhed utan mellanliggande fjällbjörk.

Samerna är ett av världens urfolk, med Sápmi (de norra delarna av nuvarande Sverige, Norge, Finland och Ryssland) som sitt ursprungliga landområde, långt innan dessa stater fanns. Samerna levde i huvudsak av jakt på älg, ren, småvilt samt fiske. I takt med årstidernas växlingar, och beroende på tillgången till föda, flyttade människorna omkring mellan olika boplatser. Bosättarna var få till antalet.

Arvidsjaur kommun var länge mycket glest befolkad och det var först efter att den svenska staten beslutat att kolonisera Lappmarken som befolkningen ökade. Genomförandet av kolonisationen av Lappmarken kom senare till Arvidsjaur socken än till de flesta andra kommuner i norr. Jordbruket, jakten och fisket gav inbyggarna ett levebröd.

I och med industrialismens framväxt kom skogsbruket att spela en allt större roll och bidrog starkt till befolkningsökningen i kommunen. Befolkningen växte fram till 1960-talet och som mest arbetade 3 000 man inom skogsbruket.

Rationaliseringarna inom jord- och skogsbruket medförde dock ett minskat behov av arbetskraft. Det minskande arbetskraftsbehovet påskyndade i sin tur urbaniseringen eftersom alternativa arbetstillfällen var få. Kommunens befolkning har därigenom minskat från som mest ca 11 000 till idag 6 220 invånare¹. 67 % av landarealen inom kommunen ägs av det statliga bolaget Sveaskog.

Snötäckt skogsmark

¹ Statistik från SCB, 2019-12-31.

Nuläge

Framväxten av tjänstesamhället och dess övergång till kunskapssamhället har förändrat Arvidsjaurs kommun på kort tid. Nya näringar har sett dagens ljus. Offentlig service i olika former sysselsätter överlägset flest människor i Arvidsjaur. Arméns jägarbataljon och Försvarsmaktens vinterenhet i Arvidsjaur samt Kriminalvården, Försäkringskassan och Arbetsförmedlingens kundtjänst utgör en viktig del av den lokala arbetsmarknaden.

Statistik

Med anledning av kommunens åldrande befolkning är det varje år fler som dör än som föds. Kommunen har därför haft ett negativt födelseöverskott under lång tid. Däremot har det 2011-2017 varit fler som flyttat in till kommunen än som flyttat ut. Nedan visas ett diagram över flytt- och födelsenettet under de senaste åren.

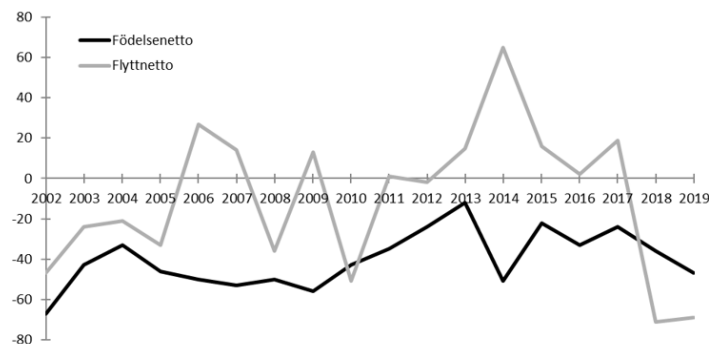

Diagram över flytt- och födelsenetto

Diagrammet nedan visar befolkningsprognosen för Arvidsjaurs kommun för perioden 2019-2023. Tack vare ett förväntat positivt flyttnetto prognosticeras enbart en minskning på cirka 12 personer per år. Minskningen beror på att antalet personer som prognostiseras födas per år är lägre än prognosen för antalet personer som beräknas dö per år.

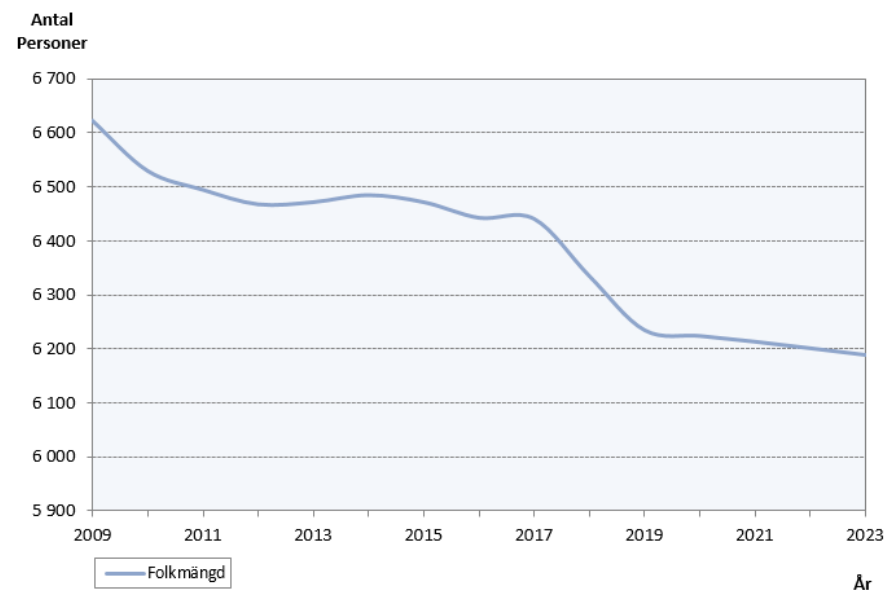

Diagram över befolkningsprognos för Arvidsjaurs kommun åren 2019-2023

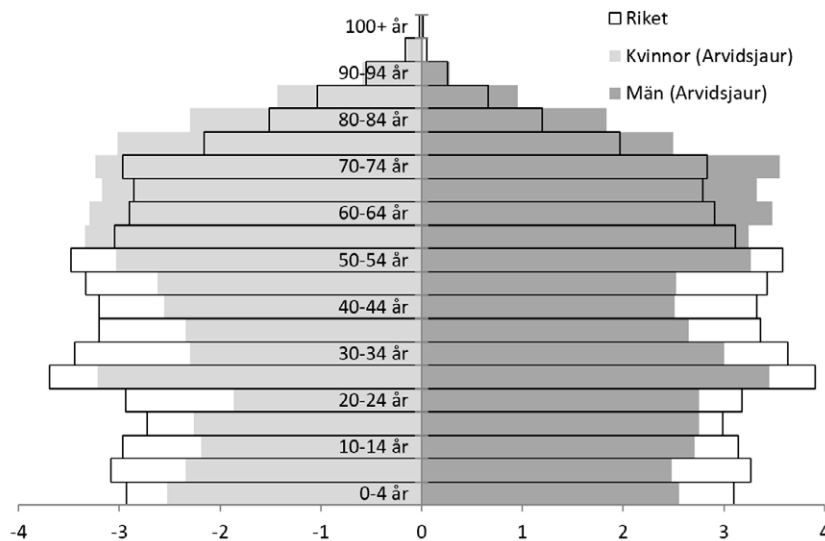
Det har även skett en lokal folkomflyttning inom kommunen, en utveckling som fortfarande pågår.

Tabellen nedan visar förändringarna i antalet invånare i olika delar av kommunen under perioden 1974 – 2019. Minskningen av antalet invånare är särskilt markant på landsbygden.

Område	Befolkning dec 1974	Befolkning sept. 2019
Arvidsjaurs tätort	4073	4485
Moskosel	458	178
Glommerträsk	471	207
Abborrträsk	205	101
Övrig landsbygd	2885	1205
varav i Lauker		65
varav i Pjesker		51
Övriga/restförda		-
Totalt	7907	6176

Tabell över befolkningsförändring 1974-2019

Arvidsjaurs kommun är ett åldrande samhälle. Andelen som arbetar minskar i förhållande till den andel som blir försörjd. Inom åldrarna 20 - 50 år har kommunen betydligt färre än riket i genomsnitt och ligger på "10-topp" när det gäller andelen äldre invånare. Nedan visas en befolkningspyramid för Arvidsjaurs kommun i jämförelse med riket baserat på folkmängden 2019-12-31.

Befolkningspyramid för Arvidsjaurs kommun i jämförelse med riket

Förvärvsintensiteten inom kommunen var 85,3 % för män samt 82,9 % för kvinnor under 2018. Förvärvsintensiteten i riket låg under samma period på 79,5 % och för Norrbottens län på 82,1 %. Antalet inpendlare till kommunen var 454 personer och antalet utpendlare var 511 personer under 2018². 2 585 personer bor och arbetar i kommunen.

Kommunen ur ett strategiskt perspektiv

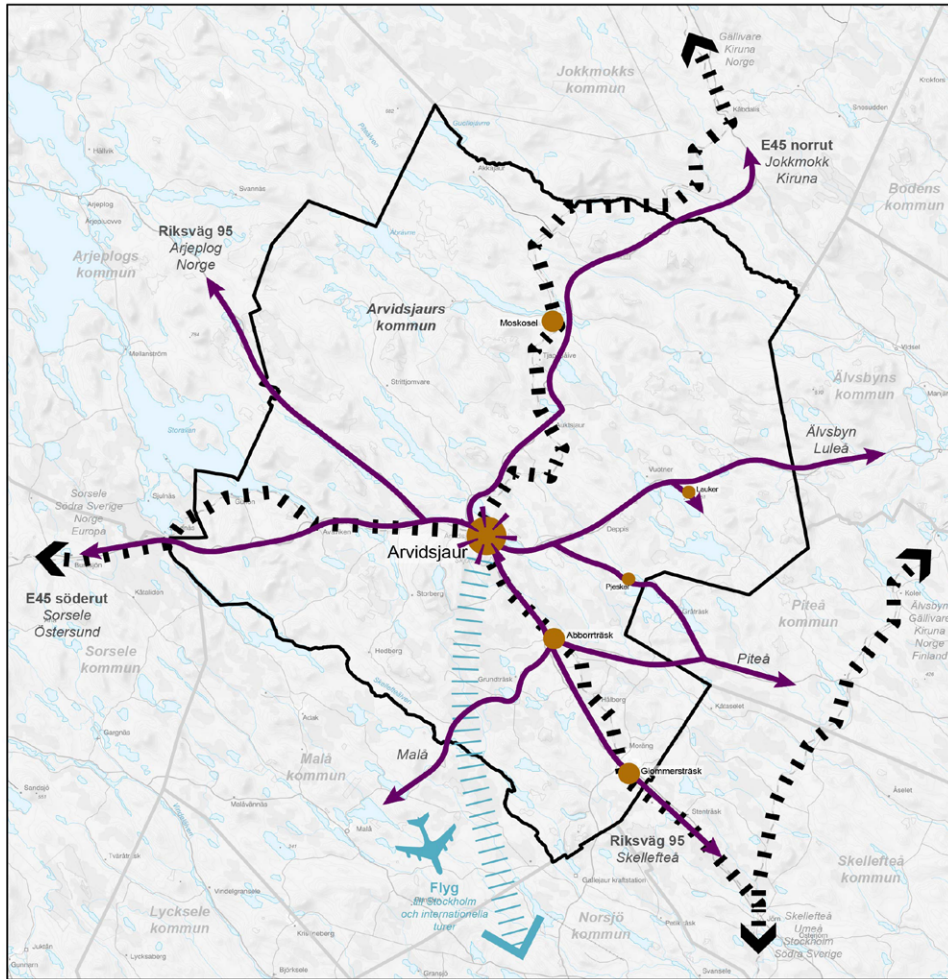
I efterföljande strategikarta redovisas kommunens strategiska samband inom kommunen och i ett större sammanhang över kommungränserna.

Ett antal bebyggelsenoder har markerats i kartan utifrån storlek och koppling till kommunikationsnätet. Arvidsjaurs samhälle är en viktig kommunikationsnod i hela regionen genom sin placering som en knutpunkt mellan både riksväg 95, 94 och E45:an, samt flygplats. Utöver dessa vägar finns ett antal mindre stråk redovisade i kartan som också är viktiga ur ett sammantaget kommunalt perspektiv.

Järnvägen är ett viktigt kommunikationsstråk och skulle i en framtid kunna vara av ännu större vikt för person-, gods- och testtrafik.

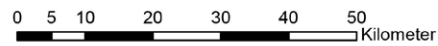
Flygförbindelserna från Arvidsjaurs flygplats både nationellt och internationellt är ytterst viktiga för kommunens och regionens invånare, näringsliv och besöksnäring. Kommunen anser att flygplatsen bör pekas ut som riksintresse.

² <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/arbetsmarknad/sysselsattning-forvarvsarbete-och-arbetstider/registerbaserad-arbetsmarknadsstatistik-rams/>, 2020-02-18

Teckenförklaring

- Kommunikationsstråk väg
- Kommunikationsstråk järnväg
- Bebyggelsenod
- Kommunikationsnod
- Kommunikationsstråk flyg
- Arvidsjaur kommuns gräns
- Kommungräns angränsande kommuner

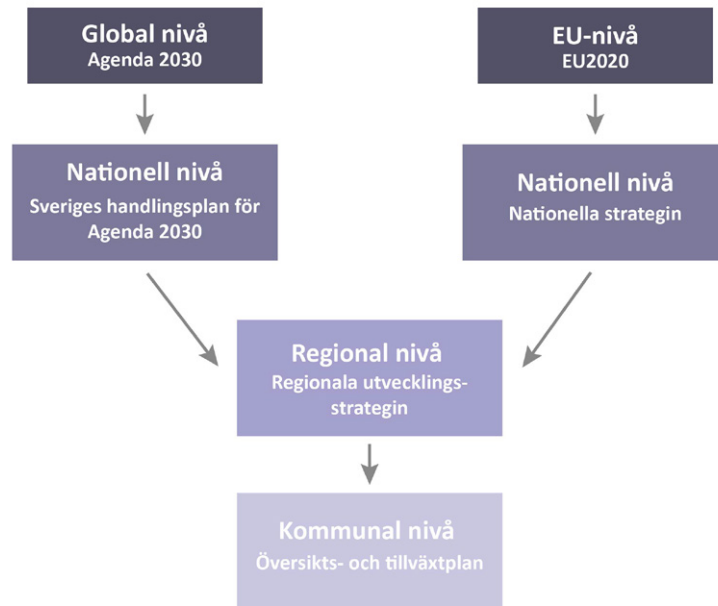

UTGÅNGSPUNKTER

Allmänt

Översiktsplanens strategiska funktion har stärkts i lagstiftningen. Av planen ska nu även framgå hur kommunen i den fysiska planeringen avser att ta hänsyn till och samordna planen med nationella och regionala mål, planer och program av betydelse för en hållbar utveckling. I detta avsnitt beskrivs de globala, nationella och regionala målsättningar som bedöms ha störst betydelse för en hållbar utveckling inom Arvidsjaurs kommun.

Global nivå

Agenda 2030 är den mest ambitiösa planen för hållbar utveckling som världen någonsin antagit. Världens ledare har lovat att uppnå de 17 globala målen till år 2030. Alla länder har därmed tagit på sig ansvaret att skapa en mer rättvis och hållbar värld. Hållbar utveckling innebär att vi tillgodoser dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov.

I begreppet hållbar utveckling integreras de tre perspektiven: social, miljömässig och

ekonomisk hållbarhet. Målen är integrerade och odelbara vilket innebär att inget av målen kan uppnås på bekostnad av ett annat och att framgång krävs inom alla områden för att de övergripande målen med Agenda 2030 ska kunna uppnås. FN slår fast att vi är den första generationen som kan utrota fattigdomen, och den sista som kan bekämpa klimatförändringarna.

Utdrag ur Agenda 2030 och de globala målen för hållbar utveckling - Ett material från projektet *Glokala Sverige - Agenda 2030 i kommuner, landsting och regioner*

Region Norrbotten, Länsstyrelsen och Norrbottens Kommuner har även skrivit på en avsiktsförklaring om att bidra till att Agenda 2030 kan genomföras. Det innebär att man:

- Främjar, direkt eller indirekt, genomförandet inom ramen för ordinarie verksamheter
- Bidrar till genomförandet med kompetens, kunskap och våra nätverk
- Upprättar en årsplan för det gemensamma arbetet
- Sprider information om Agenda 2030 i egna organisationer och nätverk

EU-nivå

EU 2020, är en strategi för tillväxt och sysselsättning och utgör EU:s ramverk för att skapa långsiktig hållbar tillväxt och fler jobb i hela unionen.

EU 2020 bygger på tre övergripande prioriteringar som ska förstärka varandra:

- Smart tillväxt - utveckla en ekonomi baserad på kunskap och innovation
- Hållbar tillväxt - främja en resurseffektivare, grönare och konkurrenskraftigare ekonomi
- Tillväxt för alla - stimulera en ekonomi med hög sysselsättning och med social och territoriell sammanhållning

För att se till att varje medlemsstat anpassar EU 2020-strategin efter sin egen situation ska EU:s mål omvandlas till nationella mål och strategier.

Nationell nivå

Sverige har tagit fram en nationell strategi för hållbar regional tillväxt och attraktionskraft. Strategin är inriktad på att skapa goda förutsättningar att bo, arbeta samt etablera företag och verksamheter i hela landet och på så sätt skapa förutsättningar för hållbar regional tillväxt och ett Sverige som håller samman. För att bidra till politikens mål och möta samhällsutmaningarna identifierar regeringen fyra prioriteringar för det regionala tillväxtarbetet fram till 2020:

- Innovation och företagande
- Attraktiva miljöer och tillgänglighet
- Kompetensförsörjning
- Internationellt samarbete

Regional nivå

Region Norrbotten beslutade i februari 2019 om en ny regional utvecklingsstrategi (RUS). Visionen är att Norrbotten ska bli Sveriges mest välkomnande och nytänkande län. Strategin beskriver också fyra prioriterade insatsområden med effektmål och indikatorer:

- Hög livskvalitet i attraktiva livsmiljöer
- Hållbara transporter och tillgänglighet
- Flexibel och väl fungerande kompetensförsörjning
- Smarta, hållbara innovationer och entreprenörskap

Kommunal nivå

Kommunfullmäktige beslutade 2015-04-14, § 70 om en vision för kommunen – "Arvidsjaur växer för en hållbar framtid" där det önskade läget är "en attraktiv tillväxtkommun". Kommunfullmäktige beslutade samtidigt om nya kommunövergripande mål:

- Engagerade och nöjda medborgare och kunder
- Långsiktig hållbar utveckling
- God ekonomisk hushållning
- Attraktiv arbetsgivare

Kommunens värdegrund är glädje, respekt och professionalitet.

HÖG LIVSKVALITET I ATTRAKTIVA LIVSMILJÖER

Jämlikhet

Det är viktigt att alla människors intressen tas till vara i planeringen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder. Medborgare ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv.

Jämlikhet beskriver ett läge där olika grupper har samma möjligheter och berör alla diskrimineringsgrunder. Jämställdhet är därav en viktig jämlikhetsfråga. Ökad jämställdhet och jämlikhet bidrar till större trygghet i samhället, mindre könsstereotypiska yrkes- och studieval, bättre folkhälsa och ekonomisk tillväxt då samtliga människors samlade kompetenser, talang, kreativitet och entreprenörskap tas tillvara på marknaden, för att nämna några exempel. Ett jämlikt och jämställt samhälle möjliggör utveckling av kommunen och av individen, oavsett vem hen är.

Enligt Barnkonventionen (FN:s konvention om barnets rättigheter) ska barns bästa alltid komma i första rummet i frågor som rör dem. Barn har också rätt att uttala sig i frågor som rör dem och deras tillvaro, och deras önskemål ska tas på allvar och beaktas. Barn och ungdomar har ofta andra krav och önskemål på sin miljö än vuxna. Detta är viktigt att beakta i all samhällsplanering. De ska tidigt uppmuntras att uppmärksamma och utforska sin fysiska miljö och lära sig att föra fram synpunkter på sin närmiljö.

Arvidsjaurs kommun är förvaltningsområde för det samiska språket sedan 2010. Det innebär att personer i kommunen som talar samiska har särskilda rättigheter att

använda sitt språk i både förskola, äldreomsorg och i sina kontakter med kommunen .

Enligt plan- och bygglagen ska enkelt avhjälpta hinder åtgärdas i befintliga byggnader som innehåller lokaler dit allmänheten har tillträde och på befintliga allmänna platser. Såväl byggnader som utomhusmiljöer ska vara tillgängliga för människor med olika funktionsnedsättningar. Vid utformning av allmänna platser ska krav på tillgänglighet uppfyllas.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Alla människors intressen ska tas till vara i planeringen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.
- Vid skyltning av offentliga byggnader bör skyltning även ske på samiska.
- För att stödja utvecklingen av en mer jämlik organisation och kommun bör utbildning riktad mot tjänstepersonerna inom kommunen utföras minst en gång per år.

Tillgång till friluftsliv och rekreationstillfällen finns det gott om för alla åldrar

Konsekvenser

- Ökad trivsel på allmänna platser för boende och besökare.
- Ett mer jämlikt och inkluderande samhälle.
- En förändrad verksamhetskultur med ökad hänsyn till jämlikhet vid beslut och utföranden av olika arbeten.

Attraktiva livs- och boendemiljöer

Bostadsförsörjning

Generellt sett finns ett överskott av bostäder inom kommunen som helhet. Bostadsmarknaden i tätorten är också speciell då den påverkas av uthyrningsmöjligheterna till testnäringen vintertid. Arvidsjaurs kommun får generellt betecknas som en säker och trygg kommun att leva i. Landskapet inom kommunen har höga estetiska värden med mer än 4000 sjöar, flera älvar och lågfjäll.

Kommunen har sett en viss ökning av efterfrågan på villatomter i Arvidsjaurs samhälle under de senaste åren och tre nybyggda villor står idag (2020) klara på Klockarberget. Kommunen har gott om lediga tomter på ett flertal ställen i kommunen. Planberedskap finns även i form av planlagd mark för flerbostadshus, industri och handel. Det finns även planlagd mark för tillbyggnad av Ringelsta för äldreboende/vård.

Varje kommun ska med riktlinjer planera för bostadsförsörjningen i kommunen. Syftet är att skapa förutsättningar för alla i kommunen att leva i goda bostäder och att främja att ändamålsenliga åtgärder för bostadsförsörjningen förbereds och genomförs. Riktlinjerna för bostadsförsörjningen ska i sin tur utgöra underlag för planläggning enligt plan- och bygglagen (PBL) när det gäller det allmänna intresset bostadsbyggande och utveckling av bostadsbeståndet. Riktlinjer för bostadsförsörjningen ska antas av kommunfullmäktige varje mandatperiod.

Kommunen tog fram riktlinjer för bostadsförsörjning 2016. Det övergripande målet för bostadsförsörjningen i kommunen utgår ifrån de regionala målen, men tas ned på en kommunal nivå. I dokumentet framgår att Arvidsjaurs övergripande mål för bostadsförsörjningen är att planera och agera för bra boende i hela kommunen för alla oavsett ekonomiska och sociala förutsättningar, fysisk och psykisk funktionsförmåga, ålder, kön och etnicitet. God fysisk planering för långsiktig och hållbar bostadsförsörjning är viktig. Arvidsjaurs vackra natur, klimatet och förutsättningarna för livskvalitet på alla plan skall framhållas. Arvidsjaurs kommun skall uppfattas som ett positivt val av bostadsort i enlighet med visionen "en attraktiv tillväxtkommun". Sedan finns mål för attraktivitet, tillgänglighet, hållbarhet, miljö och ekonomi angivna i dokumentet.

Kommunstyrelsen beslutade 2019-11-12, § 226 att utse en projektgrupp för framtagande av riktlinjer för bostadsförsörjning. Arbetet med riktlinjerna pågår.

Kommunen har under en längre tid upplevt en efterfrågan på fritidstomter i strandnära lägen. Tack vare utlagda LIS-områden i nu gällande översikts- och tillväxtplanen har kommunen på ett bättre sätt kunnat möta denna efterfrågan. Det finns dock ett behov av ytterligare LIS-områden. Frågan behandlas under avsnittet "Landsbygdsutveckling i strandnära lägen". På markanvändningskartan finns förslag på framtida områden för såväl bostäder som industri.

Det finns en efterfrågan på att bygga i strandnära läge i kommunen

Arvidsjaurs tätort

Arvidsjaurs tätort håller i dag en mycket hög kvalitet jämfört med andra tätorter av samma storlek, både vad beträffar bebyggelsestruktur och avseende utformning i detaljer. Lågt byggda hus och hus i liv mot fastighetsgräns/gata kännetecknande äldre byggnaderna och är avgörande för miljöns karaktär. De äldre byggnadernas utformning som traditionell trähusbebyggelse med arbetade listverk, traditionella träfönster och entréer bidrar till upplevelsen. Byggnadernas funktion som bland annat har varit handelshus, magasin eller bostadshus är tydligt avläsbar och flera av byggnaderna har höga kulturhistoriska värden. Med sin utformning bidrar de till ett mer intressant och attraktivt centrum genom att skapa en bild av Arvidsjaur och med detaljer som fångar blicken.

Kommunen ska verka för en allmän förbättring av den yttre miljön. Storgatans karaktär bör behållas och stora estetiska krav ska ställas på ny bebyggelse. Nuvarande lågbyggda karaktär med tvåvåningshus längs Storgatan bör vara vägledande för framtida förändringar.

För att bibehålla centrumkänslan bör byggnader längs Storgatans centrala delar och Stationsgatan placeras med husliv i fastighetsgräns mot gatan, entréer vändas mot gatan och lokaler för handel och kontor eftersträvas i bottenvåningarna.

En bevarandeplan för Arvidsjaurs centrum togs fram under 80-talet. Under hösten 2018 har ett nytt kunskapsunderlag för kulturhistoriska värden inom Arvidsjaurs samhälle tagits fram. Det ska också fungera som underlag för kommunens hantering av bygglov och ge vägledning för den som funderar på att bygga nytt, ändra eller riva eller bara är intresserad av Arvidsjaurs bebyggelseutveckling. Rapporten pekar ut byggnader och bebyggelsemiljöer inom ett visst område som anses ha ett särskilt kulturhistoriskt värde enligt 8 kapitlet, 13 §, plan- och bygglagen (2010:900). Sådana byggnader kan vara särskilt värdefulla utifrån en historisk, kulturhistorisk, miljömässig eller konstnärlig synpunkt. Utifrån rapportförfattarens rekommendationer i kunskapsunderlaget får kommunen sedan göra en bedömning i varje enskilt fall. Utvalda byggnader och bebyggelsemiljöer har lagts ut som bevarandevärda på markanvändningskartan. I samband med att en ny översikts- och tillväxtplan antas avses den gamla bevarandeplanen för Arvidsjaurs centrum upphävas då uppdaterat underlag nu finns tillgängligt.

Arvidsjaur har ett trevligt centrum med gott utbud

Arvidsjaurs samhälle kan inte mäta sig med de större städerna beträffande variationer i utbudet av aktiviteter. Det är dock viktigt att utbudet av aktiviteter är så pass stort, lättillgängligt och variationsrikt att minnet av en god och trygg uppväxtmiljö finns kvar även i vuxen ålder. Då kan fler välja att flytta tillbaka när det blir dags för familjebildning. Förutom att utbudet av aktiviteter ska vara variationsrikt förutsätts att det är jämställt och bidrar till integration och mångfald. Varje individ ska ges möjlighet till personlig utveckling.

Samhället ska också planeras för en god folkhälsa och möjliggöra vardagsmotion. I Arvidsjaur ska det finnas ett bra utbud av lokaler med aktiva och väl fungerande föreningar som är integrerade med samhället i övrigt. För de äldre kan ett bra utbyggt nät av gång- och cykelvägar (GC-vägar) med parkbänkar på strategiska ställen vara tillräckligt för att locka till fysisk aktivitet.

Kommunen har tidigare byggt ut gång- och cykelvägnätet inom Arvidsjaurs samhälle enligt fastställd trafikplan. GC-vägarna är prioriterade vid skottning vintertid och används vintertid även som färdväg för spark. Kommunen prioriterar också underhåll av gång- och cykelvägarna. Förslag på nya gång- och cykelvägar framgår av markanvändningskartan.

I Arvidsjaur finns en god och trygg uppväxtmiljö

Inom Arvidsjaurs samhälles äldre delar finns ett antal villatomter där fastighetsgränsen mot gata går i husliv. I centrum av en ort är en sådan fastighetsindelning ofta befogad för att säkerställa allmänhetens tillträde ända fram till affärsfastigheternas dörrar genom att planlägga detta som allmän platsmark och bibehålla marken i kommunal regi. Däremot har kommunen konstaterat att det ofta inte är befogad inom områden som präglas av villabebyggelse och inte är av centrumkaraktär. Kommunen avser därför att i framtida planändringar lägga ut ytterligare kvartersmark för att möjliggöra för fastighetsägare att köpa till eller arrendera mark av kommunen. Då fastighetsgräns mot gata går i husliv bör kommunen vid detaljplaneläggning undersöka om ytterligare mark kan läggas ut som kvartersmark för att möjliggöra för de fastighetsägare som så önskar att köpa till mark.

Med en minskande befolkning är det av särskild vikt att nyttja den resurs som utrikesfödda utgör. Arvidsjaurs kommun ska bli ett självklart val till bostadsort även för utrikesfödda.

Spark är ett effektivt, ekonomiskt, hälsosamt och hållbart färdmedel vintertid

Grönområden

Vistelser i naturen har stor betydelse för den fysiska och psykiska hälsan och kan därigenom även kopplas till att ha samhällsekonomisk nytta. Grönområden kan främja socialt deltagande och interaktion mellan människor och vistelse i naturen bidrar till att skapa en bättre förståelse för ekosystemtjänster (nyttor som naturen ger oss människor). Utevistelse bidrar även till att utveckla barns grovmotorik, koncentrationsförmåga och fantasi. Det är även påvisat att förskolebarn vars gårdar har trädgårdskaraktär har färre sjukdagar jämfört med barn vars förskolor saknar gröna utegårdar. I de nationella folkhälsomålen är barn särskilt utpekade som grupp att ta hänsyn till och gröna områden för fysisk aktivitet och rekreation är extra viktigt. Kommunen bör sträva efter attraktiva och tillgängliga grönområden och lektytor.

Samhällsnära naturmark är både vacker och viktig ur många aspekter

Arvidsjaur har mycket naturmark runt samhället, men naturmark inom samhället är lika viktigt. Kommunen bör ha en restriktiv inställning till försäljning av mark som är utlagd som allmän platsmark inom Arvidsjaurs samhälle för att säkerställa en attraktiv tätort för alla invånare. Tillgången till naturmark nära inpå bostadsbebyggelse är viktigt, särskilt som lektyta för barn. Enligt forskningen bör avståndet inte vara mer än 300 meter från bostaden för att ett grönområde ska användas ofta. För svagare grupper kan avståndet vara så kort som 200 meter. Samma sak gäller vikten av naturmark i närheten av skolor och förskolor. Små ytor av naturmark utgör även en del av det nätverk av grönstråk och ekosystemtjänster som är av betydelse både för människors välbefinnande och för flora och fauna. Grönområden är också bra för att minska buller, rena luft, reducera vind, binda damm, ge skugga, skapa estetiskt tilltalande miljöer, för att sänka temperaturen sommartid och bidra till stadens biologiska mångfald. Naturmark verkar också som infiltrationsyta vid skyfall och om dessa allmänt tillgängliga naturstråk säljs till privatpersoner och exploateras ökar risken för negativ påverkan vid framtida skyfall på intilliggande bostadsbebyggelse.

Innehav av mark är en viktig och ofta avgörande faktor i kommunens bostads- och näringslivspolitiska strävanden. Därför är det angeläget att bevaka och vidta åtgärder så att markreserven har en omfattning och belägenhet som ger kommunen goda möjligheter att nå uppsatta mål. Arvidsjaurs kommun har ambitionen att tillgodose behovet av mark för bostäder, företagsetableringar och övrig samhällsservice genom en aktiv markpolitik och hög planberedskap. Markreserven ska präglas av långsiktighet, god framförhållning och successiv anpassning till gällande översiktsplan.

Kommunen som fastighetsägare har också ett ansvar för upplevelsen av platsen och behöver se till att kommunens fastigheter bidrar till en positiv upplevelse av platsen samt utgör en god arbetsmiljö.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Nuvarande karaktär av Storgatan bör behållas och utvecklas. Centrum bör därefter utvecklas efter Stationsgatan, främst ned mot järnvägsstationen.
- Friluftsområdena kring Nyborgstjärnen, vid Arvidsjaursjön, Marklundsparken, utkikstornet på Lillberget samt badstranden vid Camp Gielas är särskilt viktiga och bör prioriteras underhållsmässigt.
- Längs Storgatans centrala delar och Stationsgatan bör byggnader placeras med husliv i fastighetsgräns mot gatan, entréer vändas mot gatan och lokaler för handel och kontor eftersträvas i bottenvåningarna.
- Möjlighet bör skapas för fritidsboende, permanentboende och verksamheter i strandnära lägen.
- Kommunen bör ha en aktiv markpolitik och hög planberedskap. Markreserven ska präglas av långsiktighet, god framförhållning och successiv anpassning till gällande översiktsplan.
- Framtida nyproduktion av flerbostadshus bör ske genom förtätning inom området som avgränsas av Nyborgstjärn – Kyrkan och Domängatan – Järnvägsgatan.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Områdena längs med järnvägen bör rustas upp liksom den yttre miljön vid industriområdena.
- Kommunen bör sträva efter attraktiva grönområden och lektytor.
- För att underlätta de mindre orternas utveckling bör de gamla byggnadsplanerna och avstyckningsplanerna som idag har status som detaljplaner upphävas i Suddesjaur samt delar av Glommersträsk.
- Kommunen som fastighetsägare behöver se till att kommunens fastigheter bidrar till en positiv upplevelse av platsen samt utgör en god arbetsmiljö.
- Då fastighetsgräns mot gata går i husliv bör kommunen vid detaljpaneläggning undersöka om ytterligare mark kan läggas ut som kvartersmark för att möjliggöra för de fastighetsägare som så önskar att köpa till mark.
- Minst en gång per mandatperiod bör kommunen inventera sitt bostadsbestånd samt via en enkät eller intervju med aktörer inom bostadsförsörjning kolla av läget på bostadsmarknaden.
- Kommunen bör se över gällande gamla detaljplaner som i dagsläget hämmar utvecklingen.

Konsekvenser

- Ökad attraktivitet för boende, besökare och företagare.
- Positiv befolkningsutveckling och ett långsiktigt hållbart samhälle.
- Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringsen. I detta översiktliga planeringsskede bedömer kommunen dock inte att förslagen i planen påtagligt försvårar rennäringens bedrivande. Fortsatt samråd med samebyarna i framtida ärenden är dock viktigt för att minska negativ påverkan.

Kultur och fritid

Människor väljer idag i ökad utsträckning var de vill bo och ställer allt större krav på en inspirerande miljö, som erbjuder livskvalitet. Platsen (orten, kommunen, regionen) och dess kvalitéer blir alltmer betydelsefulla för detta val och kultur- och fritidsutbudet kan ha en avgörande betydelse. Ett rikt liv på fritiden ger engagerade, kreativa och positiva människor som kan bidra till utvecklingen av samhället.

Att skapa gemensamma arenor och nätverk för att stimulera möten mellan människor är en viktig del i kultur- och fritidsutbudet vilket kan bidra till en aktiv idé- och samhällsdebatt. Alla medborgare ska ha möjlighet till en aktiv fritid och rekreation. Det är därför viktigt för kommunen att verka för att kommunens anläggningar är tillgängliga för alla.

Kommunen har relativt sett ett stort utbud av kultur- och idrottsaktiviteter som till stor del erbjuds genom de många föreningar som bedriver verksamhet med stöd från kommunen. Föreningar och de ideella organisationerna i Arvidsjaurs kommun är en viktig resurs för att skapa ett socialt nätverk. Föreningarna och de ideella organisationerna utvecklar demokratin och medverkar till en fördjupad kunskap om vår kultur och idétradition samt bidrar till en meningsfull fritid. Kommunen ska erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.

Skumdiskot var en populär aktivitet bland barnen under evenemanget Let's Go Arvidsjaur 2019

Badstranden på Camp Gielas är ett välbesökt område på sommaren

Kommunen prioriterar verksamhet som riktar sig till barn och ungdomar upp till och med 25 år. Kommunen driver bland annat en öppen ungdomsverksamhet för ungdomar i åldrarna 13-25 år.

Kommunen ser att en framgångsfaktor är att uppmuntra och stödja unga att arrangera för andra unga då antalet deltagande på aktiviteterna ofta då blir betydligt högre.

Vikten av en öppen ungdomsverksamhet som attraherar unga är ett ständigt utvecklingsområde. Samma sak gäller andra mötesplatser som är öppna för alla så som entréerna på medborgarhuset, badhuset och Camp Gielas. Kommunen bör prioritera att ständigt utveckla attraktiva mötesplatser för unga i dialog med ungdomarna själva.

Lokaler och mark upplåts kostnadsfritt för föreningsverksamhet.

Kultur

Kultur är ett mycket vidare begrepp än exempelvis bibliotek, musik, konst och teater. Kultur är en aspekt på samhällets totala liv och här inkluderas summan av alla erfarenheter, kunskaper, värderingar och normer som finns i ett samhälle och i

en interaktion mellan människorna. Kulturen är därför en viktig del av livsmiljön för människorna på en plats. Kultur i det vida begreppet skapas lokalt men med viktiga influenser från den regionala, nationella och internationella nivån. Amatörutbudet och det professionella utbudet är varandras förutsättningar liksom bredd är en förutsättning för spets.

Samisk kultur bör ses ur ett helhetsperspektiv som omfattar både den man är och det man gör. I samisk kultur ingår alltså både utövande av konstarter (såsom jojk, konsthantverk, dans, teater) och identitetsstärkande faktorer såsom utövande av duodji, samisk idrott, samisk media, samiska språk, samiska näringar, samiskt levnadssätt och förhållningssätt.

I Arvidsjaur finns ett huvudbibliotek och i Glommersträsk finns en filial. Medborgarhusets uppdrag är att tillhandahålla lokaler för föreningarnas verksamheter och fyller en viktig funktion för många. Biografverksamheten bedrivs i kommunal regi.

Kulturskolan i Arvidsjaur erbjuder bild, dans, musik och teater från lågstadiet till och med gymnasiet och är en viktig del i barn och ungas fritidsutbud. Kulturskolan erbjuder även avgiftsfri undervisning på förskolan och på grundskolan.

I Arvidsjaurs kommun finns ett brett kulturutbud. Här syns en dansföreställning

Ett tillgängligt friluftsliv

Många studier visar att vi rör oss allt mindre med en ökad ohälsa som följd. Det är därför viktigt att skapa förutsättningar som uppmuntrar alla att på olika sätt öka sin fysiska aktivitet. Förutom att vi alla behöver röra oss mer blir medelåldern i kommunen högre, vilket ställer ytterligare krav på utveckling av kommunens rekreationsområden. Att skapa förutsättningar för barn och gamla att ta del av det rörliga friluftslivet kräver tätortsnära anläggningar och områden eftersom alla inte har bil och kollektivtrafiken

inte är anpassad till detta ändamål. Förutom att främja fysisk aktivitet kan naturkontakt också ge andra hälsovinster såsom att reducera stress, stärka den kognitiva förmågan, sänka blodtrycket, skapa större välmående, förbättra den psykiska hälsan och att underlätta social interaktion. Genom utevistelse kan sjuktal minska, folkhälsan och välmåendet öka och genom detta bidra till långsiktiga socioekonomiska vinster. Friluftsliv och tillgång till natur ger också en större förståelse för sammanhang, miljöfrågor och för en hållbar utveckling, samt skapar intresse för naturvård och miljöengagemang. Friluftsliv är även en viktig del av den svenska kulturen och genom att det inte finns några regler kring vem som får vara i naturen finns det goda möjligheter till sociala interaktioner med människor ur grupper man kanske inte annars möter. Att möta andra människor över gränser som ålder, etnicitet, inkomst och intressen skapar ett öppnare, mer accepterande samhälle och är långsiktigt en del av vägen till ett tolerant och hållbart samhälle. Tillgången till friluftsliv och rekreationsområden inom kommunen är god och måste fortsatt värnas om, både för medborgare, besökare och för turister.

Bärplockning på Akkanälke

A. Naucér

Kommunens vidsträckta natur skapar bra möjligheter för ett rikt friluftsliv under hela året. De många naturreservaten säkerställer bevarande av de områden som har höga värden vad gäller flora och fauna och gör det samtidigt möjligt att säkerställa tillgång på natur där inget skogsbruk bedrivs.

Grundläggande för att behålla de fysiska förutsättningarna för friluftsliv är en ändamålsenlig planering och förvaltning. Naturvård, kulturmiljövård, friluftsliv, fysiska aktiviteter och hälsa hör nära samman. Planeringen bör därför vara sektorsövergripande och se till helheten.

Arvidsjaurs kommun vill utvecklas som "outdoor"-kommun, för att stimulera det rörliga friluftslivet och för att skapa en turistisk infrastruktur som gynnar besöksnäringen och kommuninvånarna. Detta förutsätter en utveckling av kultur- och naturområden med vandringsleder. Exempelvis kan vandringsleder tillgängliggöras och informations- och marknadsföringsinsatser prioriteras. I kommunen finns även under vintersäsongen flertalet preparerade skidspår och elljusspår både kring Arvidsjaurs samhälle och i byar runt om i kommunen.

Befintlig sim- och sporthall kommer inom en snar framtid inte att kunna nyttjas utan att stora investeringar görs. En arbetsgrupp har föreslagit nybyggnad istället

I kommunen finns ett antal kanotleder tillgängliga för ett varierat friluftsliv

för renovering. Badhuset har en nyckelroll i skolans simundervisning och är en stor bidragande orsak till den höga andelen simkunniga barn och ungdomar i kommunen. Det är en viktig mötesplats för människor av olika åldrar och en plats som går att använda oavsett säsong och väder. Ett badhus ökar ortens attraktivitet och bidrar till ett utökat utbud av fritidsaktiviteter för både kommuninvånare och turister. Även andra aktörer har påtalat dess vikt för att attrahera arbetskraft till deras verksamhet på orten, ex. försvarsmakten. Kommunfullmäktige har beslutat att en förstudie ska påbörjas.

Badhuset spelar en viktig roll i vardagen på många sätt för många invånare

Kulturmiljö

Kulturmiljön är en del av vårt kulturarv som ger oss den viktiga kopplingen till den historiska bakgrund som bidragit till kommunens utveckling och som gjort kommunen till vad den är idag. Människorna har rätt till en synlig historia och kunskap om sin historia för att kunna delta i samhällsdebatten utifrån en riktig grund och för att kunna bidra till utveckling.

Skogsbruket har haft en avgörande betydelse för kommunens utveckling och de lämningar som är synliga bör bevaras. Likaså ska alla de samiska lämningar som finns bevaras och i vissa fall nyttjas. Lappstaden är skyddat som byggnadsminne och kräver

underhåll av sina ägare. En annan viktig kulturmiljö är miljön kring Arvidsjaur gamla kyrk- och marknadsplats som ligger intill hembygdsgården Gamla Prästgården.

Kultur- och naturreservatet Gallejaur är ytterligare ett exempel på en viktig kulturmiljö som är skyddat och som har stor betydelse för kunskapen om vår historia. Det finns ytterligare exempel i det kommunala kulturmiljöprogram som ska revideras. Alla har inte lagskydd men kan vara värda att bevaras ändå.

Kommunen bör lyfta fram kulturmiljön som en viktig resurs. Det materiella kulturarvet ska bevaras och stärkas för att kommuninvånarna ska förstå kulturvärdena och känna delaktighet i ansvarstagandet av den egna kulturmiljön. När kulturmiljöer utvecklas för turismnäring är det viktigt att tydligt utgå från kulturvärdena.

Gallejaur är ett av endast två kulturreservat i Norrbotten. Ett besök blir nästan som en tidsresa till en nu svunnen tid

Skyddade områden som resurs för friluftslivet

Inom Arvidsjaur kommun finns ett stort antal naturreservat. Kommunen anser att förvaltningen av naturreservaten Reivo, Vittjåkk-Akkanålke, Gallejaur, Lamburträsk, Hedvallen och Tjadnesvare särskilt bör prioriteras. Gallejaur bör även prioriteras i egenskap av kulturreservat.

Kommunen är medveten om att staten har för avsikt att skydda natur i landet, men då syftet även innefattar friluftsliv bör möjligheter för detta skapas redan vid reservatsbildning och i befintliga reservat. Staten borde även se till att tillräckliga medel finns till att upprätthålla någon form av standard i befintliga reservat och underhålla dessa före större satsningar på nybildning. Kommunen anser att staten bör ta ett utökat ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring av den mark inom kommunen som är skyddad som naturreservat.

Naturområden bör från statens sida inte avsättas från annan användning utan att staten först ser till att det finns medel för de enkla åtgärder som skulle kunna bidra till att kommunen och medborgarna får något utav det. Genom ex. marknadsföring och ordentlig skyltning i reservaten tillgängliggörs områdena för friluftslivet och kan därigenom ge ett mervärde och bidra till mer än bara naturskydd. För att detta ska vara möjligt anser kommunen att en inventering av befintliga anordningar och anläggningar ska finnas med som underlag för beslutet. I de fall där det finns kulturmiljövärden inom reservatet bör också dessa utredas för att kunna tillgängliggöra detta för besökare.

Om staten har en ambition att skydda ytterligare naturområden inom kommunen måste staten ta ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring. Ett beslut om ytterligare naturreservat bör också vara väl motiverat och bidra till kommunens utveckling som turist-, event- och testort. Kommunen har stora arealer mark men det innebär inte att det bara är outnyttjad vildmark. Reservat som inte bidrar till kommunens utveckling och verkar vara avsedda som hela Sveriges skogsreserv försvårar tillväxten i en kommun som redan har utmaningar på grund av dess läge. Staten bör prioritera att skydda värdefull natur där det redan råder högt exploateringstryck och redan är en hög exploateringsgrad. Det är ofta i dessa områden som ex. den samhällsnära naturen ofta tas i anspråk när urbana områden ska växa sig ännu större, hellre än i Norrlands inland.

Kommunen efterfrågar även en fördjupad tidig dialog i samband med planering av nya naturreservat för bästa slutresultat för samtliga parter.

Vid arbetet med detaljplanen för Vittjåkk skidanläggning framkom att staten, om Försvarsmaktens verksamhet i Arvidsjaur någon gång i framtiden skulle läggas ner, avser att bilda ett naturreservat av berört område (Järviden). Kommunen förväntar sig i ett sådant fall en tidig dialog med staten för att säkerställa att Arvidsjaur möjligheter

att utvecklas inte hindras då markområden utgör ett lämpligt verksamhetsområde för ex. framtida testverksamheter eller vidare expansion av samhället. Däremot räknar självklart kommunen med att Försvarsmaktens verksamhet kommer att finnas kvar på orten och att denna fråga egentligen är en ickefråga.

Möjligheten att utveckla Reivo bör utredas av Naturvårdsverket. Naturvårdsverket planerar att genomföra en förstudie om nationalpark.

Utsikt från vägen upp till Akkanåles topp inom Vittjäkk-Akkanålkes naturreservat

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen anser att förvaltningen av naturreservaten Reivo, Vittjäkk-Akkanålke, Gallejaur, Lamburträsk och Hedvallen särskilt bör prioriteras. Gallejaur bör även prioriteras i egenskap av kulturresevat.
- Staten bör ta ett utökat ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring av den mark inom kommunen som är skyddad som naturreservat.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Om staten har en ambition att skydda ytterligare naturområden inom kommunen måste staten ta ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring. Ett beslut bör vara väl motiverat och bidra till kommunens utveckling som turist-, event- och testort. Kommunen efterfrågar även en fördjupad tidig dialog i samband med planering av nya naturreservat.
- Kommunen bör verka för en utveckling av kultur- och naturområden med vandringsleder och att på olika sätt tillgängliggöra dessa, samt prioritera informations- och marknadsföringsinsatser. Tätortsnära anläggningar och områden är centrala för att alla ska kunna ta del av det rörliga friluftslivet.
- Möjligheten att utveckla Reivo bör utredas av Naturvårdsverket. Naturvårdsverket planerar att genomföra en förstudie om nationalpark.
- Kommunen bör stötta utvecklingen av Lappstaden.
- Kommunens kulturmiljöprogram bör revideras.
- Kommunen ska, så långt det är möjligt, stötta föreningslivet med lokaler, anläggningar och ekonomiskt stöd.
- Kommunen ska erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.
- Kommunen bör uppmuntra unga att arrangera för unga.
- Kommunen bör prioritera att ständigt utveckla attraktiva mötesplatser för unga.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Kommunen bör lyfta fram kulturmiljön som en viktig resurs. Det fysiska kulturarvet ska bevaras och stärkas för att kommuninvånarna ska förstå kulturvärdena och känna delaktighet i ansvarstagandet av den egna kulturmiljön. När kulturmiljöer utvecklas för turismnäring är det viktigt att tydligt utgå från kulturvärdena.
- Politiken behöver ta ställning till hur man vill gå vidare med sim- och sporthallen.
- Tillsammans med föreningar och studieförbund kontinuerligt genomföra insatser för att stärka ledare och utbilda fler ledare i kommunens föreningar.

Konsekvenser

- Ökad attraktivitet för boende, besökare och företagare.
- Positiv befolkningsutveckling, en förbättrad folkhälsa och ett långsiktigt hållbart samhälle.
- En turistisk utveckling av Lappstaden kan stärka förutsättningarna för samisk turism vilket i sin tur också ger möjligheten att sprida kunskap och information om samer och samisk kultur.

Folkhälsa

Med folkhälsa avses det allmänna hälsotillståndet i ett land eller bland en befolkning. Folkhälsa - hälsa för alla - är en samhällsangelägenhet. Utgångspunkten för folkhälsoarbetet i Sverige är de elva övergripande målområdena för folkhälsa. De anger centrala bestämningsfaktorer för hälsan. Folkhälsa berör och påverkas av många samhällsområden, därför är det viktigt med gemensamma målområden som vägledning.

Det övergripande målet för folkhälsa är att skapa samhällsliga förutsättningar för en god hälsa på lika villkor för hela befolkningen. Folkhälsa handlar om allt från individens egna val och vanor till strukturella faktorer som yttre miljöer och demokratiska rättigheter i samhället. Det finns många myndigheter som mer eller mindre arbetar med målområdena men Statens Folkhälsoinstitut har ett övergripande ansvar för uppföljning och utvärdering.

Folkhälsa är lika viktigt i alla delar av livet

Norrbottens folkhälsostrategi 2018-2026

För att uppnå en jämlik hälsa behöver alla barn och ungdomar goda uppväxtvillkor och stöd i sin utveckling, enligt strategin. Barn utvecklas allra mest gynnsamt om de lever i familjer med en jämn ansvarsfördelning och där båda föräldrar är lika delaktiga i barnets omvårdnad. Detta minskar även den stereotypa könsrollsuppdelningen och ger ett bredare spektrum av vad de som pojke eller flicka får tillåtelse att identifiera sig med.

Utbildning är den starkaste bestämningsfaktorn för hälsan där högre utbildning korrelerar med bättre hälsa eftersom sannolikheten att hen har ett arbete med möjlighet att påverka arbetsinnehållet är större. Detta innebär i sin tur ofta ett arbete med mindre negativ stress och arbeten med lägre skaderisk. 31,7 procent av kvinnorna och 19,6 procent av männen har en eftergymnasial utbildning på minst 3 år av alla i åldern 25-64 år i Arvidsjaur (riksgenomsnittet är 32 procent respektive 22 procent). Kommunens siffror är lite högre än snittet för Norrbotten men skillnaderna mellan könen är en stor utmaning för Norrbotten.

Som kommunspecifika hälsoutmaningar nämner strategin högt blodtryck, förekomst av övervikt och fetma hos unga och vuxna, daglig rökning, låg fysisk aktivitetsnivå (hos vuxna) och stillasittande fritid (hos vuxna) samt lågt socialt deltagande bland äldre. Tryggheten är stor i kommunen, våldsbrott är ovanliga, tryggare ekonomi och trivseln i skolan är högre i Arvidsjaur än i riket.

En hälsosam livsstil med jämlika villkor, sunda matvanor och tillgång till platser med möjlighet till fysisk aktivitet är grunden för ett långt liv och god folkhälsa.

Att röra på sig bidrar till bättre hälsa och inom Arvidsjaurs samhälle finns goda förutsättningar för att gå och cykla

Arvidsjaurs kommun

Sjukpenningtalet i Arvidsjaurs kommun ligger (augusti 2019) på 11,3 för kvinnor och 7,1 för män. Detta kan jämföras med 10,3 för kvinnor i Norrbottens län och 5,3 för män i Norrbottens län. I riket ligger sjukpenningtalet på 12,5 för kvinnor och 6,7 för män.³

Sjukfrånvaron bland kommunens personal låg på 5,3 % under 2018, medan sjukfrånvaron i Norrbotten låg på 5,9 %. Detta är resultatet av en medveten satsning på nya sätt att arbeta, både förebyggande och när någon redan har blivit sjuk.

Arvidsjaurs kommun har ett hälso- och trygghetsråd med ett övergripande uppdrag att stimulera, samordna och följa upp folkhälsoarbetet i kommunen utifrån de behov som finns och de politiska prioriteringar som görs. Hälso- och trygghetsrådet utgör en paraplyorganisation med undergrupper som arbetar operativt med sitt speciella område. Dokumentet "Organisation för folkhälsoarbetet i Arvidsjaurs kommun" beskriver syfte, mål och organisation för arbetet.

Kommunen kommer att fortsätta och utveckla arbetet för en förbättrad folkhälsa. För att nå ett långsiktigt resultat krävs en rad åtgärder. Ett sätt kan vara att vi förmedlar vikten av en god livsstil, fri från droger och med fysisk aktivitet.

Andra åtgärder är gång- och cykelvägar, motionslingor m.m. samt attraktiva grönområden och lektytor. I alla våra äldreboenden ska finnas möjlighet till daglig fysisk aktivitet, gärna utomhus. Nära tillgång till natur och grönområden skapar förutsättningar för rekreation och vardaglig fysisk aktivitet inom alla åldersgrupper och bidrar till en mer aktiv och hälsosam livsstil.

Naturkontakt kan också ge andra hälsovinster såsom att reducera stress, stärka den kognitiva förmågan, sänka blodtrycket, skapa större välmående, förbättra den psykiska hälsan och att underlätta social interaktion. Genom utevistelse kan sjuktal minskas, folkhälsan och välmåendet öka och genom detta bidra till långsiktiga socioekonomiska vinster.

Offentliga måltider är måltider som serveras inom statlig, regional eller kommunal verksamhet såsom inom förskola, skola och äldreomsorg. Kommunen ska verka för hälsosamma offentliga måltider. Forskning har bland annat visat på hur viktigt ett ökat intag av frukt och grönt är för folkhälsan. Kommunen har en viktig roll i att inspirera till goda matvanor.

Kommunen antog 2017-06-07, § 140 en handlingsplan för ANDT-arbetet. ANDT står för alkohol, narkotika, dopning och tobak. Den övergripande inriktningen är att kommunen ska verka för ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskande medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.

³ <https://www.forsakringskassan.se/statistik/sjuk/ohalsomatt>, 2019-09-01.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör verka för hälsosamma offentliga måltider.
- Kommunen bör verka för ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskande medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.
- Kommunen bör arbeta aktivt och långsiktigt för en jämlik folkhälsa.

Konsekvenser

- Ökad attraktivitet för boende, besökare och företagare.
- Förbättrad folkhälsa.

Omsorg och trygghet

Socialnämndens verksamhetsområde

Socialnämndens verksamhet omfattar individ- och familjeomsorg, stöd till personer med funktionshinder samt äldreomsorg.

Individ- och familjeomsorgen handlägger bl.a. ärenden rörande ekonomiskt bistånd (försörjningsstöd), förmedling av inkomster, skuldsanering, familjerätt, stöd och hjälp till barn och ungdom, föräldrar samt missbrukarvård jämlikt Socialtjänstlagen (SoL), Skuldsaneringslagen och Föräldrabalken. Vård mot den enskildes vilja kan förekomma i enlighet med bestämmelserna i Lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och Lagen om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Avdelningen för funktionshindrade tillgodoser insatser enligt lagen om stöd och service (LSS), samt insatser enligt socialtjänstlagen (SoL) för vissa grupper. Insatserna kan vara bl.a. gruppboende, personlig assistans, boendestöd, korttids/fritids, daglig

sysselsättning m.m. Verksamheten tillgodoser även behoven för personer med permissionsutskrivningar från psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård. Under 2018 så öppnades en ny gruppboende där också korttids- fritidsverksamheten finns.

Äldreomsorgen ansvarar för hjälp i hemmet, korttidsvård, anhörigstöd, vård och omsorgsboende samt förmedling av bostad i trygghetsboende. Biståndsinsatserna är individuellt planerade och behoven prövas enligt 4 kap, 1 § Socialtjänstlagen. Det finns totalt 100 platser i vård- och omsorgsboende, flera av platserna är lämpliga för parboende. Bryggan har 15 platser för korttidsvård.

”Kultur i vården” är ett initiativ som syftar till att erbjuda ett rikt och varierande kulturutbud på alla boenden i Arvidsjaurs kommun, samt för de som omfattas av vård och omsorg i hemmet. Kultur i vården erbjuder bland annat samvarocaféer, målning, konst/ bildutställningar, spadagar, samtal och berättargrupper, bild- och filmvisningar, samisk kultur, höst-, vår- och julfester och hantverk. Grillning i kåtan vid äldreboendet Ringelsta erbjuds också samt enskilda samtal och mycket annat utifrån behov och önskemål.

Verksamheten påverkas till stor del av förändringar som sker i vår omvärld. Äldreomsorgen är beroende av vilka beslut som tas inom av Region Norrbotten exempelvis avseende vårdplatstillgång, primärvårdsresurser, osv. Individ och familjeomsorgens arbete påverkas mycket av vad som händer på arbetsmarknaden, resurser inom skola och polis m.m.

Enligt tillgänglig statistik och utifrån demografi, antal beviljade beslut och nuvarande arbetssätt och metoder behöver kommunen fler platser på SÄBO (särskilt boende för äldre) än vad kommunen har idag. Men socialförvaltningen förespråkar ett annat alternativ till nybyggnation. Alternativet innebär att satsa på verksamhet och kvalitet istället för lokaler. Med ett nytt sätt att jobba på så är socialförvaltningens förhoppning att det ska ge äldre en större möjlighet att bo hemma längre och därmed få en ökad livskvalitet.

Alternativet till nybygge innebär att boende Rönnen och Svalan som i dagsläget inte är lämpade att använda som särskilt boende och samtliga trygghetslägenheter omvandlas till mellanboende. Kommunen kommer då inte att tillhandahålla några trygghetslägenheter utan endast biståndsbedömda bostäder. När behoven ökar så flyttar man från ordinärt boende till seniorboende. Nästa steg är mellanboende

och sista boendet är särskilt boende. Arvidsjaurhem har en fastighet som är ett seniorboende och bedömningen är att Arvidsjaurhem kan möta behovet av bostäder för de som inte har behov av mellanboende. Med intensivare insatser i hemtjänst så kan människor bo kvar längre hemma och förskjuta tiden fram till att behov av SÄBO uppstår. Om behov av platser ändå uppstår bör nya platser tillskapas i Arvidsjaur tätort.

Kommunen räknar med viss ökning av flyktingar som inte uppnått egenförsörjning efter två år och som därför behöver försörjningsstöd till viss del. Både ungdomar och flyktingar behöver få snabb vägledning och utbildning för att komma ut på arbetsmarknaden.

Under de senaste åren har efterfrågan på stöd till barn och unga ökat dramatiskt. Vi ser också ett ökat behov av stöd till föräldrar i föräldraskapet. En viss förklaring till detta ligger i att det uppstår kulturkrockar avseende barns rätt i samhället och synen på uppfostran. Kommunen räknar med att trycket kommer att vara stort under de närmast kommande åren. Socialnämndens verksamheter har ett brett samarbete med skola, polis och vård.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Behovet av nya vård- och omsorgsplatser bevakas. Om behov uppstår bör nya platser tillskapas i Arvidsjaur tätort.
- Äldreomsorgen bör ställas om mot ett arbetssätt för en ökad trygghet och minskad ensamhet för de äldre. En del av den omställningen är att arbeta med trygghetsskapande teknik som också möjliggör för den äldre att bo hemma så länge som möjligt.
- Kommunen bör utveckla digitala tjänster för att utveckla välfärden och möjliggöra för människor att bo kvar utanför tätorten.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Samverkan mellan kommunens förvaltningar, Region Norrbotten samt frivilligorganisationerna bör utvecklas för att förhindra skadligt bruk av alkohol och narkotika hos unga.
- Kommunens elevhälsa och socialförvaltning ska söka samverkan med kyrkan i att arbeta förebyggande för barn- och unga och att implementera föräldrastödsverksamhet i ordinarie verksamhet.
- Samverkan med andra kommuner och Region Norrbotten bör utvecklas.

Konsekvenser

- Ökad attraktivitet i boende, besökare och företagare.
- Förbättrad folkhälsa.
- Ett långsiktigt hållbart samhälle.

Avfall och återvinning

Gällande avfallsplan antogs år 2016. Av planen framgår bl.a. följande:

”De viktigaste ledorden för den framtida avfallshanteringen i Arvidsjaur är att minska avfallets mängd och farlighet och att öka kunskapen och förståelsen av hur avfallet ska hanteras, samtidigt som tillgängligheten till systemen bibehålls eller ökar. Avfallsplanen innehåller ett antal mål och förslag på åtgärder för att nå dessa. Målen har delats in i mål för avfall som kommunen har ansvar för (och därmed också kan påverka), och mål för övrigt avfall.”

Avfallsplanen innehåller även ett 10-tal mål med åtgärder som ska vara uppfyllda mellan åren 2017-2020. Trots digra insatser så har inte alla mål kunnat uppnås. Ibland beroende på resursbrist men även på att nya kunskaper gjort att man i dagsläget valt att avvakta med arbetet då utvecklingen och synen på avfallshanteringen allt eftersom förändras. Glädjande nog så är arvidsjaurborna nöjda med avfallshanteringen i kommunen om man ser på de enkätsvar som inkommit.

Miljödepartementet har genomfört en utredning om hur insamlingen av papper, metall, plast och glas ska organiseras i framtiden. Utredningen föreslog att kommunerna ska ta över det insamlingsansvar som idag Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTI) har.

Sommaren 2018 blev det dock en vändning och producenterna fick fortsatt ansvar för förpackningsfraktionerna, och ett utökat ansvar där förordningen säger att insamling ska ske fastighetsnära och att detta ska införas fram till år 2025.

Samtidigt beslutades om krav på separat matavfallsinsamling. Enligt de nya bestämmelserna ska kommunen från 2021 tillhandahålla ett system för insamling av hushållsavfall. Naturvårdsverket får dock meddela föreskrifter om undantaget från kravet om matavfallsinsamling i det enskilda fallet samt ge dispens från kravet om det finns särskilda skäl.

Tidigare genomförde miljödepartementet en utredning om hur insamlingen av papper, metall, plast och glas ska organiseras i framtiden. Utredningen föreslog att kommunerna ska ta över det insamlingsansvar som idag Förpacknings- och Tidningsinsamlingen (FTI) har. Sommaren 2018 blev det dock en vändning och producenterna fick fortsatt

ansvar för förpackningsfraktionerna, och ett utökat ansvar där förordningen säger att insamling ska ske fastighetsnära och att detta ska införas fram till år 2025. För att kunna samla in detta material så måste dock aktörerna ansöka om tillståndspliktigt insamlingssystem (TIS). De båda aktörerna på förpackningsinsamlingsmarknaden (FTI samt TMR) har ansökt om TIS men har båda fått avslag. Detta innebär att det fortsätter som det gör i dagsläget med befintliga åtminstone fram till och med 2022. 2018 beslutades även om krav på separat matavfallsinsamling. Enligt de nya bestämmelserna skulle kommunerna från 2021 tillhandahålla ett system för insamling av hushållsavfall. Naturvårdsverket får dock meddela föreskrifter om undantaget från kravet om matavfallsinsamling i det enskilda fallet samt ge dispens från kravet om det finns särskilda skäl.

För Arvidsjaurs del inser vi att det i stort sett kommer att handla om investeringar jämfört mot miljönytta. Mängden matavfall som vi kommer att kunna samla in är väldigt liten och det kommer att ta för lång tid innan vi får ihop en transport och då hinner matavfallet röta innan det når en mottagningsanläggning. Kommunen har därför försökt påverka Naturvårdsverket för att få tillstånd ett undantag från förordningen. Naturvårdsverket har under början av 2020 lämnat ett förslag till föreskrift om undantag på separat insamling av matavfall. Förslaget har varit ute på remiss och kommunen ser positivt på en föreskrift om undantag. Förutom att Arvidsjaurs kommun har svårt att se miljönyttan med en separat matavfallsinsamling, för en kommun med våra förutsättningar, anser vi även att en separat insamling skulle innebära oskäliga kostnader för medborgarna. I konsekvensutredningen anges att kommuner som anser sig omfattas av undantagsmöjlighet från separat matavfallsinsamling behöver utreda om förutsättningarna för undantag föreligger och redovisa det i en utredning. Regeringen har nyligen beslutat att flytta fram införande av matavfall till 2024. Regeringen talar även om att ta bort producentansvaret för tidningar och lägga detta ansvar på kommunerna. Både Avfall Sverige och SKR är emot detta och strider för att det inte ska bli av. Hela meningen med producentansvar faller och ”förorenaren betalar principen” blir inte värd något.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Nuvarande avfallsplan bör revideras och förutsättningarna för att få dispens från reglerna om ett obligatoriskt insamlingssystem för matavfall bör bevakas.

Konsekvenser

- Ökad kunskap om avfallshantering.
- Långsiktigt hållbart samhälle.

Vatten och avlopp

Dricksvatten

Inom Arvidsjaur kommun finns kommunalt vatten på 17 orter. Det finns i Abborrträsk, Akkavare, Arvidsjaur, Auktsjaur, Glommerträsk, Hedberg, Hålbjerg, Järvträsk, Lauker, Ljusträsk, Moskosel, Rättsel, Sjöträsk, Storberg, Svedjan, Södra Sandträsk och Östansjö.

Produktionsvolymen är väldigt olika. Arvidsjaur vattenverk är störst och producerar ca 1500 kubikmeter vatten per dygn medan de minsta producerar mindre än 10 kubikmeter per dygn. Den sammanlagda längden dricksvattenledning är cirka 9,5 mil. Alla allmänna vattentäkter är grundvattentäkter med undantag för den i Auktsjaur där en viss infiltrering av vattnet från Djuptjärn sker. Förutom de kommunala anläggningarna finns cirka 900 enskilda vattenanläggningar.

Grundvatten tas antingen via bergborrade brunnar eller via grävda/borrade jordbrunnar. De stora grundvattenmagasinen som finns är oftast grusåsar som bildats av inlandsisen så kallade isälvsavlagringar. Där dessa är ytliga har man ofta nyttjat dem som grustäkter men användningen har begränsats för att säkra vattentillgången och uppfylla de nationella miljömålen "Grundvatten av god kvalitet".

Avlopp

Inom Arvidsjaur kommun finns fyra reningsverk. De ligger i Arvidsjaur, Glommerträsk, Moskosel och Abborrträsk. I Lauker och Auktsjaur finns slamavskiljning liknande en trekammarbrunn där efterföljande rening sker genom öppna markbäddar. På övriga ställen är det trekammarbrunnar med täckta markbäddar. Den sammanlagda längden spillvattenledning är cirka 11,6 mil. Förutom de kommunala anläggningarna finns cirka 900 enskilda avloppsanläggningar.

Miljö-, bygg- och hälsoskyddsnämnden antog 2012-01-25 riktlinjer för enskilda avlopp. Syftet är att se till att befintliga och kommande enskilda avlopp i kommunen uppfyller rimliga krav vad gäller miljöskydd, hälsoskydd och smittskydd. Av riktlinjerna framgår i vilka fall reningskrav enligt hög skyddsnivå bör gälla samt att områden som inte uppnår god ytvattenstatus med avseende på näringsämnen enligt NFS 2008:1. Dessa bör prioriteras i verksamhetsplaneringen och inventeras för att få en bättre uppfattning om antalet bristfälliga avlopp.

Dagvatten

Dagvatten är ytavrinnande regn-, spol- och smältvatten som rinner av från gator, taktäckta ytor, gårdar och grönytor. Vattnet transporteras via mark eller leds via diken eller i ledningar till olika recipienter (låglänt terräng, sjöar och vattendrag). Fler hårdgjorda ytor (till exempel asfaltsbeläggningar) gör att mängden dagvatten ökar. I områden med mycket hårdgjord yta får dagvattnet inte samma möjlighet att infiltrera och renas via jordens egenskaper. Dagvattnet, som kan innehålla föroreningar, går då helt orenat ut till recipienterna.

Fastighetsägaren är enligt miljöbalken skyldig att ta hand om dagvattnet. Kommunen är ansvarig för allt dagvatten som går i det kommunala ledningsnätet för dagvatten.

Dagvatten kan tas omhand på en mängd olika sätt. Lokalt omhändertagande av dagvatten innebär att man tar hand om dagvattnet på plats och använder det för bevattning, låter det infiltrera i marken eller leder det på ytan till en genomsläpplig mark längre bort.

Vidare arbete (vatten och avlopp)

Kommunfullmäktige antog 2018-06-18, § 80 en vatten- och avloppsplan (VA-plan) och en VA-policy. Syftet är att uppnå en långsiktig och hållbar VA-försörjning för hela kommunen. Med en VA-plan blir det dagliga VA-arbetet enklare att planera, prioritera och budgetera då bilden kring VA-frågorna är heltäckande. Ett annat syfte är att nå målsättningen i EU:s vattendirektiv om god status i kommunens naturliga vatten. Vattenmyndigheten beslutar om ett åtgärdsprogram för att nå detta och åtgärd 7 i åtgärdsprogrammet säger att kommuner ska utveckla VA-planer för att miljö kvalitetsnormerna för vatten ska kunna följas. Dokumenten ska revideras vart fjärde år. VA-planen innefattar åtgärder för att uppnå fastställda ställningstaganden i VA-policyn. För den allmänna VA-anläggningen handlar det bland annat om att utreda behov av reservvattenförsörjning, utarbeta förnyelse- och underhållsplaner, revidera VA-taxan och att utarbeta en dagvattenplan/dagvattenstrategi. I planen pekas också åtgärder ut för enskild VA-försörjning.

För att kunna hantera ökade nederbördsmängder och kraftiga regn är det viktigt att bevara grönstruktur med grönområden och gröna stråk för infiltration och avledning av dagvatten. På så vis kan kommunen minska anläggning av underjordiska dagvattenledningar samtidigt som bevarad grönstruktur bidrar till fler positiva effekter genom ekosystemtjänster. För att skapa goda förutsättningar för en långsiktigt hållbar dagvattenhantering inom kommunen är en dagvattenstrategi under framtagande. Åtgärden finns med i den framtagna VA-planen.

Kraven och behovet för att säkra kvalitén på dricksvatten ökar. Därför måste kommunen ta fram nya vattenskyddsområden för våra vattenanläggningar. Många är gamla och har undermåliga områdesgränser och föreskrifter. Detta arbete kommer att pågå löpande under flera års tid. Åtgärden finns med i den framtagna VA-planen.

Vattenförsörjningen för befolkningen i Arvidsjaur centralort baseras på grundvatten från området Nyborgsheden vid Arvidsjaursjön, öster om centralorten. Under 2012 togs en strategisk vattenförsörjningsplan fram för Arvidsjaur centralort för att trygga vattenförsörjningen, såväl i ett kortsiktigt som i ett långsiktigt perspektiv. Av planen framgår bland annat att det finns ett antal viktiga vattenresurser som bör värnas för framtida dricksvattenförsörjning. I planen beskrivs också hur det fortsatta arbetet med att långsiktigt säkerställa vattenförsörjningen bör bedrivas. Detta har resulterat i att befintlig reservvattentäkt åter kommer att tas i bruk samt ett arbete med att säkra upp befintlig vattentäkt. Åtgärden finns med i den framtagna VA-planen.

I den regionala vattenförsörjningsplanen för Norrbottens län har två områden pekats ut som vattenresurser av regional betydelse, Nyborgsheden öster om Arvidsjaur samhälle vid Arvidsjaursjön och en isälvsavlagring i Moskosel. I planen beskrivs också att de större älvarna i länet, från vilka en ort (och/eller industri) tar vatten en bit ner i avrinningsområdet utgör mellankommunala vattenintressen. Exempel på detta är Piteälven (från vilken Piteå tar sitt råvatten) vars avrinningsområde sträcker sig genom delar av bland annat Arvidsjaur kommun. På samma sätt är Skellefteälven utpekad som en regionalt viktig vattenresurs i Västerbottens län då den bland annat fungerar som ytvattentäkt för Skellefteå stad. De regionalt viktiga vattenresurserna har lagts in på markanvändningskartan.

Med anledning av ett förändrat klimat blir det allt mer vanligt med låga grundvattennivåer som resulterar i problem med vattenförsörjningen. Fler och fler kommuner har under de senaste åren fått införa temporära bevattningsförbud samt uppmanat medborgare till att hushålla med vattnet för att inte riskera att täkterna sinar. Hittills har detta inte varit ett problem i Arvidsjaur men kommunen bör bevaka vattennivåerna i befintliga allmänna vattentäkter för att kunna agera proaktivt vid oroväckande nivåer.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Befintlig reservvattentäkt i Arvidsjaur samhälle ska åter tas i bruk och befintlig vattentäkt ska säkras upp.
- Aktsamhet bör gälla vid markanvändning i anslutning till de viktiga vattenresurser som utpekats på den kommuntäckande kartan.
- Vattenskyddsområden med föreskrifter ska inrättas för samtliga kommunala dricksvattentäkter. Vid upprättandet av vattenskyddsområden ska effekter av ett förändrat klimat beaktas.
- För vattentäkter som inte är kommunala, men försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 kubikmeter/dag, ska vattenskyddsområden med föreskrifter inrättas.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Arbetet med den framtagna VA-planen ska prioriteras. Lokalt omhändertagande av dagvatten bör tillämpas när det finns möjlighet.
- Snö som samlats upp efter Storgatan bör tippas på lämplig plats för snöupplag för att minska risken för föroreningar.
- I behovsbedömningar för detaljplaner bör belysas vad planen innebär gentemot kravet att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten.
- Grus i Arvidsjaurs kommun bör fortsättningsvis huvudsakligen framställas ur berg- och moräntäkter.
- Vid konkurrens med andra intressen med risk för påverkan av vattentäkter ska intresset av att bibehålla god vattenkvalitet väga mycket tungt.
- Kommunen bör som remissinstans vid skogsgödsling påtala att statusen för närliggande vattendrag inte får försämrats samt att gödningen ska utföras så att ett tillräckligt skyddsavstånd till dricksvattentäkter, vattendrag, sankmarker och skyddsvärda biotoper ska ges.
- Kommunen bör inom sin tillsyn av verksamheter prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår god status.
- Kommunen bör årligen genomföra inventeringar av enskilda avlopp i anslutning till utvalda sjöar och vattendrag. Områden som inte uppnår god ytvattenstatus med avseende på näringsämnen enligt NFS 2008:1 bör prioriteras.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Avstyckade tomter utanför verksamhetsområden för avlopp ska ha en storlek så att omhändertagande av avlopp kan ske inom den egna fastigheten. Normalt är det möjligt att lösa enskilt VA om tomten är minst 2000 kvm.
- Kommunen bör bevaka vattennivåerna i befintliga allmänna vattentäkter för att kunna agera proaktivt vid oroväckande nivåer.

Konsekvenser

- Mer stabil infrastruktur.
- Ökad attraktivitet för boende, besökare och företagare.
- Ett långsiktigt hållbart samhälle och god folkhälsa.
- Vattendirektivet uppfylls.

Energiförsörjning

Det övergripande nationella målet är att energipolitiken ska förena ekologisk hållbarhet, konkurrenskraft och försörjningstrygghet samt att Sverige år 2030 ska ha 50 % effektivare energianvändning jämfört med 2005. År 2040 ska 100 % av elproduktionen vara förnybar.

Arvidsjaurs kommun har låg andel storförbrukare inom industrisektorn. Förbrukningen inom industrin ligger på 20 % av riksgenomsnittet. För småhusen är kombipannor med el/bio/olja populärare än riksgenomsnittet. Detsamma gäller användningen av värmepumpar. Totalförbrukningen av energi per invånare ligger ungefär lika med genomsnittet för norr- och västerbottenskommuner, dock över riksgenomsnittet. De två sektorerna som förbrukar mest energi är transporter samt småhus, tillsammans utgör de 66 % av den totala energianvändningen i kommunen.

Av den totala energianvändningen var 39 % förnyelsebar, vilket är under riksgenomsnittet. Avsaknad av egen elproduktion samt stor transportsektor som går på fossila drivmedel drar upp genomsnittet. Kommunen bedömer att det finns potential för en ökad produktion av förnyelsebar energiproduktion i kommunen.

I Arvidsjaur är en torvtäkt belägen cirka 25 km öster om Arvidsjaurs centralort. Från detta område har årligen över två miljoner kubikmeter torv producerats och sålts som biobränsle. Produktionen beräknas fortgå 10–20 år, med en minskande areal allt eftersom torvlagret tar slut.

Arvidsjaurs Energi är ett av Arvidsjaurs kommun helägt bolag vars verksamhet är att producera, tillhandahålla samt leverera energi i form av värme till kunder inom kommunen. Med anledning av att alla fastighetsägare (när fjärrvärmeverket byggdes) inte erbjöds anslutning finns många villaägare som valt andra uppvärmningssystem. Idag väljer många husägare att borra bergvärme.

I dagsläget är bränslet på fjärrvärmeverket i huvudsak spill från sågverken. Torv nyttjas också till viss del eftersom den har mycket bra bränsleegenskaper. Energibolaget har dock börjat undersöka om man på sikt kan börja använda torrflis istället för torv som komplement till fuktiga biobränslen. Bolaget överväger att installera en ny biobränslepanna för att i ännu större utsträckning kunna elda med förnyelsebara bränslen som GROT och biprodukter från sågverksindustrin och möjliggöra utfasningen av torvanvändning.

Allt fler aktörer konkurrerar om den tillgång som i dag finns på biobränsle. Sågverksnedläggningar har medfört minskad tillgång av biobränsle, främst i inlandskommunerna. Den största skogsägaren inom kommunen är Sveaskog. Tidigare har man i samband med avverkning tagit vara på grenar och trädtoppar (GROT) som levererats som biobränsle för värmeproduktion. Denna verksamhet har sedan ett par år upphört vilket medfört ökade produktionskostnader för energibolaget. I stället för att bränslet stannar i kommunen blir det långa transporter på lastbilar till kusten vilket i sin tur ger ett ökat slitage på våra vägar och ett ökat utsläpp av koldioxid.

Kommunen antog 2013-03-20 ett tillägg avseende vindkraft som kommunfullmäktige 2019-02-26 bedömde som fortsatt aktuellt. De samlade störningarna för flyget, försvaret, rennäringen, turismen och boende ledde under processen till att endast ett område bedömdes som lämpligt för vindbruk. Detta område har lagts in på den kommuntäckande markanvändningskartan.

På två timmar tar jorden emot lika mycket energi från solen som hela världens befolkning använder under ett år. Det gäller att hitta sätt att använda solenergin smart, både i Sverige och i andra länder. Kommunen är positiv till att enskilda markägare ges möjlighet till energiproduktion med hjälp av solenergi. Två mindre områden för solcellsparker finns utlagda i planförslaget.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör i samband med projektering av nya bostadsområden arbeta för samlokalisering av nedläggning av rör för att därigenom underlätta för fjärrvärmeanslutning.
- Fjärrvärmebolaget bör möjliggöra för fler villaägare att ansluta sig.
- Kommunen bör påverka det statliga skogsbolaget att ta ett större lokalt ansvar vad gäller leverans av biobränsle inom kommunen.
- Kommunen ska ställa sig positiv till att enskilda markägare ges möjlighet till energiproduktion med hjälp av solenergi.

Konsekvenser

- Ett långsiktigt hållbart samhälle.

Klimat och andra risker

Ett förändrat klimat kommer att få konsekvenser vars omfattning idag inte fullt ut går att överblicka. På olika håll i världen kan dock en del av konsekvenserna upplevas redan idag med förändrade nederbördsmonster, översvämningar, stigande havsnivåer och en minskande utbredning av glaciärer och havsisar.

IPCC är FN:s klimatpanel och förser världen med kunskap om klimatförändring, med ett vetenskapligt perspektiv, och den påverkan på miljön och samhället som följer klimatförändringen. Den 8 oktober 2018 kom senaste rapporten från IPCC som behandlar konsekvenserna av en 1,5 graders uppvärmning. Huvudbudskapet är att redan en global uppvärmning på 1,5 grader får allvarliga konsekvenser för människan, för miljön och för ekosystemen. Slutsatsen är att en hög klimatambition i närtid med utsläppsminskningar är avgörande för att hantera klimatfrågan.

Det är dock svårt att idag förutsäga utfallet av de initiativ som tagits för att bromsa den globala uppvärmningen och klimatförändringarna. Även om arbetet med att begränsa utsläppen av växthusgaser blir framgångsrikt så har människan redan påverkat klimatet i sådan utsträckning att vi vet att framtiden kommer att bli både varmare och blötare än vad den är idag. Det innebär att en mängd olika åtgärder behöver vidtas för att bygga ett långsiktigt hållbart och robust samhälle som står väl rustat att möta och hantera konsekvenserna av ett förändrat klimat. Den 1 augusti 2018 infördes ett krav i PBL om att kommunerna i översiktsplanen ska ge sin syn på risken för skador på den byggda miljön till följd av översvämning, ras, skred och erosion som är klimatrelaterade samt på hur sådana risker kan minska eller upphöra.

Ett förändrat klimat i Arvidsjaurs kommun

I ett framtida förändrat klimat kan Arvidsjaurs kommun utsättas för ökade temperaturer under alla årstider, men främst vintertid, samt förändrade och ökade nederbörds mängder. Risk för extrema flöden i älvarna bedöms inte öka, tvärtom kan vårfloden bli mer utdragen och inträffa tidigare. Det totala flödet kommer dock att öka. Det kommer också att bli risk för höga vattennivåer under hösten på grund av stora nederbörds mängder. Fler flödestoppar kan ge ökad erosion och successivt leda till omformationer på älvsälnter. Kraftiga regn speciellt under höst- och vinterhalvåret då marken ofta är vattenmättad kan också komma att orsaka översvämningar av VA-system och bebyggelse samt skapa problem med erosion, ras, skred och slamströmmar.

Skylfall

Länsstyrelsen i Norrbotten har tagit fram skylfallsmodelleringar för tätorter i Norrbottens län där områden som löper störst risk att översvämmas redovisas. Inom Arvidsjaurs kommun är det Arvidsjaurs samhälle som har analyserats. Modelleringen har genomförts som en simulering av dagens situation samt framtida situation med ökad nederbörds mängd. Resultatet kan användas som planeringsunderlag vid nyexploatering men också för att planera åtgärder i redan befintliga bebyggelseområden. För att kunna hantera ökade nederbörds mängder och kraftiga regn är det viktigt att bevara grönstruktur med grönområden och gröna stråk för infiltration och avledning av dagvatten. På så vis kan kommunen minska anläggning av underjordiska dagvattenledningar samtidigt som bevarad grönstruktur bidrar till fler positiva effekter genom ekosystemtjänster. Vid upprättandet av vattenskyddsområden ska effekter av ett förändrat klimat beaktas. En dagvattenstrategi är under framtagande för att skapa goda förutsättningar för en långsiktigt hållbar dagvattenhantering.

Snösmältning tillsammans med stora nederbörds mängder kan ge översvämningar

Erosion, ras, skred och andra risker

Överlag saknas detaljerad information om markförhållanden som kan ge underlag för bedömning av riskerna för erosion, skred, ras och översvämning i kommunen. Verkligheten är mer komplex än vad kartunderlagen visar men de ger en visning på områden där ytterligare undersökningar behöver göras. Vid en planerad bebyggelse eller annan åtgärd behöver mer detaljerade utredningar därför göras. Längs Skellefteälvens vattenområde finns en uttalad risk för erosion, skred, ras och översvämning. I Glommersträsk by kan finnas viss risk för skred. I övrigt kan finnas mindre lokala områden med risk för ras och skred. De pågående klimatförändringarna gör att en riskbedömning alltid ska genomföras vid all lokaliseringssprövning. Riskbedömningen bör även innefatta potentiellt förorenade områden. Vid nybyggnation (undantaget fritidshus och enklare byggnader) bör en undersökning av radonhalten i marken ske för att minska hälsorisen. Om inte en radonundersökning genomförs bör radonsäkert byggande tillämpas.

Klimatet och rennäringen

Det allt varmare klimatet kan även komma att påverka förutsättningarna för rennäringen i kommunen. Vissa konsekvenser kan vara positiva så som rikligare växtlighet under sommarbetet till följd av längre växtsäsonger. Andra konsekvenser är negativa så som ökad frekvens av nollgenomgångar under vinterbetet vilket leder till att det bildas is och skare som försvårar för renarna att beta. Det varmare klimatet kan också komma att påverka isförhållandena på sjöar och vattendrag längs renarnas

Renflytt

flyttleder. Det innebär att renarna kan bli tvungna att söka sig till andra områden för bete och att de inte kan förflytta sig själva eller flyttas så som de gjort tidigare. Det är idag svårt att förutspå exakt hur rennäringen i Arvidsjaurs kommun kan komma att påverkas av klimatförändringarna och hur näringens markanspråk eventuellt kan komma att förändras i framtiden. Det är därför viktigt att kommunen både är medveten om de potentiella konsekvenser som nämns ovan och har en kontinuerlig dialog med de samebyar som har betesmarker i kommunen om den framtida mark- och vattenanvändningen.

En klimatsmart planering

Sveriges klimatmål säger att halten av växthusgaser i atmosfären ska stabiliseras på en nivå som innebär att människans påverkan på klimatsystemet inte blir farlig. Målet har utformats i enlighet med FN:s ramkonvention för klimatförändringar.

Riksdagens vision är att vi år 2050 har nått noll nettoutsläpp av växthusgaser. Genom Parisavtalet har EU gjort ett gemensamt åtagande om att senast 2030 minska växthusgasutsläppen från hela EU-ekonomin med minst 40 % jämfört med 1990. Kommunens målbild är ett samhälle med noll nettoutsläpp av växthusgaser senast år 2045.

I Sverige är utmaningen att minska utsläppen av växthusgaser störst inom transportsektorn, jordbruket och basindustrin. Av dessa är det framförallt transportsektorns utsläpp som går att påverka genom översiktsplanering. En klimatsmart planering bidrar till en struktur som gör att människor har nära till arbetsplatser, samhällsservice, fritidsanläggningar och handel, så att de väljer att gå, cykla och åka kollektivt hellre än att ta bilen.

I planen finns rekommendationer om att bygga GC-vägar och att verka för miljömässigt kloka beteenden genom att bland annat genomföra en kampanj för ett hållbart resande med fokus på gång-, cykel- och sparkmöjligheterna. Kommunen ska också verka för en utveckling av laddinfrastruktur och det finns ett avsnitt med rekommendationer om samordnade transporter och kollektivtrafik. Kommunen gör bedömningen att det utöver detta behövs nationella styrmedel för att styra mot en minskad förbrukning av energi inom transportsektorn.

Flygtrafik är förknippat med stor klimatpåverkan. Med anledning av Arvidsjaurs geografiska läge och extremt bristande kollektivtrafik är dock flygplatsen helt avgörande för tillgängligheten i Norrlands inland. För att minska påverkan på miljön kring flygplatsen och från dess verksamhet pågår ett ständigt förbättringsarbete med att minska utsläpp till luft, mark och vatten.

Även snöskotertrafik genererar utsläpp. Kommunen bedömer sig inte ha några lämpliga styrmedel som kan påverka skotertrafikens utsläpp utan även detta är en nationell fråga. Planen syftar dock till en fungerande snöskotertrafik som kan bedrivas utan att människor, djur, miljö eller egendom skadas eller störs samt till att hänsyn tas till rennäringens intressen.

Klimatet och annan vinterberoende näringsverksamhet

Ett förändrat klimat kan även komma att påverka förutsättningarna för vinterberoende näringsverksamhet i kommunen. Varmare vintrar och brist på snö kan medföra att vinterturismen får en kortare säsong. Dåliga isar och kortare period med bärande is har redan börjat påverka testnäringen och problemet bedöms öka i ett varmare klimat.

Fordonstestbana på is på Arvidsjaursjön. Dåliga isar och kortare period med bärande is har redan börjat påverka testnäringen

Inom testverksamheten har gjorts, och görs investeringar i landbaserade anläggningar och kylrum som ska medföra att verksamheten kan fortsätta att utvecklas. Ett förändrat klimat kan dock ändå innebära utmaningar i framtiden.

Klimatet och kulturarvet

Ett förändrat klimat kan även komma att påverka kulturarvet. Kulturlämningar vid sjöar och vattendrag kan utsättas för ökad och förändrad vattenföring i vattendragen, översvämningar och skredrisker. Historiska byggnader påverkas främst av den ökande nederbörden och den därmed ökade fuktbelastningen, vilket i kombination med ett mildare klimat ökar risken för fuktrelaterade skador vilket i sin tur ställer krav på fastighetsunderhållet i form av tätare besiktningar och kanske underhållsintervall. Det finns också en risk att klimat- eller energianpassningsåtgärder riskerar att ta bort de kulturhistoriska värdena som skulle skyddas. Kulturmiljön kan komma att påverkas genom ökade körskador, igenväxning och ändrade växter i landskapet.

Kulturlandskapet kan komma att påverkas genom exempelvis ökade körskador. På bilden ser vi körskador på ett våtmarksområde

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid nybyggnation (undantaget fritidshus och enklare byggnader) bör en undersökning av radonhalten i marken ske för att minska hälsorisen. Om inte en radonundersökning genomförs bör radonsäkert byggande tillämpas.
- En riskbedömning ska genomföras vid all lokaliseringssprövning. Riskbedömningen ska bland annat omfatta erosion, skred, ras, översvämning och förorenade områden. Riskbedömning ska göras både utifrån dagens och utifrån framtidens förväntade klimat.
- Innan eventuell exploatering av ytterligare grönområden inom Arvidsjaur kommun ska en bedömning göras av huruvida grönområdet är viktigt för att minska konsekvenserna vid framtida skyfall.
- Kommunen bör ha en restriktiv inställning till försäljning av mark som är utlagd som allmän platsmark inom Arvidsjaur kommun.
- Kommunen bör verka för att möjliggöra klimatsmarta val och bidra till miljömässigt kloka beteenden.

Konsekvenser

- Ett långsiktigt hållbart samhälle.
- Ett långsiktigt säkrare byggande.
- Minskade framtida negativa samhällsekonomiska konsekvenser till följd av ett mer klimatsmart och motståndskraftigt samhälle.
- Klimatsmarta val som ex. att gå/cykla istället för att använda fordon med fossila drivmedel ger positiva hälsoeffekter för individen, bidrar till bättre folkhälsa och därigenom även samhällsekonomiska vinster.

SMARTA HÅLLBARA INNOVATIONER OCH ENTREPRENÖRSKAP

Ett starkt näringsliv

Det finns goda förutsättningar för en gynnsam utveckling av näringslivet i Arvidsjaur. Prognosen bygger på hög attraktionskraft och tillgång till god infrastruktur i kombination med unika lokala förutsättningar. Ett starkt näringsliv och ett gott företagsklimat är avgörande för kommunens framtid. Ett bra företagsklimat leder till att fler personer sysselsätts i näringslivet vilket i sin tur även leder till skatteintäkter och mer resurser för den kommunala verksamheten.

Företagen i Arvidsjaur kommun ska ges så goda förutsättningar som möjligt att växa och utvecklas. Att skapa goda förutsättningar handlar bland annat om att tillgången till mark och lokaler och bostäder ska fungera väl. Kommunens tillståndsgivning/hantering av bygglov och planärenden ska vara effektiv och det ska finnas fungerande mötesplatser där näringsliv, kommun och myndigheter kan mötas.

Arvidsjaur kommun kommer under de närmaste åren att fokusera på att fortsätta arbetet att utveckla en modell för att förenkla kontakten med kommunen och erforderliga myndigheter. Målet är en samlad dialog kring en exploatörs utvecklingsplaner för att på så sätt skapa en smidig process med information och tillståndsgivning.

Många företag upplever att det är krångligt med upphandling och väljer därför bort kommunen som kund. Under de närmaste åren kommer därför särskilda utbildnings- och informationsinsatser att genomföras med fokus på upphandling och kommunens planerade inköp. Arvidsjaur kommun ska möjliggöra för företag som bedriver verksamhet i kommunen att lämna anbud på kommunens upphandling av varor och tjänster.

Kompetensförsörjning är en stor utmaning för företag i kommunen och det är viktigt att det finns ett nära samarbete i utbildningsfrågor på alla nivåer. Lärcentrum tillhör kommunens näringslivsfunktion och ska verka för att initiera (eller i samarbete med andra utbildningsaktörer), samordna och genomföra utbildningsinsatser riktade gentemot vuxna medborgare samt företag och andra arbetsgivare i kommunen, som har behov av vidareutbildning.

Nyföretagarcentrum Nord har idag verksamhet i Luleå, Haparanda, Övertorneå, Pajala, Överkalix och Arvidsjaur. Som nystartat företag (upp till 3 år) har du möjlighet att få kostnadsfri rådgivning och utbildning via Nyföretagarcentrum.

Ett bra näringslivsklimat börjar ofta i det kommunala beslutet och ett bra näringslivsklimat bygger en kommun.

De tillväxtområden som i dagsläget bedöms ha de bästa förutsättningarna under de närmaste åren är civil och militär test- och övningsverksamhet samt besöksnäring, såväl sommar som vinter. Under senare år har ett antal nya företag startats av utrikes födda inom besöksnäringen. Här bör finnas ytterligare potential för inflyttning.

Arvidsjaur är av tradition ett handelscentrum i inlandet och det är viktigt att handeln ges förutsättningar att fortsätta utvecklas.

Stor potential till tillväxt finns inom bl.a. besöksnäringen.

Kommunen tror även på fler framtida arbetstillfällen inom mineralutvinning eftersom prospekteringsföretag från hela världen arbetat i många år inom Arvidsjaur kommun. Även utvecklingen i omgivande kommuner inom detta område bedöms ha stor betydelse för Arvidsjaur.

En god dialog mellan de areella näringarna inom kommunen är en framgångsfaktor för alla parter möjlighet att utvecklas och för att undvika konflikter. Försvarsmakten, rennärings, testnärings, besöksnärings, skogsnärings och skoterförare använder ofta samma markområden för sin verksamhet varför en god dialog och kännedom om varandras verksamheter är central. Kommunen bör därför bjuda in till årliga dialogmöten mellan olika areella näringar.

Det finns en planberedskap för ytterligare arbetstillfällen i kommunen i form av villatomter och planlagd mark för flerbostadshus och industri.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör utveckla företagsklimatet och hanteringen av information och service mot alla våra kunder och medborgare. Särskilt fokus bör läggas på att fortsätta arbetet att utveckla en modell för att förenkla kontakten med kommunen och erforderliga myndigheter.
- Kommunen bör skapa förutsättningar för kvalitets- och kompetensutveckling i näringslivet.
- Kommunen bör vara en aktiv part i frågor som bedöms vara av särskild vikt för näringslivets utveckling, exempelvis vid markfrågor, investeringskapital, eller etableringar och behov utav särskild kompetens och/eller arbetskraft.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Kommunen bör verka för utveckling av infrastruktur och kommunikationer som är av särskild vikt för näringslivet.
- Kommunen bör bjuda in till årliga dialogmöten mellan olika areella näringar.
- Arvidsjaur kommun ska möjliggöra för företag som bedriver verksamhet i kommunen att lämna anbud på kommunens upphandling av varor och tjänster. En åtgärd är att ta fram en utbildning inom upphandling.
- Kommunen bör erbjuda kostnadsfri rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till den som vill starta eller utveckla sitt företag.

Konsekvenser

- Ett långsiktigt hållbart samhälle.
- Större valmöjligheter till eftergymnasiala studier på hemorten gör att ingen "blir tvingad" att flytta på grund av önskan om vidareutbildning.
- Ännu större kompetens på orten.
- Goda förutsättningar för befintliga företag och för nystartade företag att bedriva sin verksamhet bidrar till hela kommunens tillväxt och skapar fler jobb.
- Mer samverkan, ökad förståelse och möjligheter till gemensamma vinster mellan aktörer som nyttjar samma marker i kommunen.

Besöksnäringen

Besöksnäringen sammantaget utgör en av kommunens största branscher med närmare 200 anställda inom dess olika delar (handel, boende, transporter, aktiviteter, restauranger). Tillväxten har de senaste decennierna legat på genomsnittligen 5 % årligen. Det finns skäl att anta att branschen kommer att växa i betydelse ytterligare. En stor bidragande orsak till ökningen är testnäringen. Inom destination Arvidsjaur finns ca 1 200 tillgängliga kommersiella bäddar, därtill kommer ett antal hundra bäddar i privat boende. En destination är ett geografiskt område med olika intresser i nätverkande med syfte att höja attraktiviteten för området. Begreppet "Destination Arvidsjaur" avser Arvidsjaur kommun som geografiskt område.

Små och medelstora företag har i regel inte tillräckligt med resurser att sköta övergripande varumärke och profilarbete för destinationen (marknadsföring av platsen Arvidsjaur). De har heller inte ensamt ansvar för utvecklingen av den egna destinationens attraktionskraft. Allt sammantaget måste göras i samverkan mellan privata och offentliga aktörer. Besöksnäringen består av en värdekedja sammansatt av flera olika aktörer, i samverkan eller var för sig. Kommunen har ett viktigt ansvar i att samordna och stödja utvecklingen.

Oavsett om det gäller en destination, en kommun eller en lokal turistföretagare är en god grundinfrastruktur en förutsättning för att turismen ska kunna utvecklas. Det innefattar allt från körbara och vackra vägar, god skyltning till internetuppkoppling och attraktiva miljöer. En tillgänglig region förutsätter att infrastruktur och livsmiljö även planeras utifrån besökarens perspektiv.

Kommunen är full av möjligheter till att utveckla besöksnäringen ytterligare. På bilden spelas vintergolf

En utveckling av laddinfrastrukturen för elbilar är också en viktig pusselbit för att bland annat få fler turistiska besök.

Följande behov kan identifieras för framtida destinationsutveckling:

- Infrastruktur och markplanering anpassad för besöksnäringen
- Utveckling av flyg och flygplatsen samt övriga kommunikationer
- Fler unika boenden, fler bäddar
- Fler reseanledningar/produktutveckling
- Utökad information, service och tillgänglighet
- Kvalitets- och kompetensutveckling
- Kommunikation och marknadsföring kring platsen Arvidsjaur
- Samordning och koordinering

Bilkörning på is, hundspansskörning liksom skotersafari är de snabbast växande aktiviteterna vintertid. Beläggningen för boenden och aktiviteter är hög under perioden januari till mars. Övrig tid finns ledig kapacitet för utveckling.

Skoterkörning är populärt både bland besökare och bland kommuninvånarna

För att få förbipasserande resenärer att i större utsträckning övernatta i Arvidsjaur bör besöksnäringen kompletteras med någon ny typ av attraktion eller ett breddat utbud av aktiviteter att se och göra på egen hand. Här är handeln också en central aspekt.

För att förlänga vintersäsongen finns en önskan att hitta en entreprenör för Vittjåkk skidanläggning. Vandringsturismen ute i Europa ökar stadigt, här finns i dag en underutnyttjad marknad.

Som beskrivits under avsnittet "Ett tillgängligt friluftsliv" vill kommunen utvecklas som "outdoor"-kommun, både för att stimulera det rörliga friluftslivet och för att skapa en turistisk infrastruktur för att besöksnäringen inom kommunen ska växa.

Inom kommunens gränser finns ett mycket stort antal naturreservat. Utmaningen handlar om vår förmåga att verka för det rörliga friluftslivet och samtidigt skapa rätt incitament för företagen att tjäna pengar inom de naturskyddade områdena. Samisk turism, hundspannskörning, vandring, fågelskådning och fiske är några att nämna.

Arvidsjaur kommun har över 4 000 sjöar, tjärnar och vattendrag inom sina gränser. En mycket stor del av fiskerättigheterna för dessa upplåtes via Sveaskogkortet. Utöver detta finns ett 20-tal fiskevårdsföreningar, fiskevårdsområden och klubbar. De mest frekventerade vattnen är Byskeälven, Stenträsket och Piteälven. Kommunen ser potential att öka fisketurismen ytterligare genom fortsatt marknadsföring av destinationen, och dess företag inom segmentet.

Tjärnheden är ett unikt vackert naturområde med 365 sjöar på en kvadratmil

Tjärnheden

stort område som bildades när inlandsisen smälte bort för cirka 10 000 år sedan. Naturreservaten Pellobäcken och Eliasro ligger inom området och har höga naturvärden. Kommunen anser att viss bebyggelse kopplat till turismnäringen skulle kunna vara möjlig inom området.

Även kulturmiljön är en viktig resurs för upplevelser och turism. Ett exempel är Gallejaur kultur- och naturreservat där möjligheten finns att besöka både en kulturmiljö och en naturmiljö med stora värden.

Kommunen kan även se en ökning av inflyttning av utrikesfödda som startar företag inom besöksnäringen och då främst ute i byarna. Här finnas ytterligare potential att attrahera internationella investerare och etablerare.

Avslappnat pimpelfiske

I en globaliserad värld är det viktigt att ha konkurrenskraftigt varumärke. För att etablera och stärka ett sådant varumärke krävs att såväl kommunen som privata aktörer och invånare sprider berättelsen om Arvidsjaur kommun. Arvidsjaur varumärkesplattform är vår guide till vad Arvidsjaur är och vad vi vill att Arvidsjaur ska vara känt för. Tillsammans med varumärkesplattformen finns en grafisk profil att nyttja.

Användningen av destinationsloggan för Arvidsjaur är ett av sätten att stärka varumärket Arvidsjaur. Loggan är fri att använda för de som vill marknadsföra sig och kommunen som plats

Fortsatt goda förutsättningar och en hållbar utveckling av besöksnäringen är en av de avgörande faktorerna för kommunens utveckling. Kommunen bedömer därför att besöksnäringen är av stort allmänt intresse.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör samverka kring utveckling av flyget och flygplatsen.
- Kommunen bör genomföra platsmarknadsföring som stärker Arvidsjaur kommuns profil och attraktionskraft för boende, besökare och inflyttare. Den digitala närvaron är särskilt viktig.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Kommunen bör genomföra värds-kapsutbildningar för besöksnäringen och andra aktörer.
- Kommunen bör uppmuntra och stödja andra aktörer som företag och föreningar att använda relevanta delar av destinationens grafiska profil.
- Kommunen bör verka för att grundinfrastrukturen även är anpassad för besöksnäringen.
- Kommunen bör sträva efter att ge näringslivet bra förutsättningar för att utveckla attraktiva turistboenden.
- Kommunen bör medverka till fler reseanledningar, genom att marknadsföra och synliggöra befintligt utbud av vad som finns att se och göra.
- Möjlighet bör skapas för fritidsboende, permanentboende och verksamheter i strandnära lägen.
- Kommunen bör tillse att det finns kontaktytor mellan näringslivet och kommunens tjänstepersoner och politiker.
- Kommunen bör bidra till att skapa nätverk och ordna mötesplatser för att underlätta samarbete mellan olika aktörer inom besöksnäringen.
- Kommunen bör verka för en utveckling av laddinfrastruktur för elbilar.

Konsekvenser

- Fler företag och besökare i kommunen.
- Fler arbetstillfällen i kommunen.
- Ännu större kompetens på orten.
- Goda förutsättningar för befintliga företag och för nystartade företag att bedriva sin verksamhet bidrar till hela kommunens tillväxt.
- Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringsen. I detta översiktliga planeringsskede bedömer kommunen dock inte att förslagen i planen påtagligt försvårar rennäringsens bedrivande. Fortsatt samråd med samebyarna i framtida ärenden är dock viktigt för att minska negativ påverkan.

Test- och övningsverksamhet

Fordonstester har funnits i vår region sedan tidigt 70-tal och är idag en väl etablerad näring. Från att enbart erbjudit kunderna plogade och preparerade isbanor så verkar näringen idag för att kunna erbjuda kunden helhetslösningar, allt ifrån modernt utrustade serviceverkstäder till kontor och boende.

Uppskattningsvis omsätter testverksamheten (Arjeplog, Arvidsjaur och Älvsbyn) med relaterade näringar (mat, boende, handel och service) cirka 1,5 miljarder kronor per år. Ca 3 000 ingenjörer beräknas arbeta i området under testsäsong och 4 000 bilar testas. Verksamheten omfattar ungefär 100 000 betalda övernattningar och 3 000 säsongsanställda.

Fortsatt goda förutsättningar och en hållbar utveckling av testnäringen är en av de avgörande faktorerna för Arvidsjaur kommuns och hela testregionens utveckling.

*Fordonstestnäringen inom kommunen
och i regionen är mycket stor*

Kommunen bedömer därför att testnäringen är av stort allmänt intresse. Områden för testverksamhet/industri finns utlagda i planen. Etableringar inom utlagda områden för testverksamhet/industri kan komma att kräva exempelvis bygglov, marklov, strandskyddsdispenser, anmälan enligt miljöbalken, samråd med länsstyrelsen om fornlämningar eller andra tillstånd. Hänsyn bör tas till platsens lokala förutsättningar såsom eventuella höga naturvärden, allmänhetens tillgång till friluftsliv och ekologiska samband. Tidigt samråd med berörd sameby är centralt.

Tack vare testverksamheten kan Arvidsjaur Flygplats erbjuda direktflyg från flera europeiska städer, som utöver resenärer med anknytning till testverksamhet även tar med turister till regionen. Det finns ambitioner att kunna förlänga säsongen och en viss testverksamhet pågår idag sommartid, om ännu i något begränsad skala. Näringslivet verkar också för att utveckla erbjudandet till kunden, vilket kräver investeringar i såväl teknik som kompetens.

Arvidsjaur flygplats är viktig för kommunen, regionen, medborgare, företagare, besökare och arbetspendlare

Med anledning av testnäringens stora effektbehov utgör eldistributionssystemet en utmaning vid etablering och utökning av testverksamhet. Kommunen bör därför föra en dialog med Vattenfall och Svenska Kraftnät för att utreda förutsättningarna i eldistributionssystemet för utlagda markområden för testverksamhet.

Andra frågor som är viktiga för testnäringens utveckling är ett attraktivt centrum, bredband och mobilnät.

Såväl Inlandsbanan AB som Skanska Sverige AB har visat intresse av att rusta upp den nedlagda järnvägen mellan Arvidsjaur och Jörn. Inlandsbanans ambition är att skapa bättre förutsättningar för godstrafik medan Skanskas vision är en tågtestbana i kallt

klimat. Trafikverket beslutade den 18 februari 2020 att upplåta banan till Skanska Sverige AB. Kommunen ställer sig positiv till en upprustad bana. Tågtestbanan skulle skapa förutsättningar för en effektiv och välfungerande tågtrafik med positiva konsekvenser för såväl samhälle som miljö till följd. Kommunen har samtidigt framhållit att det optimala vore om banan kunde samnyttjas med Inlandsbanan AB för att även möjliggöra godstrafik. En väl fungerande dialog med berörda samebyar och Forsvarsmakten är central för att få tillstånd en fungerande lösning för alla parter.

Internationellt känd yrkesskicklighet med vida övningsfält och luftrum samt fina faciliteter lockar såväl inhemska som utländska trupper att testa och öva i vårt subarktiska klimat. Forsvarsmakten i Arvidsjaur utgör en viktig del av Arvidsjaur samhälle och att kommunen ser att orten har goda förutsättningar för en utökning av den militära verksamheten i Arvidsjaur.

Allt talar för att även det internationella utbytet kommer att öka ytterligare. SOU 2004:77 Snö, mörker och kyla – Utländska militärövningar i Sverige visade också just på de utmärkta förutsättningarna för utländska militärövningar i bland annat Arvidsjaur. I Forsvarsberedningens rapport i maj 2019 föreslås Jägarbataljonen återfå regementsstatus och att utbildningsvolymen fördubblas under kommande försvarsbeslutet. Kommunen ser mycket positivt på förslaget och kommer att göra det kommunen kan för att underlätta processen.

En utökad försvarsmaktsverksamhet kommer att innebära att det låter mer och blir mer trafik, både i luften och på väg.

Forsvarsmakten utgör en viktig del av Arvidsjaur samhälle

Om Försvarsmakten i en framtid skulle ha behov av en utökning av skjutfältet skulle detta i så fall ske i sydlig riktning mot Brunmyrhedsvägen (vägen mellan Abborrträsk och Brunmyrheden).

Försvarsmakten har också behov av rörlighet i östlig riktning över riksväg 95 och järnvägen vilket är viktigt att tänka på om trafiken på tvärbanan återupptas i någon form.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen ska verka för en fortsatt utveckling av civil och militär testverksamhet.
- Områdena 10, 11, 48 och 49 för testverksamhet/industri bedöms endast lämpliga om man hittar en passage förbi Arvidsjaur samhälle för Västra Kikkejaure sameby.
- Etableringar inom utlagda områden för testverksamhet/industri kan komma att kräva exempelvis bygglov, marklov, strandskyddsdispenser, anmälan enligt miljöbalken eller andra tillstånd. Hänsyn bör tas till platsens lokala förutsättningar såsom eventuella höga naturvärden, allmänhetens tillgång till friluftsliv och ekologiska samband. Tidigt samråd med berörd sameby är centralt.
- Vid etableringar av testverksamhet i anslutning till Försvarsmaktens samrådsområden bör samråd ske med Försvarsmakten.
- Kommunen bör bjuda in till en dialog med Vattenfall och Svenska Kraftnät för att utreda förutsättningarna i eldistributionssystemet för utlagda markområden för testverksamhet.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Arvidsjaur kommun ser positivt på såväl förslaget att inrätta en tågtestbana mellan Arvidsjaur och Jörn som projektet Inlandslänken.
- Kommunen bör verka för att Försvarsmaktens verksamhet i Arvidsjaur utvecklas.

Konsekvenser

- Förbättrat internationellt företagsklimat och ett mer diversifierat näringsliv.
- Fler företag, besökare och boende i kommunen och ökade skatteintäkter.
- Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringsen. I detta översiktliga planeringsskede bedömer kommunen dock inte att förslagen i planen påtagligt försvårar rennäringsens bedrivande. Fortsatt samråd med samebyarna i framtida ärenden är dock viktigt för att minska negativ påverkan.
- Minskad klimatpåverkan eftersom delar av fordonstestverksamheten syftar till att begränsa transporternas klimatpåverkan.

Handel

Handel är en viktig del av besöksnäringen, inte minst gentemot besökare från omkringliggande kommuner. Arvidsjaur kan idag erbjuda ett rikt urval av butiker och service.

Kommunen vill att handeln ska fortsätta utvecklas och att Arvidsjaur även framgent ska ses som ett naturligt centrum för handel av kringliggande kommuner och övriga besökare. Det är därav mycket viktigt att vi verkar för ett attraktivt centrum och kan tillhandahålla lokaler med goda affärslägen.

E-handeln vinner marknad och i Arvidsjaur har ett antal företag utvecklat framgångsrika e-handelskoncept. Med ökad fjärrhandel ökar antalet godstransporter och här kommer alltmer fokus ligga på hur man löser logistikfrågor i glesbygd.

Att medborgarna handlar lokalt är en förutsättning för att behålla serviceutbudet i kommunen

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen ska verka för ett attraktivt centrum som kan tillhandahålla lokaler med goda affärslägen.
- Kommunen ska arbeta för att på olika sätt stödja nya och befintliga entreprenörer inom handeln, till exempel genom riktade utbildningsinsatser. Genom dialog och kunskapsutbyte identifieras aktuella utmaningar och behov av ny kunskap och kompetens.
- Kommunen ska bidra till att öka kunskapen och insikten om handelns betydelse för samhället hos beslutsfattare, opinionsbildare och den breda allmänheten.

Konsekvenser

- Fler företag och boende i kommunen.
- Ökade skatteintäkter.
- En attraktiv livsmiljö.
- Ett stärkt besöksmål.

Mineralutvinning

Eva-fyndigheten har klassats som riksintresse för mineralutvinning. Fyndigheten har väldokumenterade och goda halter av zink, bly, koppar, silver och guld. Kommunens förhoppning är att gruvbrytning kan komma igång så fort som möjligt med tanke på det nationella behovet av mineraler och kommunens behov av arbetstillfällen.

Kommunen ställer sig även positiv till att fyndigheten i Laver inom Älvsbyns kommun

exploateras. Om verksamheten kommer till stånd bör kommunen verka för att Arvidsjaurs kommun får del av de positiva effekter som gruvbrytningen ger. Kommunen ställer sig även positiv till fortsatt prospektering inom Arvidsjaurs kommun.

Kommunen bör som remissinstans påtala vikten av långsiktigt hållbara gruvor; miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Eva-fyndigheten som har bedömts utgöra riksintresse för mineralutvinning ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada riksintresset.
- Kommunen ställer sig även positiv till att fyndigheten i Laver inom Älvsbyns kommun exploateras. Om verksamheten kommer till stånd bör kommunen verka för att Arvidsjaurs kommun får del av de positiva effekter som gruvbrytningen ger.
- Kommunen ställer sig även positiv till fortsatt prospektering inom Arvidsjaurs kommun.
- Bygdemedel från gruvnäringen bör stanna i lokalsamhället.
- Kommunen bör som remissinstans påtala vikten av att långsiktigt hållbara gruvor: miljömässigt, ekonomiskt och socialt.

Konsekvenser

- En mer differentierad arbetsmarknad.
- Fler arbetstillfällen och boende i kommunen samt ökade skatteintäkter.
- Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringsen. I detta översiktliga planeringsskede bedömer kommunen dock inte att förslagen i planen påtagligt försvårar rennäringens bedrivande. Fortsatt samråd med samebyarna i framtida ärenden är dock viktigt för att minska negativ påverkan.

Skogsbruk och gröna näringar

Skogsbruk är en areell näring av stor lokal, regional och nationell betydelse. Av kommunens landareal är 77 % produktiv skogsmark. Skogsbruk är ett allmänt intresse enligt Miljöbalken och har stor betydelse som råvaruproducent, för arbete och rekreation och för att mildra effekterna av klimatpåverkan. Antalet sysselsatta har dock minskat kraftigt under senare år på grund av rationaliseringarna.

Större delen av kommunen utgörs av skogsmark, vilket är en tillgång. Här finns god utvecklingspotential oavsett om det rör sig om produktionsskogar eller om skogen nyttjas för fritid och rekreation. Skogen får också en allt större betydelse i energiproduktionen och som en viktig resurs i klimatomställningen. Extra hänsyn till skogens rekreativvärde bör tas vid skötsel av skog i anslutning till områden av stor vikt för turismen och det rörliga friluftslivet såsom exempelvis naturreservat och vandringsleder. Vid upprättande av nya vandringsleder bör markägaren upplysas om vikten av att ta hänsyn till markens rekreativvärde vid avverkningarbete i anslutning till vandringsleden.

Arvidsjaur är en utpräglad skogskommun och om än skogen idag inte sysselsätter lika många som förr inom basindustrin så är skogen otroligt viktig för andra näringars utveckling, exempelvis besöksnäringen. Vi ser också att det finns utvecklingspotential i förädling av den råvara som skogen utgör, till exempel skogens bär.

Skogen är viktig för många aktörer

God odlingsjord utvecklas genom biologiska processer som tar oerhört lång tid, och kräver stora resurser att skapa. Jordbruksmark är en ändlig resurs, och en av våra viktigaste resurser för att producera livsmedel och andra råvaror. I ett långsiktigt perspektiv är det viktigt att bevara möjligheten för kommande generationer att också kunna använda marken, eftersom ingen av oss vet var vår mat produceras om 20 eller 50 år. Globala fenomen som ökande befolkning, markförstöring och klimatförändringar kommer sannolikt att leda till ett långsiktigt och bestående ökat behov av jordbruksmark. Minskande matproduktion i Norrbotten gör oss extremt sårbara om vi skulle hamna i en krissituation, till exempel om gränserna stängs vid ett utbrott av smittsam sjukdom.

Enligt miljöbalken 3 kap 4 § får jordbruksmark bara tas i anspråk om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och om detta behov inte kan tillgodoses på annan mark på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt.

Enligt miljödomstolens domar räknas all jordbruksmark som brukats i närtid som brukningsvärd jordbruksmark. All mark som det söks jordbruksstöd för räknas per definition som brukningsvärd. Miljööverdomstolen har också slagit fast att mark som inte brukas idag på grund av exempelvis olönsamma förhållanden ändå kan vara brukningsvärd. Om marken inte är med i stödsystemet behöver därför brukandet bedömas.

Med brukningscentrum menas området runt de ekonomibyggnader som används till jordbruksproduktion. I den fysiska planeringen bör man ha respekt för detta brukningscentrum och undvika ny bebyggelse närmast brukningscentrumet för att minimera buller och olägenheter för omgivningen.

Jordbruksmark närmast verksamma produktionsplatser (platsen för en byggnad där djurhållning bedrivs eller platsen för bete) är ofta viktiga för jordbrukets intressen. Verksamhet som inte handlar om utveckling av jordbruksföretagets egen verksamhet bör därför om möjligt lokaliseras till annan plats.

Konsumenternas intresse för lokalproducerad mat växer och svensk livsmedelsproduktion bidrar till lägre klimatpåverkan och bra djuromsorg. En ökad livsmedelsproduktion innebär även att självförsörjningsgraden ökar. I dagsläget finns relativt stora arealer nedlagd åker. Här finns möjligheter till livsmedelsproduktion som ett led i att återskapa en levande landsbygd. För Arvidsjaur kommun del ligger potentialen främst i det småskaliga lantbruket där råvaran förädlas och konsumeras lokalt och det är därför viktigt att det finns strukturella förutsättningar för företagen att stå på flera ben och exempelvis utveckla turistverksamhet i kombination med lantbruket. Att kunna bygga i strandnära läge och ha tillgång till bredband är exempel på aspekter som kan få en stor inverkan på företagets samlade situation. Kommunen bör i sitt näringslivsarbete kring de gröna näringarna och turistföretagande på landsbygden tillämpa ett "hela gården perspektiv" då företagets situation på landsbygden som helhet påverkar möjligheterna för de gröna näringarna att utvecklas. Det är även viktigt att landsbygdsutveckling i strandnära läge inte sker på ett sådant sätt att förutsättningarna för att aktiva landsbruk ska kunna fortsätta bedrivas och utvecklas riskerar att äventyras.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör vara lyhörd för behoven hos det träkluster som finns i kommunen (Glommersträsk, Fjällbonäs och Arvidsjaur) med syfte att säkra befintliga arbetstillfällen och ge förutsättningar för en fortsatt utveckling av näringen.
- Kommunen bör i sitt näringslivsarbete kring de gröna näringarna och turistföretagande på landsbygden tillämpa ett "hela gården perspektiv" då företagets situation på landsbygden som helhet påverkar möjligheterna för de gröna näringarna att utvecklas.
- Kommunen bör verka för att hänsyn tas till besöksnäringen i skogsbruket.
- Odlingslandskapet och jordbruksmarken värden för framtida odlingsbehov bör värnas.

Konsekvenser

- Trygg energiförsörjning.
- Bättre förståelse för varandras verksamheter och kommunikation mellan de gröna näringarna och turistföretagen.
- En levande landsbygd.
- Att jordbruksmark som på senare tid varit outnyttjad kan börja användas igen om behovet skulle uppstå på grund av exempelvis en krissituation eller genom företagande.

Samiska näringar

Arvidsjaur kommun utgör en del av Sápmi, samernas land och är belägen i det skogsamiska området. Samisk näringsverksamhet är väldigt bred. De traditionella samiska näringarna är renskötsel, sameslöjd, konsthantverk, jakt och fiske. Men även ren- och älglakterier, förädling av kött och andra produkter, samisk mat i butik och restaurang, gårdsbruk, turism, samisk jojk och musik, scenkonst, författare, tolk, foto, film är viktiga verksamheter.

Renskötsel bedrivs här året runt. Skogssamisk renskötsel bedrivs främst nedanför odlingsgränsen. Den särskiljer sig från renskötseln i fjällsamebyar genom att man aldrig flyttar till högfjäll och har mer sammanhängande marker där renskötseln flyttar mellan olika betesmarker. I Sverige finns 10 skogssamebyar. Inom kommunen har fyra skogssamebyar (Västra Kikkejaure, Östra Kikkejaure, Mausjaur och Ståkke) och en fjällsameby (Luokta-Mávas sameby) sina marker. Ytterligare tre samebyar har flyttleder inom kommunens gränser (Svaipa, Semisjaur-Njarg och Maskauere) och har rätt att flytta/rastbeta. I Arvidsjaur finns också Sveriges modernaste renslakteri som är samebyägt och slaktar cirka 15 000 renar årligen. Det finns även en aktiv sameförening.

Renskötselrätten är grundlagsskyddad och svenska myndigheter har en skyldighet att främja det samiska folkets möjligheter att behålla, utveckla och utöva sin kultur och samfundsliv enligt regeringsformen 1 kap. 2 §. Samernas rätt till renskötsel fastslås uttryckligen i regeringsformen 2 kap. 17 § om näringsfrihet. Renskötsel är en erkänd del av samernas kultur och traditionella levnadssätt i Sverige. Renskötselrätten utgör en särskilt rätt till fast egendom (bruksrätt). Genom rättspraxis (Skattefjällsmålet och Nordmalingsmålet) har det fastslagits att renskötselrätten grundas i ett långvarigt bruk genom urminneshävd och sedvana. Det är även klarlagt att det rör sig om en rättighet av civilrättslig karaktär. Renskötselrätten omfattas av det konstitutionella egendomsskyddet i 2 kap. 15 § regeringsformen och artikel 1 i första tilläggsprotokollet till Europakonventionen för de mänskliga rättigheterna. Urfolks rättigheter utgör även en integrerad del av det internationella ramverket till skydd för de mänskliga rättigheterna.

En stor del av Arvidsjaur kommun utgör också riksintresse för rennäringen. Skyddet för rennäringen syftar till att bibehålla förutsättningarna för näringen genom att ge de viktigaste områdena i varje sameby ett särskilt skydd. Mer om områden utpekade som av riksintresse för rennäringen finns att läsa i avsnittet "Riksintressen".

Den skogsamiska kulturen är unik och en minoritet i det samiska samhället och är en tillgång för kommunen. Lappstaden är ett exempel på skogssamisk kultur i området. Arvidsjaur kommun och andra aktörer bör därför bidra till att stärka och utveckla den skogsamiska kulturen och renskötseln. Kommunen är också samisk förvaltningskommun vilket bland annat innebär att samisktalande har rätt att använda samiska i kontakter med kommunen och möjlighet till äldreomsorg och barnomsorg på samiska om någon önskar det.

Renbetet har allteftersom minskat och förutsättningarna för renskötseln försämrats. Under senare år har problemen inom kommunen förvärrats genom ökat rovdjurstryck, ökad exploatering och skogsbruk. Även klimatförändringarna påverkar renskötseln. En ökad frekvens av nollgenomgångar under vinterbetet leder till att det bildas is och skare som försvårar för renarna att beta. Det varmare klimatet kan också komma att påverka isförhållandena på sjöar och vattendrag längs renarnas flyttleder. Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringen. Exempel på verksamheter som riskerar att påverka rennäringen negativt är ökad skotertrafik, hundspannskörning, övrig besöksnäring och testverksamhet. Renarna är särskilt känsliga under vintern och våren när vajorna är dräktiga. Om vajorna stressas kan det leda till att de kastar kalvarna de har i magen. För företag verksamma inom Arvidsjaur kommun är en väl fungerande dialog därför helt centralt för att undvika eller minska påverkan.

Lassokastning i Lappstaden under Storstämmningshelgen

Samebyarna får påståtningar om att renarna tar sig in på bland annat fritidshustomter och fritidshusägarna anser att samebyn borde se till att renarna ej beträder privat tomtmark. Arvidsjaur kommun tillhör skogssamebyarnas åretruntmarker. Om man uppför fritidshus och bostäder inom åretruntmarkerna föreligger påverkan av ren på olika sätt. Detta kan t.ex. innebära att tomtägaren behöver stängla in tomten eller acceptera att renar beträder tomten. Dock får stängsel inte uppföras så att de utgör ett hinder för renflytt (94 § rennäringslagen). Kommunen bör upplysa om detta i samband med bygglov för fritidshus.

Renrajd

Av 93 § rennäringslagen framgår att när renar finns inom ett område ska hund hållas i band eller vara instängd. För hundägaren gäller även strikt ansvar vilket innebär att hundens ägare ansvarar för alla skador som den egna hunden orsakar, oavsett om hundägaren varit oaktsam eller ej. Lösa hundar kan driva renar, skingra renhjordar eller driva renar åt fel håll vilket orsakar ett stort merarbete. Skotertrafik är en annan företeelse som påverkar förutsättningarna för samebyarna varför hänsyn till rennäringen är mycket viktigt.

Enligt 6 kap, 2 § miljöbalken ska avses med miljöeffekter direkta eller indirekta effekter som är positiva eller negativa, som är tillfälliga eller bestående, som är kumulativa eller inte kumulativa och som uppstår på kort, medellång eller lång sikt. Vid etableringar av nya verksamheter ska kumulativa effekter för berörd sameby beläggas.

Vid etablering av ny verksamhet eller utökning av befintlig ska kommunen uppmana exploatörer/projektörer/verksamhetsutövare att i ett tidigt skede ta kontakt med berörda samebyar. Kontaktpersonen för samebyn är samebyns ordförande som sedan avgör hur frågan ska hanteras inom samebyn.

Hänsyn till renar vid skoterkörning är viktigt

En god dialog mellan de areella näringarna inom kommunen är en framgångsfaktor för alla parter möjlighet att utvecklas och för att undvika konflikter. Försvarmakten, rennärigen, testnärigen, besöksnärigen, skogsnärigen och skoterförare använder ofta samma markområden för sin verksamhet varför en god dialog och kännedom om varandras verksamheter är central. Kommunen bör därför bjuda in till årliga dialogmöten mellan olika areella näringar.

För att öka förståelsen och underlätta för de samiska näringarna bör kommunen genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar – både för tjänstepersoner och politiker men också för näringsliv, skolor och allmänhet.

Renflytt över Arvidsjaursjön

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen ska verka för en utveckling av renskötseln och den skogssamiska kulturen.
- Vid etableringar av nya verksamheter ska kumulativa effekter för berörd sameby belysas.
- Vid etablering av ny verksamhet eller utökning av befintlig ska dialog föras med berörd sameby för att minska påverkan på renskötseln.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Kommunen bör regelbundet bjuda in samtliga samebyar som är verksamma inom kommunen för att diskutera gemensamma frågor och för att fånga upp samebyarnas behov i ett tidigt skede.
- Texten ” Arvidsjaurs kommun tillhör skogssamebyarnas åretruntmarker. Om man uppför fritidshus och bostäder inom åretruntmarkerna föreligger påverkan av ren på olika sätt. Detta kan t.ex. innebära att tomtägaren behöver stängsla in tomten eller acceptera att renar beträder tomten. Dock får stängsel inte uppföras så att de utgör ett hinder för renflytt (94 § rennäringslagen).” bör läggas in som upplysning i bygglov för att informera fastighetsägare om vad som gäller.
- Kommunen bör genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar – både för tjänstepersoner och politiker men också för näringsliv, skolor och allmänhet.
- Kommunen bör bjuda in till årliga dialogmöten mellan olika areella näringar.

Konsekvenser

- Förbättrad dialog mellan kommunen, medborgare, rennärigen och övrigt näringsliv.
- Ett mer differentierat näringsliv och fler besökare i kommunen.
- En utveckling av de samiska näringarna.

HÅLLBARA TRANSPORTER OCH TILLGÄNGLIGHET

Det övergripande målet för transportpolitiken är att säkerställa en samhällsekonomiskt effektiv och långsiktigt hållbar transportförsörjning för medborgarna och näringslivet i hela landet. Under det övergripande målet har regeringen satt upp ett funktionsmål som rör tillgänglighet, samt ett hänsynsmål som rör säkerhet, miljö och hälsa.

- Transportsystemets utformning, funktion och användning ska medverka till att ge alla en grundläggande tillgänglighet med god kvalitet och användbarhet samt bidra till utvecklingskraft i hela landet. Transportsystemet ska vara jämställt, det vill säga likvärdigt svara mot kvinnors respektive mäns transportbehov.
- Transportsystemets utformning, funktion och användning ska anpassas så att ingen ska dödas eller skadas allvarligt. Det ska också bidra till att miljö kvalitetsmålen uppnås och att ökad hälsa uppnås.

Den nationella planen för transportsystemet för 2018-2029 beskriver hur den statliga infrastrukturen ska underhållas och utvecklas. I planen finns bland annat den framtida funktionen för Inlandsbanan med som en utpekad bristanalys. Trafikverket har meddelat att funktionsutredningen avseende Inlandsbanan har förskjutits i tid till att färdigställas i början av 2020.

Region Norrbotten har tagit fram Länstransportplan 2018-2029 för Norrbottens län. Planen innehåller större prioriterade investeringar samt åtgärder för bland annat kollektivtrafik, gång- och cykelvägar, trafiksäkerhetsåtgärder samt bidrag för effektiviseringar i kommunala vägnätet. För Arvidsjaurs del finns korsningen väg 94/Järnvägsgatan med som ett namngivet objekt i planen för utredning/projektering. I dagsläget pågår en åtgärdsvalsstudie för korsningen. Utöver detta pågår ytterligare en åtgärdsvalsstudie i form av en stråkanalys för väg 95. Regionala utvecklingsnämnden beslutade dock 2019-11-05 att planen ligger fast med sina prioriteringar men med en tidsförskjutning av planerade åtgärder och potter för bidrag. Anledningen är att genomförandet av investeringsåtgärderna, exempelvis mötesseparering på väg 97 och väg 373, kommer att kosta betydligt mer än de medel som avsatts för ändamålet

i planen. Detta kommer att få en negativ inverkan på kommunens möjligheter att ansöka om medel för åtgärder i det kommunala vägnätet samt att få tillstånd åtgärder på det statliga vägnätet inom kommunen under de närmaste åren om inte Region Norrbotten får ytterligare medel för genomförandet.

Järnväg

Inom Arvidsjaurs kommun går Inlandsbanan Mora-Gällivare och Tvärbanan Arvidsjaur-Jörn. Under senare år har intresset för järnvägen ökat. Det finns flera anledningar till detta, dels är det trångt på Sveriges järnvägsnät och dels finns ett intresse för miljövänliga transporter.

Inlandsbanan AB förvaltar sedan 1993 järnvägsanläggningen Inlandsbanan från Mora till Gällivare på uppdrag av staten. Uppdraget innebär att bibehålla och utveckla järnvägen Inlandsbanan. För detta får bolaget ett driftsbidrag för att täcka kostnaderna för drift och underhåll av anläggningen.

Inlandsbanan sommartid

På inlandsbanan finns både gods- och persontrafik. Huvuddelen av godstransporterna består främst av skogsråvaror och torv. Under perioden juni till augusti körs turisttrafik dagligen på sträckan Mora-Östersund-Arvidsjaur-Gällivare.

Projektet Inlandslänken syftar till en upprustning av den befintliga järnvägsanläggningen Inlandsbanan. Det har vuxit fram genom Inlandsbanan AB:s uppdrag att förvalta och utveckla infrastrukturen. Trafikverket genomför just nu regeringsuppdraget "Funktionsutredning avseende Inlandsbanans framtida funktion i det svenska järnvägsnätet".

Kommunen ser också positivt på byggandet av Norrbotniabanan.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen ser positivt på en utvecklad verksamhet på Inlandsbanan samt på byggandet av Norrbotniabanan.

Konsekvenser

- Fler jobb i kommunen.
- Förbättrade kommunikationsmöjligheter och kortade restider.

Vägar

Arvidsjaurs kommun är en viktig knutpunkt i Norrbotten med Arvidsjaurs samhälle som noden där två riksvägar och en Europaväg möts.

Riksväg 95, Silvervägen, som går i öst-västlig riktning genom kommunen är idag en viktig transportled för både person- och godstransporter mellan regioner och länder. Vägverkets egen mätning visar att trafikflödet på Silvervägen är motsvarande närmaste gränsövergång, E12:ans. Dessutom märks en stadig ökning av trafikflödet

längs Silvervägen. Riksväg 95 bör klassas om till Europaväg då den är minst lika viktig som E12:an för kommunikation och transport samt en av de grundläggande förutsättningarna för person- och godstransport i norr. Nu när norska Tjernfjellstunneln har öppnat (hösten 2019) förväntas den interregionala/ gränsöverskridande trafiken, framförallt tunga trafiken, öka så att en stor del av de godstransporter som idag går via väg E12 och E10 kommer att välja den genare vägen via 95:an. Vägen är även en viktig transportled till/ från Arvidsjaurs flygplats och kusten och vikten kommer ytterligare att öka när Norrbotniabanan väl kommer tillstånd. En omklassning av vägen skulle ge en positiv effekt på turismen eftersom statusen Europaväg signalerar god vägstandard. Både Arjeplog och Skellefteå kommun delar kommunens inställning om att 95:an bör klassas om till Europaväg. Kommunen samverkar gärna med Länsstyrelsen, Trafikverket, Region Norrbotten, Arjeplog, Skellefteåregionen och norska aktörer i frågan om en omklassning.

Cirkulationsplatsen vid Arvidsjaurs samhälle, där E45:an, 94:an och 95:an möts

E45, Inlandsvägen, är utpekad som väg av riksintresse och ingår i det nationella stamvägnätet. Vägen går i nord-sydlig riktning och passerar precis väst om Arvidsjaurs tätort. Många turister väljer den vägen på grund av att det är en Europaväg.

Delen av E45:an mellan Göteborg och Gällivare ingår i det av EU utpekade Trans-European Transport Network, TEN-T. Vägarna som ingår i TEN-T är av särskild internationell betydelse och kan få finansiering via EU. Kommunen anser att både E45:an och 95:an borde ingå i detta nät p.g.a. dess regionala, nationella och internationella vikt.

Riksväg 94 har en kort sträckning mellan Arvidsjaur och Luleå och är en väg av riksintresse som är viktig för Arvidsjaurs kommun. Statusen som riksväg är av betydelse för standarden på vägen. Dessutom blir vägen det naturliga valet för trafik som skall från norrlandskusten till inlandet och vice versa.

Vid flertalet tillfällen genom åren har Trafikverket kommit med förslag om att sänka hastigheterna på vägarna i norra landsändan på grund av skicket på vägarna. Hastighetssänkningar är inte en hållbar lösning i en region som redan har en utmaning med långa avstånd och transporttider och får aldrig användas för att ersätta investerings-, underhålls- och driftåtgärder. Vägar som väg 95, väg 94, väg 365 och E45 är oerhört viktiga för den regionala utvecklingen och fungerar som matarleder för bl.a. kollektivtrafik, testnäringen, näringslivets transporter, turistnäringen och arbetspendlare. Kommunen bör därför verka för att investerings-, underhålls- och

Bra och säkra vägar är grunden för samhället när avstånden mellan målpunkter är långa

driftåtgärder på de stora statliga vägarna kontinuerligt genomförs så att hastigheterna på vissa sträckor kan höjas.

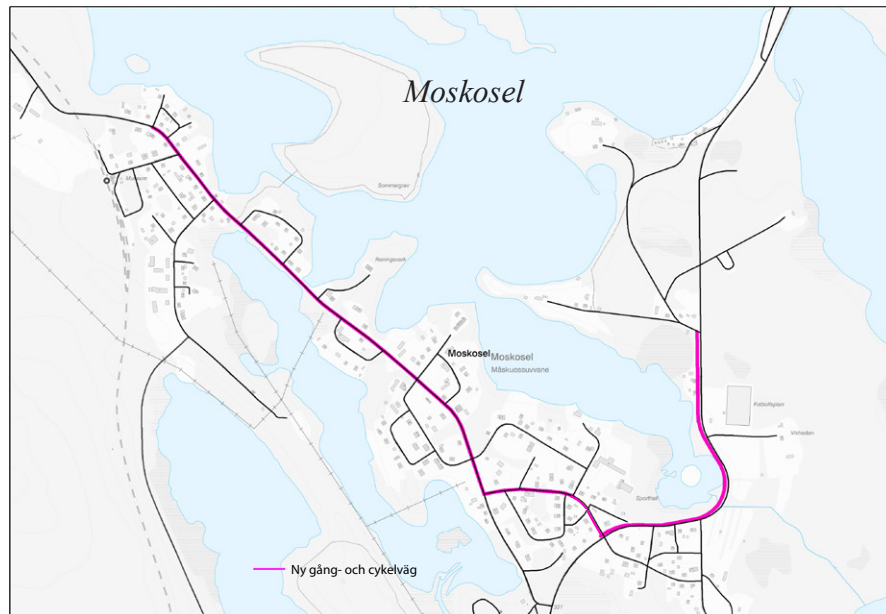
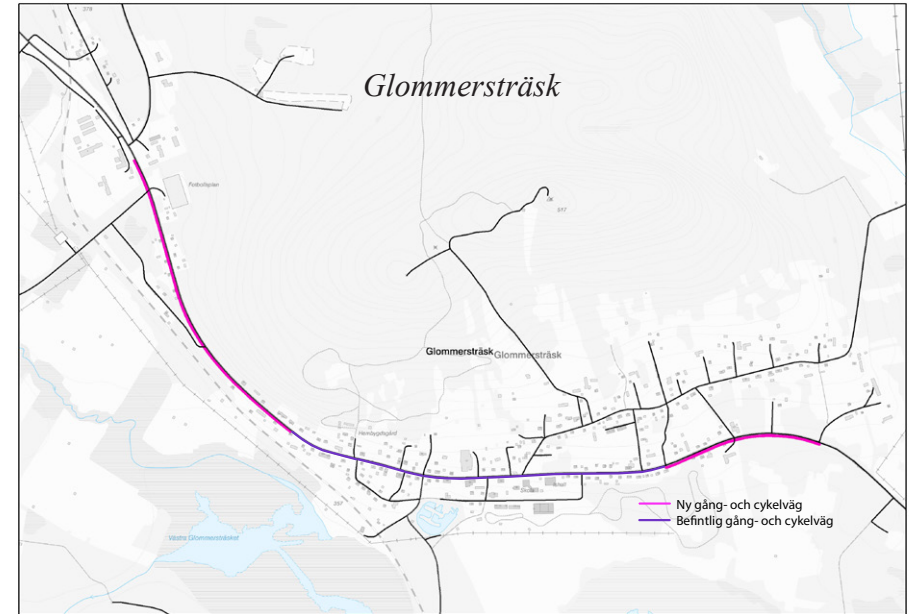
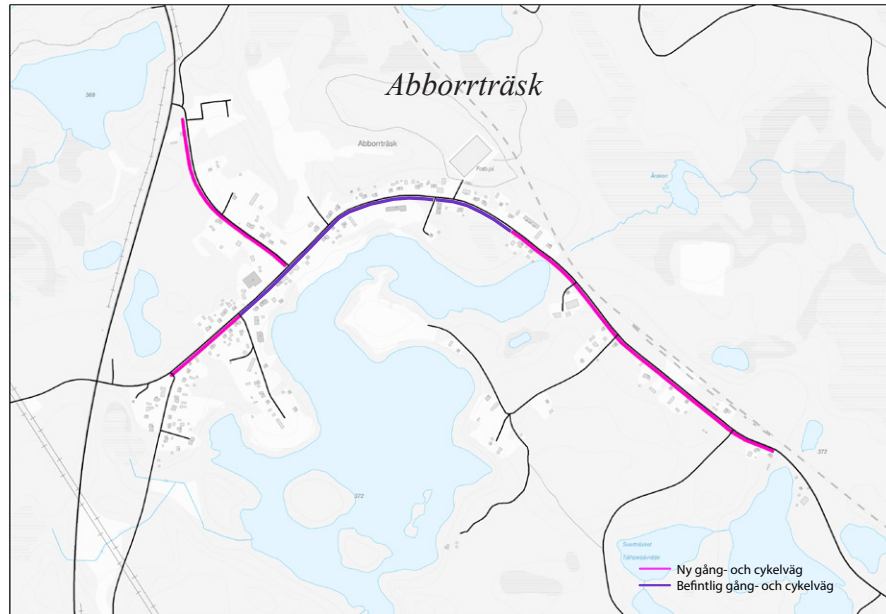
Trafikverket beslutade under 2009 att rastplatser ska finnas var 40:e till 80:e minut längs nationella stamvägar samt vägar för näringsliv och turism. Rastplatserna ska som minimum ha parkeringsplatser, toalett, bord med sittplatser, sopkärl, information samt belysning. Inom Arvidsjaurs kommun finns en statlig rastplats vid Ljusselforsen (Burmabron vid Piteälven). Behov av nya rastplatser finns enligt ovanstående beslut kring Glommersträsk/Abborrträsk, Lauker samt Övre Långträsk. Väl fungerande rastplatser är en viktig förutsättning för näringsliv, turism och boende i hela kommunen. Förslag på lämpliga områden för nya rastplatser finns inlagda på den kommuntäckande kartan.

Kommunen ser ett behov av en förbättrad skyltning vid norra infarten till samhället för att turister som färdas längs väg E45 i högre utsträckning väljer att besöka Arvidsjaur. Kommunen anser att det behövs en skylt som tydliggör hur kort avstånd det är in till Arvidsjaurs centrum och vilken service som man kan få i orten.

Att laddinfrastruktur etableras i Arvidsjaurs tätort, längs viktiga färdstråk och på utvalda platser i kommunen är angeläget för att skapa bättre förutsättningar för testverksamheten samt för att skapa möjligheter till ett hållbart resande. Detta är också en viktig utveckling för att gynna tillflödet av turister då fler och fler väljer att köra elbilar. Exempelvis är stor del av norska nyförsäljningen av bilar eldrivna och genom fler möjligheter till laddning av elbilar gynnas både turismen, hållbart resande, testnäringen och i slutändan ger det också en möjlighet att minska klimatpåverkan.

Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger gång- och cykelvägar längs Abmorvägen i Moskosel, riksväg 373 i Abborrträsk samt riksväg 95 i Glommersträsk för förbättrad trafiksäkerhet för oskyddade trafikanter och för att stimulera ett hållbart resande inom orterna. Förslag till sträckningar framgår av markanvändningskartan samt av kartorna nedan.

Befintlig och till Trafikverket föreslagen gång- och cykelväg

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger ytterligare en cirkulationsplats efter Storgatan i korsningen Skillnadsgatan (vid OK) samt efter väg 95 i korsningen väg 95-Järnvägsgatan (vid Dollarstore), väg 95 – Laukervägskälet samt korsningen väg 95- Järnvägsgatan (vid Ulfs bilar).
- Skyltningen vid norra infarten till samhället bör förbättras så att turister som färdas längs väg E45 väljer att besöka Arvidsjaur.
- Väg 95 bör klassas som Europaväg.
- Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger gång- och cykelvägar längs Abmorvågen i Moskosel, väg 373 i Abbörträsk samt riksväg 95 i Glommerträsk.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Kommunen bör verka för att investerings-, underhålls- och driftåtgärder på de stora statliga vägarna kontinuerligt genomförs så att hastigheterna på vissa sträckor kan höjas.

Konsekvenser

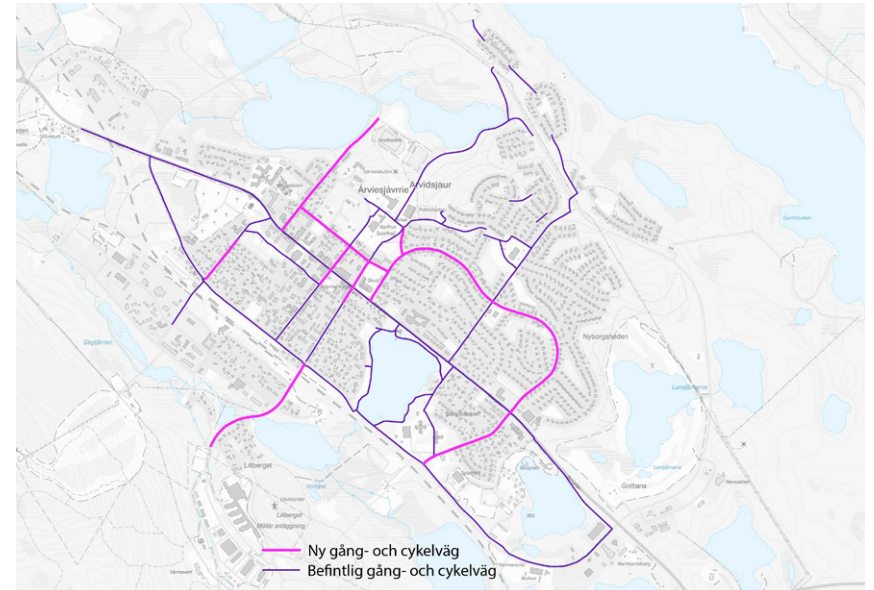
- Förbättrade kommunikationsmöjligheter och kortade restider.
- En levande landsbygd.
- Ökade hastigheter på de stora statliga vägarna kan leda till större klimatpåverkan men skulle samtidigt innebära ökad tillgänglighet.
- Långsiktigt hållbart samhälle.

Kommunala gator och gång- och cykelvägar

Kommunen är huvudman för allmän plats inom Arvidsjaurs samhälle varav cirka 51 km gator och 11 km gång- och cykelvägar. Utöver detta är kommunen också väghållare för Vittjåkksvägen på 3,5 km.

Många av kommunens gator är breda med en smal trottoar på båda sidorna. De breda gatorna inbjuder till hög hastighet och bör i framtiden smalnars av för att minska hastigheten och kommunens underhållskostnader.

Även gator i bostadsområden har trottoarer. Trafiken i dessa områden skapas i princip endast av de boende. Trottoarerna bör på sikt byggas bort. En översyn över vilka gator som behöver ha trottoarer bör genomföras för att underlätta vid framtida ombyggnationer.

Befintlig och föreslagen gång- och cykelväg i Arvidsjaurs samhälle

Kommunen har tidigare byggt ut gång- och cykelvägnätet inom Arvidsjaurs samhälle enligt fastställd trafikplan. Gång- och cykelvägarna är prioriterade vintertid och används vintertid även som färdväg för exempelvis spark. Kommunen prioriterar också underhåll av gång- och cykelvägarna. Förslag på nya gång- och cykelvägar framgår av markanvändningskartan och på kartan ovan. En kampanj för ett hållbart resande med fokus på gång-, cykel- och sparkmöjligheterna bör också genomföras.

Storgatan (riksväg 95) som går genom Arvidsjaurs samhälle utgör rekommenderad väg för farligt gods. Kommunen har genomfört en utredning avseende rekommenderad väg för farligt gods. Kommunstyrelsen beslutade 2016-06-07, § 132 utifrån utredningen att man anser att Storgatan även fortsättningsvis bör utgöra led för farligt gods.

Cykel är ett hälsosamt, klimatsmart och effektivt färdmedel

Ställningstaganden & rekommendationer

- De breda gatorna bör i framtiden smalnas av för att minska hastigheten och kommunens underhållskostnader.
- En översyn över vilka gator som behöver ha trottoarer bör genomföras för att underlätta vid framtida ombyggnationer.
- Gång- och cykelvägnätet i Arvidsjaurs samhälle bör successivt byggas ut enligt förslagen på markanvändningskartan.
- En kampanj för ett hållbart resande med fokus på gång-, cykel- och sparkmöjligheterna bör genomföras.
- Parkering för husvagnar och husbilar kan sommartid möjliggöras på Ringel- eller Fridhemsskolan.
- Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger ytterligare trafikrastplatser i kommunen längs väg 94 och väg 95.

Konsekvenser

- Lägre hastigheter längs vägar inom tätbebyggt område ökar säkerheten för alla trafikanter och minskar klimatpåverkan.
- Lägre underhållskostnader för kommunen innebär att dessa pengar kan användas till andra förbättringsåtgärder.
- Klimatsmarta val som ex. att gå/cykla istället för att använda fordon med fossila drivmedel ger positiva hälsoeffekter för individen, bidrar till bättre folkhälsa och därigenom även samhällsekonomiska vinster och minskad klimatpåverkan.

Konsekvenser forts.

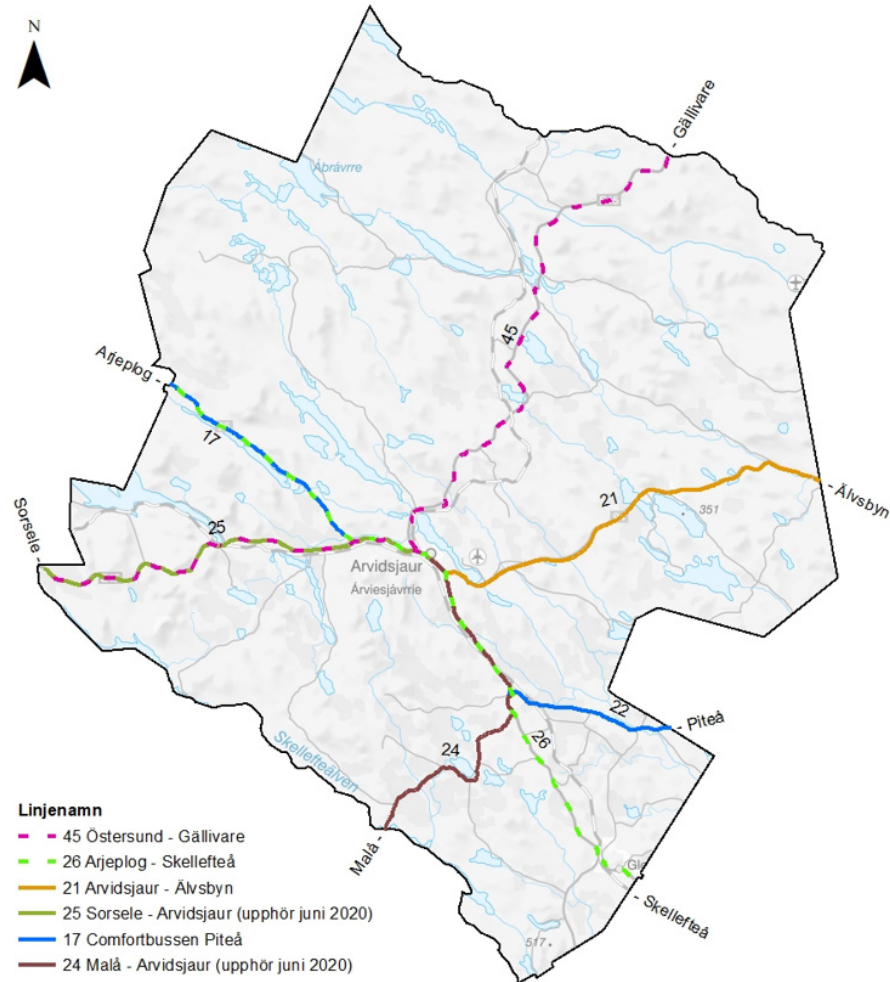
- Ett långsiktigt hållbart samhälle och god folkhälsa.

Kollektivtrafik och samordnade transporter

Inom en kommunal verksamhet sker många transporter dagligen. Sophämtning, hemtjänst, internpost, varudistribution och skolskjuts är exempel på verksamheter med många transporter. Genom att planera transporter, effektivisera användning av fordon som används inom kommunens verksamheter och utnyttja energi- och miljöeffektiva fordon och drivmedel kan många positiva effekter uppnås. Kommunen har inom många verksamheter löst mindre transporter genom att använda sig av egen personal, såsom körning av sopor och mat. Men för att kunna effektivisera och dra ner kostnader samt utnyttja den fordonspark som finns maximalt krävs det ett samarbete mellan verksamheter. Fler transporter skulle kunna lösas i egen regi men det förutsätter att berörda verksamheter ser över sin personal och planerar tillsammans.

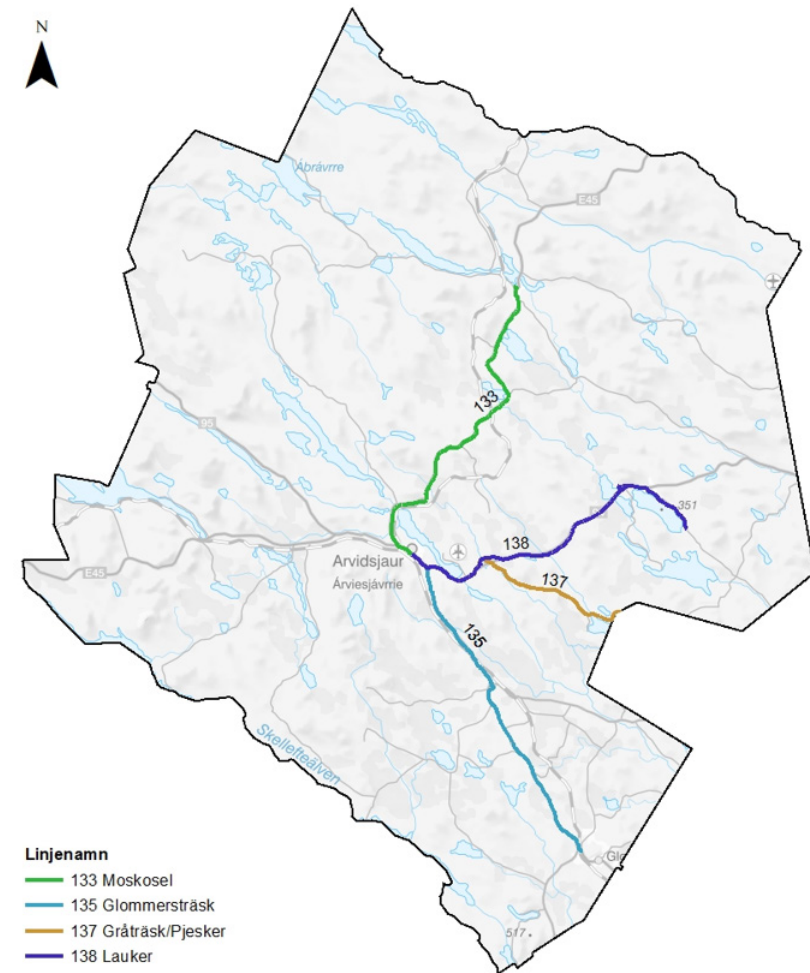
Inom kommunen finns transporter i form av kollektivtrafik. Kollektivtrafik innebär passagerartrafik som är tillgänglig för allmänheten. Region Norrbotten och kommunerna inom Norrbottens län ansvarar gemensamt för den regionala kollektivtrafiken. I varje län ska det finnas en regional kollektivtrafikmyndighet och Regionala kollektivtrafikmyndigheten RKM i Norrbotten under organisationsformen kommunalförbund är den myndighet som ska samordna, effektivisera och utveckla kollektivtrafiken i länet. RKM ska regelbundet i ett trafikförsörjningsprogram fastställa mål för den regionala kollektivtrafiken. RKM äger Länstrafiken i Norrbotten AB som är det bolag som sköter den operativa verksamheten på uppdrag av RKM. Bolaget upphandlar och driver trafik, tecknar avtal, kostnadsberäknar och gör budget för trafiken, för dialog med entreprenörer, tar fram statistik m.m. För Arvidsjaurs kommun sköter Länstrafiken all upphandling av den inomkommunala kollektivtrafiken.

Kollektivtrafiken i Arvidsjaurs kommun utgörs av stomlinjer och inomkommunala linjer. Stomlinjer är busslinjer som trafikerar över kommungränserna. I Arvidsjaur finns det sex stomlinjer enligt figuren nedan. Stomlinjerna som ger möjlighet att resa med bussen till bland annat de större kuststäderna Piteå, Luleå och Skellefteå är en viktig service för inlandet och får inte minska. Stomlinjerna har även betydelse för skolelever.

Kartan visar busslinjetrafik i Arvidsjaurs kommun som går över kommungränsen, s.k. stomlinjetrafik

Arvidsjaurs kommun har i dagsläget 4 inomkommunala busslinjer (kartan till höger). Dessa är kollektivtrafik för allmänheten men majoriteten resande på bussarna är skolskjutselever. Busstiderna är anpassade till skolelevernas scheman och trafikerades endast skoldagar. Skolskjutsar förekommer på alla inomkommunala linjer. Elever som inte kan nyttja befintlig kollektivtrafik hämtas och lämnas med av kommunen upphandlad taxi eller buss.

Kartan visar de inomkommunala busslinjer som finns i Arvidsjaurs kommun

Kollektivtrafiken är kostsam för kommunen och efter genomgång av kostnaderna från år 2014 och framåt så tenderar det att bli dyrare med kollektivtrafiken. På upphandlingar gjorda av Länstrafiken lämnas få anbud vilket kan vara en av faktorerna till ökade kostnader. Enligt RKM:s trafikförsörjningsprogram är visionen att kollektivtrafiken ska vara en självklar del av vardagsresandet i ett hållbart samhälle. I programmet nämns också att större resandeströmmar ska prioriteras och linjer med låg nyttjandegrad ska utvärderas och ifrågasättas. Inlandskommunerna har minskande befolkning och

kommer troligtvis aldrig att ha busslinjer som ingår i de större resandeströmmarna. Att prioritera de stora pendlingsströmmarna och öka pendling med kollektivtrafiken mellan de större städerna i länet är givetvis ett viktigt fokus men detta tillsammans med målet om kostnadstäckningsgrad över 20 % gör det tufft för kollektivtrafiken i inlandskommunerna. Målet om kostnadstäckningsgrad är anledningen till att stomlinjerna till Malå och Sorsele upphör under 2020 och likaså möjligheten att dagpendla mellan Malå och Arvidsjaur samt Sorsele och Arvidsjaur. Det påverkar gymnasieskolan i Arvidsjaur och går emot trafikförsörjningsprogrammets vision om att kollektivtrafiken ska vara en självklar del av resandet i ett hållbart samhälle.

Kommunen bör verka för att tillsammans med RKM hitta hållbara lösningar för inlandet så att det finns ett attraktivt utbud av resmöjligheter för alla. Den inomkommunala trafiken ska fortsatt i huvudsak styras efter skolskjutsar men upplåtas som kollektivtrafik där resandeunderlaget är tillräckligt. För ökad service på landsbygden bör den anropsstyrda kollektivtrafiken (bussar som kör enligt en tidtabell men där resan måste beställas i förväg) utvecklas. Möjligheten till anropsstyrd trafik är viktig för kommunen när mycket av den trafik som går, endast går under skoltid. Möjligheten för medborgare att åka övrig tid måste finnas för de som inte har tillgång till egen bil.

Kommunen kan verka för att ge möjligheten åt mindre företag och lokala företag att se körning av kollektivtrafik och skolskjutsar som en sidosysselsättning eller extra inkomst till sin verksamhet. Detta för att öka konkurrensen i branschen och få fler anbudsgivare. Transporter bör även samordnas så att skolskjutsar kan kombineras med till exempel varuhemssändningar alternativt mattransporter.

Det finns också ett behov av att analysera befintlig busstrafik för att hitta samordningsvinster. Den inomkommunala trafiken som planeras av kommunen själv behöver synkas på ett mer effektivt sätt med stomlinjetrafiken. Detta för att undvika att inomkommunala linjer och stomlinjer som avgår ungefär samma tider och trafikerar delvis samma sträckor.

Ett utvecklingsområde är att titta på möjligheterna att arbetspendla till och från de större byarna i kommunen samt till och från andra kommuner. Vad kan göras med nuvarande trafik och tidtabeller? Med nuvarande utbud av stomlinjer funkar det bra att åka till kusten och tillbaka senare på dagen men inte att åka från kusten och till Arvidsjaur. Kommunikationerna är inte heller anpassade för turister som vill ut i

Arvidsjaur byar och som inte har tillgång till egen bil. Likaså möjligheten att ta sig till närliggande kommuner och framförallt fjällvärlden. Kommunen bör arbeta för en återupptagen och utvecklad kollektivtrafik över gränsen mot Norge. Det kan också tillgängliggöra kollektiva transportmöjligheter i form av flyg och tågförbindelser på norsk sida. Möjligheten att från inlandet åka på en handelsresa till kusten under helgen skulle bidra till att stärka kommunens attraktivitet bland unga. Idag finns ett relativt bra utbud för ungdomar att nå Arvidsjaur från kusten under fredagen och göra sin returresa på söndagen vilket är viktigt då ungdomar som studerar på annan ort då fortsatt kan ha kontakt med hemorten. Men utbudet Arvidsjaur till kusten under fredag, lördag och söndag är mer begränsat.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör undersöka om fler transporter skulle kunna lösas i egen regi samt analysera befintlig busstrafik för att hitta samordningsvinster.
- Transporter bör även samordnas så att skolskjutsar kan kombineras med till exempel varuhemssändningar alternativt mattransporter.
- Kommunen bör verka för att tillsammans med RKM hitta hållbara lösningar för inlandet så att det finns ett attraktivt utbud av resmöjligheter för alla.
- För ökad service på landsbygden bör den anropsstyrda kollektivtrafiken (bussar som kör enligt en tidtabell men där resan måste beställas i förväg) utvecklas.
- Kommunen kan verka för att ge möjligheten åt det mindre företaget och lokala företag att se körning av kollektivtrafik och skolskjutsar som en sidosysselsättning eller extra inkomst till sin verksamhet.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Kommunen bör titta på möjligheterna att arbetspendla till och från de större byarna i kommunen samt till och från andra kommuner.
- Kommunen bör arbeta för en återupptagen och utvecklad kollektivtrafik över gränsen mot Norge.

Konsekvenser

- En långsiktigt hållbar utveckling.
- Ett attraktivt utbud av resmöjligheter för alla och ökad tillgänglighet.
- Förbättrade möjligheter till arbetspendling.
- Bättre samordnade transporter minskar antalet transporter, minskar kostnaderna och bidrar till att minska klimatpåverkan.
- Möjligheter för företag att utveckla sin verksamhet genom att kombinera flera sysselsättningar.

Snöskotertrafik

Snöskotern introducerades i Sverige i början på 1960-talet. I slutet av 2018 fanns 3821 registrerade snöskotrar i kommunen.⁴

Snöskotern är både ett värdefullt nyttofordon och ett populärt fritidsfordon. Den är av stor betydelse för renskötseln men används även inom jord- och skogsbruket. Den

används vid skötsel och underhåll av leder, preparering av skidspår, inspektion av el- och teleledningar, m.m. Huvuddelen används dock som fritidsfordon. Uthyrning av snöskoter förekommer också genom särskilda uthyrningsföretag. Snöskotersafari anordnas där man får köra snöskoter med utbildade ledare till ett förutbestämt mål.

Även om snöskoteråkning är tillåten i terrängen på snötäckt mark utanför särskilda regleringsområden sker den mesta åkningen på iordningställda skoterleder. Lederna bidrar till ökad komfort och säkerhet, men är också ett redskap för kanalisering av trafik. För att så långt som möjligt kanalisera skoterkörningen till leder är det viktigt att det finns ett fungerande ledsystem med bra angränsningsstråk till service, tankställen samt uppställningsplatser för av- och pålastning.

I takt med den tilltagande turismen ökar efterfrågan på olika aktiviteter. Skoteråkning har kommit att bli en viktig pusselbit, både i organiserad form som exempelvis safariverksamhet/uthyrning och för enskilt bruk.

Skotern är både ett nyttofordon, ett populärt fritidsfordon och viktig inom besöksnäringen.

⁴ <https://www.scb.se/hitta-statistik/statistik-efter-amne/transporter-och-kommunikationer/vagtrafik/fordonsstatistik/>, 2019-09-01.

Skoterleder och förbudsområden

Inom Arvidsjaurs kommun finns cirka 70 mil skoterleder. I dokumentet "planeringsunderlag" finns en karta över skoterlederna.

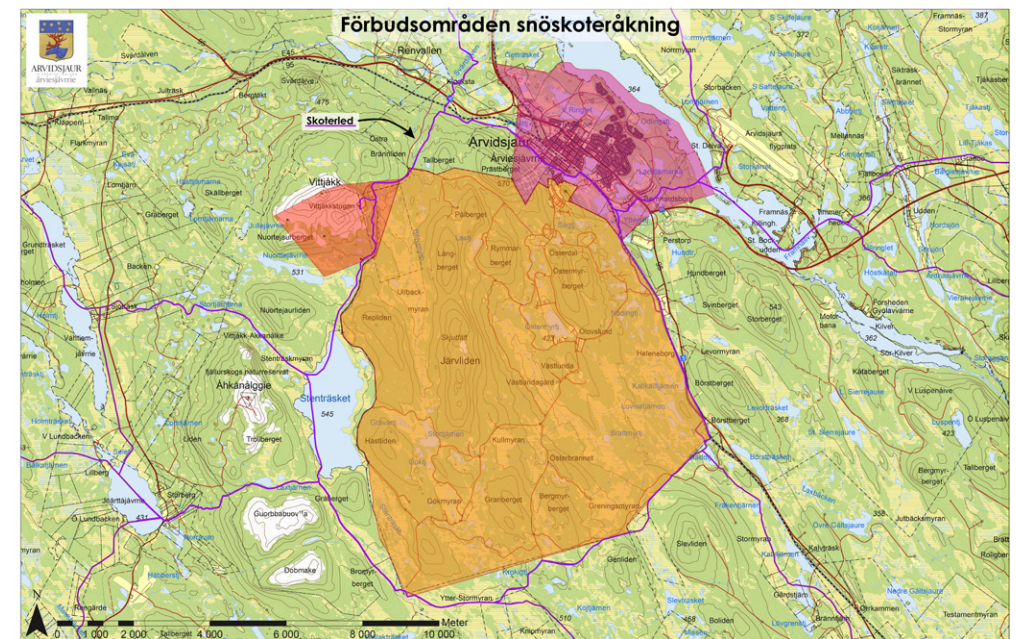
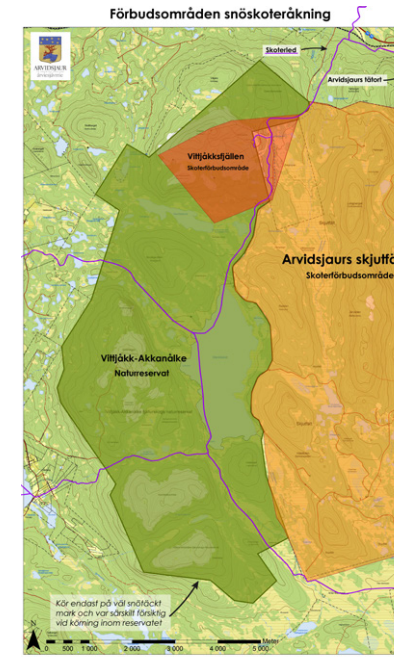
Om skotertrafik behöver regleras från ordnings- eller säkerhetssynpunkt sker detta genom lokala trafikföreskrifter. Sådana föreskrifter kan gälla för ett område eller en viss färdled i terräng. Inom Arvidsjaurs kommun finns tre förbudsområden: Arvidsjaurs tätort, Vittjäkk och Arvidsjaurs skjutfält. Inom dessa områden är det endast tillåtet att köra på markerade leder. Inrättandet av leder får inte medföra oacceptabelt buller, miljöproblem, trafiksäkerhetsproblem eller stå i konflikt med andra intressen.

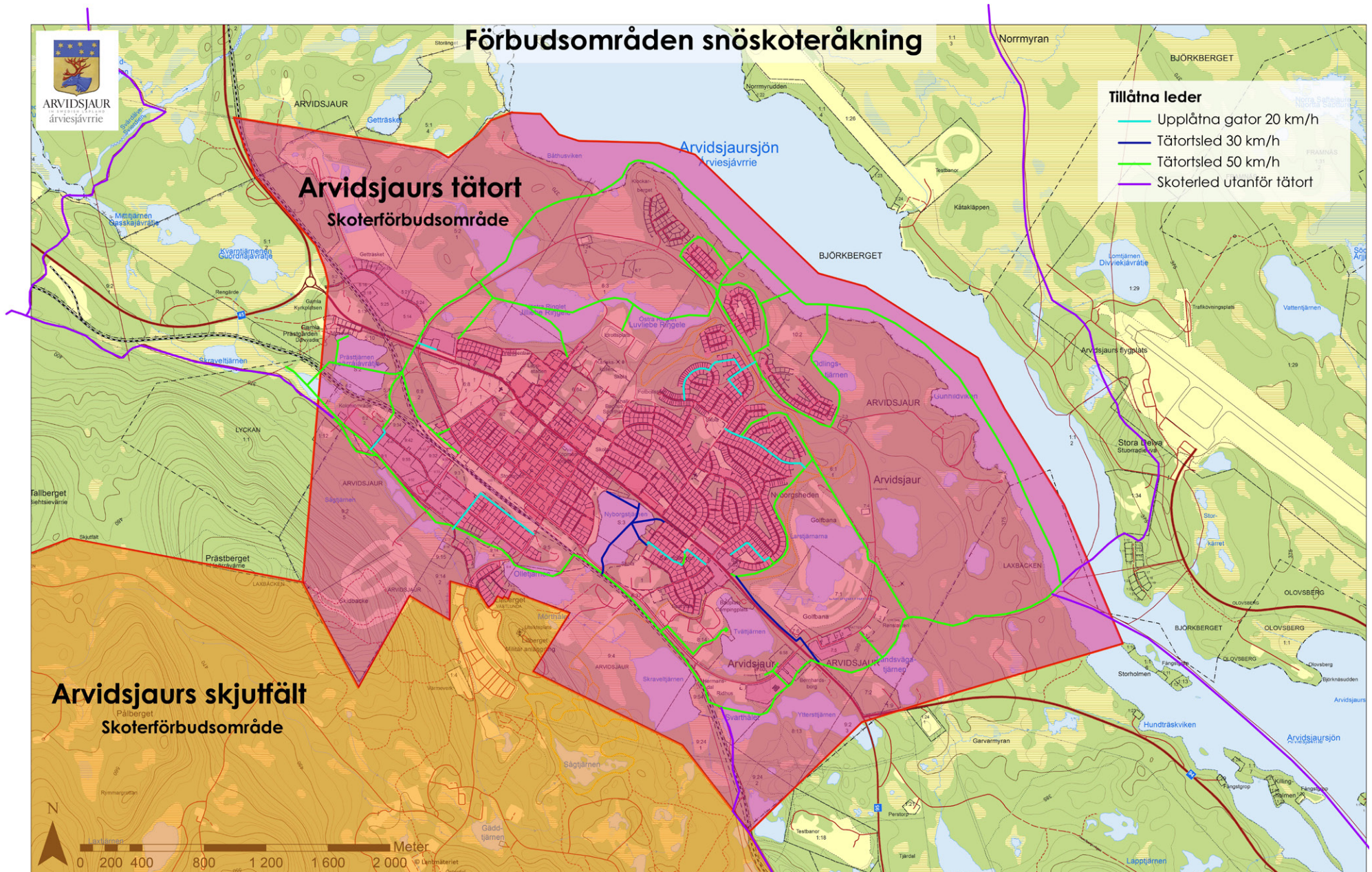
I januari 2018 gick startskottet för nystartade Arvidsjaurs skoterledsförenings ledpreparering. Arvidsjaurs skoterledsförening har som syfte att bidra till att skoterlederna i Arvidsjaur hålls i gott skick för medborgarna och besöksnäringen. Detta sker genom försäljning av skoterledspass, samt nära samarbete med övrigt föreningsliv, företag samt Arvidsjaurs kommun.

Kommunens målsättning är att utveckla en hållbar snöskotertrafik genom att förena näringsverksamhet och allas möjlighet till naturupplevelser. Detta ska ske utan att skada eller störa människor, djur, miljö eller egendom. Hänsyn ska också tas till rennäringens intressen och rättigheter. Kanalisering av skoterleder är en viktig aspekt inom samhällsplaneringen och bör beaktas när utvecklingsfrågor diskuteras.

Snöskoterförare ska visa hänsyn och respekt om de möter renar under färden. Under vissa perioder är renarna extra känsliga för störningar, exempelvis före, under och efter kalvningsperioden samt på vinterbeteslandet i skogsområdet. Det kan då finnas behov av tillfälliga skoterförbudsområden.

Skoterförbudsområden inom kommunen visas på kartorna till höger och på följande sida. Dessa finns även tillgängliga i större format på kommunens hemsida

Skoterförbudsområdena kring Arvidsjaur samhälle samt tillåtna färdsträckor

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör, tillsammans med skoterklubbarna och övriga aktörer, verka för att en fungerande snöskotertrafik kan bedrivas utan att människor, djur, miljö eller egendom skadas eller störs. Hänsyn ska också tas till rennäringens intressen.
- Snöskoterfrågor bör beaktas i samhällsplaneringen.

Konsekvenser

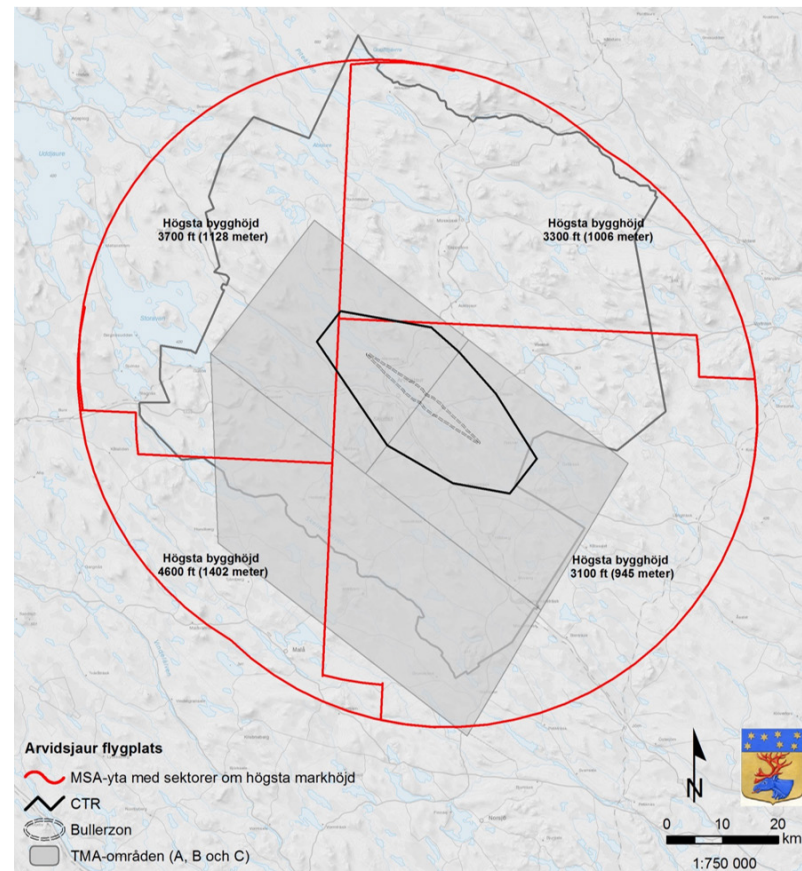
- Förbättrade kommunikationer och ett långsiktigt hållbart och attraktivt samhälle.
- Bättre förutsättningar för rekrytering av personal till privat och offentlig sektor.
- En välfungerande snöskotertrafik innebär förbättrade förutsättningar för rennäringen.
- Ett ökat utbud av rekreativsmöjligheter i kommunen för medborgare och besökare genom att tillgången till naturen vintertid ökar i och med möjligheten till skoterkörning.
- Bättre förutsättningar att bedriva turistverksamhet kopplat till skoterkörning.

Arvidsjaurs flygplats

Flygplatsen är en viktig länk i kedjan av effektiva flygtransporter till och från Norrbottens inland. Med anledning av bland annat flygplatsens geografiska läge och betydelse för test- och turistverksamheten i regionen samt ur militär synpunkt anser kommunen att Arvidsjaurs flygplats ska utpekas som riksintresse.

Fler direktflyg planeras från olika destinationer i Tyskland vilket i framtiden kan innebära att en utbyggnad av terminalbyggnaden blir nödvändig. Markområden för utvidgning av flygplatsens verksamhet har därför reserverats i översiktsplanen.

Vid en flygplats finns olika skyddsområden för att flygverksamheten ska fungera säkert. Det största området är MSA-ytan (Minimum Sector Altitude) och den utgörs av en cirkel med radien 55 km (30 nautiska mil) räknat från flygplatsens landningshjälpmedel. Skyddsområdena ska garantera hindersfrihet för flygtrafiken och är viktiga att beakta vid planering av höga objekt. Kartan nedan visar flygplatsens kontrollzon (CTR), terminalområden (TMA-områden) samt MSA-ytan med sektorer om högsta markhöjd.

Flygplatsens kontrollzon, terminalområden och minimum sector altitude-ytan visas i kartan

Enligt Miljööverdomstolens beslut 2005-12-06 (målnummer M7207-04) ska Arvidsjaurs flygplats bland annat genomföra bullerbegränsande åtgärder i bostadshus för permanentboende. Detta om de på grund av verksamheten vid flygplatsen under fler än ett kalenderår i följd mellan 22:00 och 06:00 exponeras för buller överstigande 70 dB(A) vid sammanlagt 300 tillfällen under 100 dygn per år. Bullerkurvor i vardera inflygningsriktningen för olika flygplanstyper har därför tagits fram. Utifrån dessa bullerkurvor har en zon tagits fram inom vilken ny bostadsbebyggelse (inklusive fritidshus) därför inte bör etableras.

Flygplatsen är en viktig kommunikationsnod i kommunen och regionen

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör verka för att Arvidsjaurs Flygplats utpekas som riksintresse.
- Vid planering av höga objekt bör flygplatsens MSA-yltor med tillhörande sektorer för högsta bygghöjd beaktas.
- För att säkerställa flygplatsens verksamhet bör bostadsbebyggelse (inklusive fritidshus) ej tillåtas inom den bullerzon som framgår på den kommuntäckande kartan.
- Flygplatsen är viktig för medborgarna, företagen och besökarna, inte bara för dem i kommunen utan i hela regionen.

Konsekvenser

- Förbättrade kommunikationer nationellt och internationellt.
- Ett långsiktigt hållbart och attraktivt samhälle.
- Bättre förutsättningar för rekrytering av personal till privat och offentlig sektor.
- Utvecklingsmöjligheterna ökar för företagen i regionen då tillgängligheten ökar med flyget.

IT-samhälle för alla

I Arvidsjaur kommun finns cirka 200 km ortssammanbindande fiber, som byggdes under perioden 2000-2007. I Glommersträsk, Moskosel, Abborrträsk, Fjällbonäs och Renträsk byggdes dessutom fiber till hushållen. Idag finns ADSL enbart kvar i Glommersträsk och Arvidsjaur. Under 2018-2019 har optiska fibernät byggts i Pjesker, Renträsk och Järvträsk.

Arvidsjaur IT-karta

Fibernätet förvaltas av Arvidsjaurstadsnät. Totalt finns idag cirka 2300 hushåll och företag anslutna till Arvidsjaurstadsnät. Anslutningsgraden är därmed cirka 74 %. Om vi får tillräckligt många att ansluta sig under pågående utbyggnadsetapp i återstående områden kan vi nå ca 80 % anslutningsgrad. Nätet är i sin tur en del av regionnätet i Norrbotten, samt anslutet till Västerbottens regionnät, AC-Net med flera. Detta innebär att nätet kan erbjuda förbindelser till övriga Sverige, Skandinavien och delar av Europa.

Regeringen har presenterat fem delmål för ett hållbart digitaliserat Sverige. Ett delmål heter: Digital infrastruktur, Sverige helt uppkopplat 2025 - en bredbandsstrategi, med målsättningen att 95 % av alla hushåll och företag ska ha tillgång till 100 Mbps till år 2020. Till 2025 ska 98 % av hushållen ska ha 1 Gbps och 1,9 % av hushållen ska ha minst 100 Mbps och 0,1 % bör ha minst 30 Mbps. Man slår även fast att kommunerna i högsta grad ska bidra till utbyggnaden av infrastrukturen i de fall inte marknadskrafterna räcker till. De övriga delmålen är Digital kompetens, Digital trygghet, Digital innovation och Digital ledning.

Frågan är avgörande för kommunens utvecklingspotential. Pågående planerade neddragningar i befintlig infrastruktur som postgång och fast telefoni samt att den ökande användningen av internet inom alla samhällssektorer gör tillgång till bredband till en överlevnadsfråga.

Ingen av de byar som saknar fiber har de resurser som krävs för att starta s.k.

Fiber är viktigt både för medborgarna och näringslivet. Speciellt fordonstestindustrin är beroende av en väl fungerande bredbandsuppkoppling. På bilden syns en fordonstestbana på is

bykraftsprojekt för att bygga fiberbaserade spridningsnät, med den ekonomi, administration och planering som krävs. Under nuvarande programperiod för EU-stöd för bredbandsutbyggnad är kommunal medfinansiering inte tillåten.

Regeringens mål enligt ovan ter sig därmed avlägsna med nuvarande stödformer. De hushåll som återstår är relativt få på en relativt stor yta. För att nå 98 % målet, måste vi nå ytterligare ca 600 hushåll. Betänk att den största byn utan fiber idag, har ca 50 hushåll.

För att garantera en jämlik tillgång till infrastruktur behöver framtidens samhällsviktiga infrastruktur ligga inom statlig kontroll.

Även om mobilnätet har förbättrats på senare år är täckningen och kapaciteten otillräcklig på flera håll i kommunen. Det är därför viktigt att alla fast boende och fritidshusägare bereds möjlighet att ansluta sig till fibernätet, så att mobilnätets kapacitet kan tillgodose behovet av den IT infrastruktur, som biltestverksamheten, skogs-, besöks/upplevelse- och rennäring har. Tillsammans med andra kommuner deltar vi i projektet Täckningskollen, som mäter och kartlägger faktisk mobiltäckning för både tal och data. Via IT Norrbotten driver vi frågan om nationell roaming i

mobilnäten, som innebär att mobilen automatiskt använder den operatör med bäst täckning oavsett vilket abonnemang man har.

Arvidsjaurstadsnät har idag för litet kundunderlag vilket leder till att utrymmet för ytterligare investeringar utan extern finansiering är obefintligt under många år framöver. Kundunderlaget bedöms även vara för litet för att kommersiella aktörer ska vara intresserade.

Den digitala utvecklingen de senaste decennierna har varit, och är fortsatt, snabb och har stor betydelse för samhällsutvecklingen. Kommunen måste verka för att utveckla alla sina verksamheter med hjälp av digitaliseringens möjligheter.

Ställningstaganden & rekommendationer

- För att garantera en jämlik tillgång till infrastruktur behöver framtidens samhällsviktiga infrastruktur ligga inom statlig kontroll.
- Kommunen bör, med tillgängliga stödmedel, fortsätta utbyggnaden av bredband och nyttja alla tillgängliga tekniska lösningar.
- Kommunen bör söka samarbeten med angränsande kommuner där det är möjligt vid bredbandsutbyggnad.
- Kommunen bör samarbeta med IT Norrbotten och övriga kommuner vid upphandlingar av tekniska lösningar, drift och underhåll av befintliga nät.
- Samarbetet mellan kommuner och olika teleoperatörer bör utökas för att i större utsträckning möjliggöra bredband på landsbygden genom luftburna system.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Kommunen bör utveckla digitala tjänster för att utveckla välfärden och underlätta för människor att bo kvar utanför tätorten.

Konsekvenser

- Förbättrade kommunikationer.
- Ett långsiktigt hållbart och attraktivt samhälle.
- Bättre förutsättningar för nya företag att etablera sig i kommunen.
- Bättre förutsättningar för rekrytering av personal till privat och offentlig sektor.

FLEXIBEL OCH VÄLFUNGERANDE KOMPETENSFÖRSÖRJNING

Utbildning och integration

Vi lever idag i ett kunskapsintensivt samhälle vilket gör det allt viktigare för oss att förstå på djupet vad det är våra tjänster producerar. Arvidsjaurs medborgarundersökning 2018 resulterade i ett starkt missnöje hos medborgarna då det gäller utbildningsmöjligheter, mycket på grund av vår geografiska placering och avståndet till universitet och högskolor. Därför ser vi det som extra viktigt att förse organisationerna i kommunen med den kunskap som utvecklingen kräver. I takt med att vår ekonomi utvecklas förändras även efterfrågan och tillgången av kompetent arbetskraft, kompetens är inte statisk.

Arvidsjaurs lärcentrum som tillhör kommunens näringslivsfunktion har i uppdrag att utifrån en kompetensanalys av den privata och offentliga sektorn ta fram en strategisk kompetensförsörjningsplan. Lärcentrum strävar efter ett nära samarbete i utbildningsfrågor på alla nivåer och kommer initiera, samordna och genomföra riktade utbildningsinsatser där det finns ett behov av vidareutbildning. Arvidsjaurs lärcentrum tillhandahåller dessutom ett tekniskt stöd till alla studenter som studerar på eftergymnasial nivå på distans, i form av studierum, videokonferensrum, tentasal och till en mindre grad coaching.

Arbetet styrs av huvudmålet för enheten: *att arbeta för ekonomisk tillväxt och befolkningsökning* där delmålen även överensstämmer med delmål ur Agenda 2030:s Mål 4 "God utbildning för alla", Mål 8 "Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt" och Mål 10 "Minskad ojämlikhet".

Delmålen är:

1. Stöd till den lokala arbetsmarknaden över tid.
2. Riktade utbildningsinsatser på eftergymnasial nivå gentemot vuxna medborgare samt företag och andra arbetsgivare i kommunen.
3. Ständigt uppdaterad kartläggning av kommunens kompetensbehov genom god kunddialog.
4. Ökat intresse för eftergymnasial utbildning på distans.

Möjligheten till eftergymnasial utbildning på orten är viktig för medborgarna

Att arbeta med integration är viktigt och ska prioriteras högt. Det är känt sedan länge att kommunens innevånarantal sjunker och att befolkningen blir allt äldre, vilket ökar utgifterna. För att påverka denna utveckling är det viktigt för alla att arbeta för att inspirera nyanlända att bo kvar i kommunen. Nyckeln till detta kan vara tidiga insatser som utbildning, möjligheter att hitta arbete, skapa en meningsfull fritid och på sikt bilda familj. Syftet med denna verksamhet är att ge stöd och trygghet till ungdomar på deras väg till ett självständigt liv med egen försörjning.

Alla som flyttar hit ska känna sig välkomna och sedda. Att skapa mötesplatser som inte är tilldelade en särskild grupp, utan för alla, är centralt. Kommunen bör, genom samverkan med olika aktörer inom kommunen, säkerställa att människor möts, nätverkar och hittar sin vardag. Kommunen behöver även arbeta med attityder så att alla är stolta över sin kommun och därför sprider det vidare ut i landet och världen.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Entreprenöriellt lärande ska tillämpas på alla stadier.
- Proaktiv samverkan med Arbetsförmedlingen bör utvecklas.
- Tidiga insatser som utbildning, arbetsmarknadsinsatser och annat som leder till varaktig sysselsättning.
- Kommunen bör medverka till att skapa mötesplatser som inte är tilldelade en särskild grupp, utan är till för alla.
- Kommunen bör utveckla hanteringen av information och service mot alla kunder och medborgare.
- Kommunen bör arbeta för att få alla medarbetare att vara bra ambassadörer för vår kommun.
- Kommunen bör ta fram en strategisk kompetensförsörjningsplan för att underlätta rekrytering av rätt kompetens och därmed stärka konkurrenskraften.

Konsekvenser

- Bättre förutsättningar för rekrytering av personal till privat och offentlig sektor samt nyföretagande.
- Positiv befolkningsutveckling.
- Ökad internationalisering och mångfald.
- Förbättrad kommunal ekonomi.
- Alla människor i kommunen blir en naturlig del av samhället och motsättningarna mellan olika grupper minskar.

Barn och utbildning

I Arvidsjaur finns all utbildning, förutom de delar av vuxenutbildningen som ryms inom Lärcentrum som sorterar under Akademi Norr, samlad under Barn- och utbildningsnämnden. Nedanstående tabell visar de enheter som ingår i Barn- och utbildningsförvaltningens verksamhetsområde.

Enhetens namn	Verksamhetsform	Skolans placering	Antal barn/elever 2019-09
Fridhemsskolan	Grundskola årskurs 7-9, grundsärskola	Arvidsjaur tätort	178
Parkskolan	Grundskola årskurs 1-6, förskoleklass	Glommerträsk	28
Ängens förskola	Förskola 1-5 år		11
Ringelskolan	Grundskola årskurs 1-6, grundsärskola, förskoleklass	Arvidsjaur tätort	425
Sandbackaskolan	Gymnasium 6 nationella program, språkintröskning, vuxenutbildning, och svenska för invandrare	Arvidsjaur tätort	80 Yrkesprogram 73 Högskoleförb. 26 Intro.program 49 SFI 27 Hermods 35 Grundvux, vårdbitr. mm 290 totalt
Harens förskola	Förskola 1-5 år	Arvidsjaur tätort	52
Nyborgs förskola	Förskola 1-5 år	Arvidsjaur tätort	151
Skogsbackens förskola	Förskola 1-5 år	Arvidsjaur tätort	54
Stortorgetts förskola	Förskola 1-5 år	Arvidsjaur tätort	53
Ringelskolans fritidshem	Fritidshem	Arvidsjaur tätort	215
Ripans förskola	Förskola 1-5 år	Arvidsjaur tätort	34

Baserat på trenden av antalet elever i kommunal grundskola belägen i kommunen mellan 2016-2018 och likaså för barn 0-5 år sker en svag minskning av elevantalet i grundskolan (F-åk 9) i kommunen från läsåret 2018/2019 till och med läsåret 2024/2025 från 572 till 565.

Under samma period förutspås antalet elever i gymnasieskolan (exklusive vuxenutbildning och svenska för invandrare) att öka något från 204 elever till 214 elever. Detta gäller under förutsättning att ungdomarna från Arvidsjaur och ungdomar från andra kommuner väljer Sandbackaskolan i samma utsträckning som idag. Gymnasieskolan måste därför fortsätta att verka för ett ökat utbud och tillgänglighet av utbildningar. NIU och andra utbildningar som på sikt kan höja elevantalet och som bedöms vara ekonomiskt relevanta kommer att prioriteras.

Antalet barn i förskolan förutspås ligga kvar på nuvarande nivå om cirka 350 barn och födelsetalet förutspås ligga mellan 68-75 barn per år. Under 2018 föddes 64 barn i kommunen.

De organisatoriska formerna kring omsorg på obekvämt arbetstid kommer att omarbetas, då verksamheten i sin nuvarande utformning är mycket kostsam.

Behovet av vuxenutbildning kommer att öka de närmaste åren med anledning av fler nyanlända som kommer att behöva utbildning för att bli anställningsbara. Vuxenutbildningen vidareutvecklas för att anpassas till ett livslångt lärande. Engelska är koncernspråk i flertalet internationella företag. Detta bör beaktas i den framtida undervisningen.

Samverkan med regionens universitet men även med närliggande kommuner utvecklas. Ett förstärkt gymnasiesamarbete med utgångspunkt från R10 diskuteras för närvarande aktivt.

Förskolan Ripan har samisk inriktning och de arbetar aktivt med det samiska språket i undervisningen. Övriga förskolor har även de inslag av samiska i undervisningen, med fokus på sånger på samiska. Även skolan arbetar att synliggöra den samiska kulturen och språket. Avtal med Sameskolsstyrelsen för fjärrundervisning på samiska under grundskoleåren finns.

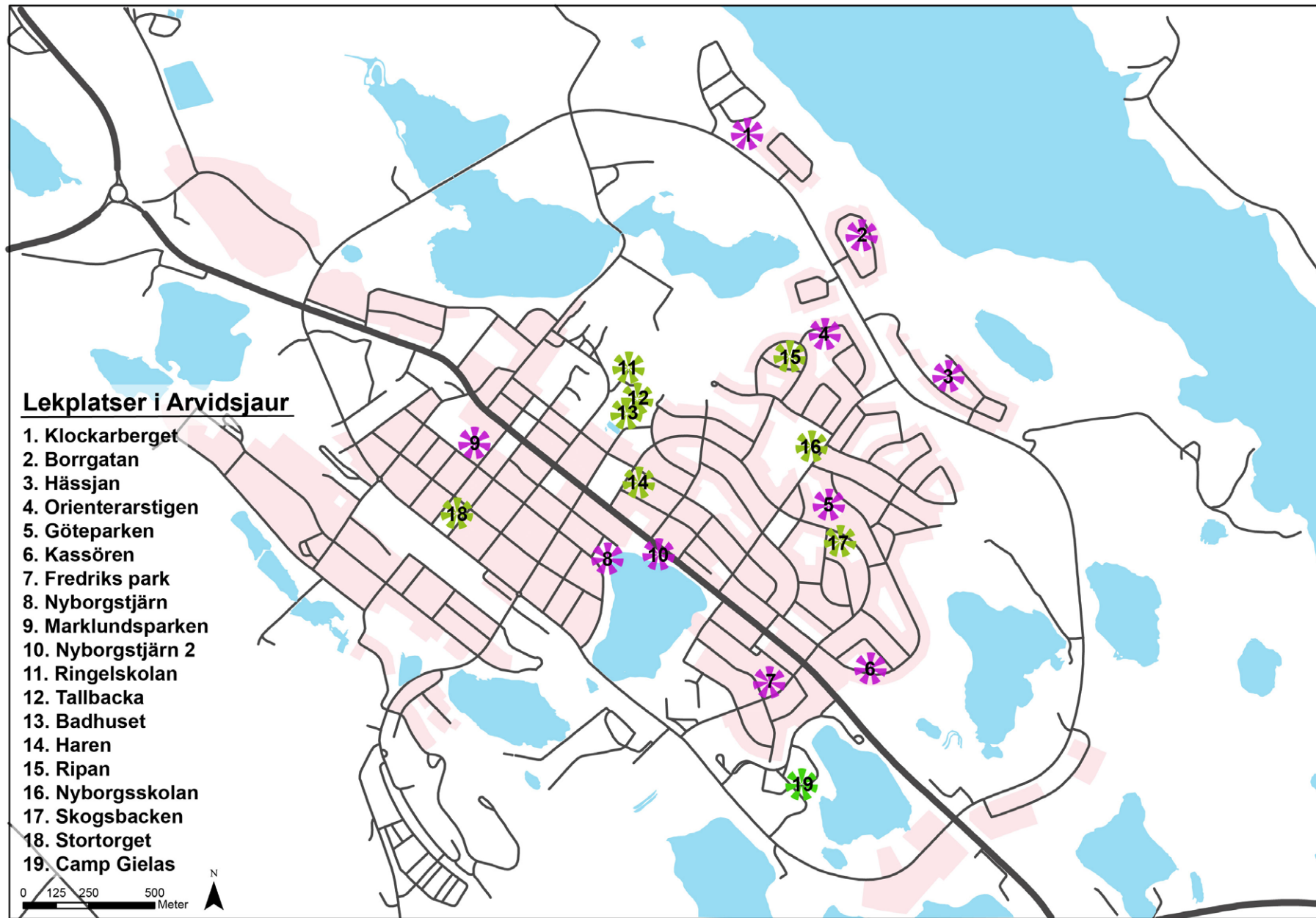
En väl fungerande förskola och skola är också viktigt för kommunens attraktivitet för såväl befintliga kommunmedborgare som potentiella inflyttare.

Forskning visar att tillgång till ändamålsenliga förskole- och skolgårdar spelar en viktig roll för barns och ungas bildning och i deras sociala och fysiska utveckling. Därför är det viktigt att utveckla bra utemiljöer som främjar barns och ungas allsidiga utveckling. Det bör finnas plats för lek, sport och vilda aktiviteter, men även för samtal, enskildhet, sinnliga upplevelser och stillhet.

Arvidsjaurs samhälle har ett antal allmänt tillgängliga lekplatser, var dessa finns illustreras i kartan på nästa sida.

Att barnen får en bra uppväxt och utbildning är viktigt för kommunens framtid. Goda minnen av barndomen gör också att det är större chans att man stannar kvar på orten som vuxen, alternativt kan tänka sig att flytta tillbaka när det är dags att starta egen familj

Kartan illustrerar vilka lekplatser som finns i Arvidsjaurs samhälle. Tio av dessa är allmänna lekplatser (1-10). Resterande finns på förskolor/skolor (11-18) och på Camp Gielas (19)

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kvaliteten på utbildningen inom barn och utbildningsförvaltningen ska skapa förutsättningar för eleverna att nå utbildningens mål och möjliggöra vidare studier.
- Tidiga insatser för att främja barn och elevers lärande, utveckling och hälsa.
- Alla ges samma förutsättningar i en jämställd verksamhet.
- Verksamheterna ska utrustas med tidsenliga verktyg.
- Entreprenöriellt lärande och elevinflytande ska tillämpas på alla stadier.
- Vuxenutbildningens innehåll bör riktas mot de kompetensområden som får behov av rekrytering vid kommande generationsväxling på arbetsmarknaden och de verksamhetsområden som är expansiva i kommunen. Möjligheterna att samordna vuxenutbildningen med närliggande kommuner med liknande behov bör utnyttjas.
- Ett ökat samarbete med gymnasieskolorna i närområdet och då kanske främst inom R10 bör prioriteras i syfte att öka utbildningsutbudet samtidigt som kvaliteten och kostnadseffektiviteten ökar.
- Förskolor och grundskolor ska ha en stimulerande utemiljö och enkelt kunna nå naturområden för att ge bästa förutsättningar för lärande i utemiljö.

Konsekvenser

- Bättre förutsättningar för rekrytering av personal till privat och offentlig sektor.
- Ingen lämnas utanför utan alla barn och unga i kommunen kommer att känna sig sedda och efterfrågade.
- Arvidsjaur kommun ska verka för att våra barn och ungdomar får en god självkänsla, en gedigen grundutbildning och en bra start i livet.

LANDSBYGDSUTVECKLING

Antalet pensioneringar förväntas öka under den kommande 10-årsperioden. För Arvidsjaur del pekar prognosen på att den arbetande delen av befolkningen minskar med 7 %, motsvarande cirka 250 personer. Förutom att arbeta med kompetensförsörjning av befintlig arbetskraft kommer kommunen även att behöva inflyttning av människor i yrkesaktiv ålder. Kommunen bör därför arbeta med marknadsföring och inflyttarservice riktat gentemot nya invånare. Kommunen bör även undersöka förutsättningarna för ett projekt där obobodda hus inventeras för att tillgängliggöra dem på marknaden. En analys av in- och utflyttningen till kommunen bör göras i syfte att få mer kunskap om vad som gör att personer flyttar till och från Arvidsjaur för att kunna använda informationen för verksamhetsutveckling.

En viktig förutsättning för en attraktiv landsbygd är att det finns tillgång till service och mötesplatser av olika slag. Det är också viktigt med goda kommunikationer, såväl bussar som bredband. Digitaliseringens möjligheter är en annan viktig förutsättning för lokalsamhället. Lokalt engagemang, medinflytande och grupper som utvecklar byn bidrar också till att landsbygden blir attraktiv. Byarnas bevarande och utvecklande är en strategiskt viktig fråga för tillväxt i Arvidsjaur kommun.

Som många andra inlandskommuner står Arvidsjaur inför demografiska utmaningar och ett tydligt fokusområde som lyfts fram är tillgången till offentlig och kommersiell service, detta för att såväl invånare som näringsliv skall kunna leva och verka i landsbygden samt för att skapa tillväxt och öka inflyttning. Förutsättningarna skiljer sig ganska mycket mellan de olika byarna. Vissa har dagligvaruhandel kvar (som fungerar som mötes- och servicenod i byn) medan andra inte har det. Avsaknaden av offentlig och kommersiell service bidrar i dagsläget till en avbefolkning av byarna, där vissa byar har drabbats hårdare än andra.

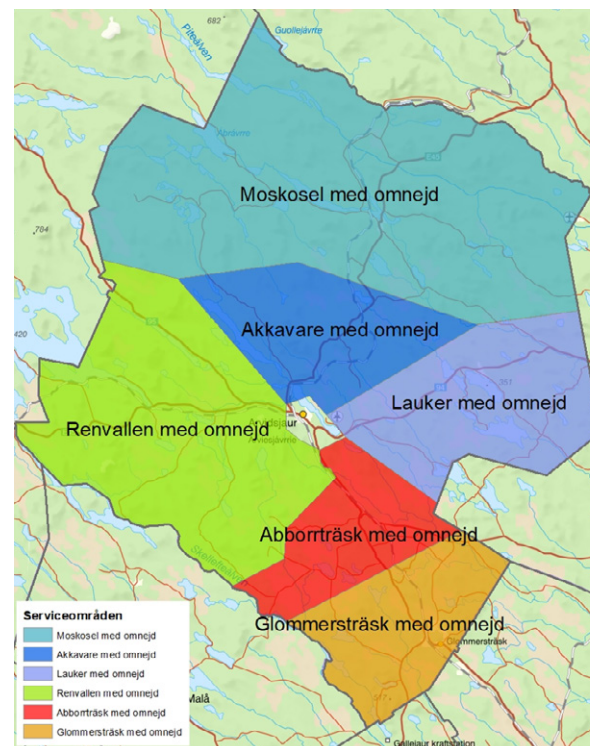
Service på landsbygden såsom postgång, transporter (person/gods), tillgång till drivmedel, dagligvaror, betaltjänster och naturliga mötesplatser är viktiga faktorer för att kunna bo kvar och för att näringslivet ska kunna fortsätta verka på landsbygden.

Det finns också en outnyttjad kapacitet ute på landsbygden med extra fina förutsättningar att utveckla turistnäringen, främst fiske och vandringsturism, men även vinterturism. Här är lättnader i strandskyddet en av pusselbitarna för utveckling. Tillgänglighet till olika typer av service är en förutsättning för hållbar regional tillväxt

och utveckling i alla delar av landet. Viss service kan skötas på distans och kräver då väl fungerande mobiltäckning och tillgång till bredband. Under avsnittet "IT-samhälle för alla" behandlas frågan om mobiltäckning och bredband.

De lokala utvecklingsgrupper som i dagsläget finns i byarna tar ett stort ansvar att lyfta bygden. De måste ges stöd, ha tillgång till fortlöpande information och möjlighet till medskapande dialog med kommunen för att kunna fortsätta planera och utföra sitt arbete för att hålla landsbygden levande.

Kommunen inrättade under hösten 2016 ett landsbygdsråd som är tänkt att vara rådgivande i frågor som rör landsbygden. Rådet anordnar också vartannat år en landsbygdskonferens. Landsbygdsrådet består av representanter från de olika landsbygdsområdena enligt nedanstående karta.

Landsbygdsområdesindelningen i kommunen

Ställningstaganden & rekommendationer

- En särskild arbetsgrupp ansvarar för att särskilt bevaka frågor som rör landsbygden och dess utveckling. Arbetsgruppen har även en samordnande roll och ska säkerställa att dialogmöten och kallelse till landsbygdsråd genomförs enligt plan. Arbetsgruppen ska omfatta representanter från kultur och fritidsenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen, näringslivsenheten och kommunledningen.
- Kommunen ska två gånger per år bjuda in landsbygdsrådet för samråd i frågor som rör landsbygden. Vartannat år anordnas en landsbygdskonferens tillsammans med landsbygdsrådet.
- Ett politiskt sammanträde per år bör genomföras utanför tätorten Arvidsjaur.
- Kommunen ska en gång per år bjuda in till dialogmöten, ett möte vardera i kommunens tre största byar (Abborrträsk, Glommerträsk och Moskosel). Utöver detta kan självklart den by som så önskar själva ta initiativ till att bjuda in kommunen till möten i byn.
- För att säkerställa servicen i glesbygd bör kommunen stödja servicepunkter och mötesplatser.
- Glommerträsk, Moskosel och Abborrträsk utgör viktiga bebyggelsenoder för landsbygdsutvecklingen.
- Kommunen ska stötta byarna i deras utvecklingsarbete samt erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.
- Möjlighet bör skapas för fritidsboende, permanentboende och verksamheter i strandnära lägen.

Ställningstaganden & rekommendationer forts.

- Kommunen bör arbeta med marknadsföring och inflyttarservice riktat gentemot nya invånare.
- Kommunen bör analysera in- och utflyttningen till kommunen i syfte att få mer kunskap om vad som gör att personer flyttar till och från Arvidsjaur för att kunna använda informationen för verksamhetsutveckling
- Kommunen bör undersöka förutsättningarna för ett projekt där obebodda hus inventeras för att tillgängliggöra dem på marknaden.

Konsekvenser

- Förbättrat företagsklimat.
- Fler företag, besökare och boende i kommunen.
- Ett mer differentierat näringsliv.
- Ökade skatteintäkter.
- Bättre förutsättningar för rekrytering av personal till privat och offentlig sektor.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

Bakgrund och syfte

De tidigare strandskyddsreglerna har fungerat dåligt och behovet av förändring har varit stort. I tidigare bestämmelser tog lagstiftningen inte hänsyn till skillnader mellan olika kommuner i olika delar av landet. Följden har blivit att i vissa delar av landet har hälften av stränderna blivit bebyggda medan det i andra delar av landet i stort sett saknats bebyggelse.

Regelsystemet har varit sådant att det varit omöjligt att erhålla bygglov trots att det i vissa glesbygdskommuner funnits kilometer eller miltals med obebyggd strandlinje per invånare.

För att få ett regelsystem mer i harmoni med verkligheten ändrades bestämmelserna för strandskydd och började gälla från den 1 juli 2009. Riksdagens avsikt med de nya reglerna var att främja utvecklingen av landsbygden genom att tillåta strandnära bebyggelse. Ett krav som ställs i bestämmelserna är att kommunen i sin översiktsplan ska peka ut områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen.

I dessa områden blir det lättare att upphäva eller få dispens från strandskyddet för bostäder, verksamheter, anläggningar, m.m. Landsbygdsutveckling blir med andra ord ett särskilt skäl för dispens från förbudet att bygga inom strandskyddsområde. Reglerna gör det också möjligt för fler människor att få ett strandnära boende, utan att naturen eller allmänhetens tillgång till natur skadas.

I propositionen skriver regeringen bl.a. ”Syftet med att redovisa områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS) är att stimulera den lokala och regionala utvecklingen i områden som har god tillgång till fria strandområden och där en viss byggnation kan ske utan att strandskyddets syften åsidosätts. Behovet av att stimulera en sådan utveckling finns främst i landsbygdsområden som inte är belägna i närheten av stora tätorter.”

En ytterligare översyn av strandskyddet pågår där direktiven anger att strandskyddet ska göras om i grunden för att främst tillgodose landsbygdsområden. Kommunen ser positivt på detta arbete.

Kommunen avser att i planen förverkliga riksdagens tankegångar om en positiv

utveckling för Sveriges landsbygd genom att föreslå ett stort antal LIS-områden. En analys av områdena finns tillgänglig i dokumentet ”Planeringsunderlag för landsbygdsutveckling i strandnära läge” som är en bilaga till översiktsplanen. Arvidsjaurs kommun föreslår en slags etableringsreserv i strandnära lägen. Avsikten med detta är att kunna erbjuda fler alternativ i förhoppningen att några alternativ ska upplevas som attraktiva för framtida intressenter.

Föreslagna LIS-områden inom Arvidsjaurs kommun syftar till att ge möjligheter för ett ökat antal boende i kommunen samt skapa förutsättningar för en miljömässig, ekonomisk och socialt långsiktigt hållbar utveckling i Arvidsjaurs kommun som helhet.

Målsättning

De i planen föreslagna åtgärderna beräknas medföra en rad positiva effekter.

- **Arvidsjaurs kommun blir en attraktiv bostadsort**

En viktig förutsättning för kommunen att bli en attraktiv bostadsort är att man kan erbjuda bostadstomter i attraktiva lägen för att härigenom kunna behålla eller helst öka sin folkmängd samt bibehålla och utveckla sin service. En attraktiv boendemiljö kommer att underlätta nyrekrytering av personal till kommunen och dess företag. Det kan också bidra till en levande landsbygd och att befintliga kulturmiljöer bevaras.

- **Möjliggöra verksamhetsutveckling i strandnära lägen**

Planeringen ska leda till att underlätta för befintliga företag att utveckla sin verksamhet men även att få nya företag att etablera sig inom kommunen. Detta gäller framförallt företag som är beroende av vattennära lägen. Exempelvis, camping, fisketurism, friluftsliv, pensionat m.m.

- **Öka antalet fritidshus i strandnära lägen**

Kommunen driver aktivt frågan om att få fler fritidshus till kommunen. En stor andel av fritidsboenden kommer att vara boende i andra kommuner men kommer att bidra till en ökning av konsumtionen av varor och tjänster inom Arvidsjaurs kommun. Härmed ges möjligheter till en bättre servicegrad även för fast boende i kommunen.

- **Kommunens ekonomi**

Ett större antal fritidsfastigheter, fler turistföretag medför även en ökad omsättning för handeln inom kommunen med fler anställda vilket påverkar den kommunala ekonomin i positiv riktning. Den nya fastighetsbeskattningen eller fastighetsavgiften tillfaller den kommun där fastigheten är belägen. Ett ökat antal fritidsfastigheter med sådan standard att man betalar fastighetsavgift är därför även av denna anledning av intresse för kommunen.

Kommunens förutsättningar

Större delen av Arvidsjaurs kommun ligger inom det man brukar beteckna som skogsklätt bergkullelandskap genomkorsat av ett antal älvdalarna. Byskeälven och Åbyälven är skogsälvar med källflöden inom Arvidsjaurs kommun. Skellefteå och Piteå älv har sina källflöden i gränsen mot Norge. Piteå älv är en av våra nationalälvar. I Skellefteälvens dalgång finns en mindre del av ett 15 mil långt sammanhängande sjösystem inom Arvidsjaurs kommuns gränser. Mellan älvdalarna finns bergsryggar som i de västra delarna utgör lågfjäll. Det är endast de vattendrag som tillhör Skellefteälven vattenområde som inte omfattas av Natura2000.

Byskeälven omfattas av riksintresset Natura2000

I Arvidsjaurs kommun råder det ingen brist på tillgången till sjöar, tjärnar och andra vattendrag

Kommunens landareal är ca 5 700 km² och vattenarealen är ca 470 km². Arvidsjaurs kommun är en typisk glesbygdskommun med ett invånarantal som motsvarar ca 1 person/km². Med ett innevånarantal på ca 6 200 personer och 4 000 sjöar så finns det ca 2 sjöar per familj. Den totala strandlängden på mer än 6 300 km ger omkring varje familj har ca 2 km strand att dela på. Kommunen gör bedömningen att hela kommunen utgör landsbygd vars service behöver stärkas.

Länsstyrelserna har som en del av Sveriges regionala miljöövervakning tagit fram rapporten "Exploatering av stränder 2013 – 2018. Jämförande statistik på läns- och kommunnivå. Länsstyrelsens rapportserie nr 15/2018". För att bedöma exploateringsgraden har buffertzoner kring byggnader, vägar och järnvägar skapats och sedan har andelen påverkad areal inom 100 meter för olika strandzonskategorier har beräknats läns- och kommunvis. Rapporten visar att Arvidsjaurs kommun är den 9:e minst exploaterade kommunen i landet med en exploaterad yta om 3,5 % av all strandzon. Den kommun som har högst andel exploaterad strandzon är Danderyds kommun där 68,9 % av den totala strandzonen är exploaterad. Sett till hela riket är 35 % av fastlandskusten exploaterad, 14,9 % av strandzonen kring havsöarna, 9,0 % av strandzonen kring sjöarna, 9,7 % av strandzonen kring breda vattendrag och 5,9 % av strandzonen kring smala vattendrag. Motsvarande statistik för Arvidsjaurs kommun är 5,1 % av strandzonen kring sjöar, 2,4 % av strandzonen kring breda vattendrag och 1,7 % av strandzonen kring smala vattendrag exploaterad.

Genom historien har vattnen i form av hav, sjöar och vattendrag varit viktiga för människans möjlighet till försörjning och kommunikation. Så även i Arvidsjaurs kommun, där de flesta vattensystemen varit föremål för mänsklig påverkan genom exempelvis sjösänkningar, byggande av dammar för elproduktion eller flottning. I strömmande vatten har flottledsrensningar utförts. Det känns därför naturligt att även i framtiden bruka våra vatten och stränder till boende och andra verksamheter. Allrahelst som vi, jämfört med landet i övrigt, har stor tillgång till stränder i kommunen. Det förhållandet att kommunen är glesbebyggd bör i sig inte få utgöra ett hinder för att peka ut nya områden för strandnära boende. Staten bör därför i sin myndighetsutövning inte tillämpa "Principen om först till kvarn" när det gäller utvecklingen av ett strandnära byggande i Arvidsjaurs kommun.

Ett förändrat klimat

Utpekade LIS-områden möjliggör bebyggelse i strandområden. Strandområden påverkas först och mest av översvämningar på grund av höga vattenflöden. För Skellefteälven finns en översiktlig kartering av översvämningens risker med dammbrott som konsekvens som har fungerat som underlag för arbetet. För övriga älvar och vattendrag saknas dock sådana uppgifter vilket innebär svårigheter att bedöma riskerna i föreslagna områden. Vid eventuell exploatering måste risk för översvämning eller stabilitetsproblem utredas ytterligare.

I framtiden kommer mer av nederbörden som regn istället för snö när klimatet blir varmare

Bedömning av dispens från strandskyddet

I områden som är utpekade som LIS-områden kan detta anges som särskilt skäl för dispens från strandskyddet. Detta kan ske under förutsättning att strandskyddets syften tillgodoses och hänsyn tas till konkurrerande anspråk och intressen, sårbarhet och risker, värden och kvaliteter i befintlig natur- och kulturmiljö samt riksintressen eller andra skydd.

Genom att peka ut LIS-områden har en översiktlig bedömning av ovanstående redan gjorts. I den formella prövningen i detaljplaner eller enskilda dispensärenden ska hänsyn tas till vad som gäller för den specifika platsen.

Det är kommunen som avgör om, när och var en detaljplan ska tas fram. I vissa fall finns det även krav i plan- och bygglagen, PBL, på detaljplaneläggning, det så kallade detaljplanekravet. För ny samlad bebyggelse eller för ny byggnad vars användning får stor påverkan på omgivningen bör detaljplaneläggning väljas. Detaljplaneläggning kan även vara nödvändigt om det krävs för att hantera en fråga som behöver hanteras i ett sammanhang, exempelvis för att undvika problem med vattenförsörjningen.

Flertalet av de utpekade LIS-områdena berörs av fornlämningar. Detta kommer troligen att innebära att krav på arkeologiska insatser ökar då det är mycket vanligt att det på torra markpartier i samband med vattendrag ofta finns lagskyddade fornlämningar. Fornlämningar kan även finnas i vattenområden. Kostnad för flertalet arkeologiska insatser ligger på verksamhetsutövaren. Eftersom det exakta läget för många fornlämningar inte är känt har kommunen gjort bedömningen att det inte är lämpligt att undanta ett område från LIS för att det ligger en fornlämning där av den enkla anledningen att det är oklart vilket område som i så fall behöver undantas. Kommunen har därför valt att, efter samråd med länsstyrelsen, synliggöra en samrådszon kring fornlämningarna.

Kommunen ska upplysa exploitörer om att samråd (enligt KML 2 kap. 10 §) ska ske med Länsstyrelsen i tidigt skede i områden där fornlämningar förekommer närmare än ca 100 meter från den planerade verksamheten. Samrådszonen har illustrerats på kartorna över respektive LIS-område i detta dokument så att det för exploitörer blir tydligt vad som gäller. Eftersom fornlämningar är skyddade enligt Kulturmiljölagen kan en process bli kostsam för exploitören och det kan också resultera i att ingen dispens kan medges.

Arbetsmetod och urval

I arbetet med revideringen av översikts- och tillväxtplanen har samtliga befintliga LIS-områden analyserats. Tre utlagda LIS-områden har tagits bort då vi konstaterat att områdena inte omfattas av strandskydd (tidigare områden för verksamheter nr 5, 12 och 15). Fyra LIS-områden har tagits bort av hänsyn till Västra Kikkejaure sameby (Lå1-4). LIS-området G2 har justerats efter synpunkter från Inlandsbanan. I övrigt bedömer kommunen de sedan tidigare utlagda områdena som fortsatt lämpliga.

Sedan planen antogs under hösten 2015 har ett antal ytterligare förslag till LIS-områden inkommit. För de nya förslagen har kommunen genomfört en GIS-analys för att analysera motstående intressen samt genomfört en natur- och friluftslivsinventering som underlag för urvalet av nya områden. Vattenområdena har dock inte inventerats varför ytterligare analyser behöver göras vid förfrågningar om att exempelvis uppföra en brygga i vattnet.

Kommunen har även fört en tidig dialog med berörda samebyar om förslagen. Detta har resulterat i att vissa områden har bedömts som olämpliga och har plockats bort samt att andra har justerats.

Kommunen är en av de minst exploaterade kommunerna i landet och kommunen ser i dagsläget ingen risk att föreslagna LIS-områden leder till en för hög grad av exploatering. Om omfattning av bebyggelse längs stränderna skulle öka mer än vad kommunen anser lämpligt skulle dock områden kunna plockas bort från planen vid nästa revidering.

Ur fastighetsägares perspektiv bör planeringen ses som en möjlighet till ett vidgat markutnyttjande. Fastighetsägare kan sedan själva ta ställning till om de önskar nyttja möjligheten till prövningar av enskilda dispenser eller upphävande av strandskydd i detaljplaner. Kommunen har inga planer på att expropriera mark i LIS-områden. Att ett område är utlagt som LIS-område ska alltså enbart ses som att man som fastighetsägare har möjlighet att bygga eller sälja mark i strandnära läge.

Sammanställning över föreslagna LIS-områden

I efterföljande lista och karta visas en kommunöversikt med samtliga LIS-områden som utpekats i översikts- och tillväxtplanen.

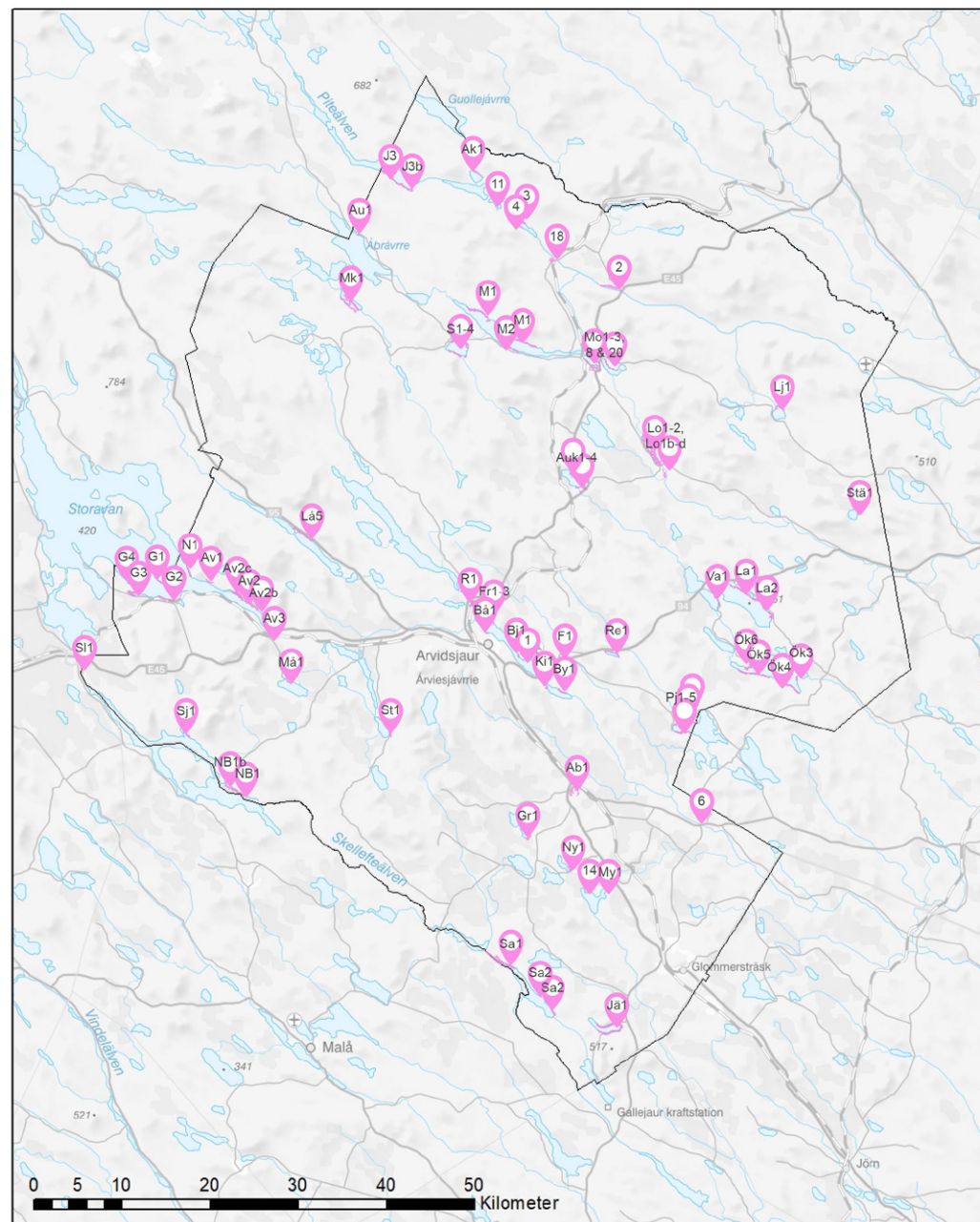
LIS-områden för boende eller verksamheter

- ABBORRTRÄSK (Ab1)
- NYVALL, MYRTRÄSK (Ny1, My1)
- AKKAJAUR (Ak1)
- AUKTSAUR (Auk1, Auk2, Auk3 och Auk4)
- AVAVIKEN (Av1, Av2, Av2b, Av2c, Av3)
- GULLÖN, NYÅKER/HÖGBACKA (N1, G1, G2, G3, G4)
- BJÖRKBERGET (Bj1)
- BYSKEÄLVEN (By1)
- BÅTHUSVIKEN (Bå1)
- FJÄLLBONÄS (F1)
- FRISTAD, RENUDDEN (Fr1, Fr2, Fr3, R1)
- GRUNDTRÄSK (Gr1)
- JÄKNA (J3, J3b)
- JÄRVTRÄSK (Jä1)
- LAUKER, VAXNÄS (La1, La2, Va1)
- LJUSTRÄSK (Lj1)
- LOMTRÄSK (Lo1, Lo2, Lo1b, Lo1c, Lo1d)
- LÅNGTRÄSKET (Lå5)
- MALMESJAUR (M1, M2)
- SUDDESJAUR (S1, S2, S3, S4)
- MOSKOSEL (Mo1, Mo2, Mo3)

- MÅNSTRÄSK (Må1)
- NYA BASTUSELET (NB1, NB1b)
- PJESKER (Pj1, Pj2, Pj3, Pj4, Pj5)
- RENTRÄSK (Re1)
- SANDFORSDAMMEN (Sa1, Sa2)
- SLAGNÄSFORSEN, SJNJERRAVIKEN (S1, S1)
- STORBERG (St1)
- STÄDDJEJAUR (Stä1)
- ÖSTRA KIKKEJAUR (Ök3, Ök4, Ök5, Ök6)

LIS-områden för verksamheter

- ARVIDSJAURSJÖN (1)
- PITEÄLVEN (2, 3, 4, 11, 18)
- BYSKEÄLVEN (6)
- MOSKOSEL (8, 20)
- TJÄRNHEDENOMRÅDET (14)
- ABRAURE (Au1)
- MYRKULLA (Mk1)
- ARVIDSJAURSJÖN (1)
- PITEÄLVEN (2, 3, 4, 11, 18)
- BYSKEÄLVEN (6)
- MOSKOSEL (8, 20)
- TJÄRNHEDENOMRÅDET (14)
- ABRAURE (Au1)
- MYRKULLA (Mk1)
- KILVER (Ki1)

På efterföljande sidor redovisas de områden som föreslagits som LIS-områden och en bedömning av varje områdes lämplighet. Områden som redovisas är framtagna i ett tidigt skede och hänsyn har till exempel inte tagits till fastighetsgränser etc. Mer exakt avgränsning måste bedömas när en exploatering är aktuell.

Vid exploatering inom LIS-områdena ska alltid sedvanligt samråd ske med berörd sameby för att minska påverkan på rennäringsen.

Landsbygdsutveckling i strandnära läge är en mycket viktig fråga i kommunen

Ställningstaganden & rekommendationer

- Möjlighet bör skapas för fritidsboende, permanentboende och verksamheter i strandnära lägen.
- Vid exploatering inom LIS-områdena ska alltid sedvanligt samråd ske med berörd sameby för att minska påverkan på rennäringsen.
- En riskbedömning ska genomföras vid all lokaliseringssprövning. Riskbedömningen ska bland annat omfatta erosion, skred, ras, översvämning och förorenade områden. Riskbedömning ska göras både utifrån dagens och utifrån framtidens förväntade klimat.
- För ny samlad bebyggelse eller för ny byggnad vars användning får stor påverkan på omgivningen bör detaljplaneläggning väljas. Detaljplaneläggning kan även vara nödvändigt om det krävs för att hantera en fråga som behöver hanteras i ett sammanhang, exempelvis för att undvika problem med vattenförsörjningen.
- Vid förfrågningar om bebyggelse av områden som ej innefattas i förslaget skall kommunen pröva dessa områden utifrån kommunens generella riktlinjer.
- Kommunen ska upplysa exploitörer om att samråd i tidigt skede (enligt KML 2 kap. 10 §) ska ske med Länsstyrelsen i områden där fornlämningar förekommer närmare än ca 100 meter från den planerade verksamheten.

Konsekvenser

- Förbättrade förutsättningar för utveckling av besöksnäringen och en ökad etablering av fritidshus och permanentbebyggelse.
- En mer attraktiv boendemiljö och en långsiktigt hållbar utveckling.
- Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringen. I detta översiktliga planeringskede bedömer kommunen dock inte att förslagen i planen påtagligt försvårar rennäringens bedrivande. Fortsatt samråd med samebyarna i framtida ärenden är dock viktigt för att minska negativ påverkan.

Kommunen har valt att lägga ut förslag på fler tomtplatser än vad dagens efterfrågan ger vid handen. Avsikten med detta är att kunna erbjuda fler alternativ och därigenom underlätta och förkorta handläggningstiden för prövning i samband med för framtida etableringar. Trots detta kan nya förfrågningar komma på platser som i dag inte lagts ut. Här avser kommunen att pröva dessa områden utifrån kriterierna som kommunen formulerat i riktlinjerna i nästa avsnitt.

LIS-områden för boende eller verksamheter

Hela Arvidsjaurs kommun utgör landsbygd. Föreslagna LIS-områden utgör därför en viktig förutsättning för att långsiktigt ge goda förutsättningar för en levande landsbygd samt bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun.

Kommunen anser att ny fritidsbebyggelse i Arvidsjaurs kommun kan ses som en form av turism - The hidden giant of tourism - och väl motiverat ur landsbygdsutvecklingssynpunkt, då det bedöms stärka underlaget och gynna service och sysselsättning i vår glesbygdskommun. Kommunen stödjer sin uppfattning bl.a. på forskning som presenterats av Roger Marjavaara, Kulturgeografiska institutionen, Umeå universitet och den analys som genomförts i projektet "Närande eller tärande? – Fritidshusturism i Kvarken".⁵

⁵ Jansson, B. och Muller, D.K. 2003.

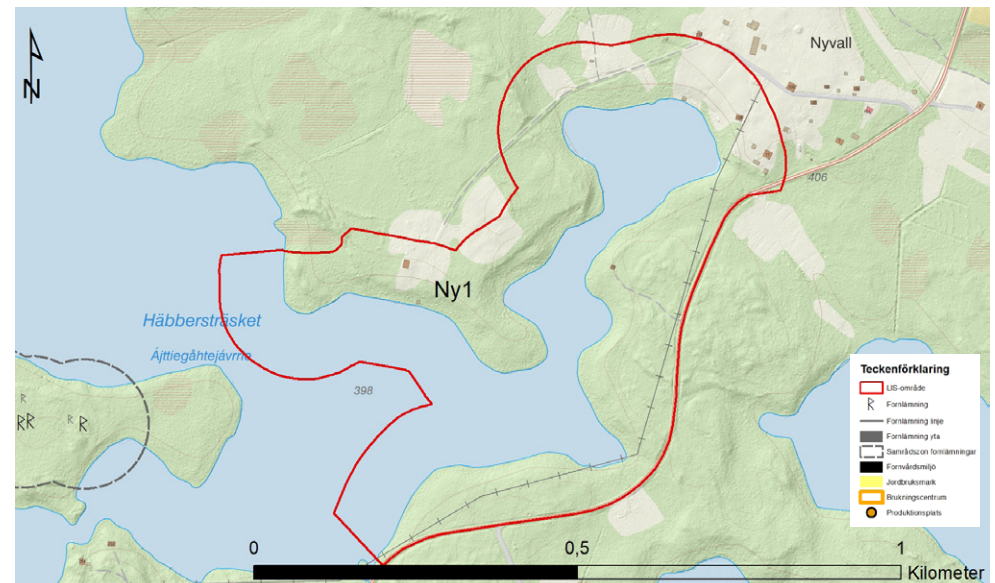
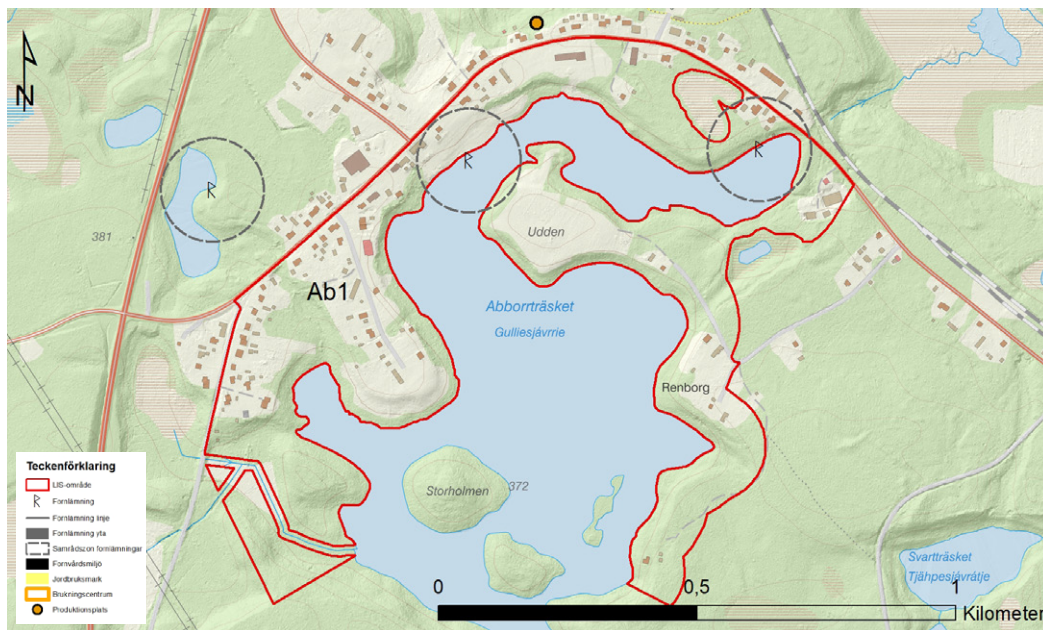
ABBORRTRÄSK, NYVALL, MYRTRÄSK (Ab1, Ny1 & My1)

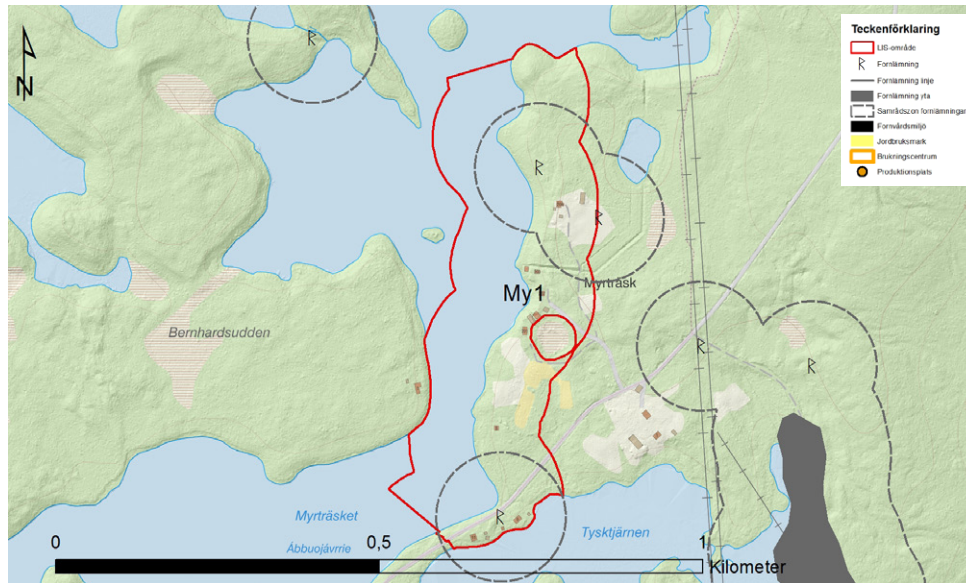
Föreslagna områden i Abborrträsk skulle utgöra en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Abborrträsk där det redan i dagsläget finns affär, bensinstation, Folkets hus, bilaffär, bilverkstad, utebad, turistverksamhet samt ett rikt föreningsliv. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik. Abborrträsk är också en av de byar i kommunen som upplevt en viss inflyttning under senaste åren som kommunen vill stödja genom att tillämpa lättnader i strandskyddet.

De påbörjade turismsatsningarna i Abborrträsk kan ge framtida efterfrågan på fritidsbebyggelse runt sjöarna i Abborrträskområdet. Behovet av nya fritidstomter är i dagsläget svårt att överblicka och i planen föreslås så här långt, förutom området i Abborrträsk, endast ett par områden i närheten av Nyvall och Myrträsk. I övrigt får kommunen återkomma i frågan.

Genom område Ab1 går en skoterled. I sydvästra delen av område My1 finns en liten grillplats. I anslutning till Nyvall finns båtplatser och bryggor i område Ny1.

Föreslaget område Ab1 ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Bebyggelse bör inte tillåtas inom område Ab1 innan det är säkerställt att vattentäcktorna inte påverkas. Kommunen avser att inrätta vattenskyddsområden med föreskrifter för samtliga vattentäkter. Då vattenskyddsområdet med tillhörande föreskrifter för Abborrträsk är klara kommer kommunen att kunna bedöma var utökning av bebyggelsen är möjlig.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

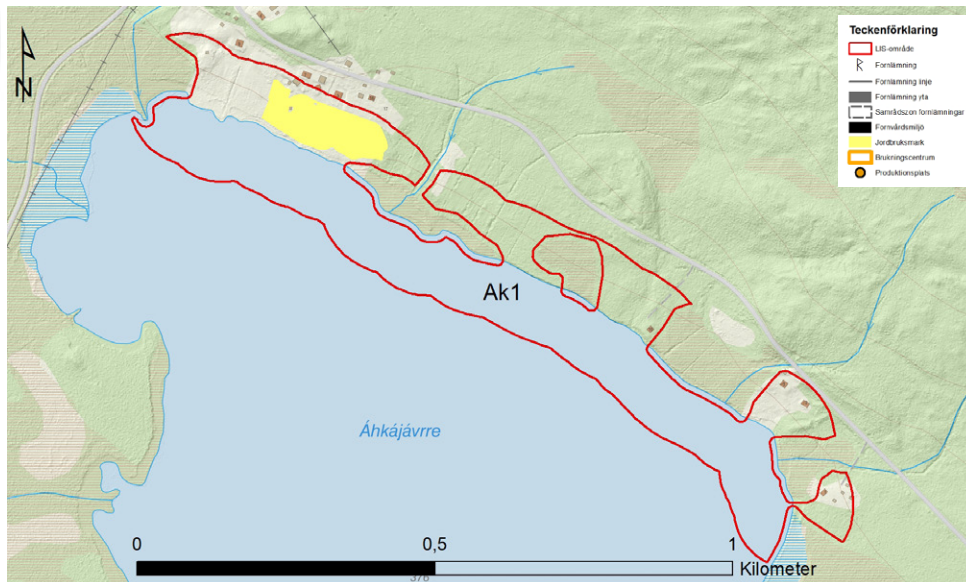
AKKAJAUR (Ak1)

Föreslagna områden i Akkajaur skulle utgöra en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. En förtätning av permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i närliggande by Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- Området ligger inom påverkansområdet för riksintresse för totalförsvarets militära del, Vidsel skjutfält och provplats RFN varför samråd ska ske med Försvarsmakten vid bebyggelse inom området.

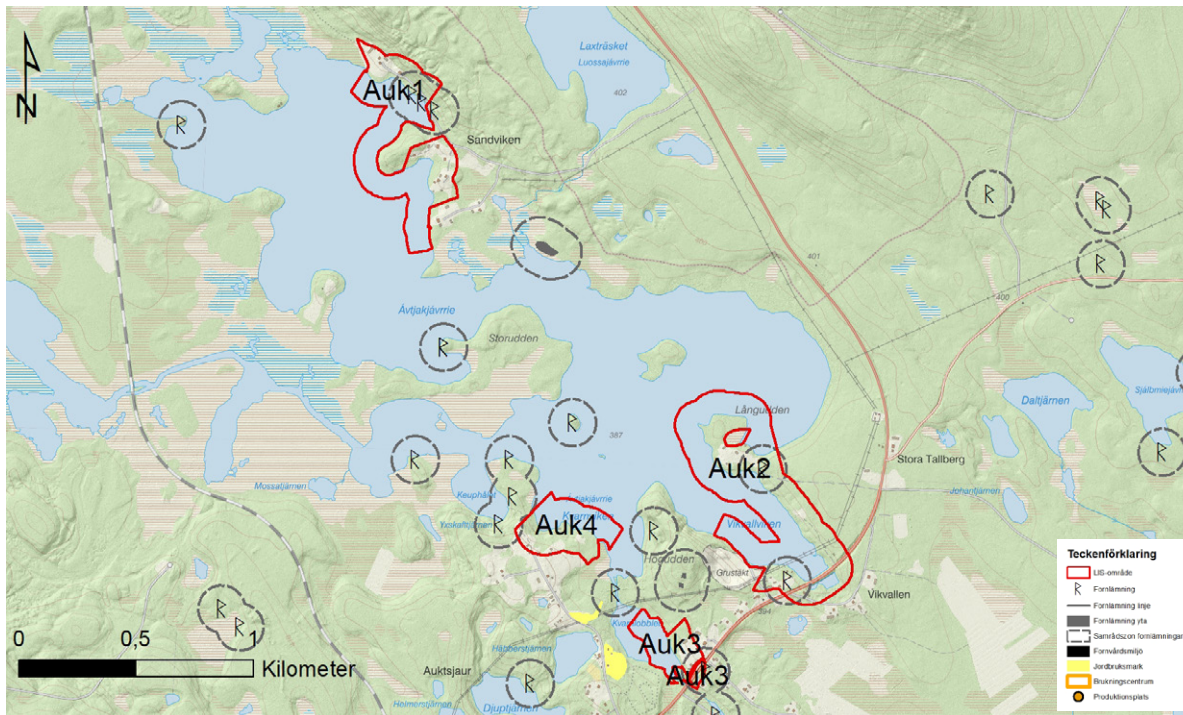

AUKTSJAUR (Auk1, Auk2, Auk3 & Auk4)

Föreslagna områden i Auktsjaur skulle utgöra en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. En förtätning av permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande by Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

En flyttled passerar LIS-området Auk2 varför en bedömning av påverkan på riksintresse rennärning behöver göras. För att få underlag för bedömningen har kommunen diskuterat LIS-området Auk2 med Östra Kikkejaure sameby. Samebyn har beskrivit att flyttleden förvisso ligger ungefär rätt i kartunderlaget eftersom samebyn ibland flyttar över sjön. Samebyn ser dock inte några problem med detta LIS-område eftersom det ligger inne i byn vid befintlig bebyggelse. Norr om Långudden finns ingen bebyggelse vilket innebär att samebyn inte ser att det ska vara några problem att flytta norr om Långudden. Kommunen gör därför bedömningen att LIS-området inte innebär någon negativ påverkan på riksintresse rennärning.

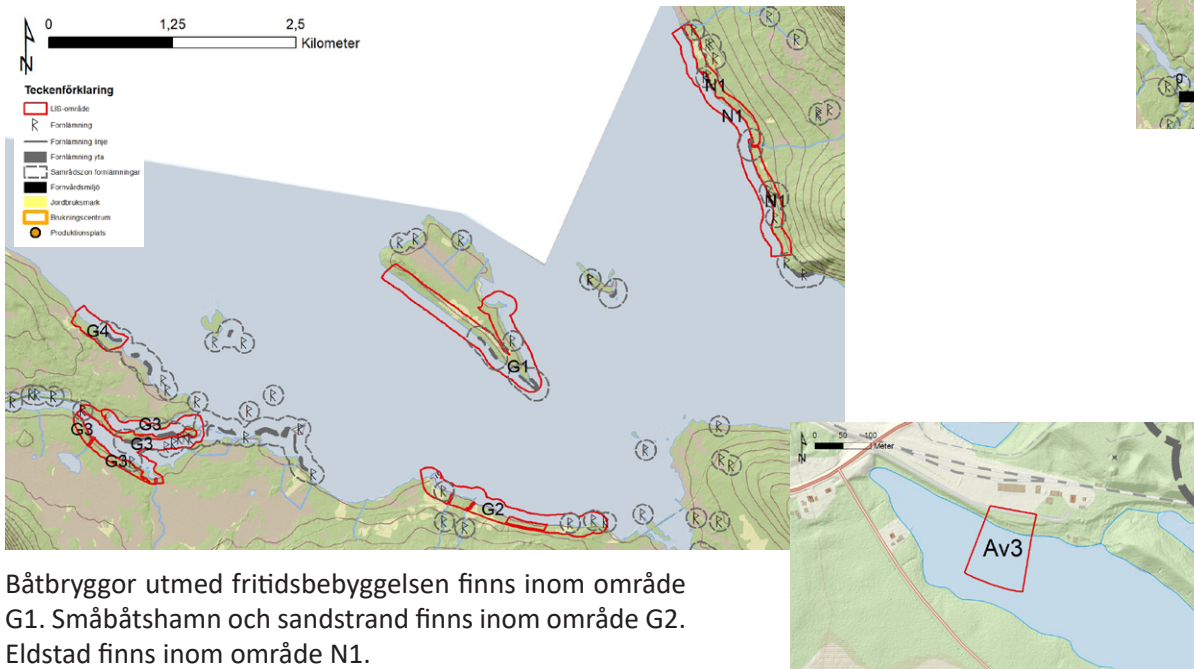
Ställningstaganden & rekommendationer

- Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

AVAVIKEN, GULLÖN, NYÅKER/HÖGBACKA (Av1, Av2, Av2b, Av2c, Av3, N1, G1, G2, G3 & G4)

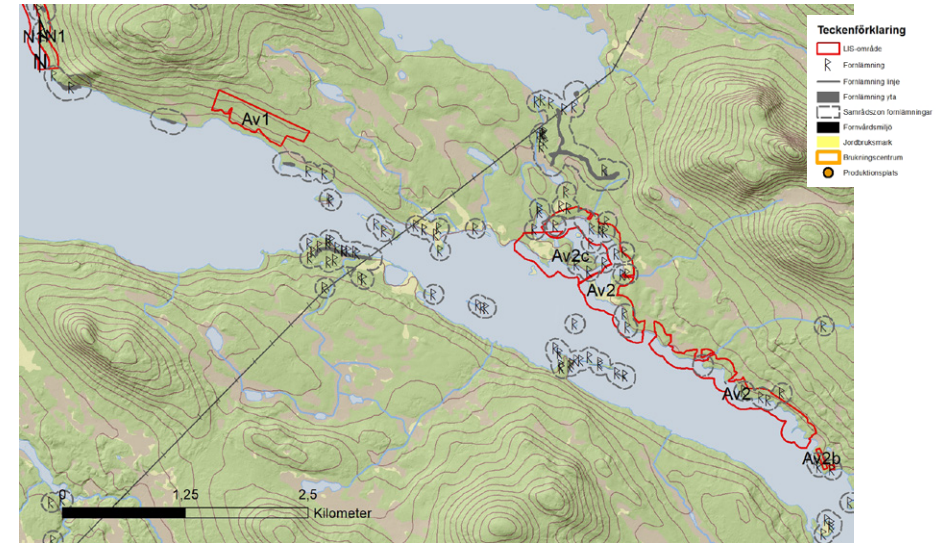
Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i området kring Storavan med närliggande Slagnäs där bland annat affär, bensinstation, camping, samlingslokal, och ett rikt föreningsliv finns. Byarna Renviken, Avaviken och Gullön har även ett rikt föreningsliv. De ursprungliga bosättningarna fanns på ön Gullön innan befolkningen flyttade till fastlandet och idag finns en fin småbåtshamn färdigställd på fastlandet. En detaljplan är också antagen för ett område öster om Gullön för testverksamhet och hotell.

En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik. Rekryteringsunderlaget för det företag som planerar för att starta testverksamhet inom området med tillhörande hotell skulle också kunna stärkas av föreslagna LIS-områden.

Båtbryggor utmed fritidsbebyggelsen finns inom område G1. Småbåtshamn och sandstrand finns inom område G2. Eldstad finns inom område N1.

Strandnära öppen mark med eldstad och båtplatser, flertalet mindre byggnader samt spång över våtmark i den östra delen finns inom område Av2. Av2b innefattar endast redan avstyckade tomter.

Ställningstaganden & rekommendationer

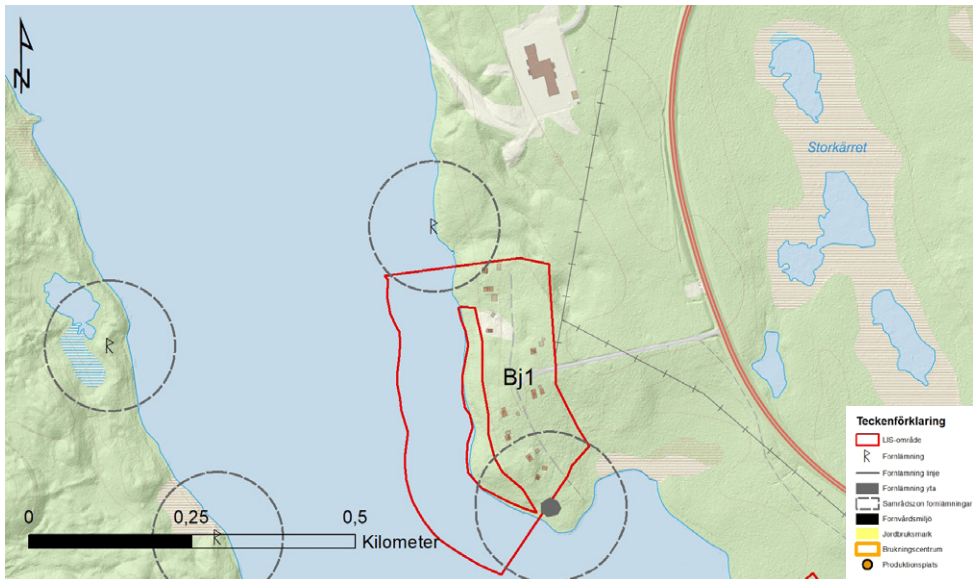
- De geologiska formationerna, åsen, ska bevaras så långt som möjligt inom område G3.
- Översvämningsrisken ska beaktas vid eventuell exploatering inom område Av2 och G1-3.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

BJÖRKBERGET (Bj1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering bör gamla tallar sparas i så stor utsträckning som möjligt och markberedning begränsas.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

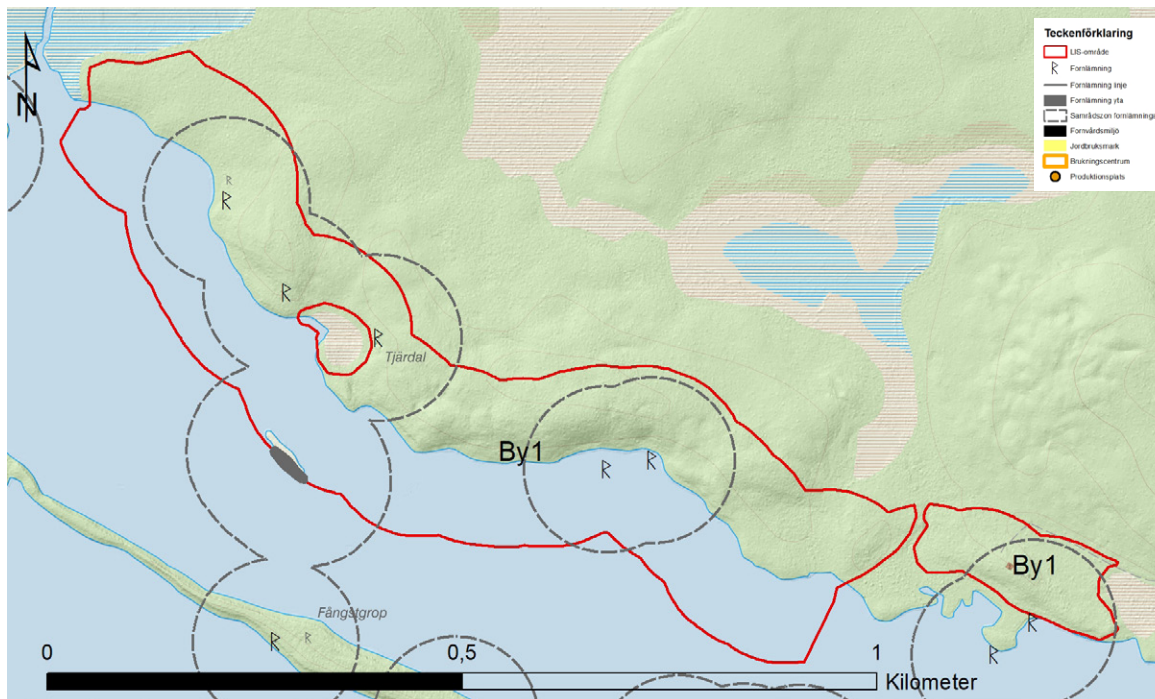
BYSKEÄLVEN (By1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En skogsstig går genom område By1.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

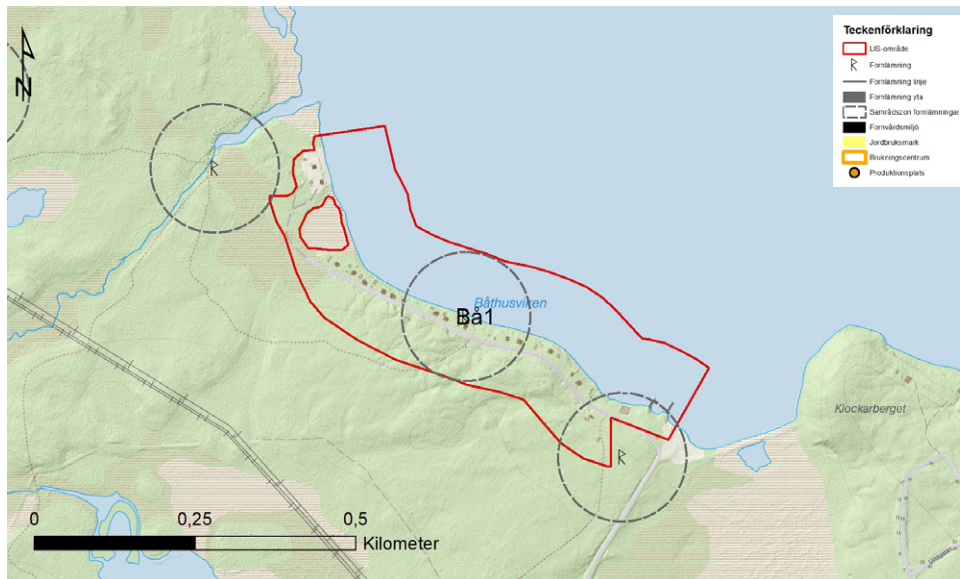

BÅTHUSVIKEN (Bå1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- LIS-området syftar främst till att skapa förutsättningar för att bygga upp den byggnad som brunnit ner samt att kunna ersätta befintliga byggnader med motsvarande vid behov. En utökning av bebyggelse i området bedöms endast lämpligt om man hittar en passage förbi Arvidsjaurs samhälle för Västra Kikkejaure sameby.

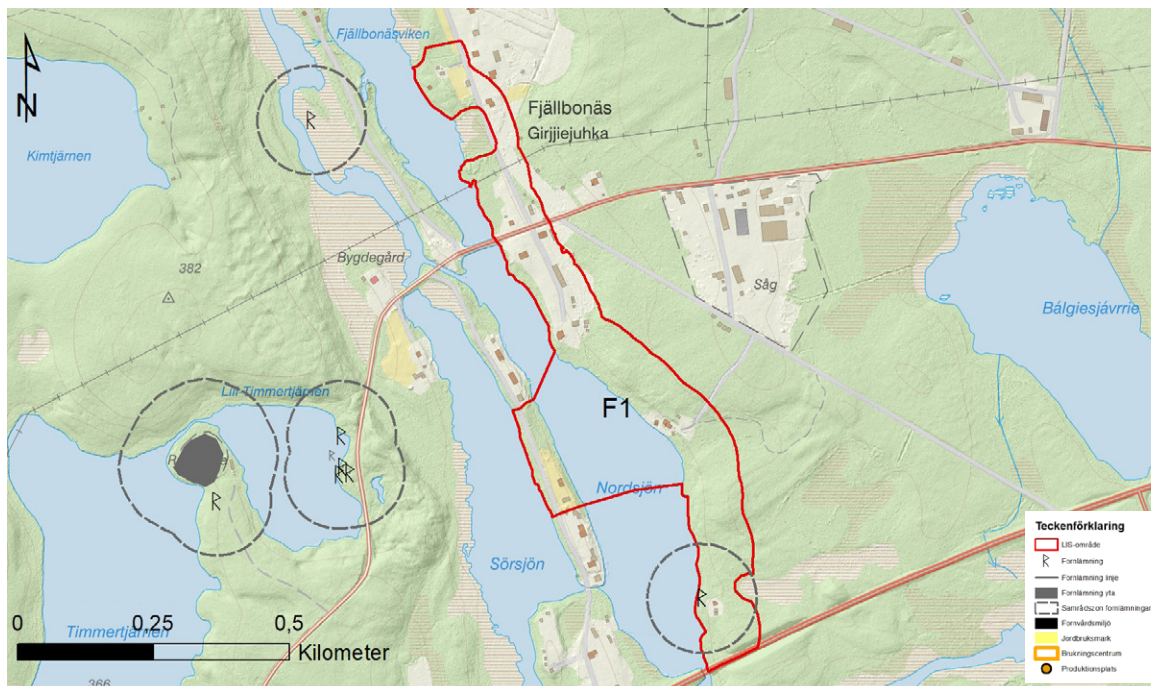

FJÄLLBONÄS (F1)

Föreslagen bebyggelse i Fjällbonäs skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen i Fjällbonäs skulle också medföra ett förbättrat rekryteringsunderlag för den lokala sågen i Fjällbonäs och närliggande Arvidsjaurs flygplats samt utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter i form av byaförening med samlingslokal som redan finns i byn. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik. Fjällbonäs är också en av de byar i kommunen som upplevt en viss inflyttning i under senaste åren, vilket kommunen vill stödja genom att tillämpa låttnader i strandskyddet.

Skoterled går längs kraftledningen inom område F1 (i norra delen av LIS-området).

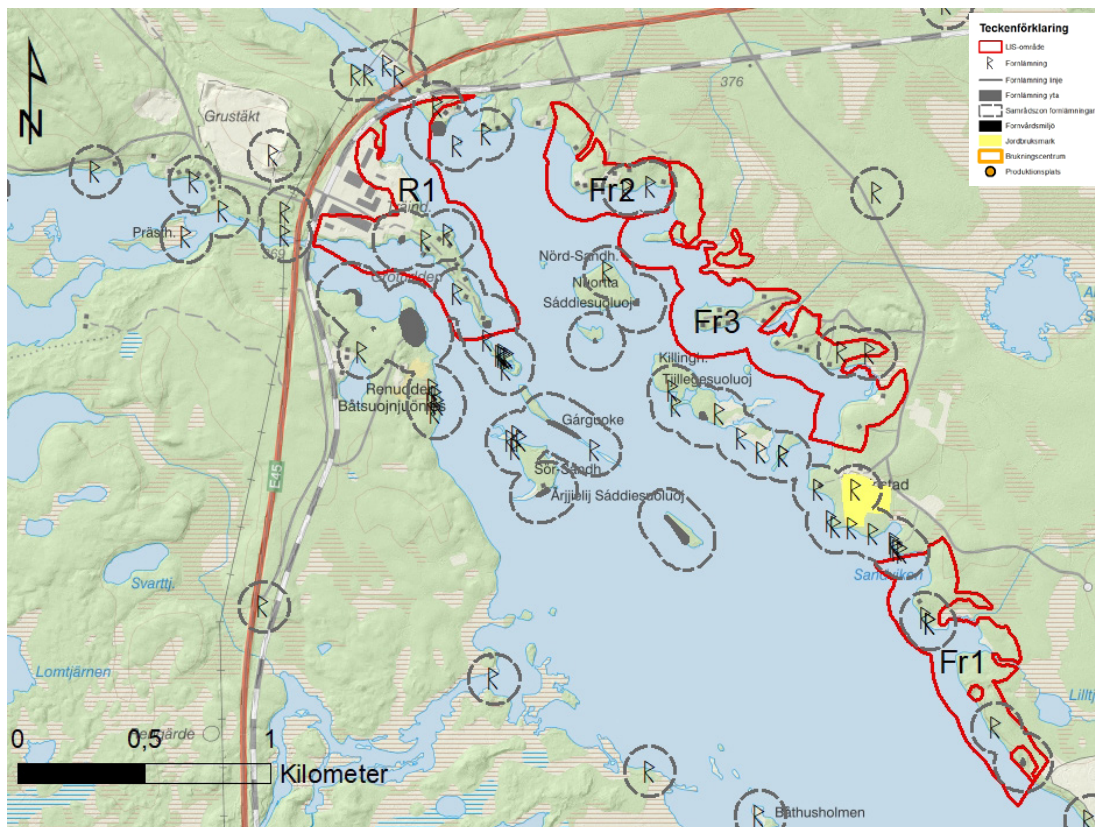
Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

FRISTAD, RENUDDEN (Fr1, Fr2, Fr3 & R1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

Området Fr3 är ännu ej inventerat. En natur- och friluftslivsinventering kommer att genomföras för LIS-området kommande barmarkssäsong. Resultatet av inventeringen kan komma att innebära justeringar av LIS-området.

Ställningstaganden & rekommendationer

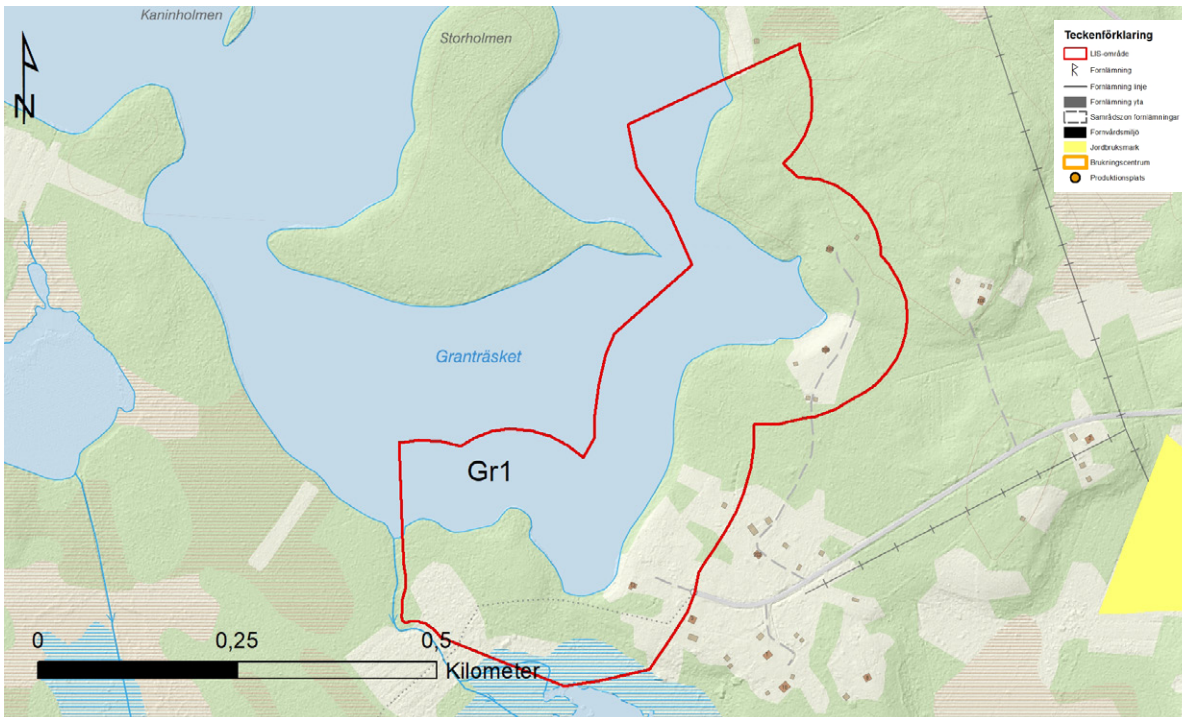
- Vid exploatering av området R1 bör så många gamla tallar som möjligt sparas, särskilt de mycket krokiga tallarna i strandkanten.
- För delen från sumpområden och vattendrag vid Lilltjärnviken och mot sydost inom Fr1, bör göras noggranna avvägningar för hur vägdragning ska ordnas med minsta möjliga påverkan på hydrologin.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- En naturlig lucka bör lämnas inom området Fr3 för att underlätta samebyns flyttning av renar. Vid genomförandet får luckans placering och storlek diskuteras.
- Innan exploatering av Fr1 bör tidigt samråd enligt KML ske då länsstyrelsen bedömt att LIS-området ligger inom ett fornlämningsstätt område.

GRUNDTRÄSK (Gr1)

Föreslagna områden skulle utgöra en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Abborrträsk där det redan i dagsläget finns affär, bensinstation, Folkets hus, bilaffär, bilverkstad, utepad, turistverksamhet samt ett rikt föreningsliv.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

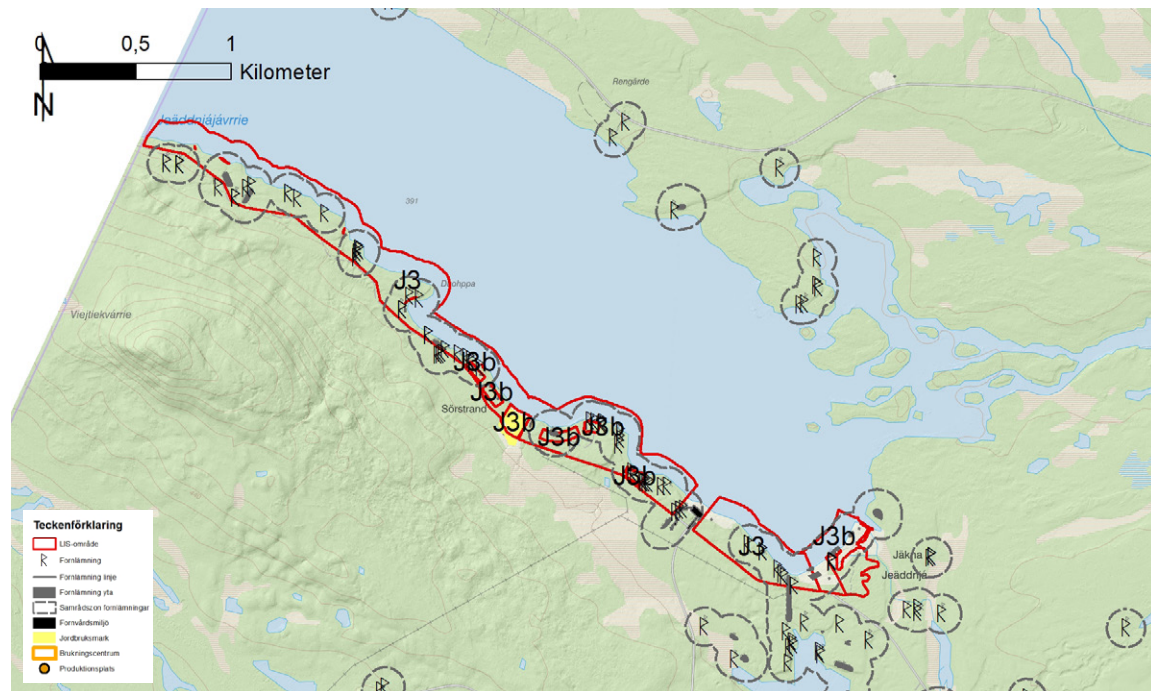

JÄKNA (J3 & J3b)

Föreslagen bebyggelse i Jäkna skulle utgöra en förtätning och utökning av befintlig bebyggelse i Jäkna vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns. Området finns även utpekade i Sveaskogs ekoparksplan för Piteälven som ett område där det kan bli aktuellt med försäljning av tomter inom ekoparken.

En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

Skyltad rastplats med flera eldstäder finns inom område J3.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering bör så många gamla tallar som möjligt bevaras samt att hårdför markberedning bör undvikas.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- Området ligger inom påverkansområdet för riksintresse för totalförsvarets militära del, Vidsel skjutfält och provplats RFN varför samråd ska ske med Försvarmakten vid bebyggelse inom området.
- Innan exploatering av J3b bör tidigt samråd enligt KML ske då länsstyrelsen bedömt att LIS-området ligger inom ett fornlämningstätt område

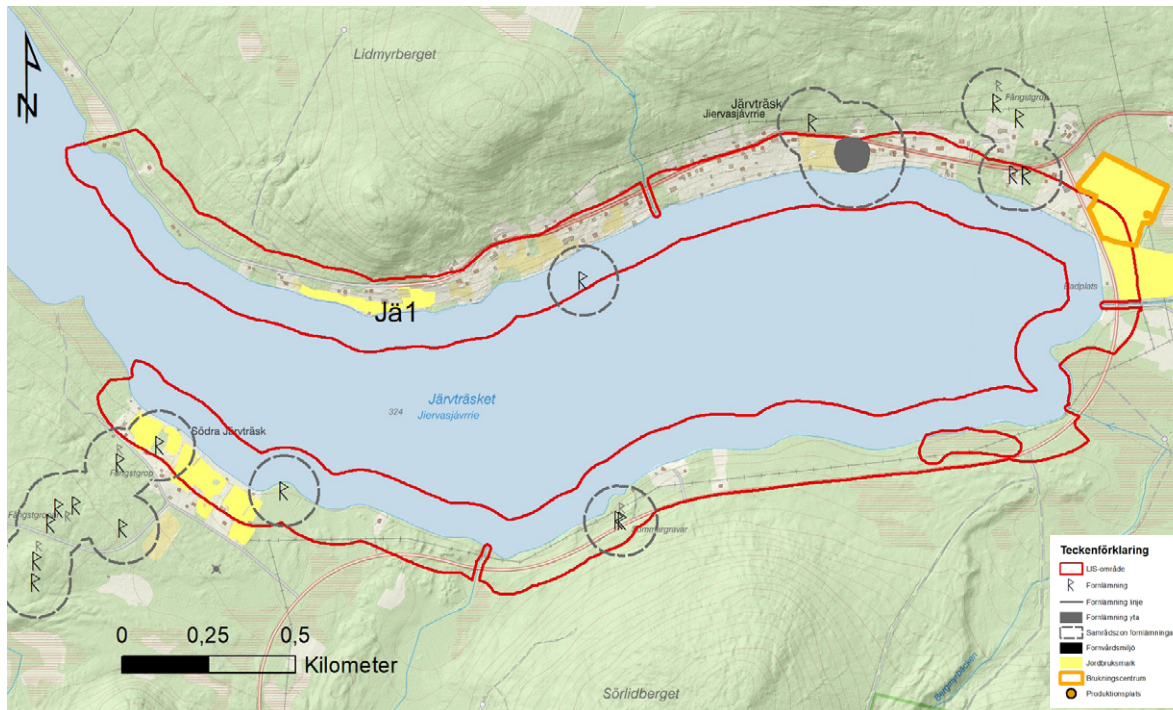
JÄRVTRÄSK (Jä1)

Föreslagen bebyggelse i Järvtträsk skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. En förtätning av permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Glommersträsk där skola, affär, bensinstation, ishall, sporthall, fotbollsplan, beachvolleyplan, tennisplan, minigolfbana, utebad, restaurang, hembygdsmuseum, Glommers hatt- och leksaksmuseum samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik till Järvtträsk. Planerna på etablering av gruvverksamhet i Eva-fyndigheten kan också medföra en ökad efterfrågan på fritidshus i Järvtträsk.

I östra delen av område Jä1 finns badplats med omklädningshytt, brygga, vindskydd och grillplatser. Inom området finns också vindskydd med grillplats.

Föreslagna områden ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Odlingslandskapet i Järvtträsk bör bevaras i möjligaste mån. Eventuell bebyggelse i LIS-området bör placeras och utformas i enlighet med byns byggnadstradition.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- En översiktlig stabilitetskartering finns tillgänglig för ett område i Järvtträsk. Vid exploatering behöver denna beaktas.

LAUKER, VAXNÄS (La1, La2 & Va1)

Föreslagen bebyggelse i Lauker skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen i Lauker skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter i form av byaförening med samlingslokal som redan finns på orten. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Badstrand med grillplats, omklädningsrum, gungor och utedass i den västra delen av område La1. Objektet genomkorsas också av en skoterled.

La1 ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Det är viktigt att ta hänsyn till områdets kulturmiljövärden och den öppna landskapsbilden vid framtida exploatering av området La1. Detta kan exempelvis ske genom att ny bebyggelse placeras i utkanterna av jordbruksmarken. Hänsyn bör tas till jordbruksmarkens värden och att ny bebyggelse inte ska utgöra hinder för att kunna bedriva jordbruksverksamhet.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- Innan exploatering av Va1 bör tidigt samråd enligt KML ske då länsstyrelsen bedömt att LIS-området ligger inom ett

LJUSTRÄSK (Lj1)

Föreslagen bebyggelse i Ljusträsk skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i Ljusträsk vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

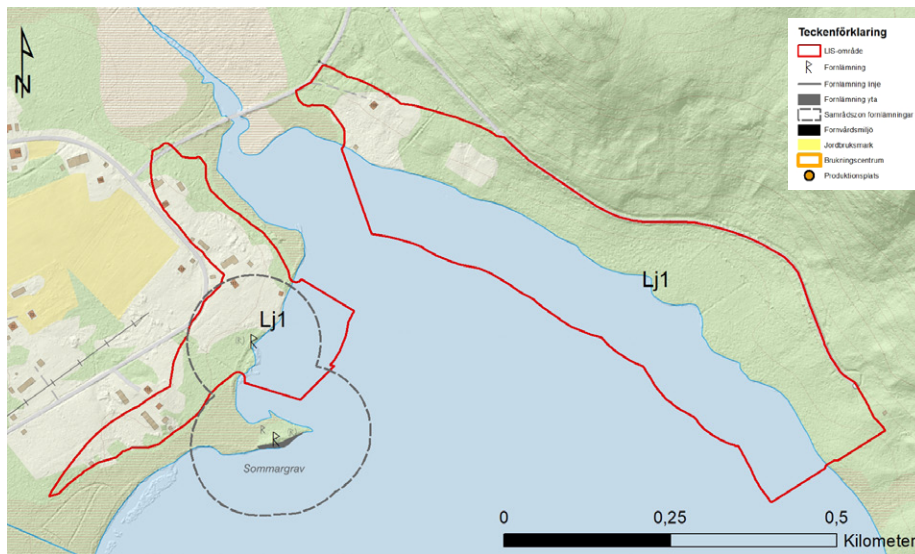
En utökning av bebyggelsen i Ljusträsk skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

Planerna på etablering av gruvverksamhet i Laver kan också medföra en ökad efterfrågan på fritidshus i Ljusträsk.

Grillplats finns inom områdets sydligaste del. Föreslagna områden ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Bestånd av asp och sälg bör undantas vid exploatering.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- Krav på hög skyddsnivå bör ställas för tillkommande avlopp.

LOMTRÄSK (Lo1, Lo1b, Lo1c, Lo1d och Lo2)

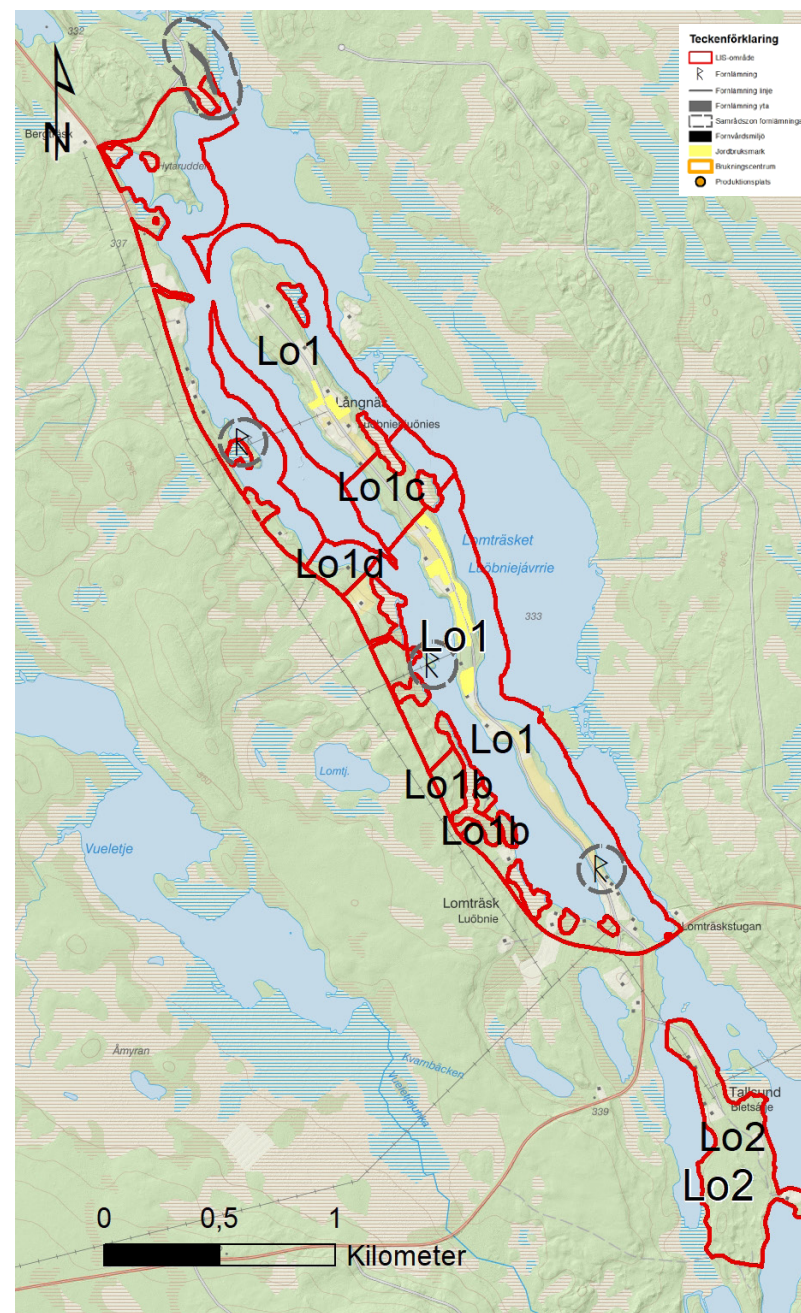
Föreslagen bebyggelse i Lomträsk skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i Lomträsk vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen i Lomträsk skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

Gårdar, bostadshus och fritidshus finns på udden och i områdets södra del, med båtplatser och stigar i anslutning.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Bestånd av asp och sumpskogar på udden inom område Lo1 samt bestånd av asp inom område Lo2 bör undantas vid exploatering.
- Det är viktigt att ta hänsyn till områdets kulturmiljövärden och den öppna landskapsbilden vid framtida exploatering av området. Detta kan exempelvis ske genom att ny bebyggelse placeras i utkanterna av jordbruksmarken. Hänsyn bör tas till jordbruksmarkens värden och att ny bebyggelse inte ska utgöra hinder för att kunna bedriva jordbruksverksamhet.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

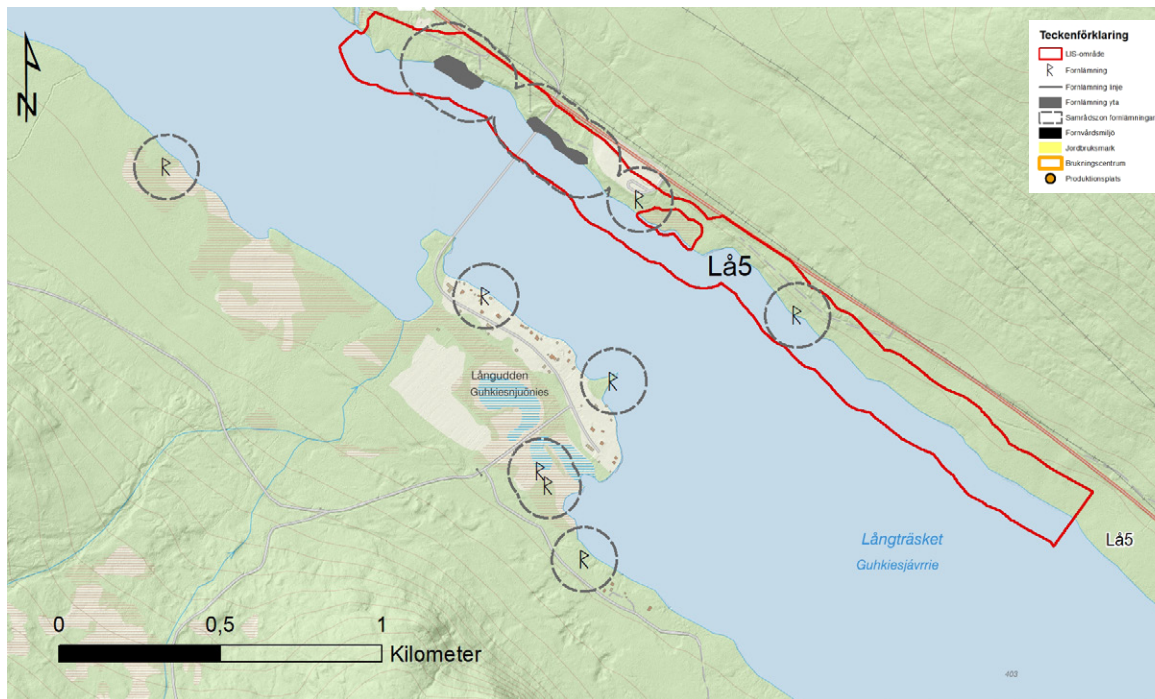
LÅNGTRÄSKET (Lå5)

Föreslagen bebyggelse kring Långträsket skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse kring Långträsket vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

Idag finns både permanentus och fritidsbebyggelse kring Långträsket och området ligger bra till ur kommunikationssynpunkt då riksväg 95 går öster om sjön. En utökning

av bebyggelsen kring Långträsket skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter i form av byaförening med samlingslokal som redan finns i Långträsk och Övre Långträsk. I området finns även camping och dansbana. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Rastplatser med parkering, vindskydd, bänkar och eldstäder finns inom område Lå5.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

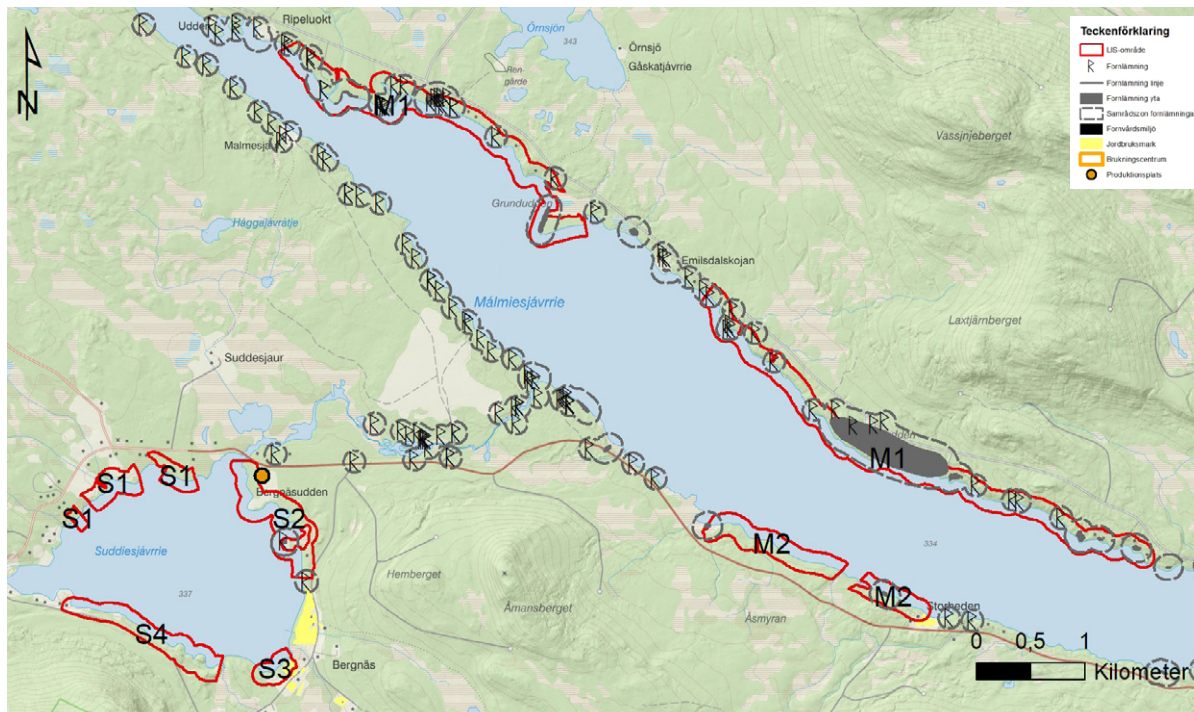
MALMESJAUR OCH SUDDESJAUR (M1, M2, S1, S2, S3 & S4)

Föreslagen bebyggelse kring Malmesjaur och Suddesjaur skulle utgöra en förtätning och utökning av befintlig bebyggelse kring sjöarna vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen kring Malmesjaur och Suddesjaur skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. I

Suddesjaur finns, förutom enbostadshus, även flerbostadshus och medborgarhus. En gemensamhetsanläggning finns anordnad för att hantera avloppsfrågan. Sjön har också god status enligt vattenmyndighetens klassningar varför kommunen ser det möjligt att lägga ut ett flertal områden kring sjön.

Vissa stigar finns inom område M1.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Äldre och grövre tallar bör sparas vid exploatering inom område M1.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

MOSKOSEL (Mo1, Mo2 & Mo3)

Föreslagen bebyggelse i Moskosel skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse kring Moskosel vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Moskosel där bensinstation, camping, restaurang, Rallarmuseet samt ett rikt föreningsliv finns.

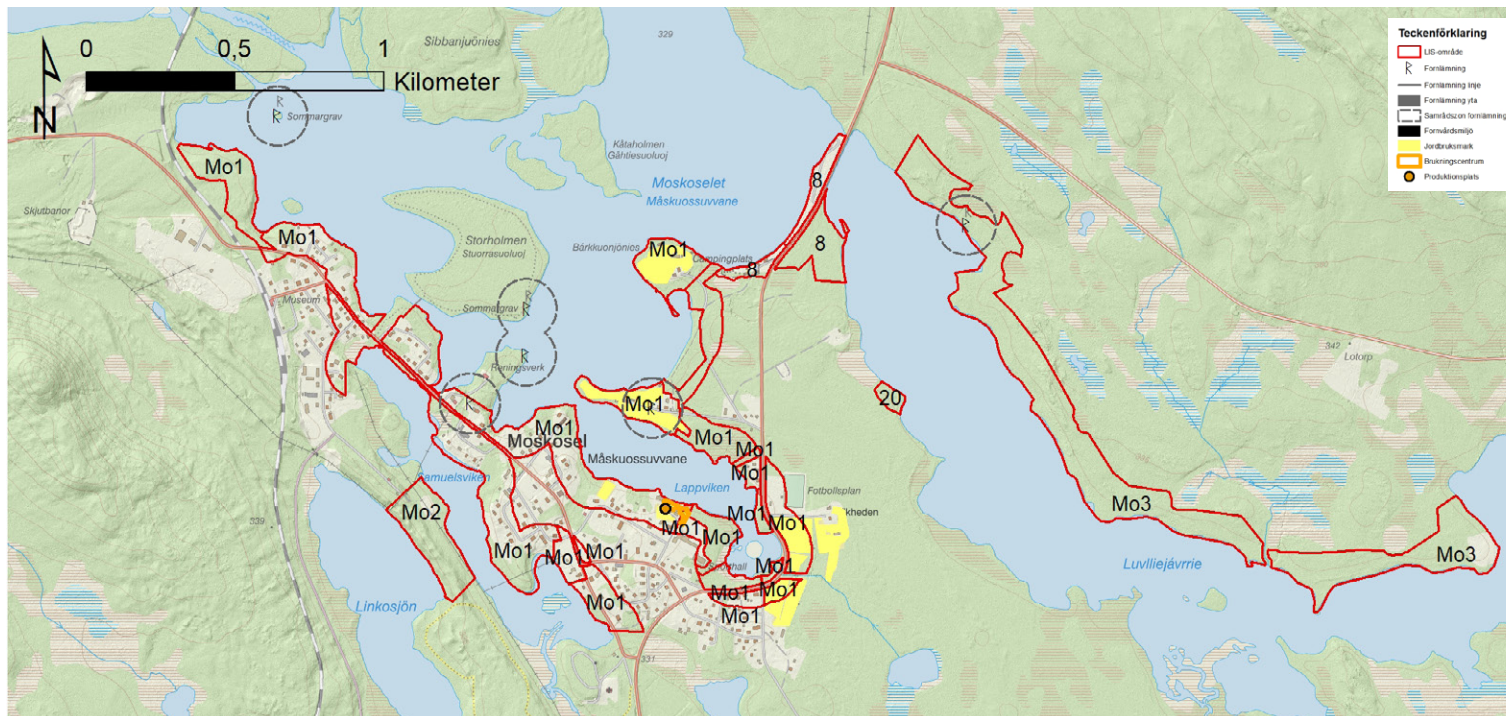
En utökning av bebyggelsen i Moskosel skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning och postgång. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Inom område Mo1 finns promenadstigar i områdets norra del samt en allmän lekplats i den centrala delen av Moskosel. Vindskydd finns i den östra delen av område Mo3.

Områdena i Moskosel ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- Beakta elledning i området vid Mo2.

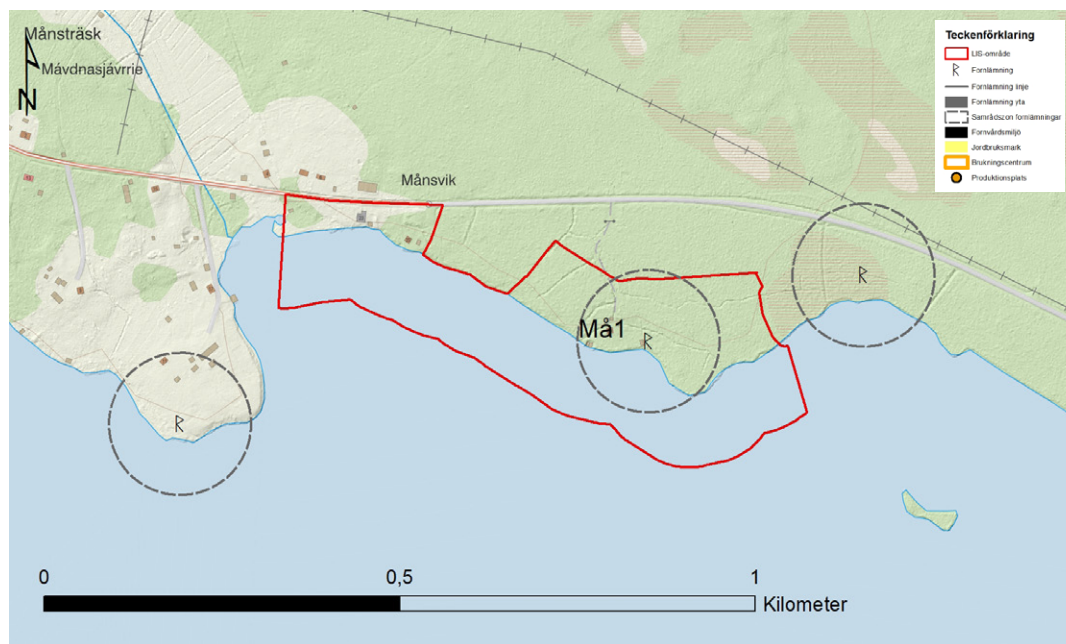
MÅNSTRÄSK (Må1)

Föreslagen bebyggelse i Månsträsk skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i Månsträsk vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen kring Månsträsk skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

PJESKER (Pj1, Pj2, Pj3, Pj4 & Pj5)

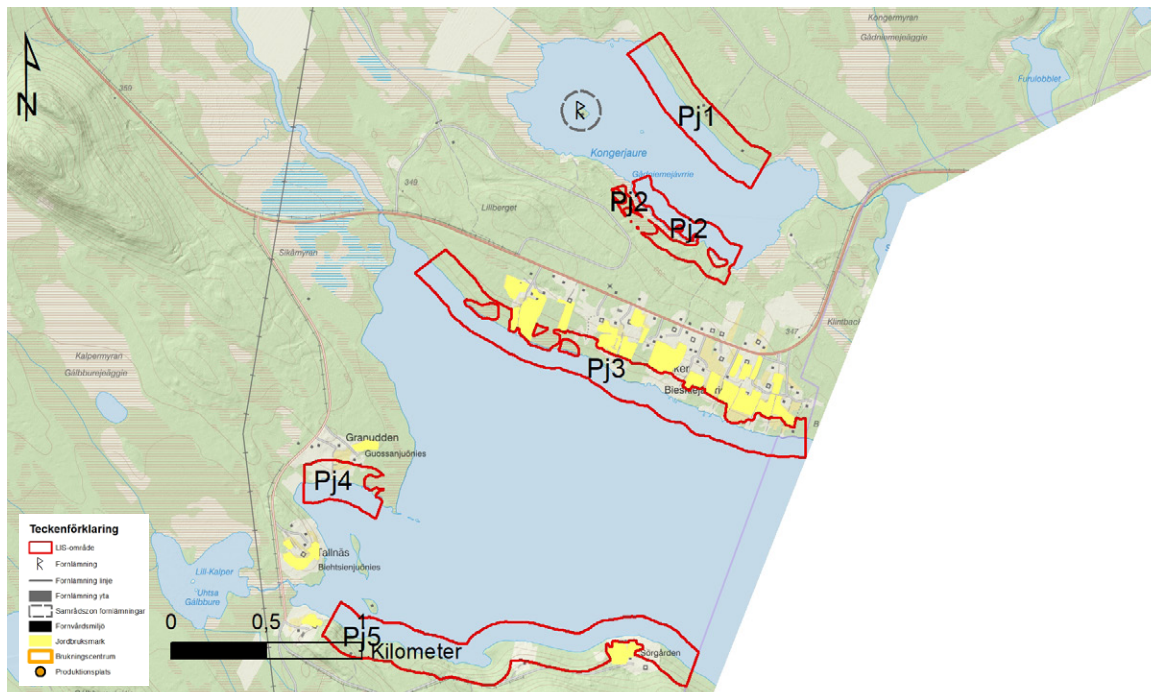
Föreslagen bebyggelse i Pjesker skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaur samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen i Pjesker skulle också innebära ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter i form av byaförening med samlingslokal som redan finns på orten. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik. Pjesker är också en av de byar i kommunen som upplevt en viss inflyttning under senaste åren som kommunen vill stödja genom att tillämpa lättnader i strandskyddet.

Båtbrygga och grillplats i anslutning till byastugan finns inom område Pj3. Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- Det är viktigt att landsbygdsutveckling i strandnära läge i Pjesker inte sker på ett sådant sätt att förutsättningarna för att aktiva lantbruk ska kunna fortsätta bedrivas och utvecklas riskerar att äventyras. Landsbygdsutveckling i strandnära läge kan dock även vara ett sätt att möjliggöra för landsbruksföretagaren som mångsysslare med gården som bas att utveckla sin verksamhet inom andra områden som turism. Detta kan i sin tur innebära en tillräcklig sysselsättningsbas för lantbruksföretagaren att upprätthålla jordbruket.
- Vid exploatering är det även viktigt att ta hänsyn till områdets kulturmiljövärden och den öppna landskapsbilden.

RENTRÄSK (Re1)

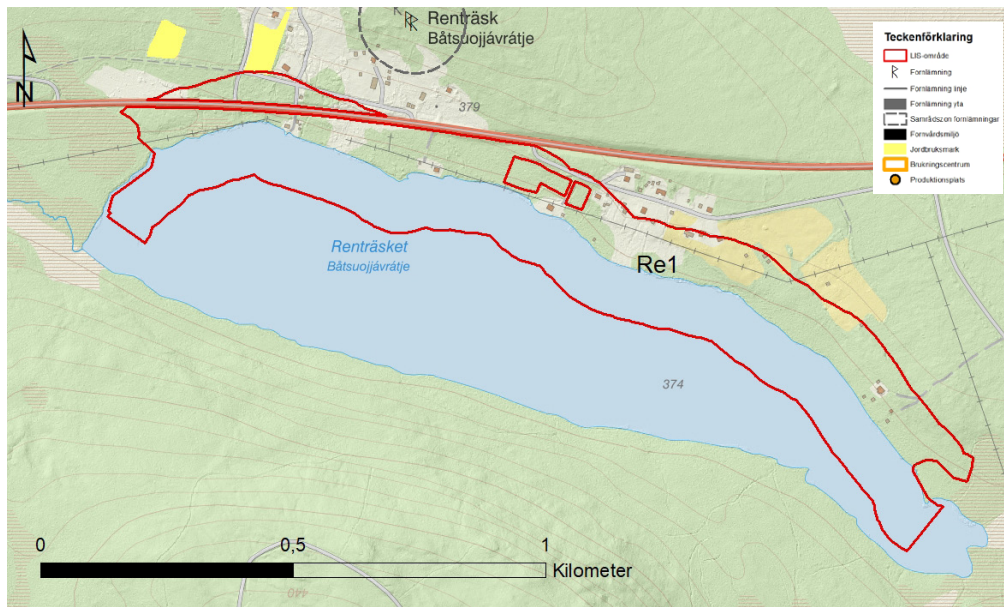
Föreslagen bebyggelse i Renträsk skulle utgöra en förtätning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen i Renträsk skulle också innebära utökad underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter i byastugan i Fjälllbonäs samt för viltvårdsarbetet. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Området är ännu ej inventerat. En natur- och friluftslivsinventering kommer att genomföras för LIS-området kommande barmarkssäsong. Resultatet av inventeringen kan komma att innebära justeringar av LIS-området.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

SANDFORSDAMMEN (Sa1 & Sa2)

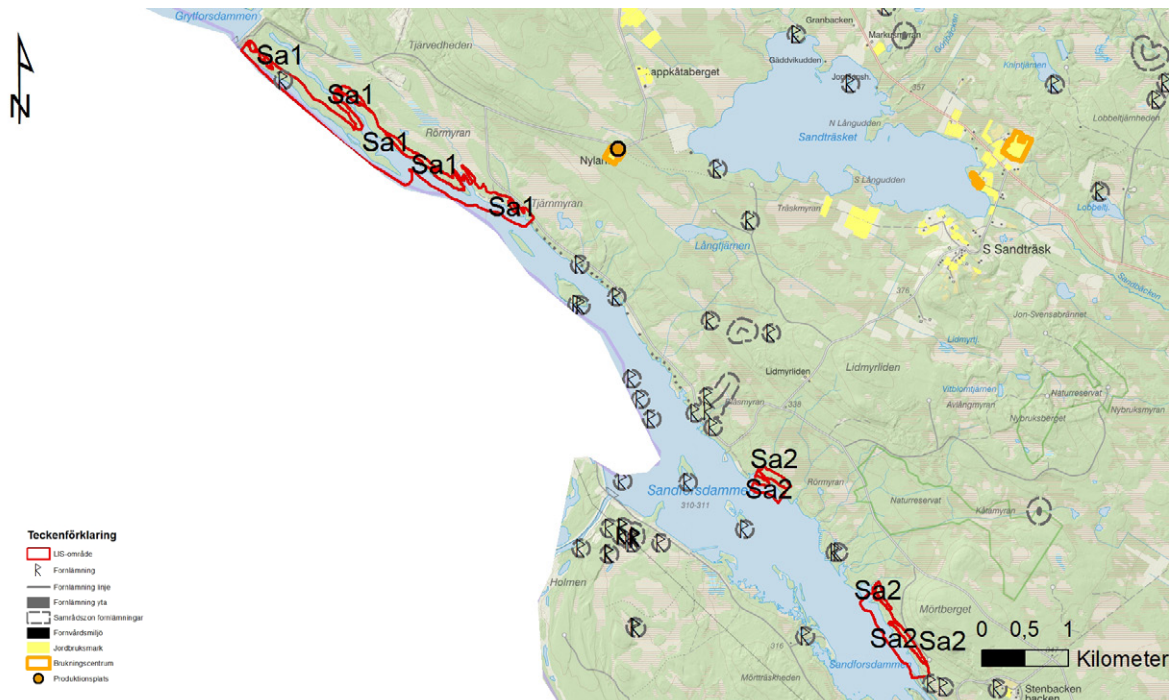
En förtätning av permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Glommersträsk där skola, affär, bensinstation, ishall, sporthall, fotbollsplan, beachvolleyplan, tennisplan, minigolfbana, utebad, restaurang, hembygdsmuseum, Glommers hatt- och leksaksmuseum samt ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen skulle också innebära ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik. Planerna på etablering av gruvverksamhet i Eva-fyndigheten kan också medföra en ökad efterfrågan på fritidshus i Sandselet.

Grillkåta på strandbrink vid "Långholmsavlägget" finns inom område Sa1. Grillplats samt småjakts- och fiskestigar finns inom område Sa2.

Ställningstaganden & rekommendationer

- All ny bebyggelse ska placeras ovan högsta strandlinje vid 10 000-årsflöde. Samråd ska ske med Skellefteälvens vattenregleringsföretag innan eventuell exploatering sker vid Skellefteälven.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

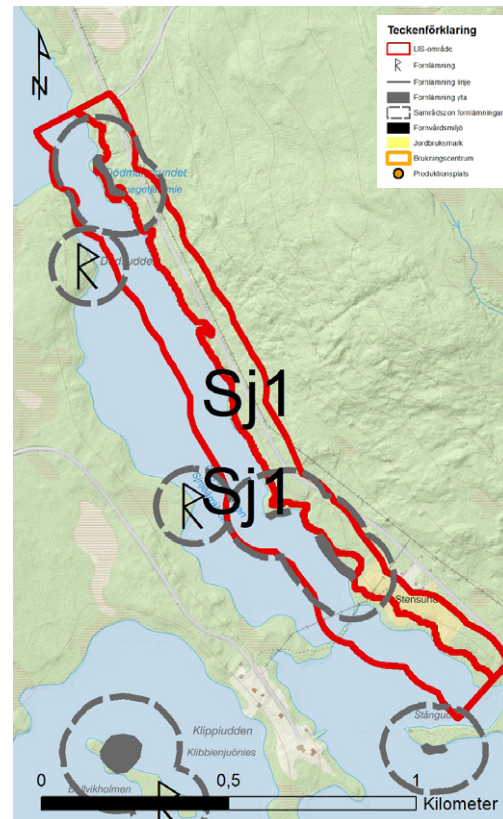
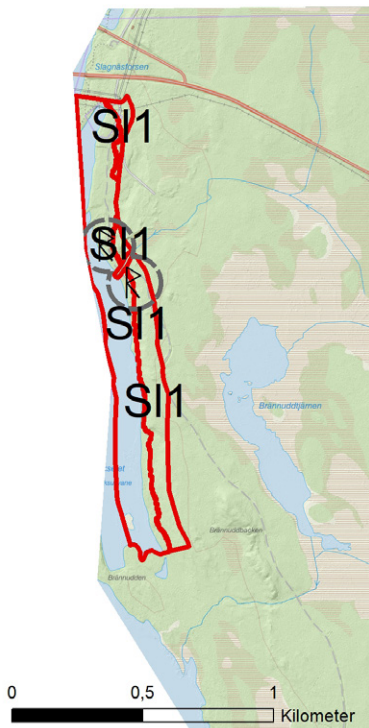

SLAGNÄSFORSEN, SJNJERRAVIKEN (SI1 & Sj1)

Föreslagen bebyggelse skulle utgöra en utökning av befintlig bebyggelse vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i området kring Storavan med närliggande Slagnäs där bland annat affär, bensinstation, camping, skola, samlingslokal, ölbryggeri och ett rikt föreningsliv finns.

En utökning av bebyggelsen skulle också innebära ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter.

Grillkåta finns i den norra delen av område SI1 mot Slagnäs.

Ställningstaganden & rekommendationer

- All ny bebyggelse ska placeras ovan högsta strandlinje vid 10 000-årsflöde. Samråd ska ske med Skellefteälvens vattenregleringsföretag innan eventuell exploatering sker vid Skellefteälven.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

STORBERG (St1)

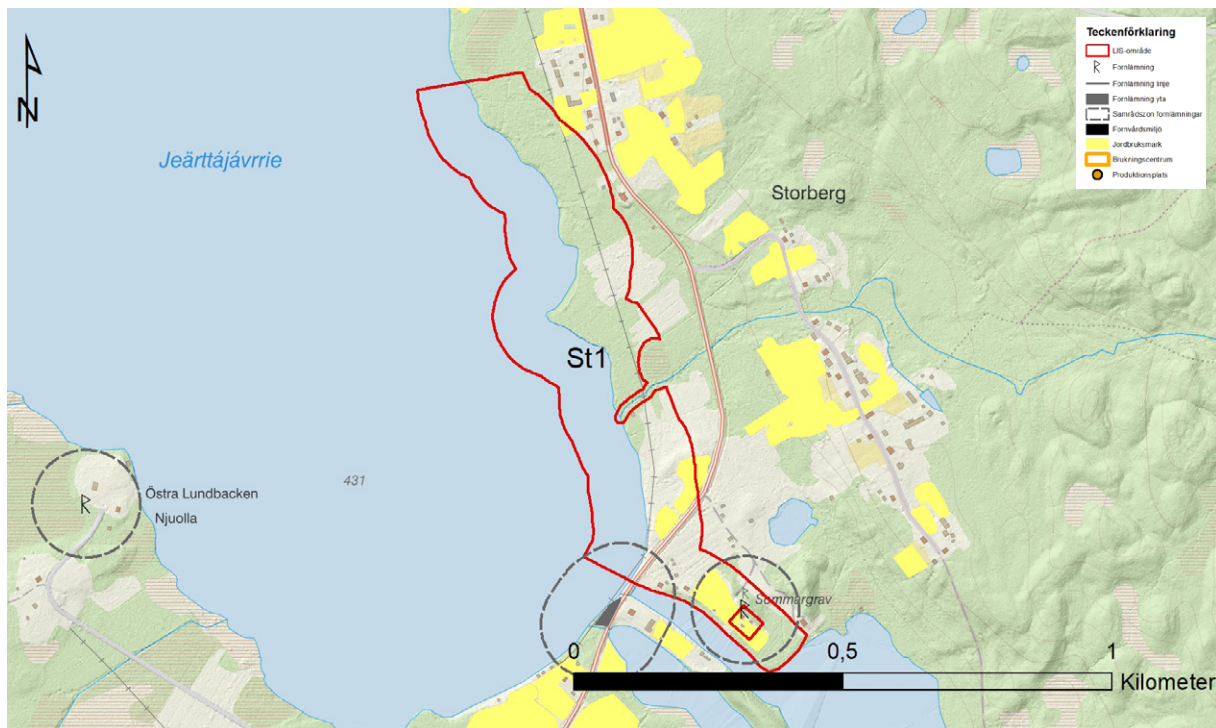
Föreslagen bebyggelse i Storberg skulle utgöra en förtätning och utökning av befintlig bebyggelse i byn vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

Storberg är en by med en aktiv byaförening där ett företag inom naturturism bedriver sin verksamhet. Genom kommunens satsningar på att utveckla vandringsleder kommer det att vara möjligt att vandra från Arvidsjaur, via Vittjäkk och Akkanålke

och ner till Storberg. Kommunen har även tagit fram ett informationsmaterial kring kanotleder där en av kanotlederna utgår från Storberg. En utökning av bebyggelsen i Storberg skulle också innebära ett utökat underlag för sophämtning, postgång och ideella aktiviteter. Inflyttning skulle även stärka befintlig kollektivtrafik.

Skoterled, vindsydd, båtplatser, bryggor och en grillkåta finns inom område St1.

Föreslagna områden ligger inom eller i anslutning till kommunalt verksamhetsområde för VA.

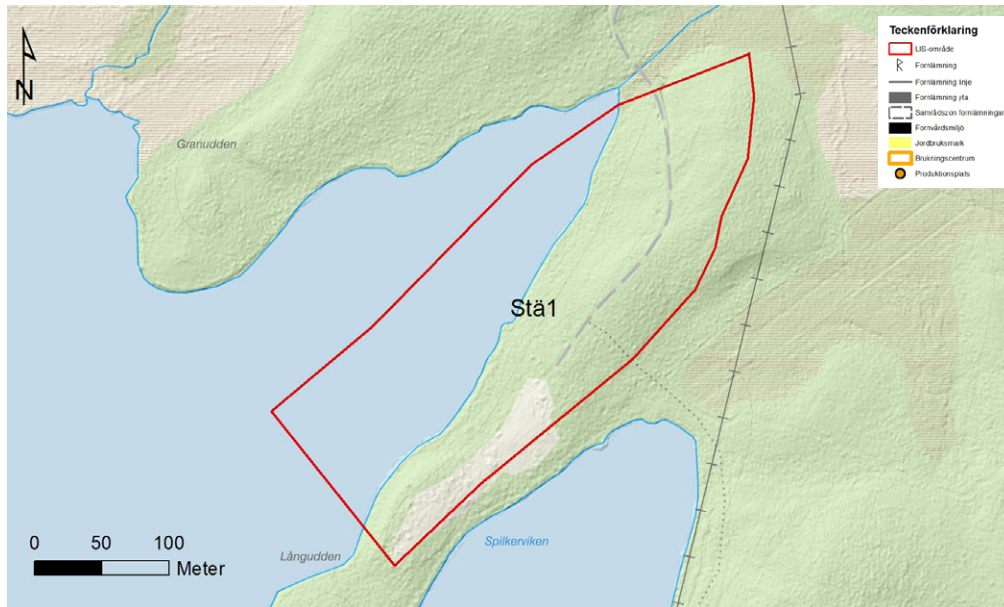

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

STÄDDJEJAUR (Stä1)

Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering bör de stora björkarna sparas i den mån det är möjligt.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

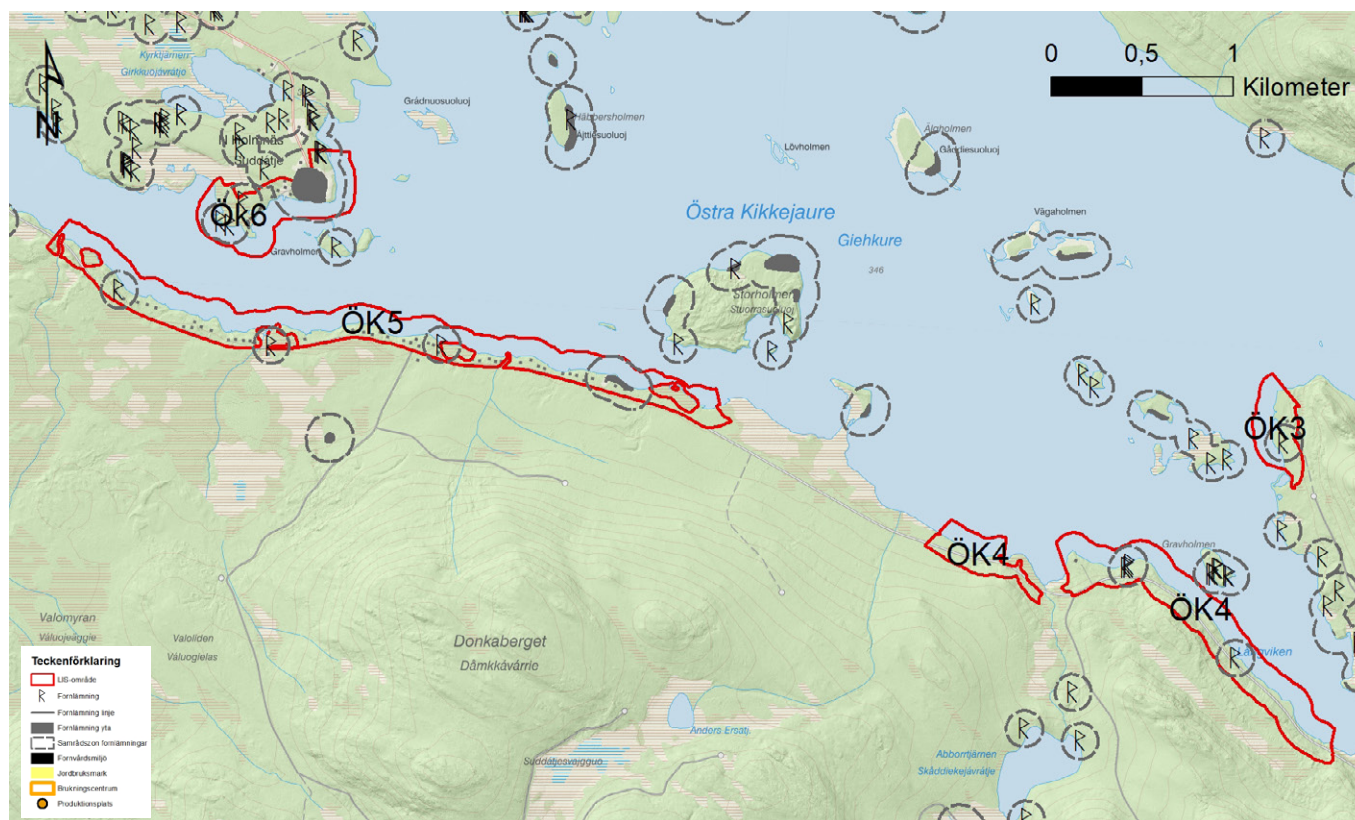
ÖSTRA KIKKEJAUR (Ök3, Ök4, Ök5 & Ök6)

Föreslagen bebyggelse kring Östra Kikkejaur skulle utgöra en förtätning och utökning av befintlig bebyggelse kring Östra Kikkejaur vilket skulle innebära att det långsiktigt skulle skapas förutsättningar för en samlad bebyggelse och en levande landsbygd. Bostäder för permanent- eller fritidsboende och anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun men framförallt i närliggande Arvidsjaurs samhälle där en hög servicenivå finns idag.

En utökning av bebyggelsen kring Östra Kikkejaur skulle också medföra ett utökat underlag för sophämtning och postgång.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

LIS-områden för verksamheter

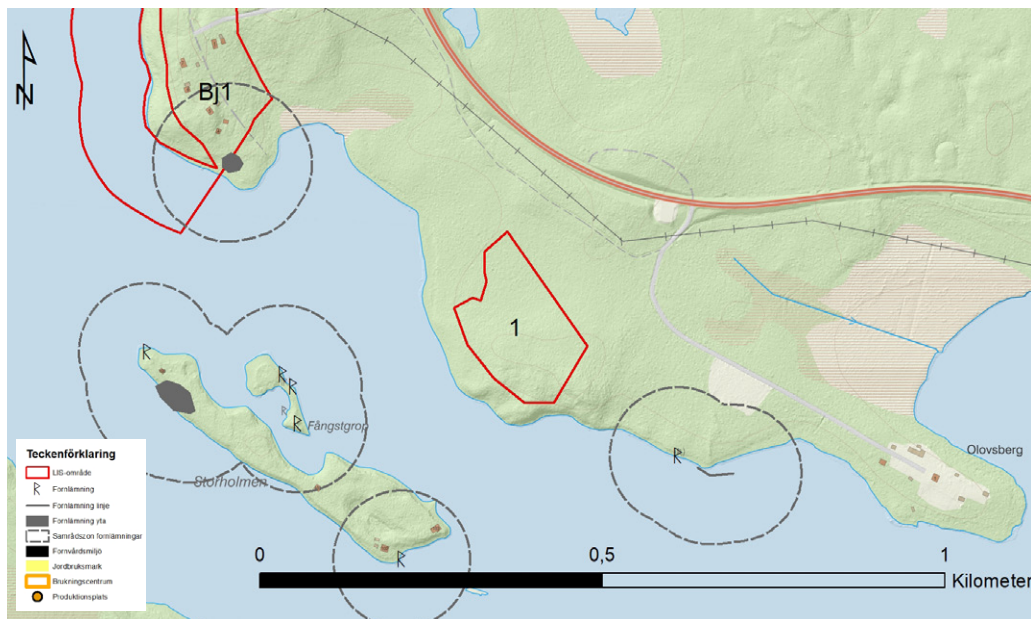
ARVIDSJAURSJÖN (1)

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaur kommun. Små- och storskalig turism och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaur kommun och i Arvidsjaur samhälle.

En liten grillplats finns i områdets sydvästra del.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

PITEÄLVEN (2, 3, 4, 11 & 18)

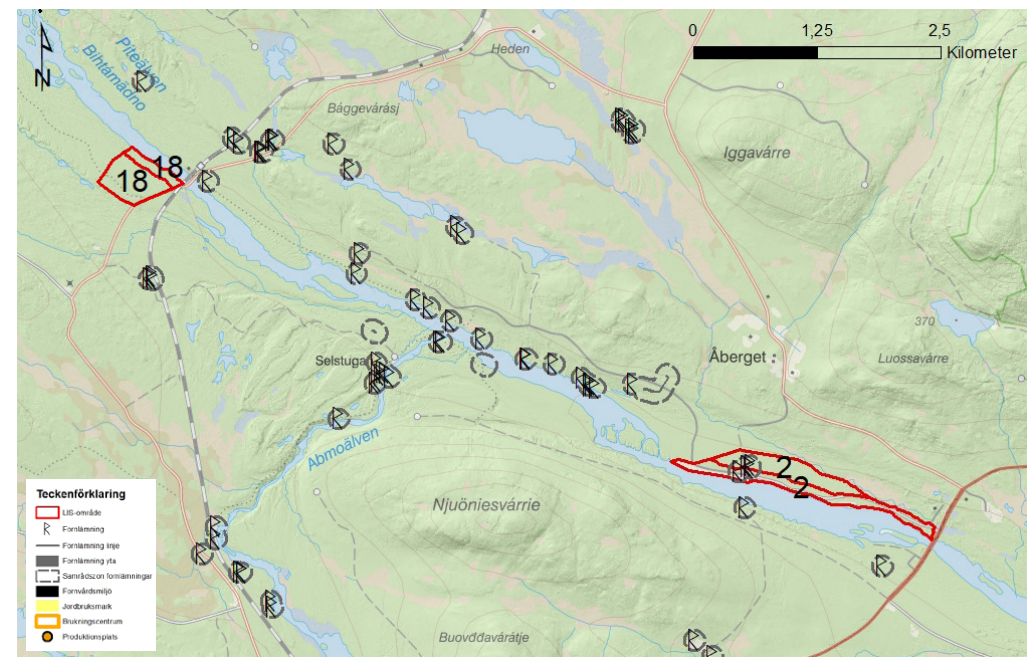
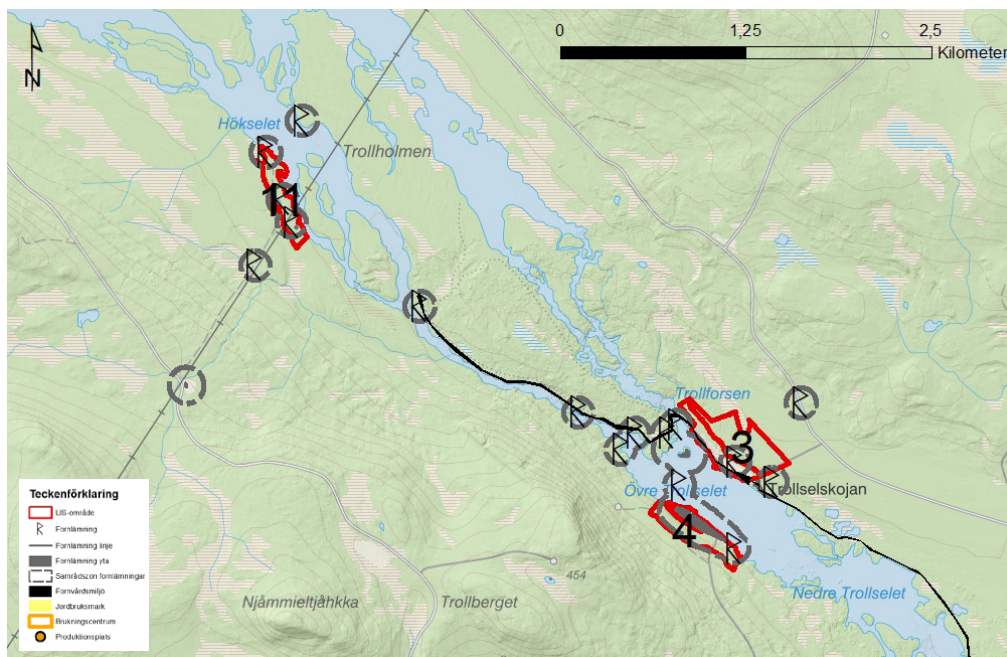
Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun.

Inom område nr 2 (Nedre Ljusselforsen) finns flera rastplatser med parkeringsmöjlighet varav vissa med vindskydd och grillplatser. Inom område nr 3 (Trollforsen) finns rastplats med skyltar, flera grillplatser, stora parkeringsytor och dass. Inom område nr 4 (Södra Trollforsen) finns skyltad rastplats med stor parkering, flera grillplatser och dass. Inom område nr 11 finns grillplats, fiskestuga och en mindre stuga.

Inom område nr 2 (Trollforsen) finns en fornvårdsmiljö som länsstyrelsen märkt, skyltat och tillgängliggjort.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- Vid exploatering av område nr 3 (Trollforsen) ska hänsyn tas till fornvårdsmiljön på platsen.

BYSKEÄLVEN (6)

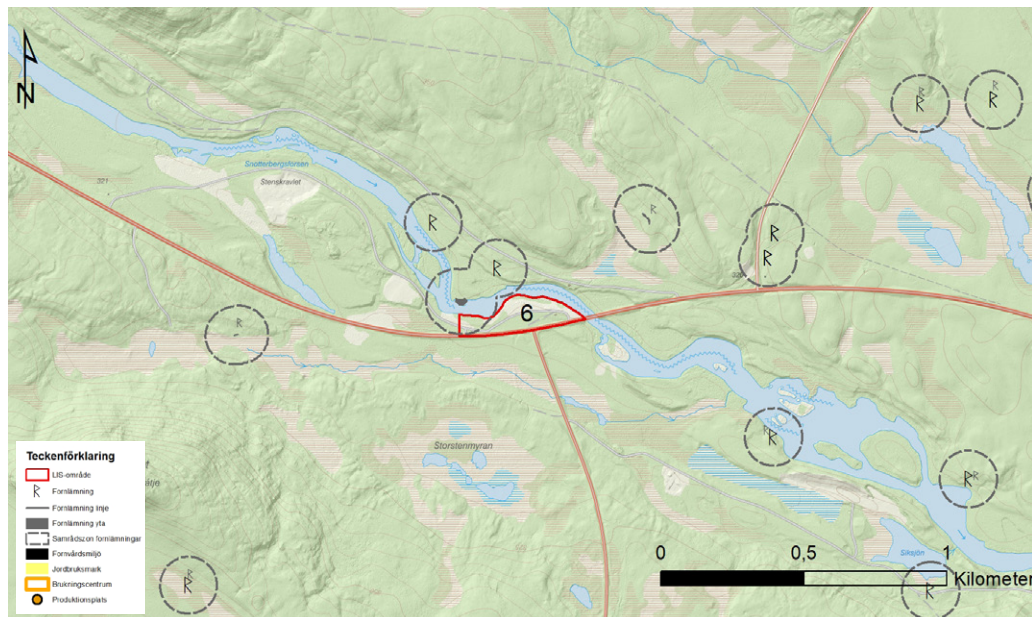
Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun.

Kommunen har bedömt att Byskeälven är intressant för att utveckla turistfisket inom kommunen. I planen föreslås därför ett par lägen för turistetableringar. Samtidigt har kommunen efter dialog med samebyarna valt att i dagsläget vara återhållsam när det gäller att etablera nya stugområden längs Byskeälven.

Inom område nr 6 finns rastplats med grillplats och skyltar samt en gammal kiosk.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

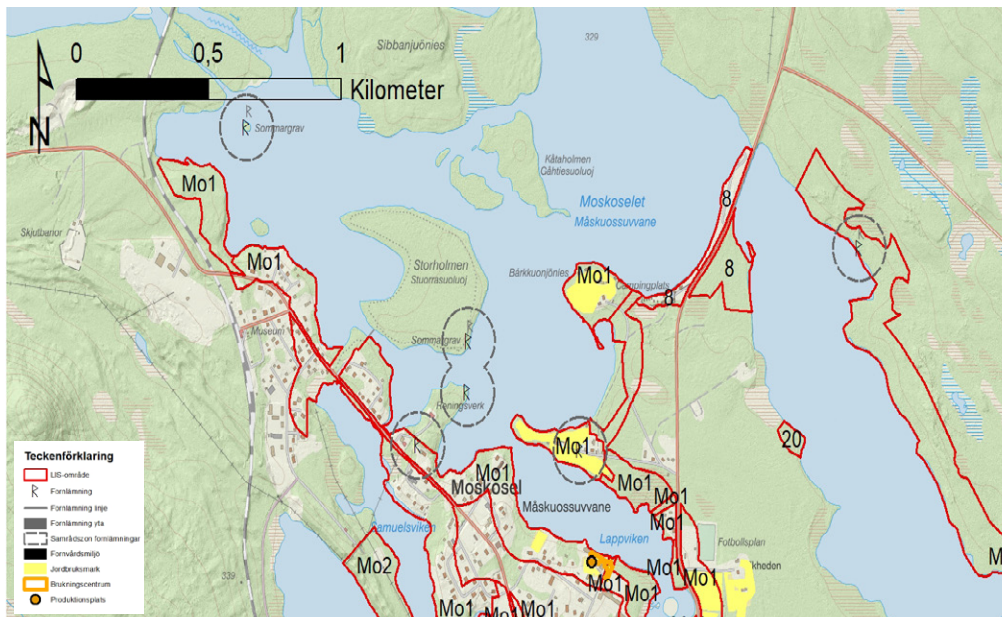
MOSKOSEL (8 & 20)

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun.

Kommunen har valt att lägga ut ett område i anslutning till campingen i Moskosel för att möjliggöra framtida utveckling av campingen. Inom området finns, förutom campingen, en liten sandstrand.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Område nr 20 är enbart avsett för anläggningar för det rörliga friluftslivet.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

TJÄRNHEDENOMRÅDET (14)

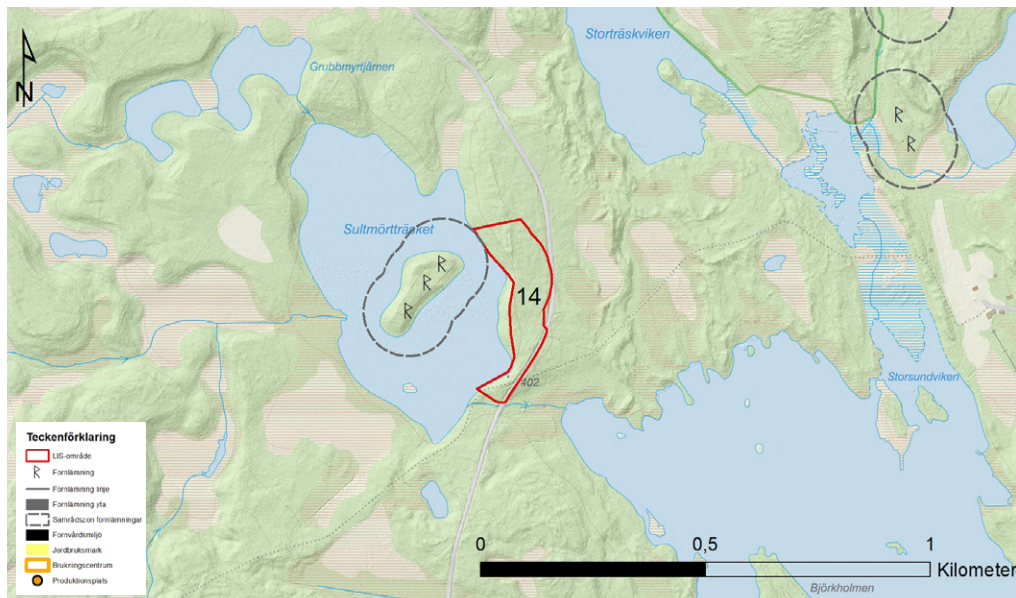
Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun.

För att möjliggöra turistisk verksamhet inom området har ett område vid Sultmyrträsket lagts ut.

Små stigar finns utmed sjön.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Områdena bör exploateras med försiktighet då dödissområdet är så unikt.
- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

ABRAURE (Au1)

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv i området bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun och i Arvidsjaurs samhälle.

Under 2017 togs en detaljplan fram för Abraure camping där man hänvisade till LIS-skälet för upphävande av strandskyddet. Under framtagandet av detaljplanen uttryckte länsstyrelsen att området vid kommande revidering av översikts- och tillväxtplanen bör läggas ut som LIS-område.

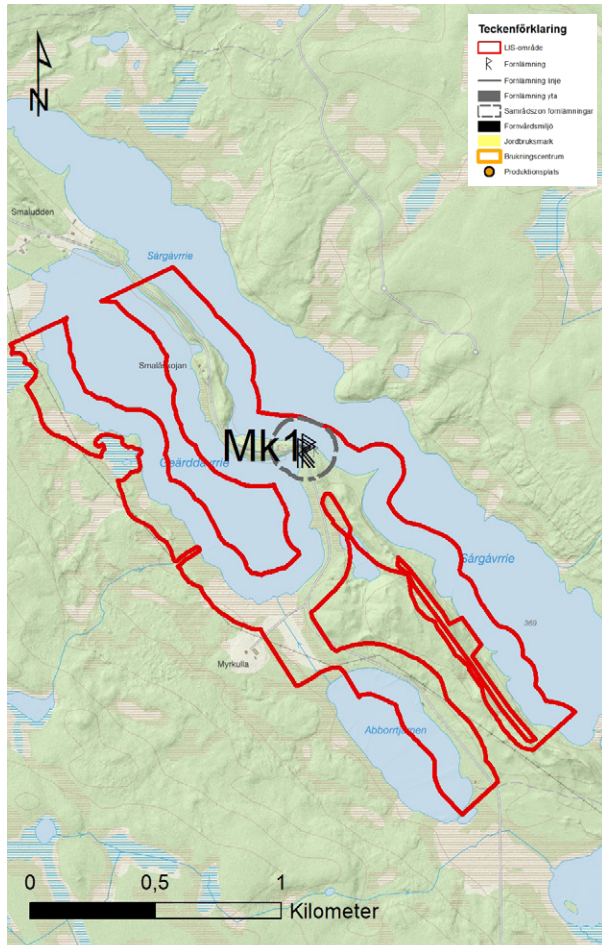
Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

MYRKULLA (Mk1)

Anläggningar för näringslivet, turism eller friluftsliv i området bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun och i Arvidsjaurs samhälle.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar mellan grupper av bebyggelse ska lämnas inom utpekade LIS-områden för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.

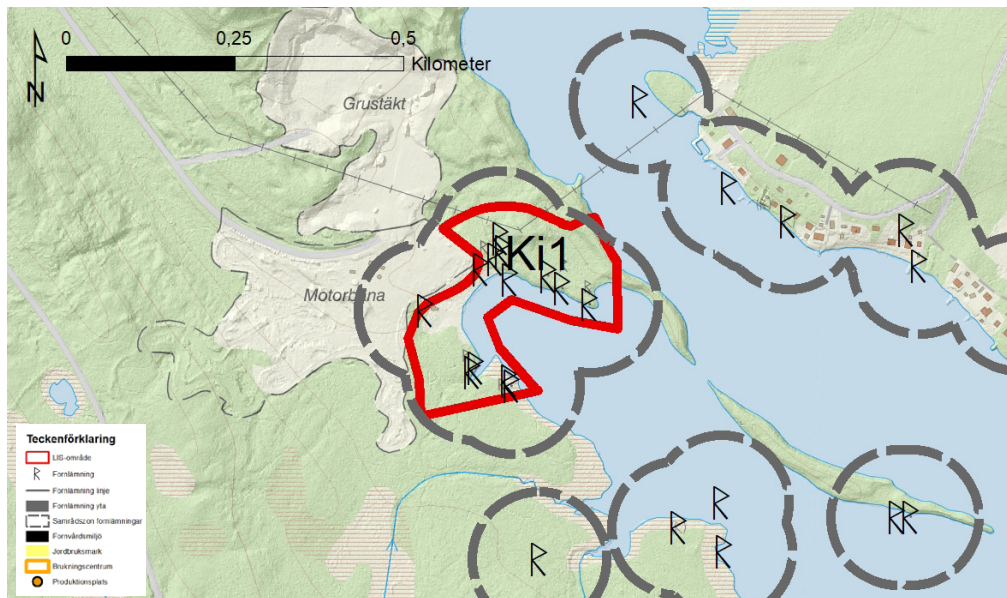

KILVER (Ki1)

Anläggningar för näringslivet eller turism bedöms ge goda förutsättningar för bibehållen eller utvecklad service och fler arbetstillfällen i hela Arvidsjaurs kommun. Små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun och i Arvidsjaurs samhälle.

Området är ännu ej inventerat. En natur- och friluftslivsinventering kommer att genomföras för LIS-området kommande barmarkssäsong. Resultatet av inventeringen kan komma att innebära justeringar av LIS-området.

Det finns ett befintligt tillstånd för en motorbana i anslutning till LIS-området. I tillståndet regleras vilka dagar och tider som verksamheten får pågå. Naturvårdsverket har också utfärdat allmänna råd om buller från bland annat motorsportbanor (NSF 2004:16) som verksamheten har att förhålla sig till. Innan exploatering av området behöver frågan om buller från den närbelägna motorbanan utredas.

Ställningstaganden & rekommendationer

- Vid exploatering av området ska det rörliga friluftslivet beaktas. Gröna kilar ska lämnas för att säkerställa fortsatt strandåtkomst för djur- och växtliv samt allmänt friluftsliv. Vegetation ska också sparas i strandkanten.
- Innan exploatering av området behöver frågan om buller från den närbelägna motorbanan utredas.
- LIS-området omfattar del av befintlig motorbana. Vid eventuell exploatering av området behöver samråd ske med verksamheten.

Generella riktlinjer för landsbygdsutveckling i strandnära läge

I de fall ett ärende gäller ett område som inte är utpekade i översikts- och tillväxtplanen och avser etablering av näringsverksamheter eller bostadsbebyggelse i anslutning till befintlig bebyggelse eller i anslutning till utpekade LIS-områden avser kommunen pröva området utifrån nedan formulerade kriterier.

Riktlinjer för bedömning av LIS-områden

- Om en näringsverksamhet ska etableras nära vatten krävs funktions- och/ eller avgörande upplevelsevärden för att en dispens med hänvisning till landsbygdsutveckling ska vara aktuell.
- Test- och övningsverksamhet och eventverksamhet med koppling till denna samt små- och storskalig turism- och annan besöksnäring utgör prioriterade anläggningar/etableringar som bedöms vara beroende eller påtagligt gynnas av strandnära lokaliseringar, medföra positiva långsiktiga sysselsättningseffekter och bidra till att upprätthålla serviceunderlaget i Arvidsjaurs kommun.
- Bostadsbebyggelse som utgör en komplettering, förtätning eller utvidgning av befintlig bostadsbebyggelse bedöms mest lämplig. Utspridd bebyggelse ska undvikas.
- Att ny bostadsbebyggelse stärker serviceunderlaget ska belysas vid prövningen. Exempelvis kollektivtrafik, sjukvård, handel, sophämtning, skolskjuts, snöröjning, postgång, ideella aktiviteter etc.
- Är det aktuellt med prövning av ny och större sammanhållen bebyggelse ska detaljplaneläggning väljas. Där prövas frågan om upphävande enligt strandskyddsbestämmelserna för detaljplan.
- Att bygg- och anläggningsarbetena i sig bidrar till utveckling räcker inte som motivering för dispens, åtgärden måste även långsiktigt bidra till ekonomisk aktivitet.

Övrigt att beakta

- Att ta området i anspråk ska vara förenligt med miljömålen, de allmänna hänsynsreglerna och hushållningsbestämmelser i miljöbalkens 2, 3 och 4 kap. samt strandskyddets syften. Exempelvis inte påtagligt skada riksintressevärden, påverka bevarandevärden i Natura2000-områden, försvåra rennäringens utövande, påverka andra skyddade områden eller försämra förutsättningar för friluftsliv.
- Av miljöbalken 3 kap. 4 § framgår att jord- och skogsbruk är av nationell betydelse. Brukningsvärd jordbruksmark får tas i anspråk för bebyggelse eller anläggningar endast om det behövs för att tillgodose väsentliga samhällsintressen och detta behov inte kan tillgodoses på ett från allmän synpunkt tillfredsställande sätt genom att annan mark tas i anspråk. Skogsmark som har betydelse för skogsnäringen skall så långt möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra ett rationellt skogsbruk.
- Att ta området i anspråk ska inte medföra att miljö kvalitetsnormer överskrids eller inte uppnås. Exempelvis att väsentligt påverka en vattenförekomsts ekologiska status.
- Förutsättningar ska finnas för att trygga allemansrättens tillgång till strandområden genom en fri passage.
- Ny bebyggelse bör ligga på rimligt avstånd från infrastruktur.
- Avstyckade tomter ska ha en storlek så att omhändertagande av avlopp kan ske inom den egna fastigheten.
- Ny bebyggelse får inte ske närmare än 30 meter från vägområdet till väg 95, väg 94 och E45 samt järnväg, för övriga allmänna vägar gäller 12 meter.
- Så långt möjligt skall befintliga utfarter till allmänna vägar användas.
- I möjligaste mån bör gemensamma anläggningar upprättas för båtplatser, bryggor etc.

- Hänsyn ska tas till markförhållanden gällande skred- och rasrisk. Riskbedömning ska göras både utifrån dagens och framtidens förväntade klimat.
- Översvämningsrisker ska beaktas, även med hänsyn till klimatförändringar.
- Tillgång alternativt närhet ska finnas till befintligt vägnät.
- Påverkan på växt- och djurliv, och friluftsliv ska ha kartlagts och bedömts vara förenlig med strandskyddets syfte.
- Sedvanligt samråd med berörd sameby ska alltid ske.

krävs detaljplan och att det ska leda till ett betydande tillskott av efterfrågade bostäder. Undantaget att frånga översiktsplanen av LIS för bostäder bör endast tillämpas i synnerliga undantagsfall. Enstaka bostäder anses inte vara tillräckligt skäl för utpekande av LIS.

Detta innebär att kommunen och länsstyrelsen i dagsläget har olika syn på frågan vilket kan påverka kommunens möjligheter att bevilja dispenser eftersom länsstyrelsen är överprövande instans.

När det gäller frågan om att använda LIS-skälet utan att området finns utlagt i gällande översiktsplan har länsstyrelsen meddelat följande förhållningssätt:

För verksamheter och åtgärder

Tillägg till LIS-planen kan göras för enstaka områden som är särskilt bråttom med att hantera. Dessa läggs sedan in i LIS-planen när denna revideras. Om kommunen önskar att peka ut flera nya LIS-områden behöver dessa följa en ordinarie ÖP-process där dessa ställs ut tillsammans med LIS-planen. Kriterier för utpekandet av LIS-områden samt krav på innehåll i utredningen av enskilda områden är de samma som för områden i LIS-planen.

För bostäder

Vid utpekande av LIS-områden för bostadsbyggande ska det finnas med en utredning som visar hur området som utses långsiktigt kan bidra till att bibehålla kommersiell och offentlig service och hur detta förhåller sig till LIS-planens övriga områden, dess intentioner och överordnade principer för kommunens landsbygdsutveckling i stort.

För tillägg av LIS-områden utanför översiktsplanen där ändamålet är bostadsbyggande

MELLANKOMMUNALA FRÅGOR

Det finns flera översiktliga frågor som berör ett större område än bara den egna kommunen. De kallas för mellankommunala frågor.

Riksväg 95 utgör ett viktigt stråk för kommunen, inte minst med tanke på Tjernfjellstunneln. Kommunen anser att vägen bör utpekas som Europaväg. Andra viktiga mellankommunala stråk är E45:an, väg 373 mot Piteå och riksväg 94 mot Luleå. Ett stort bekymmer för kommunen har varit neddragningen av kollektivtrafiken till Sorsele och Malå. Arvidsjaurs kommun är beroende av kollektivtrafiken för att få elevunderlag till gymnasieskolan.

Arvidsjaur flygplats utgör en viktig infrastruktur för kommunen och flygplatsen är även av vikt för bland annat Arjeplogs kommun. Kommunerna har påpekat att den borde utpekas som riksintresse.

Inlandsbanan samt tågtestprojektet är andra tydligt mellankommunala frågor.

LIS-områden är viktiga för kommunen och LIS-områden i andra kommuner kan stärka underlaget för service även i den egna kommunen.

Rennäringen är en stor fråga för samhällsplaneringen som kommunen lagt stor vikt vid. Hur en kommun agerar kan påverka förutsättningarna för en annan kommun om rennäringen påverkas med anledning av kumulativa effekter.

Vindkraft är en annan mellankommunalfråga och kommunen har haft en restriktiv inställning till vindkraft med anledning av rennäringen, besöksnäringen, flyget och Försvarsmakten. Piteå har planerat vindkraft på gränsen till kommunen vilket Arvidsjaurs kommun varit negativa till.

Skelleteälven och Piteälven är utpekade som regionalt viktiga vattenresurser då de utgör dricksvattentäkter för andra kommuner. Detta behöver Arvidsjaurs kommun beakta i sin planering.

Utvecklingen av besöksnäringen och testnäringen är andra mellankommunala frågor där det borde finnas förutsättningar för samverkan. Även den regionala utvecklingsstrategin är en fråga som berör alla kommuner.

Vissa frågor måste ses ur ett större perspektiv då de berör flera kommuner

Ställningstaganden & rekommendationer

- Kommunen bör ha en aktiv omvärldsbevakning.
- För att nå kvalitetshöjningar och kostnadsbesparingar bör det mellankommunala samarbetet utökas.

RIKSINTRESSEN OCH MILJÖKVALITETSNORMER

I Arvidsjaur kommun finns en rad områden som bedömts utgöra riksintresse enligt miljöbalken, en statlig sektorsmyndighet eller som redovisats direkt i lagstiftningen. Det till ytan största riksintresset inom kommunen är riksintresset för rennäringen.

Miljö kvalitetsnormerna infördes i samband med miljöbalkens tillkomst för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. I dag finns det miljö kvalitetsnormer för olika föroreningar i utomhusluften, olika parametrar i vattenförekomster, olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller.

Områden som bedömts utgöra riksintressen samt gällande miljö kvalitetsnormer har redovisats i planeringsunderlaget. I detta kapitel redovisas hur kommunen avser att säkerställa riksintressena samt följa gällande miljö kvalitetsnormer.

Rennäringen

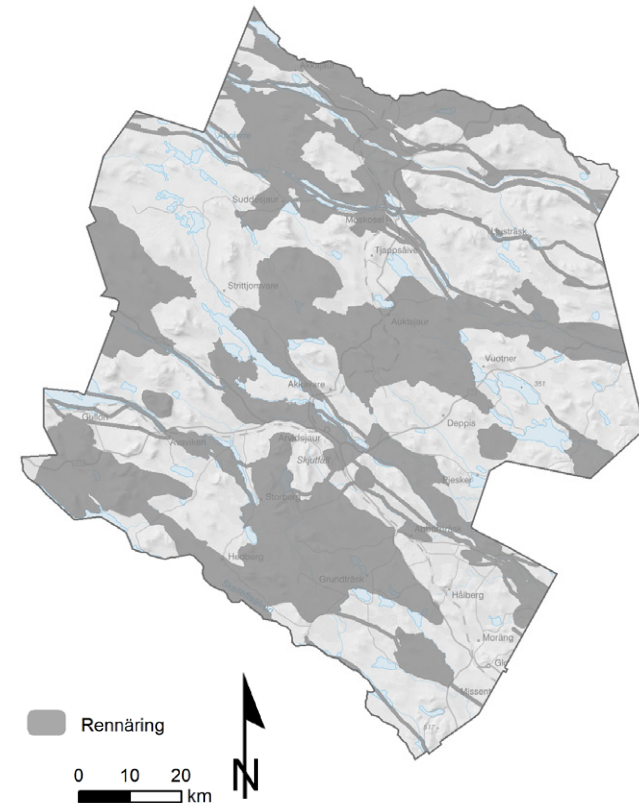
Rennäringsintresset är både ett allmänt intresse enligt miljöbalken 3 kap 5 § och ett enskilt intresse som medlemmarna i en sameby innehar enligt rennäringslagen (1971:437). Det allmänna rennäringsintresset innebär att mark- och vattenområden som har betydelse för renskötseln ska så långt som möjligt skyddas mot åtgärder som kan påtagligt försvåra näringens bedrivande. Det enskilda rennäringsintresset sammanfaller ofta med och utgör en förutsättning för det allmänna rennäringsintresset.

En stor del av Arvidsjaur kommun utgör riksintresse för rennäringen. Viktiga områden som kan ha status som riksintressen är flyttleder, övernattningsbeten, naturliga samlingsställen, svåra passager, speciella betesområden, områden kring anläggningar samt renhagar. Eftersom rennäringen inte är ett objekt som ska skyddas, utan en verksamhet vars delområden är beroende av varandra kan även rennärings funktionella samband (det mellanliggande området mellan t.ex. vinter- och sommarbetesland) ha status som riksintressen. I dokumentet planeringsunderlag finns en karta över rennärings riksintresseområden i kommunen. Samebygränserna och områdena av riksintresse för rennäringen redovisas också på den kommuntäckande kartan.

Tillgång till kärnområden, flyttleder och funktionella samband mellan de olika betestrakterna är grundläggande för funktionaliteten inom alla samebyar. Av 23 §

rennäringslagen framgår att sameby har rätt att flytta byns renar mellan skilda delar av byns betesområde. Denna rätt ingår i renskötselrätten.

I kommunen har de tre skogssamebyarna, Östra och Västra Kikkejaure samt Mausjaur sin huvudsakliga verksamhet lokaliserad. Ståkke och Luokta-Mávas samebyar har en mindre del av sin betesmark inom kommunen. Semisjaur-Njarg och Svaipa samebyar har en del av sina flyttleder inom kommunens område. Maskaure sameby har en flyttled längs Skellefteälven, på västerbottenssidan.

Konflikter och ställningstagande

Riksintresseområdena redovisar de områden som anses som särskilt viktiga för att kunna bedriva rennäringen inom kommunens område. En rad andra verksamheter och konkurrerande anspråk på mark påverkar och kan komma att påverka renskötseln negativt i området. Det samlade trycket och de kumulativa effekterna riskerar att medföra svårare och ändrade förutsättningar för samebyarna att bedriva sin naturbetesbaserade renskötsel.

Eftersom all mark inom kommunen, förutom tomtmark, även utgör någon samebys marker innebär all ytterligare exploatering någon form av påverkan på rennäringen. I detta översiktliga planeringsskede bedömer kommunen dock inte att förslagen i planen påtagligt försvårar rennäringens bedrivande. Fortsatt samråd med samebyarna i framtida ärenden är dock viktigt för att minska negativ påverkan.

Arvidsjaurs kommun vill även till staten betona vikten av uppdaterade riksintresseavgränsningar och beskrivningar. Systemet med geografiskt avgränsade riksintresseområden förutsätter att dessa hålls uppdaterade för att inte skapa onödiga hinder för kommunernas utveckling. Arvidsjaurs kommun har vid ett flertal tillfällen, efter dialog med berörd sameby, noterat att riksintresseområdena för rennäringen inte överensstämmer med verkligheten. Kommunen har exempelvis noterat att flyttlederna inte går där dessa är utpekade. Sametinget bör inleda ett arbete med att se över befintliga riksintresseområden för rennäringen för att kvalitetssäkra detta material.

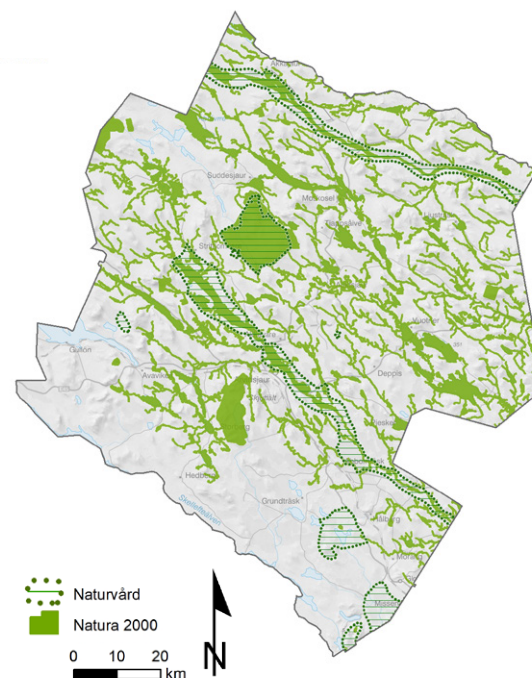
Rennäringens förutsättningar inom kommunen finns närmare beskriven under avsnittet "Samiska näringar".

Naturvård

Inom Arvidsjaurs kommun är nationalälven Piteälven samt Byskeälven och Åbyälven utpekade som riksintressen i 4 kapitlet miljöbalken. Dessa älvar får inte byggas ut eller regleras för vattenkraftsändamål. De får inte heller utsättas för exploatering som påtagligt skadar dess värden. Inom Arvidsjaurs kommun finns även ett antal områden som Naturvårdsverket har bedömt utgör riksintresse för naturvården, Övre Petikån, Gallejaur, Tjärnheden, Granberget, Reivo, Vuolgamjaure och Mader.

Piteälven, Åbyälven och Byskeälven med tillrinningsområden utgör Natura2000-

områden och utgör därmed områden av riksintresse för naturvård. Även Hedvallen, Döttrenåive, Fettjärn, Nilasjokk, Stinttjärn, Kimkatjåtkko, Reivo, Jan-Svensamössan, Lehatt, Bergmyrberget, Gadda- och Granberget, Lappräsket, Pellobäcken, Vittjåkk-Akkanålke, Nimtek, Gallejaur, Lomträskvattnet och Lamburträsk utgör Natura2000-områden och därmed riksintressen för naturvården.

Konflikter och ställningstagande

De konflikter som kan uppstå är i första hand ny eller förändrad markanvändning i eller i närheten av riksintresseområdena.

Det som diskuterats och föreslås i planen är i första hand etablering av verksamheter för besöksnäringen. Exempel på föreslagna anläggningar är fiskecamper eller campinganläggningar vid Burmabron och Trollforsarna i Piteälven. Fiskecamp vid Siksjöbron samt mindre anläggningar vid Byskeälven. Kommunen anser även att området runt Vittjåkk-Akkanålke ska få utgöra centrum för vinterturism i kommunen

samt att området även ska få utvecklas för besöksnäringen sommartid. I eller intill övriga områden av riksintresse handlar det i första hand om att få tillgängliggöra områdena för besökare.

Kommunen avser i planen föreslå åtgärder för att lyfta fram och även nyttja värdefull natur för utveckling av besöksnäringen. Hur detta i detalj ska kunna genomföras är föremål för ytterligare utredningar i samband med planens genomförande. Kommunen kommer att verka för att konflikter mellan naturvårdsintressen och besöksnäringens möjligheter att utvecklas minimeras.

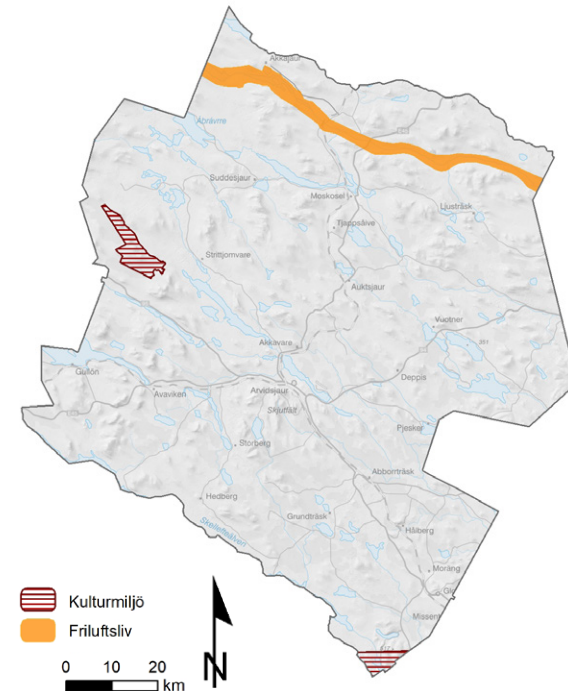
Kulturmiljövård

Riksantikvarieämbetet har bedömt att två områden inom kommunen är av riksintresse för kulturmiljövård. Det första är Gallejaur som är en bevarad bymiljö med bebyggelse från 1800-talet och som ännu uppvisar intakta gårdsmiljöer och ursprungliga bebyggelseleken. Det andra är Tjadnes som är ett bevarat och representativt skogssamiskt sommarviste som nyttjats under lång tid. Vistet och den orörda miljön med gammal skog och väglöst land ger en bra uppfattning om ett samiskt huvudviste som användes under sommarens flyttningar av renhjorden. I kommunen finns även

Lappstaden är ett levande byggnadsminne med aktiviteter på bl.a. storsättningshelgen

fem byggnadsminnen, Lappstaden i Arvidsjaur, Nils Johan Larssons dalplats i Moskosel, Hängengården i Glommersträsk, Torpet i Granberget samt Gården Fristad.

Konflikter och ställningstagande

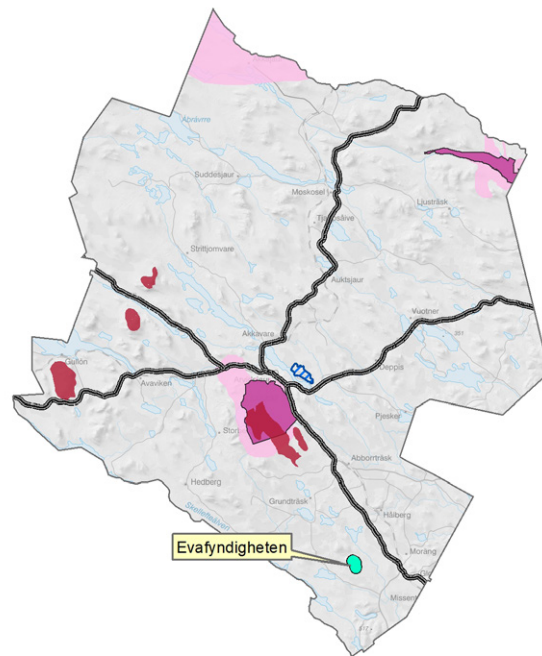
I översiktsplanen föreslås inga åtgärder som kan utgöra påtaglig skada för riksintresset kulturmiljövård. Kommunen kommer däremot att verka för att utpekade kulturmiljövården lyfts fram och ges en mer publik karaktär för att bidra till en utveckling av besöksnäringen i kommunen.

Trafikanläggningar

De trafikanläggningar som är av riksintresse i kommunen är väg E45, väg 94 och väg 95.

Konflikter och ställningstagande

I översiktsplanen föreslås inga åtgärder som kan utgöra påtaglig skada för de trafikanläggningar som är av riksintresse. Kommunens önskemål är att väg 95 så småningom kan lyftas upp och bli Europaväg.

- Vindbruk
- Väg
- Försvarsmakten riksintresse
- Försvarsmaktens påverkansområde
- Eva-fyndigheten
- Riksintresse - kommunens syn

0 10 20
km

Totalförsvaret

Arvidsjaurs kommun berörs av tre områden, så kallade påverkansområden, av riksintresse för totalförsvaret:

- Vidsels skjutfält och Vidsels provplats
- Arvidsjaurs övnings- och skjutfält
- Vidsels övningsflygplats

Omkring vissa av landets skjutfält finns också behov av hindersfrihet. Vad gäller "höga objekt" är hela landets yta samrådsområde. Som högt objekt räknas 20 meter utanför och 45 meter inom sammanhållen bebyggelse. Ett högt objekt kan påverka både den militära luftfarten, övnings- och skjutverksamhet samt tekniska system som radiolänk och radar.

Militärövning pågår här

Konflikter och ställningstagande

Under planens upprättande kommer samråd att genomföras med totalförsvaret. Det är i första hand området runt Arvidsjaurs samhälle som behovet av dialog mellan kommunen och försvarsmakten är som störst. Arvidsjaurs kommun vill verka för att försvarsmakten kan utveckla sin verksamhet i kommunen. I översiktsplanen föreslås inga åtgärder som kan utgöra påtaglig skada för riksintresset totalförsvaret. Viss befintlig fritidsbebyggelse vid Piteälven ligger inom försvarets samrådsområde. Kommunen anser att fritidshusbebyggelse bör kunna utvecklas inom influensområdet vid Vittjåkk. Kommunen anser även att det bör vara möjligt att komplettera bebyggelsen på Lillberget i en framtid.

Länsstyrelsen har konstaterat att det finns en tydlig skillnad mellan kommunens och Försvarsmaktens bedömning av om planförslaget kan innebära skada på riksintresset avseende de utvecklingsförslag som ligger inom påverkansområdet för Arvidsjaurs skjutfält (Vittjåkk-Akkanålke) samt Lillberget. Länsstyrelsen har beskrivit att de ser ett behov av fortsatt dialog kring vilken typ av utveckling eller verksamhet som är möjlig inom påverkansområdet eller om all verksamhet förutom Försvarsmaktens är otänkbar.

I Arvidsjaurs kommun finns stora tillgängliga ytor för Försvarsmakten att öva på

Vindbruk

Inom Arvidsjaurs kommun finns fem områden som utgör riksintresse för vindbruk.

Konflikter och ställningstagande

Arvidsjaurs kommun har i ett tillägg till översiktsplanen upprättat en plan för vindbruk i kommunen. Under upprättandet av planen visade det sig att ett flertal av områdena som är av riksintresse för vindbruk även omfattades av andra riksintressen eller låg inom flygplatsens restriktionsområde. Kommunen bedömde därför att samtliga områden som var utlagda som riksintresse för vindbruk är olämpliga för ändamålet.

Vissa av riksintresseområdena låg inom flygplatsens restriktionsområde

Friluftsliv

Piteälven utgör riksintresse för friluftsliv, se karta på sida 125. Områden av riksintresse för friluftslivet är områden med natur- eller kulturmässiga kvaliteter som är eller bedöms kunna bli attraktiva för besökare från hela eller en stor del av landet eller utlandet.

Konflikter och ställningstagande

De konflikter som kan uppstå är i första hand ny eller förändrad markanvändning i eller i närheten av riksintesseområdena. I översiktsplanen föreslås inga åtgärder som påtagligt skadar riksintresset. Det som diskuterats och föreslås i planen är i första hand etablering av verksamheter för besöksnäringen och vars syfte är att lyfta fram och tillgängliggöra riksintresset. Exempel på föreslagna anläggningar är fiskecamper eller campinganläggningar vid Burmabron och Trollforsarna i Piteälven.

Värdefulla ämnen och mineraler

Eva-fyndigheten har klassats som riksintresse för mineralutvinning. Fyndigheten har väldokumenterade och goda halter av zink, bly, koppar, silver och guld. Karta finns på sida 126.

Konflikter och ställningstagande

Området berörs även av riksintresset för rennäringen. Kommunen föreslår ingen markanvändning som kan äventyra riksintresset för mineralutvinning.

Miljökvalitetsnormer

Miljökvalitetsnormerna infördes i samband med miljöbalkens tillkomst för att komma till rätta med miljöpåverkan från diffusa utsläppskällor som till exempel trafik och jordbruk. I dag finns det miljökvalitetsnormer för olika föroreningar i utomhusluften, olika parametrar i vattenförekomster, olika kemiska föreningar i fisk- och musselvatten samt omgivningsbuller.

Konflikter och ställningstagande

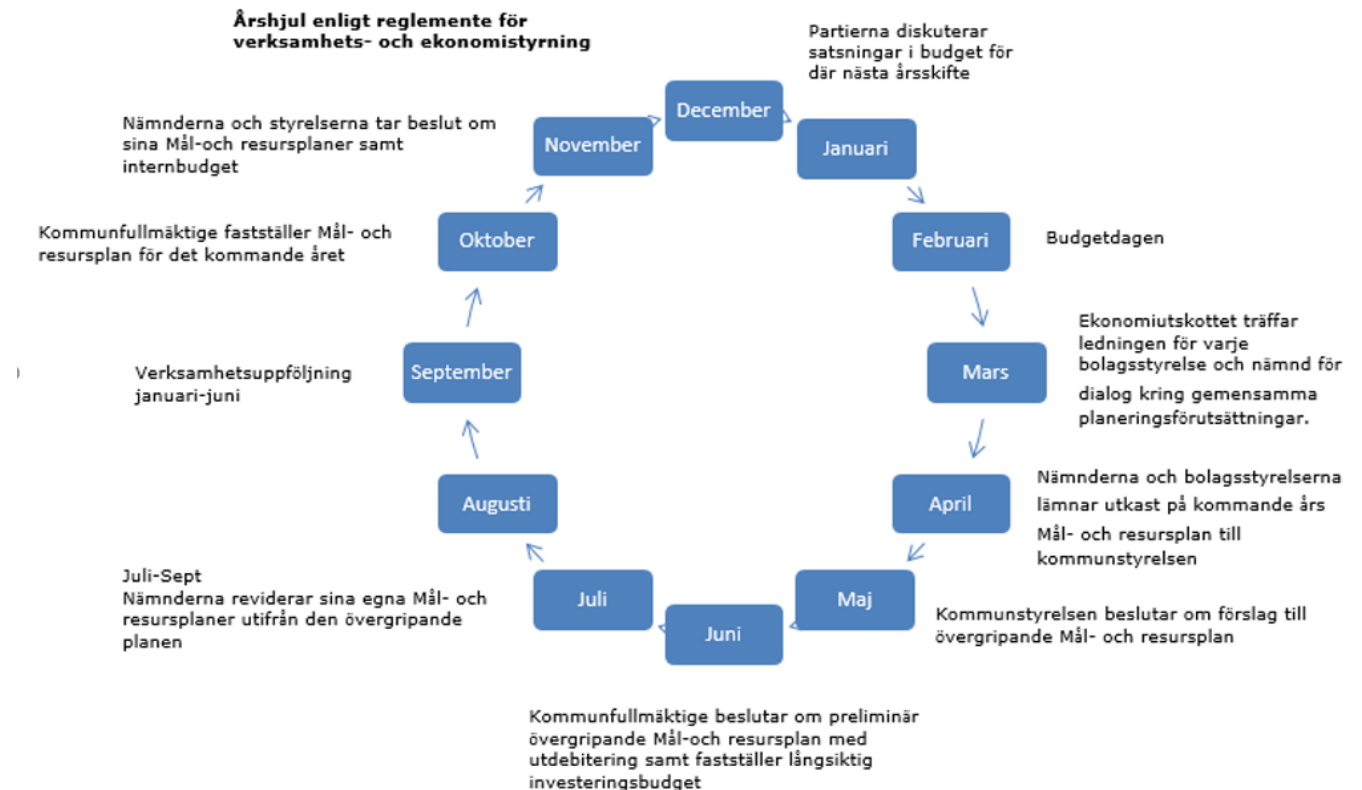
Planen bedöms inte medföra några hinder för att följa gällande miljökvalitetsnormer. I samband med behovsbedömningar av detaljplaner bör belysas vad planen innebär gentemot kravet att följa miljökvalitetsnormerna. Även vid etablering av ny testverksamhet bör belysas vad åtgärden innebär i förhållande till detta krav. Vad beträffar miljökvalitetsnormerna för vattenförekomster samverkar kommunen med vattenmyndigheten, länsstyrelsen, lokala intresseorganisationer samt angränsande kommuner för att uppnå en ökad vattenkvalitet i berörda vattendrag. Under avsnittet "Vatten och avlopp" finns redovisat hur kommunen avser att följa gällande miljökvalitetsnormer för vattenförekomster.

IMPLEMENTERING OCH UPPFÖLJNING

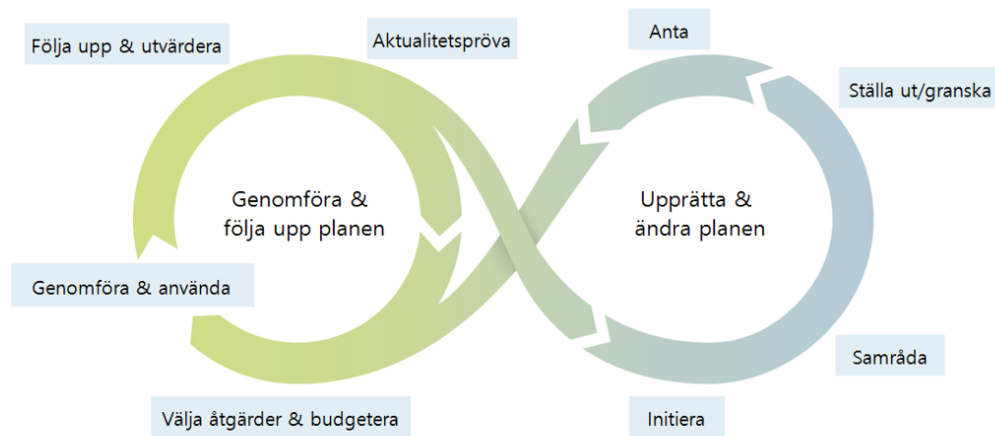
Enligt reglementet för verksamhets- och ekonomistyrning ska varje nämnd och styrelse under november månad ta beslut om sin mål- och resursplan samt om internbudgeten för kommande år. Eftersom översikts- och tillväxtplanen utgör en konkretisering av kommunens vision samt det kommunövergripande målet om en långsiktigt hållbar utveckling, utgör planen ett viktigt underlag inför arbetet med mål- och resursplaner. I mål- och resursplanerna ska därför nämnden eller styrelsen ange vilka rekommendationer i översikts- och tillväxtplanen man avser att prioritera under kommande år. Översikts- och tillväxtplanen utgör också ett underlag för politiken vid framtagande av ägardirektiv till bolagen och vid övrigt beslutsfattande.

Vid årsbokslutet kommer ekonomiavdelningen sedan i de tekniska anvisningarna att ange att nämnden/bolaget ska redogöra för vilka rekommendationer som prioriterats under året samt beskriva resultatet av nämndens/bolagets arbete.

En kontinuerlig översiktsplanering

Kommunens ambition är att arbeta med en kontinuerlig (rullande) översiktsplanering för att på bästa sätt styra kommunens utveckling på lång sikt samt för bibehållen aktualitet. Genom detta förfaringssätt kan kommunen också slippa att senare lägga ner ett omfattande arbete på en total omarbetning av översiktsplanen.

För att förenkla arbetet vid nästa revidering av översikts- och tillväxtplan uppmuntras alla som ser behov av ändringar i planen att så snart behov av ändringar i planen noteras meddela Samhällsbyggnadsförvaltningen om detta. Samhällsbyggnadsförvaltningen ansvarar sedan för att se till att dessa synpunkter lyfts fram under kommande revidering.

Översikts- och tillväxtplanen som underlag för handläggande tjänstepersoner

Översikts- och tillväxtplanen utgör även ett underlag för handläggande tjänstepersoner inom kommunen exempelvis när kommunen ansöker om medel från andra myndigheter eller i övrigt önskar påvisa vikten av en viss fråga för kommunens utveckling för andra myndigheter och organisationer.

Översikts- och tillväxtplanen utgör också ett viktigt underlag vid framtagande av tjänsteutlåtanden till politiken för att synliggöra ett visst ärendes koppling till översikts-

och tillväxtplanen och därmed sätta in frågan i sitt sammanhang.

I efterföljande kapitel har samtliga planens rekommendationer listats. Tillsammans med varje rekommendation har ansvarig förvaltning pekats ut för att underlätta implementering och uppföljning.

Information om planen

När översikts- och tillväxtplanen har antagits av fullmäktige kommer kommunen även att informera om planen, så väl internt som externt.

SAMMANSTÄLLNING AV PLANENS REKOMMENDATIONER

För att underlätta implementeringen har i detta dokument samtliga rekommendationer och ställningstaganden från översikts- och tillväxtplanen listats och huvudansvarig förvaltning eller ansvarigt bolag utpekats. För vissa rekommendationer har ingen särskild aktör utpekats som huvudansvarig, då dessa inte förutsätter ett proaktivt arbete från kommunens sida utan snarare har karaktären av förhållningssätt för det fortsatta arbetet.

Ställningstaganden och rekommendationer

	Huvudansvarig förvaltning/styrelse
För att nå kvalitetshöjningar och kostnadsbesparingar bör det mellankommunala samarbetet utökas.	Alla
Kommunen bör arbeta för att få alla medarbetare att vara bra ambassadörer för vår kommun.	Alla
Kommunen bör ha en aktiv omvärldsbevakning.	Alla
Kommunen bör utveckla digitala tjänster för att utveckla välfärden och möjliggöra för människor att bo kvar utanför tätorten.	Alla
Kommunen bör utveckla företagsklimatet och hanteringen av information och service mot alla våra kunder och medborgare. Särskilt fokus bör läggas på att fortsätta arbetet att utveckla en modell för att förenkla kontakten med kommunen och erforderliga myndigheter.	Alla
Kommunen bör utveckla hanteringen av information och service mot alla kunder och medborgare.	Alla
Kommunen bör verka för att möjliggöra klimatsmarta val och bidra till miljömässigt kloka beteenden.	Alla
Samverkan med andra kommuner och regionen bör utvecklas.	Alla
Kommunen bör medverka till att skapa mötesplatser som inte är tilldelade en särskild grupp, utan är till för alla.	Alla
Kommunens ska erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.	Alla
Fjärrvärmebolaget bör möjliggöra för fler villaägare och verksamheter att ansluta sig.	Arvidsjaur Energi
Kvaliteten på utbildningen inom barn och utbildningsförvaltningen ska skapa förutsättningar för eleverna att nå utbildningens mål och möjliggöra vidare studier.	Barn och utbildning
Tidiga insatser för att främja barn- och elevers lärande, utveckling och hälsa.	Barn och utbildning

Ställningstaganden och rekommendationer

Huvudansvarig förvaltning/styrelse

Alla ges samma förutsättningar i en jämställd verksamhet.	Barn och utbildning
Verksamheterna ska utrustas med tidsenliga verktyg.	Barn och utbildning
Entreprenöriellt lärande och elevinflytande ska tillämpas på alla stadier.	Barn och utbildning
Ett ökat samarbete med gymnasieskolorna i närområdet och då kanske främst inom R10 bör prioriteras i syfte att öka utbildningsutbudet samtidigt som kvalitén och kostnadseffektiviteten ökar.	Barn och utbildning
Förskolor och grundskolor ska ha en stimulerande utemiljö och enkelt kunna nå naturområden för att ge bästa förutsättningar för lärande i utemiljö.	Barn och utbildning
Vuxenutbildningens innehåll bör riktas mot de kompetensområden som får behov av rekrytering vid kommande generationsväxling på arbetsmarknaden och de verksamhetsområden som är expansiva i kommunen. Möjligheterna att samordna vuxenutbildningen med närliggande kommuner med liknande behov bör utnyttjas.	Barn och utbildning
Alla människors intressen ska tas till vara i planeringen oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning och ålder.	Förhållningssätt
Arvidsjaurs kommun ser positivt på såväl förslaget att inrätta en tågtestbana mellan Arvidsjaur och Jörn som projektet Inlandslänken.	Förhållningssätt
Avstyckade tomter utanför verksamhetsområden för avlopp ska ha en storlek så att omhändertagande av avlopp kan ske inom den egna fastigheten. Normalt är det möjligt att lösa enskilt VA om tomten är minst 2000 kvm.	Förhållningssätt
Bygdemedel från gruvnäringen bör stanna i lokalsamhället.	Förhållningssätt
De breda gatorna bör i framtiden smaltas av för att minska hastigheten och kommunens underhållskostnader.	Förhållningssätt
Då fastighetsgräns mot gata går i husliv bör kommunen vid detaljplanläggning undersöka om ytterligare mark kan läggas ut som kvartersmark för att möjliggöra för de fastighetsägare som så önskar att köpa till mark.	Förhållningssätt

Ställningstaganden och rekommendationer**Huvudansvarig förvaltning/styrelse**

En riskbedömning ska genomföras vid all lokaliseringsprövning. Riskbedömningen ska bland annat omfatta erosion, skred, ras, översvämning och förorenade områden. Riskbedömningen ska göras både utifrån dagens och framtidens förväntade klimat.	Förhållningssätt
Framtida nyproduktion av flerbostadshus bör ske genom förtätning inom området som avgränsas av Nyborgstjärn – Kyrkan och Domängatan – Järnvägsgatan.	Förhållningssätt
Fyndigheten Eva-Svartliden som har bedömts utgöra riksintresse för mineralutvinning ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada riksintresset.	Förhållningssätt
För att garantera en jämlik tillgång till infrastruktur behöver framtidens samhällsviktiga infrastruktur ligga inom statlig kontroll.	Förhållningssätt
För att säkerställa flygplatsens verksamhet bör bostadsbebyggelse (inklusive fritidshus) ej tillåtas inom den bullerzon som framgår på den kommuntäckande kartan.	Förhållningssätt
För ny samlad bebyggelse eller för ny byggnad vars användning får stor påverkan på omgivningen bör detaljplanläggning väljas. Detaljplanläggning kan även vara nödvändigt om det krävs för att hantera en fråga som behöver hanteras i ett sammanhang, exempelvis för att undvika problem med vattenförsörjningen. Vid förfrågningar om bebyggelse av områden som ej innefattas i förslaget skall kommunen pröva dessa områden utifrån kommunens generella riktlinjer.	Förhållningssätt
Grus i Arvidsjaur kommun bör fortsättningsvis huvudsakligen framställas ur berg och moräntäkter.	Förhållningssätt
I behovsbedömningar för detaljplaner bör belysas vad planen innebär gentemot kravet att följa miljö kvalitetsnormerna för vatten.	Förhållningssätt
Innan eventuell exploatering av ytterligare grönområden inom Arvidsjaur samhälle ska en bedömning göras av huruvida grönområdet är viktigt för att minska konsekvenserna vid framtida skyfall.	Förhållningssätt
Kommunen ska upplysa exploatörer om att samråd i tidigt skede (enligt KML 2 kap. 10 §) ska ske med Länsstyrelsen i områden där fornlämningar förekommer närmare än ca 100 meter från den planerade verksamheten.	Förhållningssätt
Kommunen anser att förvaltningen av naturreservaten Reivo, Vittjåkk-Akkanålke, Gallejaur, Lamburträsk och Hedvallen särskilt bör prioriteras. Gallejaur bör även prioriteras i egenskap av kulturresevat.	Förhållningssätt
Kommunen bör ha en aktiv markpolitik och hög planberedskap. Markreserven ska präglas av långsiktighet, god framförhållning och successiv anpassning till gällande översiktsplan.	Förhållningssätt

Ställningstaganden och rekommendationer**Huvudansvarig förvaltning/styrelse**

Kommunen bör ha en restriktiv inställning till försäljning av mark som är utlagd som allmän platsmark inom Arvidsjaur samhälle.	Förhållningssätt
Kommunen bör i samband med projektering av nya bostadsområden arbeta för samlokalisering av nedläggning av rör för att därigenom underlätta för fjärrvärmeanslutning.	Förhållningssätt
Kommunen bör i sitt näringslivsarbete kring de gröna näringarna och turistföretagande på landsbygden tillämpa ett "hela gården perspektiv" då företagets situation på landsbygden som helhet påverkar möjligheterna för de gröna näringarna att utvecklas.	Förhållningssätt
Kommunen bör inom sin tillsyn av verksamheter prioritera de områden med vattenförekomster som inte uppnår god status.	Förhållningssätt
Kommunen bör som remissinstans stödja eventuella framtida gruvetableringar och påtala vikten av att långsiktigt hållbara gruvor; miljömässigt, ekonomiskt och socialt.	Förhållningssätt
Kommunen bör som remissinstans vid skogsgödsling påtala att statusen för närliggande vattendrag inte får försämrats samt att gödslingen ska utföras så att ett tillräckligt skyddsavstånd till dricksvattentäkter, vattendrag, sankmarker och skyddsvärda biotoper ska ges.	Förhållningssätt
Kommunen bör vara lyhörd för behoven hos det träkluster som finns i kommunen (Glommersträsk, Fjällbonäs och Arvidsjaur) med syfte att säkra befintliga arbetstillfällen och ge förutsättningar för en fortsatt utveckling av näringen.	Förhållningssätt
Kommunen bör verka för att grundinfrastrukturen även är anpassad för besöksnäringen.	Förhållningssätt
Kommunen bör verka för att hänsyn tas till besöksnäringen i skogsbruket.	Förhållningssätt
Kommunen bör, tillsammans med skoterklubbar och övriga aktörer, verka för att en fungerande snöskotertrafik kan bedrivas utan att människor, djur, miljö eller egendom skadas eller störs. Hänsyn ska också tas till rennäringens intressen.	Förhållningssätt
Snöskoterfrågor bör beaktas i samhällsplaneringen.	Förhållningssätt
Kommunen ser positivt på en utvecklad verksamhet på Inlandsbanan samt på byggandet av Norrbottenbanan.	Förhållningssätt
Kommunen ska ställa sig positiv till att enskilda markägare ges möjlighet till energiproduktion med hjälp av solenergi.	Förhållningssätt
Kommunen ställer sig även positiv till att fyndigheten i Laver inom Älvsbyns kommun exploateras. Om verksamheten kommer till stånd bör kommunen verka för att Arvidsjaur kommun får del av de positiva effekter som gruvbrytningen ger.	Förhållningssätt

Ställningstaganden och rekommendationer

Huvudansvarig förvaltning/styrelse

Kommunen ställer sig även positiv till fortsatt prospektering inom Arvidsjaurs kommun.	Förhållningssätt
Längs Storgatans centrala delar och Stationsgatan bör byggnader placeras med husliv i fastighetsgräns mot gatan, entréer vändas mot gatan och lokaler för handel och kontor eftersträvas i bottenvåningarna.	Förhållningssätt
Möjligheten att utveckla Reivo bör utredas av Naturvårdsverket. En förstudie om nationalpark ingår.	Förhållningssätt
Nuvarande karaktär av Storgatan bör behållas och utvecklas. Centrum bör därefter utvecklas efter Stationsgatan, främst ned mot järnvägsstationen.	Förhållningssätt
Odlingslandskapet och jordbruksmarken värden för framtida odlingsbehov bör värnas.	Förhållningssätt
Om staten har en ambition att skydda ytterligare naturområden inom kommunen måste staten ta ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring. Ett beslut bör vara väl motiverat och bidra till kommunens utveckling som turist-, event- och testort. Kommunen efterfrågar även en fördjupad tidig dialog i samband med planering av nya naturreservat.	Förhållningssätt
Områdena 10, 11, 48 och 49 för testverksamhet/industri bedöms endast lämpliga om man hittar en passage förbi Arvidsjaurs samhälle för Västra Kikkejaure sameby.	Förhållningssätt
Parkering för husvagnar och husbilar kan sommartid möjliggöras på Ringel- eller Fridhemsskolan.	Förhållningssätt
Snö som samlats upp efter Storgatan bör tippas på lämplig plats för snöupplag för att minska risken för föroreningar.	Förhållningssätt
Vid etablering av ny verksamhet eller utökning av befintlig ska dialog föras med berörd sameby för att minska påverkan på renskötseln.	Förhållningssätt
Vid etableringar av nya verksamheter ska kumulativa effekter för berörd sameby belysas.	Förhållningssätt
Vid etableringar av testverksamhet i anslutning till Försvarsmaktens samrådsområden bör samråd ske med Försvarsmakten.	Förhållningssätt
Vid exploatering inom LIS-områdena ska alltid sedvanligt samråd ske med berörd sameby för att minska påverkan på rennärigen.	Förhållningssätt
Vid konkurrens med andra intressen med risk för påverkan av vattentäkter ska intresset av att bibehålla god vattenkvalitet väga mycket tungt.	Förhållningssätt
Vid nybyggnation (undantaget fritidshus och enklare byggnader) bör en undersökning av radonhalten i marken ske för att minska hälsorisken. Om inte en radonundersökning genomförs bör radonsäkert byggande tillämpas.	Förhållningssätt
Vid planering av höga objekt bör flygplatsens MSA-tytor med tillhörande sektorer för högsta bygghöjd beaktas.	Förhållningssätt

Ställningstaganden och rekommendationer

Huvudansvarig förvaltning/styrelse

Vid skyltning av offentliga byggnader bör skyltning även ske på samiska.	Förhållningssätt
Väg 95 bör klassas som Europaväg.	Förhållningssätt
Glommerträsk, Moskosel och Abborrträsk utgör viktiga bebyggelsenoder för landsbygdsutvecklingen.	Förhållningssätt
Etableringar inom utlagda området för testverksamhet/industri kan komma att kräva exempelvis bygglov, marklov, strandskyddsdispenser, anmälan enligt miljöbalken eller andra tillstånd. Hänsyn bör tas till platsens lokala förutsättningar såsom eventuella höga naturvärden, allmänhetens tillgång till friluftsliv och ekologiska samband. Tidigt samråd med berörd sameby är centralt.	Förhållningssätt
Flygplatsen är viktig för medborgarna, företagen och besökarna, inte bara för dem i kommunen utan i hela regionen.	Förhållningssätt
Kommunen bör lyfta fram kulturmiljön som en viktig resurs. Det fysiska kulturarvet ska bevaras och stärkas för att kommuninvånarna ska förstå kulturvärdena och känna delaktighet i ansvarstagandet av den egna kulturmiljön. När kulturmiljöer utvecklas för turismnäring är det viktigt att tydligt utgå från kulturvärdena.	Förhållningssätt
En särskild arbetsgrupp ansvarar för att särskilt bevaka frågor som rör landsbygden och dess utveckling. Arbetsgruppen har även en samordnande roll och ska säkerställa att dialogmöten och kallelse till landsbygdsråd genomförs enligt plan. Arbetsgruppen ska omfatta representanter från kultur och fritidsenheten, samhällsbyggnadsförvaltningen, näringslivsenheten och kommunledningen.	Kultur och fritid
Kommunen ska två gånger per år bjuda in landsbygdsrådet för samråd i frågor som rör landsbygden. Vartannat år anordnas en landsbygdskonferens tillsammans med landsbygdsrådet.	Kultur och fritid
Kommunen ska en gång per år bjuda in till dialogmöten, ett möte vardera i kommunens tre största byar (Abborrträsk, Glommerträsk och Moskosel). Utöver detta kan självklart den by som så önskar själva ta initiativ till att bjuda in kommunen till möten i byn.	Kultur och fritid
För att säkerställa servicen i glesbygd bör kommunen stödja servicepunkter och mötesplatser.	Kultur och fritid
Kommunen ska stötta byarna i deras utvecklingsarbete samt erbjuda rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till föreningar som vill utveckla sin verksamhet/bygd.	Kultur och fritid
Kommunen bör prioritera att ständigt utveckla attraktiva mötesplatser för unga.	Kultur och fritid

Ställningstaganden och rekommendationer**Huvudansvarig förvaltning/styrelse**

Kommunen ska, så långt det är möjligt, stötta föreningslivet med lokaler, anläggningar och ekonomiskt stöd.	Kultur och fritid
Kommunens kulturmiljöprogram bör revideras.	Kultur och fritid
Kommunen bör uppmuntra unga att arrangera för unga.	Kultur och fritid
Kommunen bör verka för ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskande medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och ett minskat tobaksbruk.	Kultur och fritid
Samverkan mellan kommunens förvaltningar, Region Norrbotten samt frivilligorganisationerna bör utvecklas för att förhindra skadligt bruk av alkohol och narkotika hos unga.	Kultur och fritid
Tillsammans med föreningar och studieförbund kontinuerligt genomföra insatser för att stärka ledare och utbilda fler ledare i kommunens föreningar.	Kultur och fritid
Ett politiskt sammanträde per år ska genomföras utanför tätorten Arvidsjaur.	Politiken
Politiken behöver ta ställning till hur man vill gå vidare med sim- och sporthallen.	Politiken
Arbetet med den framtagna VA-planen ska prioriteras. Lokalt omhändertagande av dagvatten bör tillämpas när det finns möjlighet.	Samhällsbyggnad
Befintlig reservvattentäkt i Arvidsjaur samhälle ska åter tas i bruk och befintlig vattentäkt ska säkras upp. Aktsamhet bör gälla vid markanvändning i anslutning till de viktiga vattenresurser som utpekats på den kommuntäckande kartan.	Samhällsbyggnad
En kampanj för ett hållbart resande med fokus på gång-, cykel- och sparmöjligheterna bör genomföras.	Samhällsbyggnad
En översyn över vilka gator som behöver ha trottoarer bör genomföras för att underlätta vid framtida ombyggnationer.	Samhällsbyggnad
Friluftsområdena kring Nyborgstjärnen, vid Arvidsjaursjön, Marklundsparken, utkikstornet på Lillberget samt badstranden vid Camp Gielas är särskilt viktiga och bör prioriteras underhållsmässigt.	Samhällsbyggnad
För att underlätta de mindre orternas utveckling bör de gamla byggnadsplanerna och avstyckningsplanerna som idag har status som detaljplaner upphävas i Suddesjaur samt delar av Glommersträsk.	Samhällsbyggnad
För vattentäkter som inte är kommunala, men försörjer fler än 50 personer eller där vattenuttaget är mer än 10 m ³ /dag ska vattenskyddsområden med	Samhällsbyggnad
För ökad service på landsbygden bör den anropsstyrda kollektivtrafiken (bussar som kör enligt en tidtabell men där resan måste beställas i förväg) utvecklas.	Samhällsbyggnad

Ställningstaganden och rekommendationer**Huvudansvarig förvaltning/styrelse**

Gång- och cykelvägnätet i Arvidsjaur samhälle bör succesivt byggas ut enligt förslagen på markanvändningskartan.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör bevaka vattennivåerna i befintliga allmänna vattentäkter för att kunna agera proaktivt vid oroväckande nivåer.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör bjuda in till en dialog med Vattenfall och Svenska Kraftnät för att utreda förutsättningarna i eldistributionssystemet för utlagda markområden för testverksamhet.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör regelbundet bjuda in samtliga samebyar som är verksamma inom kommunen för att diskutera gemensamma frågor och för att fånga upp samebyarnas behov i ett tidigt skede.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör samarbeta med IT Norrbotten och övriga kommuner vid upphandlingar av tekniska lösningar, drift och underhåll av befintliga nät.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör se över gällande gamla detaljplaner som i dagsläget hämmar utvecklingen.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör sträva efter attraktiva grönområden och lektytor.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör söka samarbeten med angränsande kommuner där det är möjligt vid utbyggnad.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör titta på möjligheterna att arbetspendla till och från de större byarna i kommunen samt till och från andra kommuner.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör undersöka om fler transporter skulle kunna lösas i egen regi samt analysera befintlig busstrafik för att hitta samordningsvinster.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör verka för att Arvidsjaur Flygplats utpekats som riksintresse.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör verka för att investerings-, underhålls- och driftåtgärder på de stora statliga vägarna kontinuerligt genomförs så att hastigheterna på vissa sträckor kan höjas.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör verka för att tillsammans med RKM hitta hållbara lösningar för inlandet så att det finns ett attraktivt utbud av resmöjligheter för alla.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger gång- och cykelvägar längs Abmorvägen i Moskosel, väg 373 i Abborrträsk samt riksväg 95 i Glommersträsk.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger ytterligare en cirkulationsplats efter Storgatan i korsningen Skillnadsgatan (vid OK) samt efter väg 95 i korsningen väg 95-Järnvägs-gatan (vid Dollarstore), väg 95 – Laukervägs-kälet samt korsningen väg 95- Järnvägs-gatan (vid Ulfs bilar)Skyltningen vid norra infarten till samhället bör förbättras så att turister som färdas längs väg E45 väljer att besöka Arvidsjaur.	Samhällsbyggnad

Ställningstaganden och rekommendationer

Huvudansvarig förvaltning/styrelse

Kommunen bör verka för att Trafikverket bygger ytterligare trafikrastplatser i kommunen längs väg 94 och väg 95.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör verka för en utveckling av kultur- och naturområden med vandringsleder och att på olika sätt tillgängliggöra dessa, samt prioritera informations- och marknadsföringsinsatser. Tätortsnära anläggningar och områden är centrala för att alla ska kunna ta del av det rörliga friluftslivet.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör verka för en utveckling av laddinfrastruktur för elbilar.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör årligen genomföra inventeringar av enskilda avlopp i anslutning till utvalda sjöar och vattendrag. Områden som inte uppnår god ytvattenstatus med avseende på näringsämnen enligt NFS 2008:1 bör prioriteras.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör, med tillgängliga stödmedel, fortsätta utbyggnaden av bredband och nyttja alla tillgängliga tekniska lösningar.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör verka för hälsosamma offentliga måltider.	Samhällsbyggnad
Kommunen som fastighetsägare behöver se till att kommunens fastigheter bidrar till en positiv upplevelse av platsen samt utgör en god arbetsmiljö.	Samhällsbyggnad
Minst en gång per mandatperiod bör kommunen inventera sitt bostadsbestånd samt via en enkät eller intervju med aktörer inom bostadsförsörjning kolla av läget på bostadsmarknaden.	Samhällsbyggnad
Möjlighet bör skapas för fritidsboende, permanentboende och verksamheter i strandnära lägen.	Samhällsbyggnad
Nuvarande avfallsplan bör revideras och förutsättningarna för att få dispens från reglerna om ett obligatoriskt insamlingsystem för matavfall bör bevakas.	Samhällsbyggnad
Områdena längs med järnvägen bör rustas upp liksom den yttre miljön vid industriområdena.	Samhällsbyggnad
Samarbetet mellan kommuner och olika teleoperatörer bör utökas för att i större utsträckning möjliggöra bredband på landsbygden genom luftburna system.	Samhällsbyggnad
Staten bör ta ett utökat ansvar för skötsel, underhåll, infrastruktur och marknadsföring av den mark inom kommunen som är skyddad som naturreservat.	Samhällsbyggnad
Texten " Arvidsjaur kommun tillhör skogssamebyarnas åretruntmarker. Om man uppför fritidshus och bostäder inom åretruntmarkerna föreligger får man acceptera påverkan av ren på olika sätt. Detta kan t.ex. innebära att tomtägaren behöver Det ankommer på tomtägaren själv att antingen stängsla in tomten eller acceptera att renar beträder tomten. Dock får stängsel inte uppföras så att de utgör ett hinder för renflytt (94 § rennäringslagen)." bör läggas in som upplysning i bygglovet för att informera fastighetsägare om vad som gäller.	Samhällsbyggnad

Ställningstaganden och rekommendationer

Huvudansvarig förvaltning/styrelse

Transporter bör även samordnas så att skolskjutsar kan kombineras med till exempel varuhemssändningar alternativt mattransporter.	Samhällsbyggnad
Vattenskyddsområden med föreskrifter ska inrättas för samtliga kommunala dricksvattentäkter. Vid upprättandet av vattenskyddsområden ska effekter av ett förändrat klimat beaktas.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör arbeta för en återupptagen och utvecklad kollektivtrafik över gränsen mot Norge.	Samhällsbyggnad
Kommunen bör analysera in- och utflyttningen till kommunen i syfte att få mer kunskap om vad som gör att personer flyttar till och från Arvidsjaur för att kunna använda informationen för verksamhetsutveckling	Samhällsbyggnad
Kommunens elevhälsa och socialförvaltning ska söka samverka med kyrkan i att arbeta förebyggande för barn- och unga och att implementera föräldrastödsverksamhet i ordinarie verksamhet.	Socialförvaltningen
Behovet av nya vård- och omsorgsplatser bevakas. Om behov uppstår bör nya platser tillskapas i Arvidsjaur tätort.	Socialförvaltningen
Äldreomsorgen bör ställas om mot ett arbetssätt för en ökad trygghet och minskad ensamhet för de äldre. En del av den omställningen är att arbeta med trygghetsskapande teknik som också möjliggör för den äldre att bo hemma så länge som möjligt.	Socialförvaltningen
Arvidsjaur kommun ska möjliggöra för företag som bedriver verksamhet i kommunen att lämna anbud på kommunens upphandling av varor och tjänster. En åtgärd är att ta fram en utbildning inom upphandling.	Stöd
Kommunen bör arbeta med marknadsföring och inflyttarservice riktat gentemot nya invånare.	Stöd
Kommunen bör bidra till att skapa nätverk och ordna mötesplatser för att underlätta samarbete mellan olika aktörer inom besöksnäringen.	Stöd
Kommunen bör bjuda in till årliga dialogmöten mellan olika areella näringar.	Stöd
Kommunen bör erbjuda kostnadsfri rådgivning och visa på finansieringsmöjligheter till den som vill starta eller utveckla sitt företag.	Stöd
Kommunen bör genom omvärldsbevakning identifiera och stimulera till nya affärsmöjligheter.	Stöd
Kommunen bör genomföra insatser för att höja allmänbildningen om urfolket samerna, samisk kultur, renskötsel och andra samiska näringar – både för tjänstepersoner och politiker men också för näringsliv, skolor och allmänhet.	Stöd
Kommunen bör genomföra platsmarknadsföring som stärker Arvidsjaur kommuns profil och attraktionskraft för boende, besökare och inflyttare. Den digitala närvaron är särskilt viktig.	Stöd

Ställningstaganden och rekommendationer**Huvudansvarig förvaltning/styrelse**

Kommunen bör genomföra värds kapsutbildningar för besöksnäringen och andra aktörer.	Stöd
Kommunen bör medverka till fler reseanledningar, genom att marknadsföra och synliggöra befintligt utbud av vad som finns att se och göra.	Stöd
Kommunen bör påverka det statliga skogsbolaget att ta ett större lokalt ansvar vad gäller leverans av biobränsle inom kommunen.	Stöd
Kommunen bör samverka kring utveckling av flyget och flygplatsen.	Stöd
Kommunen bör skapa förutsättningar för kvalitets- och kompetensutveckling i näringslivet.	Stöd
Kommunen bör sträva efter att ge näringslivet bra förutsättningar för att utveckla attraktiva turistboenden.	Stöd
Kommunen ska arbeta för att på olika sätt stödja nya och befintliga entreprenörer inom handeln, till exempel genom riktade utbildningsinsatser. Genom dialog och kunskapsutbyte identifieras aktuella utmaningar och behov av ny kunskap och kompetens.	Stöd
Kommunen bör stötta utvecklingen av Lappstaden.	Stöd
Kommunen bör ta fram en strategisk kompetensförsörjningsplan för att underlätta rekrytering av rätt kompetens och därmed stärka konkurrenskraften.	Stöd
Kommunen bör tillse att det finns kontaktytor mellan näringslivet och kommunens tjänstepersoner och politiker.	Stöd
Kommunen bör uppmuntra och stödja andra aktörer som företag och föreningar att använda relevanta delar av destinationens grafiska profil.	Stöd
Kommunen bör vara en aktiv part i frågor som bedöms vara av särskild vikt för näringslivets utveckling, exempelvis vid markfrågor, investeringskapital, eller etableringar och behov utav särskild kompetens och/eller arbetskraft.	Stöd
Kommunen bör verka för att verksamheten vid Arméns jägarbataljon och Försvarsmaktens vinterenhet utvecklas.	Stöd
Kommunen ska verka för ett attraktivt centrum som kan tillhandahålla lokaler med goda affärslägen.	Stöd
Kommunen bör verka för utveckling av infrastruktur och kommunikationer som är av särskild vikt för näringslivet.	Stöd
Kommunen bör även undersöka förutsättningarna för ett projekt där obebodda hus inventeras för att tillgängliggöra dem på marknaden.	Stöd
Kommunen bör arbeta aktivt och långsiktigt för en jämlik folkhälsa.	Stöd
Kommunen kan verka för att ge möjligheten åt det mindre företaget och lokala företag att se körning av kollektivtrafik och skolskjutsar som en sidosysselsättning eller extra inkomst till sin verksamhet.	Stöd
Kommunen ska verka för en fortsatt utveckling av testnäringen.	Stöd

Ställningstaganden och rekommendationer**Huvudansvarig förvaltning/styrelse**

Kommunen ska verka för en utveckling av renskötseln och den skogssamiska kulturen.	Stöd
Proaktiv samverkan med Arbetsförmedlingen bör utvecklas.	Stöd
Tidiga insatser som utbildning, arbetsmarknadsinsatser och annat som leder till varaktig sysselsättning.	Stöd
För att stödja utvecklingen av en mer jämlik organisation och kommun bör utbildning riktad mot tjänstepersonerna inom kommunen utföras minst en gång per år.	Stöd
Kommunen ska bidra till att öka kunskapen och insikten om handelns betydelse för samhället hos beslutsfattare, opinionsbildare och den breda allmänheten.	Stöd

MARKANVÄNDNINGSKARTOR

Denna översikts- och tillväxtplan innefattar även:

Markanvändningskarta kommundäckande
Markanvändningskarta för Arvidsjaur
Markanvändningskarta för Glommerträsk
Markanvändningskarta för Moskosel

LÄNSSTYRELSENS GRANSKNINGSYTTRANDE

Länsstyrelsens granskningsyttrande

Bakgrund

Arvidsjaurs kommun har upprättat ett förslag till kommunomfattande översiktsplan. Planen är en revidering av nu gällande översiktsplan (2015). Översiktsplanen (benämnd översikts- och tillväxtplan) är utställd för granskning enligt 3 kap. 12 § plan- och bygglagen (2010:900). Länsstyrelsen yttrade sig den 31 januari 2020 över samrådsversionen av planförslaget. Enligt 3 kap. 16 § plan- och bygglagen ska länsstyrelsen under utställningstiden avge ett granskningsyttrande över planförslaget. Detta granskningsyttrande utgör statens samordnade syn på förslaget och ska ingå som en del i den lagakraftvunna översiktsplanen.

Av yttrandet ska det framgå om

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. bebyggelsen blir olämplig med hänsyn till de boendes och övrigas hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Kommunen har antagit ett tillägg till översiktsplanen, "Vindkraftsutredning för Arvidsjaurs kommun". Vindkraftsplanen vann laga kraft 2013-03-20 och gäller som tematiskt tillägg jämte denna kommuntäckande översiktsplan.

Länsstyrelsen har bedömt, inte minst på grund av den pågående Covid-19- situationen att de yttranden som ligger till grund för samrådsyttrandet fortsatt gäller som måttstock för granskningsyttrandet. Länsstyrelsen kan inte se att det som framkommer i samrådsredogörelsen föranleder ett nytt remissförfarande till externa myndigheter, vilket inte heller krävs enligt 3 kap. PBL. Synpunkter har däremot även denna gång hämtats in från sakområden internt på länsstyrelsen.

Sammanfattande synpunkter

Länsstyrelsens (och andras) synpunkter i samrådsskedet har bemötts i en omfattande samrådsredogörelse, där kommunen på de flesta punkter har tillmötesgått inkomna yttranden och förbättrat planen. Även GIS-skikten har förbättrats. Till planen finns ett stort antal planeringsunderlag. Översiktsplanen är i sin helhet mycket väl utförd, det finns dock som alltid saker att fänslipa. Länsstyrelsen ser positivt på framtida dialog och tidiga samrådsmöten med kommunen.

Länsstyrelsens särskilda bevakningsområden

Riksintressen

Flera myndigheter har fått i uppdrag att göra en översyn av riksintresseområden. Översynen ska leda till att riksintesseområden ska minska kraftigt både vad gäller antal och sammantagen area. Översynen ska delredovisas senast den 20 november 2020 och slutredovisas senast den 15 september 2021.

Rennäring

Länsstyrelsen noterar kommunens och rennäringssintressenternas synpunkter. Eftersom planförslaget är omfattande när det gäller markanvändning är det i detta avsnitt särskilt viktigt att noggrant och fortlöpande bedöma de kumulativa effekterna av exploateringar, både för enskilda samebyar men också för rennäringen som helhet.

Totalförsvarets militära del

Det finns en tydlig skillnad mellan kommunens och Försvarmaktens bedömning av om planförslaget kan innebära skada på riksintresset. Det gäller framför allt de utvecklingsförslag som ligger inom påverkansområdet för Arvidsjaurs skjutfält (Vittjåkk-Akkanälke) samt Lillberget. Länsstyrelsen ser ett behov av fortsatt dialog kring vilken typ av utveckling eller verksamhet som är möjlig inom påverkansområdet eller om all verksamhet förutom Försvarmaktens är otänkbar.

Område för landsbygdsutveckling i strandnära läge (LIS)

För platser som inte pekats ut avser kommunen att pröva utifrån kriterier som formulerats i kommunens riktlinjer. Här framgår att kommunen och Länsstyrelsen har olika uppfattning gällande enstaka bostäder utanför utpekade LIS-område. Med utgångspunkt i nu gällande lagstiftning, utvecklad praxis och länsstyrelserna i Norr- och Västerbottens tolkning av lag och praxis blir det svårt att tillämpa kommunens viljeinriktning. Det pågår för närvarande en ny utredning om hur landsbygdsområden ska kunna få lättnader i strandskyddet.

Kommunen har justerat många LIS-områden efter länsstyrelsens synpunkter.

Kommunen vidhåller att de utpekade LIS-områdena är lämpliga, men det finns frågor att beakta i kommande processer. Av planhandlingar och underlag är det svårt att bedöma om alla områden som nu pekats ut är lämpliga, för vattenområdena saknas dessutom underlag. Det kan visa sig svårt att använda vissa av områdena utan att skada strandskyddets syften.

För att exemplifiera: Beträffande LIS-områden har kommunen förtydligat ”problematiken” ur kulturmiljösynpunkt utifrån länsstyrelsens synpunkter. Dock överlåter kommunen åt sökande/exploatör att utreda möjligheten att bebygga inom LIS-området.

Som Länsstyrelsen tidigare sagt, kan detta riskera att leda till kostnader för arkeologiska undersökningar, fördyringar i och med att arkeologiska undersökningar kan dröja eller till och med leda till avslag om länsstyrelsen bedömer området olämpligt ur kulturmiljösynpunkt. Detta drabbar i första hand den sökande som kanske fått förhandsbesked och genomfört vidare åtgärder som till exempel inköp av hus. Länsstyrelsen menar att kommunen inte endast bör hänvisa till kulturmiljölagen och hänskjuta frågan/problemet till länsstyrelsen. Det borde ligga i kommunens intresse att utreda möjligheten att exploatera mark inom de valda LIS-områdena, innan de föreslås (både ur kulturmiljö- och strandskyddssynpunkt).

Kulturmiljöunderlaget kommer att vara ett värdefullt underlag vid framtida prövningar av bygglov och vid framtagandet av detaljplaner men kulturmiljöunderlag bör även användas vid framtagande av exempelvis LIS-områden.

Ett område har tillkommit sedan samrådet, Kilver (Kil): Kommande inventeringar eller undersökningar bör innefatta även kulturmiljö, då området innehåller en mängd fornlämningar.

Länsstyrelsens synpunkter, att vikten av att kulturmiljön hanteras likvärdigt med andra miljölagstiftningar bemöts med att kommunen väljer att hålla nere textmängd och undvika upprepningar. Länsstyrelsen menar att det är viktigt att textmängden inte reduceras så att viktiga ställningstagande inte kommer fram.

Hälsa, säkerhet och risker för olyckor, översvämning och erosion

Det är positivt att kommunen under ställningstaganden och rekommendationer anger: *En riskbedömning ska genomföras vid all lokaliseringsprövning. Riskbedömningen ska bland annat omfatta erosion, skred, ras, översvämning och förorenade områden. Riskbedömning ska göras både utifrån dagens och utifrån framtidens förväntade klimat.*

Länsstyrelsen lämnar synpunkter på detaljer i separat bilaga.

Kommunens bemötande i granskningsutlåtandet

Kommunen tolkar granskningsyttrandet som att inga invändningar kvarstår och att inget behöver anmärkas i planen inför antagandet med undantag från två aspekter:

- Huruvida generella riktlinjer för landsbygdsutveckling i strandnära läge kan användas för ärenden som gäller ett område som inte är utpekad i översikts- och tillväxtplanen. Kommunens och länsstyrelsens olika förhållningssätt tydliggjordes i planen redan innan samrådet.
- När det gäller länsstyrelsens slutsats att det finns en tydlig skillnad mellan kommunens och Försvarmaktens bedömning av om planförslaget kan innebära skada på riksintresset avseende de utvecklingsförslag som ligger inom påverkansområdet för Arvidsjaurs skjutfält (Vittjåkk-Akkanålke) samt Lillberget. Länsstyrelsen har beskrivit att de ser ett behov av fortsatt dialog kring vilken typ av utveckling eller verksamhet som är möjlig inom påverkansområdet eller om all verksamhet förutom Försvarmaktens är otänkbar. Följande text har därför lagts in under avsnittet Riksintressen och miljö kvalitetsnormer:

”Länsstyrelsen har konstaterat att det finns en tydlig skillnad mellan kommunens och Försvarmaktens bedömning av om planförslaget kan innebära skada på riksintresset avseende de utvecklingsförslag som ligger inom påverkansområdet för Arvidsjaurs skjutfält (Vittjåkk-Akkanålke) samt Lillberget. Länsstyrelsen har beskrivit att de ser ett behov av fortsatt dialog kring vilken typ av utveckling eller verksamhet som är möjlig inom påverkansområdet eller om all verksamhet förutom Försvarmaktens är otänkbar.”

Kommunen instämmer i att det är viktigt att noggrant och fortlöpande bedöma de kumulativa effekterna av exploateringar, både för enskilda samebyar och för rennäringen som helhet.

Anledningen till att LIS-områdena omfattar såväl land- som vattenområden är framförallt att kunna nyttja LIS-skälet även vid önskemål om bryggor. Att någon inventering av vattenområdena inte har gjorts och att det därför krävs ytterligare analyser vid förfrågningar inom vattenområdena tydliggjordes i planen innan utställningen. Kommunen är medveten om att detta kan resultera i att det kan visa sig svårt att använda vissa av vattenområdena utan att skada strandskyddets syften.

Kommunen instämmer i vikten av att informera om lagskyddet av fornlämningar och hur detta kan påverka processen. Kommunen har, efter dialog med länsstyrelsen, konstaterat att en fungerande lösning kan vara att tydligt ange en samrådszon kring en fornlämning inom vilken samråd behöver ske med länsstyrelsen. På så sätt kan lagstiftningen kring fornlämningen hanteras på ett betryggande sätt. Kommunen är medveten om att detta kan innebära att en viss tänkt exploatering inte kommer till stånd på grund av att dispens inte kan medges med hänvisning till lagstiftningen eller på grund av kostnader för utredning. Om kommunen är tydlig med förutsättningarna vet dock den sökande vad som gäller och kan välja förhållningssätt. Kommunens bedömning är att det inte

är rimligt att utreda frågan ytterligare innan områdena läggs ut som LIS-områden. Detta gäller även LIS-området Kilver (Ki1). Kommunen är medveten om att det, beroende på var i området exploatering ska ske, kan komma att krävas att en arkeologisk utredning görs för att fastställa om ytterligare fornlämningar finns inom och i anslutning till exploateringsområdet. 2020-04-01 hade kommunen och exploatören också ett tidigt samråd med länsstyrelsens kulturmiljöfunktion. Utifrån detta möte kommer exploatören att fundera närmare på vilken yta som exploatören önskar ta i anspråk för att sedan kontakta kulturmiljöfunktionen på nytt.

Efter granskningen har ytterligare dialog först med länsstyrelsen gällande de områden som länsstyrelsen i samrådet framförde som olämpliga. För att säkerställa att samråd sker enligt KML (kulturmiljölagen) när detta behövs har rekommendationen "Innan exploatering bör tidigt samråd enligt KML ske då länsstyrelsen bedömt att LIS-området ligger inom ett fornlämningstätt område" lagts in för Jäkna (J3b), Fristad (Fr1) och Vaxnäs (Va1).

Kommunen anser att kulturmiljön har behandlats på ett tillräckligt sätt i ett sådant strategiskt och översiktligt dokument som översiktsplanen är. Kommunen har genomgående i hela dokumentet, inte bara beträffande kulturmiljöfrågor, försökt att vara så kärnfulla som möjligt och hålla dokumentet så lättläst som möjligt och underlätta implementeringen av planen. Kommunen anser att vi gjort detta utan att riskera att viktiga ställningstaganden inte kommer fram.

ARVIDSJAUR
árvidsjávriie

ÖTP 2020

